Êûðãûç Ðåñïóáëèêàñûíûí Óëóòòóê áàíêû

Êûðãûç Ðåñïóáëèêàñûíûí
ò¸ë¸ì òåúäåìè

2009-æûë

2010-æûëäûí èþíü àéû

Áèøêåê

РЕДАКЦИЯЛЫК
КЕҢЕШ:

Төрага: З. Чокоев.
Кеңештин мүчөлөрү: Абдыбалы тегин С.,
С. Урустемов,
Г. Исакова.

Жооптуу катчы: М. Абдырахманов.

Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеми

Бул басылма Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы тарабынан даярдалган жана анда тышкы сектордун өнүгүүсүндөгү акыркы тенденциялар чагылдырылып, анда төлөм теңдеми, тышкы соода, эл аралык камдар тышкы карыз жана эл аралык инвестициялык позициялар боюнча статистикалык маалыматтар, ошондой эле, төлөм теңдемин түзүү ыкмалары жана маалымат базасы камтылат. Басылма жылына 4 жолу – январь, май, июль жана октябрь айларында кыргыз, орус жана англис тилдеринде чыгарылып турат.

Áàñûëìàíûí ìààëûìàòòàðûí æàúûðòóóíóí àêûðêû êùíù: 2010-æûëäûí 20-èþëó

Øàðòòóó áåëãèëåð:

... маалыматтардын жок экендигин билдирет;

— көрсөткүчтөр 0 (нөлгө) барабар же мааниге ээ эмес экендигин билдирет;

\- жылдар же айлар ортосундагы мезгил аралыгын (мисалы 1994 - 1996-жылдар же январь - июнь айлары) билдирет, бул жерде чектүү даталар аралыгындагы жылдар жана айлар камтылган.

Цифраларды тегеректөөдөн улам, акыркы саптарда суммаларды чыгарууда дал келбестиктер болушу мүмкүн.

Басылмада пайдаланылуучу эсепке алуу ыкмаларынын же буга чейин колдонулуп келген маалыматтардын өзгөртүлүшү ыктымалдыгына байланыштуу, мурда келтирилген маалыматтар корректировкаланышы мүмкүн жана ага ылайык 10 жылды камтыган мезгил аралыгы "ачык" деп эсептелинет.

Басылмага байланыштуу суроолор боюнча:
Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын
Финанасы статистикасы жана маалымдоо башкармалыгынын
Төлөм теңдеми жана тышкы карыз бөлүмүнө
Бишкек шаары, Т. Үмөтөлиев атындагы көчө, 101 дареги боюнча,
(+996 312) 66-90-57, 66-90-56 телефондору
(+996 312) 66-90-55; 61-07-30 факсы аркылуу кайрылсаңыздар болот.
Электрондук почта: mabdyrahmanov@nbkr.kg

Уюштуруучусу: Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы.
Басылма Кыргыз Республикасынын Адилет министрлигинде 605 номеринде каттоодон өткөрүлгөн.

© Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы, 2010-жыл.

Басылманы кайрадан басып чыгаруу Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын уруксаты менен жүзөгө ашырылат, ал эми андан шилтеме келтирүүдө булагын көрсөтүү зарыл.

"UnitPrint" ЖЧК полиграфия комплексинде басууга
даярдалды жана басылып чыгарылды.

Êûðãûç Ðåñïóáëèêàñûíûí Óëóòòóê áàíêûíûí áàøêà áàñûëìàëàðû

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын жылдык отчету

Басылма Улуттук банктын өткөн жыл үчүн толук отчету болуп саналат. Ал өзүнө республиканын экономикалык өнүгүшү жана акча-кредит саясаты, финансылык отчеттуулук, Улуттук банк жөнүндө жалпы маалыматтарды, статистикалык тиркемелерди камтыйт. Кыргыз, орус жана англис тилдеринде жарык көрөт.

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын бюллетени

Бул маалыматтык басылма Кыргыз Республикасынын негизги макроэкономикалык көрсөткүчтөрү, экономика секторлору боюнча статистикалык маалыматтарды камтыйт. Ай сайын кыргыз, орус жана англис тилдеринде жарык көрөт.

Кыргыз Республикасында инфляция боюнча баяндама

Басылма, республикадагы жана анын региондору боюнча керектөө бааларынын динамикасын, инфляциянын негизги факторлоруна жүргүзүлгөн анализдөөлөрдү, Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын акча-кредит саясат жагында кабыл алган чечимдери жөнүндөгү маалыматтарды камтуу менен кийинки мезгил аралыгына инфляциялык болжолдоолорду сунуштайт. Басылма чейрек сайын кыргыз, орус жана англис тилдеринде жарыяланат.

Банк тутумунун өнүгүү тенденциялары

Финансылык ортомчу катары банк тутумунун өнүгүшүнө иликтөөлөрдү жүргүзүү жана ага баа берүү, ошондой эле банк тутумунун туруктаШуусунун курамдык элементтерине баа берүү "Банк системасынын өнүгүү тенденциялары" басылмасынын максаты. Басылма жарым жылда бир жолу кыргыз, орус жана англис тилдеринде жарыяланат.

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын ченемдик актылары

Республиканын коммерциялык банктарын жана коомчулукту Улуттук банктын ченемдик актылары жана банктын иши жөнүндөгү расмий маалыматтар менен камсыз кылуу, ошондой эле Кыргыз Республикасынын банктык мыйзамдарын кеңири жайылтуу үчүн Улуттук банктын ченемдик актыларын расмий жарыялоо бул басылманын негизги максаты болуп саналат. Басылма айына бир жолу кыргыз жана орус тилдеринде жарыяланып турат.

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын пресс-релизи

Улуттук банкта болуп өткөн жаңылыктарды, финансы рыногу боюнча негизги маалыматтарды чагылдырат. Жума сайын кыргыз жана орус тилдеринде жарыяланат.

Басылмалар Улуттук банктын Төрагасынын буйругу менен бекитилген тизмеге ылайык таркатылат жана Улуттук банктын Web-баракчасында http:\\www.nbkr.kg дареги боюнча жайгаштырылып келүүдө.

Êûñêàðòûëãàí ñ¸çä¸ðäùí òèçìåñè

АӨБ	- Азия өнүгүү банкы
АӨЭФ	- Айыл-чарбаны өнүктүрүүнүн эл аралык фонду
АКШ	- Америка Кошмо Штаты
АЧӨ	- Алыскы чет өлкө
БАЭ	- Бириккен Араб Эмираты
БК	- Баалуу кагаздар
ДБ	- Дүйнөлүк банк
ЕБРР	- Реконструкциялоо жана өнүгүүнүн Европа банкы
ӨЭУ	- Өкмөттүк эмес уюмдар
ЖТК	- Жалпы тышкы карыз
ИБР	- Ислам өнүктүрүү банкы
ИДП	- Ички дүң продукт
КБ	- Коммерциялык банктар
КМШ	- Көзкарандысыз Мамлекеттердин шериктештигине кирген өлкөлөр
КР	- Кыргыз Республикасы
МТК	- Мамлекеттик тышкы карыз
НЭАК	- Номиналдуу эффективдүү алмашуу курсу
РЭАК	- Реалдуу эффективдүү алмашуу курсу
СИФ	- Импортер-өлкөнүн чегарасындагы баа
ТИМ	- Тышкы иштер министрлиги
ТКМ	- Транспорт жана коммуникация министрлиги
ТФОБ	- Экспортер-өлкөнүн чегарасындагы баа
ТЭИТН	- Тышкы экономикалык ишкердиктин товардык номенклатурасы
УСК	- Улуттук Статистика комитети
ФМ	- Финансы министрлиги
ЭВФ	- Эл аралык Валюта Фондусу
ЭИП	- Эл аралык инвестициялык позиция
ЭСТК	- Эл аралык стандарттык товардык классификация

ÌÀÇÌÓÍÓ

1. Ò¸ë¸ì òåúäåìèíèí òåíäåíöèÿëàðû ... 7
2. Êùíä¸ëùê îïåðàöèÿëàð ýñåáè ... 10
Соода балансы ... 10
Тышкы сооданын товардык түзүмү ... 11
Товарлардын экспортунун түзүмү ... 11
Товарлардын импортунун түзүмү ... 12
Негизги өнөктөш өлкөлөр менен тышкы соода ... 13
Реалдуу эффективдүү алмашуу курсу ... 17
Эл аралык кызмат көрсөтүүлөр балансы ... 18
Кирешелер ... 20
Трансферттер ... 21
3. Êàïèòàë ìåíåí îïåðàöèÿëàðäûí æàíà ôèíàíñûëûê îïåðàöèÿëàðäûí ýñåáè ... 22
Эл аралык камдар ... 23
4. Êûðãûç Ðåñïóáëèêàñûíûí òûøêû êàðûçû ... 24
5. Êûðãûç Ðåñïóáëèêàñûíûí ýë àðàëûê èíâåñòèöèÿëûê ïîçèöèÿñû ... 29
1-êûñòûðìà. Êûðãûç Ðåñïóáëèêàñûíûí ò¸ë¸ì òåúäåìèíèí òûøêû ýêîíîìèêàëûê òîáîêåëäèêòåðè ... 32
I òèðêåìå: Òàáëèöàëàð æàíà ãðàôèêòåð ... 41
I.1-таблица. Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеми (нейтралдуу берүүдө) ... 42
I.2-таблица. Экспортту ТЭИТНдин бөлүктөрү боюнча бөлүштүрүү ... 50
I.3-таблица. Экспортту ЭСТКнын бөлүктөрү боюнча бөлүштүрүү ... 50
I.4-таблица. Импортту ТЭИТНдин бөлүктөрү боюнча бөлүштүрүү ... 51
I.5-таблица. Импортту ЭСТКнын бөлүктөрү боюнча бөлүштүрүү ... 51
I.6-таблица. Экспортту функционалдык бөлүштүрүү ... 52
I.7-таблица. Экспортту географиялык бөлүштүрүү ... 52
I.8-таблица. Импортту функционалдык бөлүштүрүү ... 53
I.9-таблица. Импортту географиялык бөлүштүрүү ... 53
I.10-таблица. Продукциялардын негизги түрлөрүнүн экспорту ... 54
I.11-таблица. Продукциялардын негизги түрлөрүнүн импорту ... 56
I.12-таблица. Баанын индекси жана экспорттун физикалык көлөмү ... 58
I.13-таблица. Баанын индекси жана импорттун физикалык көлөмү ... 59
¨ëê¸ë¸ð áîþí÷à ýêñïîðòòîëóó÷ó òîâàðëàðäûí íåãèçãè òùðë¸ðù ... 60
I.14-таблица. Россияга товарлардын экспорту ... 60
I.15-таблица. Казакстанга товарлардын экспорту ... 61
I.16-таблица. Өзбекстанга товарлардын экспорту ... 62
I.17-таблица. Беларусияга товарлардын экспорту ... 63
I.18-таблица. Швейцарияга товарлардын экспорту ... 64
I.19-таблица. Кытайга товарлардын экспорту ... 65
I.20-таблица. Түркияга товарлардын экспорту ... 66
I.21-таблица. БАЭ товарлардын экспорту ... 67
I.22-таблица. Афганистанга товарлардын экспорту ... 68
¨ëê¸ë¸ð áîþí÷à èìïîðòòîëóó÷ó òîâàðëàðäûí íåãèçãè òùðë¸ðù ... 69
I.23-таблица. Россиядан товарлардын импорту ... 69
I.24-таблица. Казакстандан товарлардын импорту ... 70
I.25-таблица. Өзбекстандан товарлардын импорту ... 71
I.26-таблица. Беларусиядан товарлардын импорту ... 72
I.27-таблица. Украинадан товарлардын импорту ... 73
I.28-таблица. Кытайдан товарлардын импорту ... 74
I.29-таблица. АКШдан товарлардын импорту ... 75
I.30-таблица. Германиядан товарлардын импорту ... 76
I.31-таблица. Түркиядан товарлардын импорту ... 77
I.32-таблица. Япониядан товарлардын импорту ... 78
I.33-таблица. Корея Республикасынан товарлардын импорту ... 79
I.34-таблица. Нидерланддан товарлардын импорту ... 80
I.1-график. Эффективдүү алмашуу курсунун номиналдуу жана реалдуу индекси ... 81
I.35-таблица. Номиналдуу жана реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун индекстери ... 82
I.36-таблица. Кыргыз Республикасынын тейлөө экспортун географиялык бөлүштүрүү ... 84
I.37-таблица. Кыргыз Республикасынын кызмат көрсөтүүлөр импортунун географиялык структурасы ... 85
I.38-таблица. Кыргыз Республикасына тике чет өлкө инвестицияларынын таза агылып келүүсүнүн географиялык түзүмү ... 86
I.39-таблица. Кыргыз Республикасына экономикалык ишкердиктин түрлөрү боюнча тике чет өлкө инвестициялары ... 87
I.40-таблица. Кыргыз Республикасына башка инвестицияларынын географиялык түзүмү ... 88
I.41-таблица. Эл аралык камдар ... 89
II òèðêåìå: Êûðãûç Ðåñïóáëèêàñûíûí ò¸ë¸ì òåúäåìèíèí òùçùù ûêìàñû ... 90
III òèðêåìå: Ò¸ë¸ì òåúäåìèíèí «Êûäûðóóëàð» ñòàòüÿñûíà áàà áåðùùíùí ûêìàñû ... 99
IV òèðêåìå: Íîìèíàëäóó æàíà ðåàëäóó ýôôåêòèâäùù àëìàøóó êóðñóí ýñåïò¸¸ ûêìàñû ... 100
V òèðêåìå: Êîììåðöèÿëûê áàíêòàðäà ò¸ë¸ì丸ðäùí áàãûòûí ýñåïêå àëóó ñèñòåìàñû ... 104
VI òèðêåìå: Êûðãûç Ðåñïóáëèêàñûíûí òûøêû êàðûçûí ìùí¸çä¸¸÷ù êîýôôèöèåíòòåðäè ýñåïò¸¸ ûêìàñû ... 107
VII òèðêåìå: Ýë àðàëûê èíâåñòèöèÿëûê ïîçèöèÿëàðäû òùçùù ûêìàñû ... 109
VIII òèðêåìå: Ýêîíîìèêàíûí à÷ûêòûãûí æàíà òûøêû ñîîäàíûí êîíöåíòðàöèÿëàíóóñóí ýñåïò¸¸ ûêìàñû ... 111

1.Ò¨Ë¨Ì ÒÅÚÄÅÌÈÍÈÍ ÒÅÍÄÅÍÖÈßËÀÐÛ

2009-жылы төлөм теңдеминин жалпы сальдосу 2,7 эсеге көбөйүү менен 221,9 млн. АКШ доллар өлчөмүндө оң түптөлгөн.

Êùíä¸ëùê îïåðàöèÿëàð ýñåáèíèí тартыштыгы кыскаруу менен ИДПга карата 2,2 пайызды түзгөн. Соода балансынын терс сальдосунун 766 млн. АКШ долларына кыскаруусу күндөлүк операциялар эсебинин тартыштыгынын 700,9 млн. АКШ долларынан 102,2 млн. АКШ долларына чейин кыскаруусун алдын-ала аныктаган.

2009-жылдын жыйынтыгы боюнча республикадагы **òûøêû ñîîäà æùãùðòùù** 4 514,0 млн. АКШ долларын түзгөн, бул 2008-жылдагы деңгээлинен 19,8 пайызга төмөн. Төмөндөө көбүнчө импорттун өсүш арымынын экспорттон кыйла кыскаруусунун (2,7 эсеге) эсебинен жүргөн.

Соода балансынын терс сальдосу кароого алынып жаткан жылы 40,8 пайызга, 1 113,2 млн. АКШ долларына чейин азайган. КМШ өлкөлөрү менен терс соода балансы кароого алынып жаткан жылдын жыйынтыгы боюнча 17,7 пайызга, ал эми алыскы чет өлкөлөр менен терс соода балансы 67,8 пайызга төмөндөгөндүгүн белгилей кетүү зарыл.

ФОБ баасындагы **òîâàðëàðäûí ýêñïîðòó** 2008-жылдагыга салыштырганда 9,3 пайызга азаюу менен 2009-жылы 1700,4 млн. АКШ доллар көлөмүндө түптөлгөн. Мында, товарлардын негизги тобунун экспортунун азаюусу физикалык көлөмүнүн 12,3 пайызга кыскаруусунун эсебинен түптөлгөн, анын ичинде мунай продуктуларынын реэкспортунун 17,2 пайызга азаюусу жүргөн.

ФОБ баасындагы **òîâàðëàðäûí èìïîðòó** 2 813,6 млн. АКШ доллар өлчөмүндө бааланган, бул анын 25,0 пайызга азаюусуна ылайык келет. КМШ өлкөлөрүнүн жана алыскы чет өлкөлөрдүн импорттун жалпы көлөмүндөгү үлүшү, тиешелүүлүгүнө жараша 56,6 жана 43,4 пайыз чегинде катталган.

Эл аралык кызмат көрсөтүүлөр балансы терс сальдодо түптөлгөн жана 2008-жылдагы 96,8 млн. АКШ долларынан 2009-жылы 7,0 млн. АКШ долларына чейин кыскарган. Мында, кызмат көрсөтүүлөр экспорту 4,0 пайызга, ал эми кызмат көрсөтүүлөр импорту 12,7 пайызга азайган.

«Күндөлүк трансферттер» статьясынын оң сальдосу 1 207,9 млн. АКШ долларын түзгөн, бул 2008-жылдагы көрсөткүчтөн 18,2 пайызга аз (Россия Федерациясынан гранты эске албаганда, кыскаруу 28,4 пайызды түзгөн). Күндөлүк трансферттердин жалпы көлөмүндө негизги үлүштү мигранттардын акчалай которуулары ээлешкен, алардын таза агылып кирүүсү отчеттук жыл ичинде 28,9 пайызга кыскарган.

Отчеттук мезгилде **êàïèòàë ìåíåí îïåðàöèÿëàðäûí æàíà ôèíàíñûëûê îïåðàöèÿëàðäûí ýñåáè** 391,2 млн. АКШ доллар өлчөмүндө оң сальдодо түптөлгөн, бул 2008-жылдагы ушул эле көрсөткүчтөн 2,5 эсеге көп.

2009-жылдын жыйынтыгы боюнча финансылык операциялардын эсебинин оң сальдосу 2 эсеге көбөйгөн жана 405,2 млн. АКШ доллар өлчөмүндө түптөлгөн. Тике инвестициялар статьясынын оң сальдосу отчеттук мезгил ичинде «жана башка капиталга» тике инвестициялардын агылып кирүүсүнүн 17 эсеге (198,8 млн. АКШ долларынан 11,7 млн. АКШ долларына чейин) төмөндөөсүнөн улам жарымына, 189,6 млн. АКШ долларына чейин азайган. **Æàíà áàøêà èíâåñòèöèÿëàðäûí** сальдосу отчеттук мезгилде көбүнчө, Россия Федерациясынын 300,0 млн. АКШ доллар өлчөмүндөгү мамлекеттик кредитин тартуунун эсебинен 236,5 млн. АКШ доллар көлөмүндө оң түптөлгөн: 2008-жылы тиешелүү сальдо 152,0 млн. АКШ долларына барабар терс мааниге ээ болгон.

Дүң эл аралык камдардын көлөмү отчеттук мезгилдин акырына карата 1 588,2 млн. АКШ доллары чегинде катталган.

1-òàáëèöà: Êûðãûç Ðåñïóáëèêàñûíûí ò¸ë¸ì òåíäåìè (àíàëèòèêàëûê òùðä¸ áåðùù)

(млн. АКШ долларында)

	2005	2006	2007	2008	2009
Êùíä¸ëùê îïåðàöèÿëàðäûí ýñåáè	**-37,4**	**-286,1**	**-226,9**	**-700,9**	**-102,2**
Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр	-449,5	-967,4	-1195,5	-1975,9	-1120,2
Соода балансы*	-418,7	-886,5	-1275,8	-1879,2	-1113,2
Экспорт (ФОБ)	686,8	906,0	1337,8	1874,4	1700,4
КМШ	305,3	476,1	753,9	1011,7	759,4
Алыскы чет өлкөлөр	381,5	429,9	583,9	862,7	941,0
Импорт (ФОБ)	1105,5	1792,4	2613,6	3753,5	2813,6
КМШ	641,0	925,8	1420,7	2025,4	1593,7
Алыскы чет өлкөлөр	464,5	866,6	1192,9	1728,1	1219,9
Кызмат көрсөтүүлөр балансы	-30,8	-81,0	80,3	-96,8	-7,0
Көрсөтүлгөн кызматтар	259,4	378,7	684,8	896,1	859,8
Алынган кызматтар	-290,3	-459,7	-604,5	-992,9	-866,9
Кирешелер	-88,2	-48,2	-51,9	-201,6	-189,9
Тике инвестициялар боюнча кирешелер	-36,0	-39,8	-39,5	-172,8	-126,0
Портфелдик инвестициялар боюнча кирешелер	—	0,1	0,2	0,5	4,2
Башка инвестициялар боюнча кирешелер	-31,8	15,8	8,2	-7,1	-41,0
Кредиттер боюнча пайыздар (график)	-36,2	-19,9	-25,3	-30,4	-44,2
Башка инвест. ж.б. кирешелер	4,4	35,6	33,4	23,4	3,2
Эмгекке төлөөлөр	-20,4	-24,2	-20,8	-22,3	-27,0
Күндөлүк трансферттер	500,3	729,5	1020,5	1476,7	1207,9
Êàïèòàë ìåíåí îïåðàöèÿëàðäûí æàíà ôèíàíñû îïåðàöèÿëàðûíûí ýñåáè	**0,9**	**285,9**	**269,7**	**154,6**	**391,2**
Капитал менен операциялардын эсеби	-20,5	-43,9	-74,9	-44,9	-14,0
Капиталдык трансферттер	-20,5	-43,9	-74,9	-44,9	-14,0
Финансылык эсеп	21,5	329,7	344,6	199,5	405,2
Тике инвестициялар**	42,6	182,0	208,1	377,1	189,6
Портфелдик инвестициялар	2,3	-3,0	-17,7	-25,6	-21,0
Финансылык деривативдер	—	—	—	—	—
Башка инвестициялар	-23,4	150,7	154,2	-152,0	236,5
Активдер ("-" көбөйүү)	-47,5	-24,0	19,4	-362,7	-215,8
Коммерциялык банктар	-15,1	-17,0	37,7	-115,9	-156,5
Жана башка активдер	-32,4	-7,0	-18,3	-246,7	-59,3
Милдеттенмелер ("+" көбөйүү)	24,1	174,7	134,8	210,6	452,3
Коммерциялык банктар	-11,9	-26,6	66,6	48,4	50,4
Кредиттер	18,4	68,6	54,9	40,7	310,8
Мамлекеттик секторго кредиттер	17,2	56,5	38,5	12,9	332,9
Алынганы	67,0	80,7	65,0	50,1	370,6
Амортизация (график)	-49,7	-24,2	-26,5	-37,2	-37,7
Жеке секторго кредиттер	1,2	12,1	16,4	27,8	-22,1
Алынганы	10,0	25,2	40,4	52,3	28,3
Амортизация (график)	-8,8	-13,1	-24,0	-24,4	-50,4
Жана башка милдеттенмелер	17,7	132,7	13,3	121,6	91,2
Êàòàëàð æàíà êàëòûðûï êåòùùë¸ð	**65,6**	**184,0**	**265,4**	**629,5**	**-67,1**
Æàëïû áàëàíñ	**29,1**	**183,7**	**308,2**	**83,2**	**221,9**
Êàðæûëîî	**-29,1**	**-183,7**	**-308,2**	**-83,2**	**-221,9**
Улуттук банктын резервдери ("-" көбөйүү)	-80,5	-169,9	-306,8	-121,3	-267,7
ЭВФтин кредиттери	-12,5	-23,5	-20,7	18,7	3,5
Өзгөчө каржылоо	63,9	9,7	19,2	19,4	42,3
Жана башка каржылоо	—	—	—	—	—

* Улуттук банк, УСК жана алып сатарлардын соодасын эске алуу менен.

** Улуттук банктын баа берүүлөрүн эске алуу менен.

2008				2009				
I	**II**	**III**	**IV**	**I**	**II**	**III**	**IV**	
-255,7	**-161,7**	**-26,0**	**-257,4**	**-163,1**	**163,1**	**-29,0**	**-73,2**	**Êùíä¸ëùê îïåðàöèÿëàðäûí ýñåáè**
-450,6	-554,2	-438,1	-533,1	-298,7	-221,5	-303,0	-297,0	Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр
-396,6	-496,9	-433,5	-552,1	-292,1	-261,2	-297,1	-262,8	Соода балансы*
330,9	438,7	573,2	531,5	299,4	391,4	437,1	572,4	Экспорт (ФОБ)
185,7	252,1	348,7	225,2	141,0	192,4	234,1	191,9	КМШ
145,2	186,6	224,5	306,3	158,4	199,1	203,0	380,6	Алыскы чет өлкөлөр
727,5	935,7	1006,8	1083,7	591,5	652,6	734,2	835,3	Импорт (ФОБ)
417,5	512,9	584,6	510,4	331,9	363,0	455,1	443,8	КМШ
310,0	422,7	422,2	573,2	259,7	289,6	279,1	391,5	Алыскы чет өлкөлөр
-54,0	-57,3	-4,5	19,0	-6,6	39,6	-5,9	-34,2	Кызмат көрсөтүүлөр балансы
141,9	193,9	249,2	311,0	179,2	239,8	215,6	225,3	Көрсөтүлгөн кызматтар
-195,8	-251,2	-253,8	-292,0	-185,8	-200,1	-221,5	-259,5	Алынган кызматтар
-51,0	-15,5	-33,2	-101,9	-38,6	-22,4	-37,6	-91,3	Кирешелер
-44,6	-7,3	-29,7	-91,1	-29,7	-8,2	-15,1	-73,0	Тике инвестициялар боюнча кирешелер
0,3	—	—	0,2	3,3	0,3	0,3	0,3	Портфелдик инвестициялар боюнча кирешелер
-1,4	-2,3	1,8	-5,2	-6,2	-8,1	-16,8	-9,9	Башка инвестициялар боюнча кирешелер
-6,5	-9,5	-5,8	-8,6	-8,9	-7,5	-17,3	-10,6	Кредиттер боюнча пайыздар (график)
5,1	7,2	7,6	3,4	2,7	-0,6	0,4	0,6	Башка инвест. ж.б. кирешелер
-5,3	-5,8	-5,3	-5,9	-6,0	-6,5	-5,9	-8,6	Эмгекке төлөөлөр
245,9	408,0	445,2	377,6	174,2	407,1	311,5	315,0	Күндөлүк трансферттер
43,6	**69,6**	**-163,2**	**204,6**	**3,3**	**252,7**	**121,7**	**13,6**	**Êàïèòàë ìåíåí îïåðàöèÿëàðäûí æàíà ôèíàíñû îïåðàöèÿëàðûíûí ýñåáè**
-5,7	1,8	-22,0	-19,0	-6,3	-10,9	-1,9	5,1	Капитал менен операциялардын эсеби
-5,7	1,8	-22,0	-19,0	-6,3	-10,9	-1,9	5,1	Капиталдык трансферттер
49,3	67,7	-141,2	223,6	9,6	263,6	123,6	8,4	Финансылык эсеп
74,5	65,0	53,8	183,8	-8,7	4,5	66,7	127,2	Тике инвестициялар**
-16,1	-4,2	19,6	-25,0	-10,4	-1,6	11,8	-20,8	Портфелдик инвестициялар
—	—	—	—	—	—	—	—	Финансылык деривативдер
-9,1	6,9	-214,6	64,7	28,7	260,7	45,0	-98,0	Башка инвестициялар
-10,7	-94,6	-178,6	-78,7	26,3	-50,4	-113,6	-78,2	Активдер ("-" көбөйүү)
7,1	-60,3	-8,3	-54,3	-24,5	-29,1	-78,2	-24,7	Коммерциялык банктар
-17,8	-34,3	-170,3	-24,4	50,8	-21,2	-35,3	-53,6	Жана башка активдер
1,6	101,6	-36,0	143,5	2,4	311,1	158,6	-19,7	Милдеттенмелер ("+" көбөйүү)
-9,5	7,8	-39,4	89,5	-2,8	19,2	-0,6	34,6	Коммерциялык банктар
10,8	22,3	12,3	-4,7	17,4	285,8	13,7	-6,1	Кредиттер
2,1	8,2	2,2	0,4	12,2	290,3	27,6	2,7	Мамлекеттик секторго кредиттер
8,2	19,7	9,1	13,0	17,8	303,4	32,8	16,6	Алынганы
-6,1	-11,5	-6,9	-12,7	-5,5	-13,1	-5,1	-13,9	Амортизация (график)
8,7	14,2	10,1	-5,1	5,2	-4,5	-14,0	-8,8	Жеке секторго кредиттер
13,0	17,1	18,8	3,3	5,3	10,0	8,3	4,7	Алынганы
-4,4	-3,0	-8,7	-8,4	-0,1	-14,5	-22,3	-13,5	Амортизация (график)
0,4	71,4	-8,9	58,7	-12,2	6,1	145,5	-48,3	Жана башка милдеттенмелер
127,8	**158,6**	**310,3**	**32,8**	**-1,4**	**33,8**	**-228,6**	**129,2**	**Êàòàëàð æàíà êàëòûðûï êåòùèë¸ð**
-84,3	**66,5**	**121,0**	**-20,0**	**-161,2**	**449,6**	**-136,0**	**69,5**	**Æàëïû áàëàíñ**
84,3	**-66,5**	**-121,0**	**20,0**	**161,2**	**-449,6**	**136,0**	**-69,5**	**Êàðæûëîî**
89,8	-86,1	-112,1	-12,8	164,9	-487,0	140,5	-86,1	Улуттук банктын резервдери ("-" көбөйүү)
-9,0	14,6	-10,8	23,9	-10,0	24,2	-8,9	-1,9	ЭВФтин кредиттери
3,6	5,0	1,9	8,9	6,4	13,2	4,3	18,5	Өзгөчө каржылоо
—	—	—	—	—	—	—	—	Жана башка каржылоо

* Улуттук банк, УСК жана алып сатарлардын соодасын эске алуу менен.

** Улуттук банктын баа берүүлөрүн эске алуу менен.

2. ÊÙÍÄ¨ËÙÊ ÎÏÅÐÀÖÈßËÀÐ ÝÑÅÁÈ

Күндөлүк операциялар эсеби терс түптөлүү менен 102,2 млн. АКШ доллары чегинде катталган, бул ИДПга карата 2,2 пайызды түзөт.

2.1-ãðàôèê. Êùíä¸ëùê îïåðàöèÿëàð ýñåáè
ИДПга карата пайыздарда

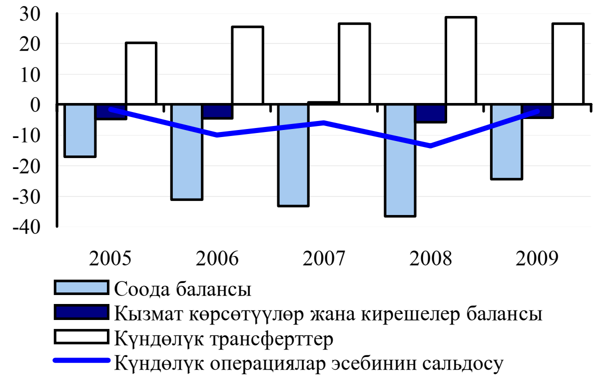

ÑÎÎÄÀ ÁÀËÀÍÑÛ

Дүйнөлүк финансылык каатчылыктын таасиринен улам Кыргызстандын өнөктөш өлкөлөрүнүн тышкы соода операциялары боюнча экономикалык жигердүүлүгү төмөндөгөн, натыйжада, Кыргыз Республикасынын **òûøêû ñîîäà æùãùðòùùñùíùí** көлөмү 2008-жылдагы товар жүгүртүлүшүнүн көлөмүнө салыштырганда 2009-жылы 19,8 пайызга кыскаруу менен 4 514,0 млн. АКШ долларын түзгөн.

Ñîîäà áàëàíñûíûí тартыштыгы[1] 2008-жылдагы тиешелүү көрсөткүчкө салыштырганда 40,8 пайызга (766,0 млн. АКШ долларына) төмөндөө менен 2009-жылдын жыйынтыгы боюнча 1 113,2 млн. АКШ доллары чегинде катталган. КМШ өлкөлөрүнүн тобу боюнча терс соода балансы 834,3 млн. АКШ долларын түзгөн, бул 2008-жылдагы көрсөткүчтөн 17,7 пайызга (179,4 млн. АКШ долларына) аз, ал эми алыскы чет өлкөлөр тобу боюнча соода балансынын тартыштыгы 67,8 пайызга (586,6 млн. АКШ долларына) кыскаруу менен 278,9 млн. АКШ долларында катталган. Соода балансынын терс сальдосунун төмөндөөсү экспорттун төмөндөө арымына салыштырганда, импорттун төмөндөө арымынын кыйла жогору болушуна байланыштуу болгон.

2.2-ãðàôèê. Êûðãûç Ðåñïóáëèêàñûíûí ñîîäà áàëàíñû
ИДПга карата пайыздарда

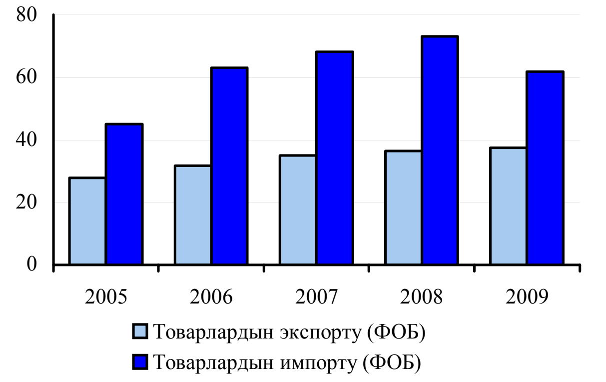

Òîâàðëàðäûí ÔÎÁ áààñûíäàãû ýêñïîðòó иликтенүүгө алынуучу мезгил ичинде 1 700,4 млн. АКШ доллар көлөмүндө түптөлгөн, бул 2008-жылдагы көрсөткүчкө салыштырганда 9,3 пайызга аз. Экспорттогу алгылыксыз тенденция КМШ өлкөлөрүнө берүүлөрдүн 24,9 пайызга (252,3 млн. АКШ долларына) кыскаруусу менен түшүндүрүлөт. Ал эми алыскы чет өлкөлөргө экспорт тескерисинче, 9,1 пайызга (78,4 млн. АКШ долларына) өскөн. Мында, негизги товардык номенклатура боюнча экспорттун кыскаруусу (чогуу алгандагы экспорттон 92,0 пайыз) баалардын 9,1 пайызга өсүшү учурунда, физикалык көлөмүнүн 12,3 пайызга кыскаруусунун эсебинен жүргөн.

Òîâàðëàðäûí ÔÎÁ áààñûíäàãû èìïîðòó 2008-жылдагы импорттун көлөмүнө салыштырганда 25,0 пайызга азаюу менен отчеттук мезгил ичинде 2 813,6 млн. АКШ долларын түзгөн. КМШ өлкөлөрүнөн импорт абсолюттук мааниде 21,3 пайызга (431,7 млн. АКШ долларына) кыскарган, ал эми алыскы чет өлкөлөрдөн импорт 29,4 пайызга (508,2 млн. АКШ долларына) төмөндөгөн. Негизги товардык номенклатурага ылайык (чогуу алгандагы импорттон 72,6 пайыз) импорттун кыскаруусу импорттук баа-

[1] Мында жана мындан ары тышкы соода боюнча маалыматтар, эгерде башкасы көрсөтүлбөсө, Улуттук банктын кошумча баалоолорун эске алуу менен келтирилген. Ал эми товарлардын импорту боюнча маалыматтар ФОБ баасында көрсөтүлгөн.

лардын 17,9 пайызга жана физикалык көлөмүнүн 1,8 пайызга түшүүсүнөн улам жүргөн.

ÒÛ ØÊÛ ÑÎ ÎÄÀÍ ÛÍ ÒÎÂÀÐÄÀÛÊ ÒÙÇÙ Ì Ù

Товар жүгүртүүнүн ИДПга карата катышы катары эсептелинген экономиканын ачык айкындуулук көрсөткүчү, 2008-жылдагы тиешелүү көрсөткүчкө салыштырганда 109,5 пайыздан 99,2 пайызга чейин төмөндөгөн: экспорттун ИДПга карата үлүшү 0,9 пайыздык пунктка өскөн, ал эми импорттун үлүшү 11,2 пайыздык пунктка кыскарган.

2.1-òàáëèöà. Ýêî íî ì èêàí û í à÷û ê-àéêû íäóóëóãó

	2005	2006	2007	2008	2009
Товарлардын экспорту, *млн. АКШ долларында*	686,8	906,0	1337,8	1874,4	1700,4
Товарлардын импорту (ФОБ), *млн. АКШ долларында*	1105,5	1792,4	2613,6	3753,5	2813,6
Ачык-айкындуулугу, *пайыздар*	72,8	94,7	103,2	109,5	99,2

Экспорттун товардык концентрациясы[2] 2009-жылы 33,1 пайыздан 42,4 пайызга чейин көбөйгөн, ал эми ошол эле учурда импорттун товардык концентрациясы 18,6 пайыздан 15,1 пайызга чейин кыскарган. Бул экспорттун товардык диверсификациясынын азайгандыгын жана импорттук операцияларда товардык ассортименттердин көбөйгөндүгүн билдирет.

2.2-òàáëèöà. Ñî îäàí û í òîâàðäû ê êî íöåíòðàöèÿëàí óóñó
(пайыздарда)

	2005	2006	2007	2008	2009
Товарлардын экспорту	36,4	29,2	24,6	33,1	42,4
Товарлардын импорту	15,7	17,3	15,9	18,6	15,1

* Улуттук банктын жана УСКнын баа берүүлөрүн эске алуусуз. 2008-жылдан тартып маалыматтар «алып сатарлардын» соодасын эске алуу менен.

Ò Î ÂÀÐËÀÐÄÀ Û Í ÝÊÑ Ï ÎÐÒÓ Í Ó Í ÒÙÇÙ Ì Ù[3]

Экспорттун ЭСТК бөлүктөрү боюнча товардык түзүмүнө анализдөөлөр көрсөткөндөй,

2.3-òàáëèöà. ÝÑÒÊ í û í á¸ëùêò¸ðù áî þ í÷à òîâàðëàðäû í ýêñï îðòóí á¸ëù ø òùðùù
(жыйынтыгына карата пайыздарда)

	2005	2006	2007	2008	2009
Æû éû íòûãû íäà	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар	8,4	11,4	12,3	9,8	9,2
Суусундуктар жана тамеки	2,8	1,6	1,4	1,2	1,5
Отундан тышкары, сырьелор	11,3	9,4	7,1	4,7	3,0
Минерал отуну	11,7	18,7	24,7	24,5	15,6
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары	—	—	—	—	—
Химиялык заттар	2,2	1,6	2,2	8,1	18,0
Өнөржай товарлары	12,8	12,1	13,1	8,8	3,4
Машиналар жана транспорттор	7,6	9,4	9,9	5,8	5,8
Ар кандай даяр буюмдар	8,9	9,7	9,5	8,4	6,8
Жана башка товарлар	34,3	25,9	19,8	28,7	36,8

2009-жылы экспорттун олуттуу үлүшү (36,8 пайыз) алтынга («жана башка товарлар» категориясынын курамында), химиялык заттарга (18,0 пайыз), минералдык отунга (15,6 пайыз), тамак-аш азыктарына жана тирүү малга (9,2 пайыз) туура келген. Алтындын экспорту отчеттук мезгил ичинде 529,5 млн. АКШ долларын түзүү менен 14,2 пайызга өскөн. Мындай өсүш берүүлөрдүн физикалык көлөмүнүн 7,1 пайызга кыскаруусунун жана экспорттук баалардын 23,0 пайызга өсүшүнүн алкагында жүргөн. Кароого алынып жаткан жылы химиялык заттарды алыскы чет өлкөлөргө берүүлөрдүн олуттуу өсүшү (127,5 млн. АКШ долларына) белгиленген, натыйжада товарлардын бул тобу экспортто алтындан кийинки экинчи орунду ээлейт. Иштетиле элек мунайдын, мунай майларынын, автомобиль бензининин, дизель отунунун жана мазуттун физикалык көлөмүнүн төмөндөөсүнүн натыйжасында, минералдык отундун экспорту 171,1 млн. АКШ долларына азайган. «Тамак-аш азыктары жана тирүү мал» товардык категориясы боюнча экспорт 25,2 млн. АКШ долларына төмөндөгөн, бул жемиштерди жана жаңгактарды, маргаринди жана жуурулган майды, сыр жана быштакты кошо алганда, сүттү жана сүт азыктарын берүүлөрдүн кыскаруусунан улам келип чыккан. Жана башка негизги товарлардын түзүмүндө кийим-кече жана ага тиешелүү буюмдардын (25,5 млн. АКШ долларына), пахтанын (2,2 млн. АКШ долларына), ысытуу лампаларынын (2,6 млн. АКШ долларына), кара металл калдыктарынын (7,1 млн. АКШ долла-

[2] Эсептешүү формуласын VIII тиркемеден караңыз.

[3] Мында жана мындан ары тышкы соода боюнча маалыматтар УСКнын жана Улуттук банктын баа берүүлөрүн эсепке алуусуз келтирилген. 2008-жылдан тартып маалыматтар «алып сатарлардын» соодасын эске алуу менен көрсөтүлгөн. Импорт боюнча маалыматтар СИФ баасында көрсөтүлгөн.

рына) экспорту төмөндөгөн. Экспорттун нарктык көлөмүнүн олуттуу түшүүсү портландцемент (98,4 пайызга же 46,4 млн. АКШ долларына), тапталган айнек (95,0 пайызга же 30,5 млн. АКШ долларына), зер буюмдар (88,7 пайызга же 14,8 млн. АКШ долларына), түстүү металл калдыктары (89,0 пайызга же 14,0 млн. АКШ долларына) сыяктуу товарлар боюнча байкалган. Электрэнергияны берүүлөрдүн нарктык көлөмү экспорттун физикалык көлөмүнүн 57,4 пайызга өсүшүнүн натыйжасында, 37,3 млн. АКШ долларын түзүү менен 48,7 пайызга көбөйгөн.

2.3-ãðàôèê. Àëòûíäûí ôèçèêàëûê áåðùëè¸ðùíùí æàíà àíûí äùéí¸ëùê áààñûíûí äèíàìèêàñû

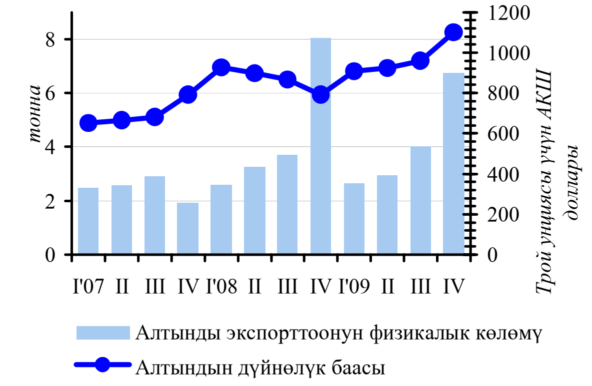

ÒÎÂÀÐËÀÐÄÛÍ ÈÌ ÏÎÐÒÓÍÓÍ ÒÙÇÙ ÌÙ

2.4-òàáëèöà. ÝÑÒÊíûí á¸ëùê¸ðù áîþí÷à òîâàðëàðäûí èìïîðòóí á¸ëùøòùðùù

(жыйынтыгына карата пайыздарда)

	2005	2006	2007	2008	2009
Æûéûíòûãûíäà	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар	10,4	11,0	11,6	9,8	12,7
Суусундуктар жана тамеки	3,8	2,7	2,9	2,3	2,6
Отундан тышкары сырьелор	3,3	2,7	3,1	2,2	1,9
Минерал отуну	28,5	29,2	30,6	29,4	26,4
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары	0,8	0,7	0,9	0,9	1,2
Химиялык заттар	14,3	10,4	10,9	8,1	11,0
Өнөр-жай товарлары	14,7	13,8	14,7	12,6	15,2
Машиналар жана транспорттор	18,1	23,7	20,3	26,6	19,9
Ар кандай даяр буюмдар	6,0	5,7	5,0	7,8	9,1
Жана башка товарлар	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1

Импортту ЭСТКнын бөлүктөрү боюнча бөлүштүрүүгө ылайык Кыргызстанда мурдагыдай эле, «минералдык отун» тобунун товарлары- чогуу алгандагы импорттун 26,4 пайызы олуттуу суроо талап менен пайдаланылган, бул, өлкөдө энергияга болгон муктаждык менен түшүндүрүлөт. Товарлардын бул тобу боюнча импорт абсолюттук маанисинде 394,6 млн. АКШ долларына кыскарган. Түптөлгөн мындай тенденция импорттук баалардын 38,8 пайызга кыскаруусунан улам мунайзаттарынын импортунун нарктык көлөмүнүн 33,2 пайызга кыскаруусу менен түшүндүрүлөт, ал эми ошол эле учурда түшүүлөрдүн физикалык көлөмү 9,1 пайызга өскөн. «Минералдык отун» түзүмүндө да жаратылыш газынын импорту төмөндөгөн: баалардын 54,8 пайызга өсүшүнүн жана импорттун физикалык көлөмүнүн 57,6 пайызга кыскаруусунун натыйжасында, жаратылыш газынын импорттук наркы 34,4 пайызга (36,3 млн. АКШ долларына) кыскарган. «Машиналар жана транспорттук жабдуулар» деген товардык топ импорттун жалпы көлөмүндө 19,9 пайыз салыштырма салмагы менен импортунун көлөмү боюнча экинчи орунда турат. Отчеттук мезгил ичинде импорттун кыйла төмөндөөсү товарлардын ушул тобу боюнча байкалган, бул жеңил автомобилдердин импортунун олуттуу кыскаруусу (67,9 пайызга же 326,4 млн. АКШ долларына) менен түшүндүрүлөт. Импортто үчүнчү орунду өнөр жай товарлары - импорттун жалпы көлөмүндө 15,2 пайызды ээлешет. Бул топтогу товарлардын келип түшүүсү текстиль кездемелеринин, чоюндун жана болоттун, резина дөңгөлөктөрүнүн импортунун төмөндөөсүнүн натыйжасында 51,8 млн. АКШ долларына кыскарган. Тамак-аш азыктары Кыргызстандын импортунда 12,7 пайызды ээлешет. Бул товардык категориянын импортунун нарктык көлөмү 2008-жылдагы көрсөткүчкө салыштырганда 16,0 млн. АКШ долларына кыскарган. 2009-жылдын экинчи жарымында унга импорттук бажы алымынын жогорулоосунан улам, ундун импортунун физикалык көлөмү 2009-жылдын жыйынтыгы боюнча 37,5 пайызга төмөндөгөн, анын натыйжасында бул товардын импортунун нарктык көлөмү 52,9 пайызга (24,9 млн. АКШ долларына) азайган. Дан эгиндеринин импорту боюнча берүүлөрдүн санынын 12,2 пайызга көбөй-

гөндүгү байкалган, ошондой болсо да, данга карата баанын 35,3 пайызга төмөндөөсү жыйынтыгында импорттун нарктык көлөмүнө таасирин тийгизген, ал 27,4 пайызга азайган. Дан, ун жана крахмал азыктарынан (4,3 млн. АКШ долларына), сүт жана сүт азыктарынан жасалган продукциялардан (2,3 млн. АКШ долларына) келип түшүүлөрү боюнча да бир аз төмөндөө байкалган. Мында, күрүчтүн (10,8 млн. АКШ долларына), канттын (8,7 млн. АКШ долларына), эт жана эт азыктарынын (8,3 млн. АКШ долларына) импорту өскөн. Ошондой эле, 2009-жылы кийим-кечени жана ага тиешелүү буюмдардын (42,8 млн. АКШ долларына) келип түшүүлөрү да төмөндөгөндүгүн белгилей кетүү зарыл, ал эми баалык фактордун эсебинен дарыдармектердин (11,4 млн. АКШ долларына) жана телефон аппараттарынын (35,4 млн. АКШ долларына) импортунун нарктык көлөмү кыскарган. Жана башка органикалык эмес химиялык заттардын келип түшүүлөрүнүн 41,5 млн. АКШ долларга өсүшү белгиленген.

ÍÅÃÈÇÃÈ ¨Í¨ÊÒ¨Ø ¨ËÊ¨Ë¨Ð ÌÅÍÅÍ ÒÛØÊÛ ÑÎÎÄÀ

Товарлардын экспортунун жана импортунун тышкы соода операцияларынын өлкөлүк диверсификацияланышын мүнөздөгөн географиялык концентрациялануу көрсөткүчүнө ылайык, 2008-жылдагы тиешелүү көрсөткүчкө салыштырганда 2009-жылы экспорттун географиялык концентрацияланышы 0,6 пайыздык пунктка жана импорттуку 0,4 пайыздык пунктка бир аз көбөйгөндүгү байкалган. Өлкөлөрдүн тобу боюнча бөлүштүрүүдө экспорттун концентрациялынышы бир аз өзгөрүүгө дуушар болгон: КМШ өлкөлөрү боюнча бул көрсөткүч 2008-жылдагы 55,6 пайызга караганда 55,0 пайыз, ал эми алыскы чет өлкөлөр боюнча 2008-жылдагы 55,0 пайызга салыштырганда, отчеттук мезгил ичинде 54,0 пайыз чегинде катталган. КМШ өлкөлөрүнүн ичинде товарларды импортто боюнча географиялык концентрацияланышы 67,2 пайыз жогорку деңгээлинде сакталып калган. Өз кезегинде, бул көрсөткүч 2008-жылдагы көрсөткүчкө салыштырганда, отчеттук мезгилде 3,8 пайыздык пунктка азайган. Алыскы чет өлкөлөрдүн ортосунда импорттун концентрацияланышы 2009-жылы 5,1 пайыздык пунктка өскөн жана 49,4 пайыз деңгээлинде түптөлгөн.

2.5-òàáëèöà. Ñîîäàíûí ãåîãðàôèÿëûê êîíöåíòðàöèÿëàíóóñó

(пайыздарда)

	2005	2006	2007	2008	2009
Экспорт	39,0	40,4	37,1	39,1	39,8
КМШ	59,4	59,9	57,2	55,6	55,0
Алыскы чет өлкө	51,5	54,5	47,3	55,0	54,0
Импорт	40,5	43,2	45,8	43,2	43,6
КМШ	62,3	69,3	68,1	71,0	67,2
Алыскы чет өлкө	33,2	38,6	43,0	44,2	49,4

* Улуттук банктын жана УСКнын баа берүүлөрүн эске алуусуз. 2008-жылдан тартып маалыматтар «алып сатарлардын» соодасын эске алуу менен.

Мурда белгиленип кеткендей эле, Кыргыз Республикасынын тышкы соода жүгүртүүсү отчеттук жыл ичинде 4 514,0 млн. АКШ долларын түзгөн. Товар жүгүртүүнүн жалпы көлөмүндө КМШ өлкөлөрүнүн салыштырма салмагы 50,1 пайыз, Азия өлкөлөрүнүкү – 23,5 пайыз, Европа өлкөлөрүнүкү – 22,2 пайыз жана Америка өлкөлөрүнүкү - 4,2 пайыз чегинде катталган. Географиялык түзүмгө ылайык товар жүгүртүүнүн бир аз көлөмү Россияга (товар жүгүртүүнүн жалпы көлөмүнөн 28,5 пайыз), Кытайга (14,3 пайыз), андан соң – Казакстанга (10,7 пайыз) жана Швейцарияга (10,2 пайыз) туура келген.

Отчеттук мезгилде кыргыз экспорту көбүнчө алыскы чет өлкөлөргө (63,8 пайыз) багытталган, ал эми ошол эле учурда импорттук операциялар боюнча КМШ өлкөлөрү (56,5 пайыз) үстөмдүк кылышкан.

2.4-ãðàôèê. ÊÌØ ¸ë¸ê¸ë¸ðùí¸ æàíà àëûñêû ÷åò ¸ëê¸ë¸ðã¸ òîâàðëàðäûí ýêñïîðòó

млн.АКШ долларында

2009-жылдын жыйынтыгы боюнча соода балансынын сальдосу Өзбекстанды, БАЭни, Швейцарияны жана Францияны эске албаганда, бардык ири өнөктөш өлкөлөрдө терс түптөлгөн.

2.6-òàáëèöà. 2009-æûëû Êûðãûç Ðåñïóáëèêàñû íûí òûøêû ñîîäàñûí ãåîãðàôèÿëûê á¸ëùøòùðùù

	Ýêñïîðò (ÔÎÁ)	Èìïîðò (ÑÈÔ)	Ñîîäà áàëàíñû	Ñîîäà æùãùðòùùñù
	млн.АКШ долларында			*жыйынтыгына карата пайыздар*
Áàðäûãû áîëóï	**1441,6**	**3040,2**	**-1598,6**	**4481,8** *100,0*
ÊÌØ	**521,4**	**1717,4**	**-1196,1**	**2238,8** *50,0*
Россия	185,8	1090,4	-904,6	1 276,2 *28,5*
Казакстан	138,7	339,9	-201,2	478,7 *10,7*
Өзбекстан	167,6	111,7	56,0	279,3 *6,2*
Àçèÿ	**192,2**	**860,7**	**-668,5**	**1052,8** *23,5*
Кытай	19,4	623,6	-604,2	643,1 *14,3*
Афганистан	18,8	0,3	18,6	19,1 *0,4*
Түркия	36,7	72,8	-36,1	109,5 *2,4*
Корея	0,7	51,2	-50,5	52,0 *1,2*
Япония	0,0	66,0	-66,0	66,1 *1,5*
БАЭ	101,7	5,8	95,9	107,5 *2,4*
Åâðîïà	**673,0**	**320,2**	**352,8**	**993,2** *22,2*
Швейцария	444,8	14,1	430,7	458,9 *10,2*
Франция	184,9	20,8	164,1	205,7 *4,6*
Германия	5,3	100,7	-95,4	106,0 *2,4*
Нидерланд	2,7	49,5	-46,8	52,2 *1,2*
Àìåðèêà	**55,0**	**131,2**	**-76,2**	**186,2** *4,2*
АКШ	38,1	101,6	-63,5	139,7 *3,1*
Канада	16,9	19,3	-2,5	36,2 *0,8*

Ðîññèÿ Ôåäåðàöèÿñû Кыргыз Республикасынын тышкы соода боюнча ири өнөктөшүнөн болуп саналат. Россия менен товар жүгүртүүнүн көлөмү 1 276,2 млн. АКШ долларын (29,2 пайызга төмөндөө) түзгөн, мында товарлардын импорту алардын экспортунан 5,9 эсеге арткан.

2.5-ãðàôèê. Ðîññèÿ ìåíåí ñîîäà áàëàíñû
млн.АКШ долларында

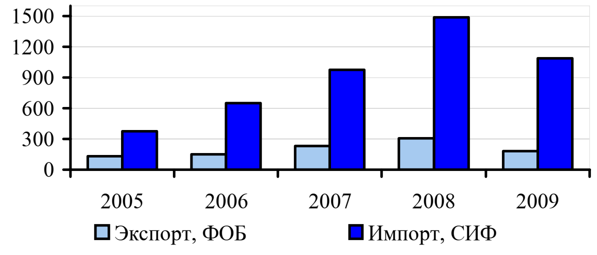

2009-жылы Россияга товарлардын экспорту 185,8 млн. АКШ доллары көлөмүндө түптөлгөн, бул 2008-жылдагы ушул эле көрсөткүчтөн 40,1 пайызга төмөн. Берүүлөрдүн төмөндөөсү экспорттун функционалдык түзүмүнүн бардык статьялары боюнча катталган, алардын негизгилеринин болуп керектөө товарлары (58,2 млн. АКШ долларына кыскарган), аралык товарлар (30,9 млн. АКШ долларына кыскарган) жана энергопродукциялар (25,9 млн. АКШ долларына кыскарган) болушкан. Авиакеросин (49,8 пайызга же 13,5 млн. АКШ долларына), тапталган айнек жана жылмакай айнек (99,7 пайызга же 25,5 млн. АКШ долларына), кийим-кечелер жана ага тиешелүү буюмдар (26,8 пайызга же 26,2 млн. АКШ долларына), жемиштер жана жаңгактар (34,9 пайызга же 12,5 млн. АКШ долларына) сыяктуу товарларды берүүлөрдүн төмөндөөсү байкалган.

Россия, мурдагыдай эле Кыргызстанга товарларды эң ири импорттоочулардан болуп саналат. 2009-жылдын жыйынтыгы боюнча Россия импортунун көлөмү 2008-жылдагы тиешелүү көрсөткүчкө салыштырганда 26,9 пайызга төмөндөө менен 1 090,4 млн. АКШ долларын түзгөн. Импорттун функционалдык түзүмүндө товарлардын бардык топтору боюнча төмөндөө байкалган. Импорттун олуттуу үлүшү россиялык импорттун түзүмүндө өтө маанилүү товар болуп саналган энергопродукцияларга (Россиядан импорттун чогуу алгандагы көлөмүнөн 58,8 пайыз), аралык товарларга (17,5 пайыз) жана керектөө багытындагы товарларга (16,3 пайыз) туура келген. Иликтенүүгө алынып жаткан мезгил ичинде мунай майларына жана иштетиле элек мунайга суроо-талап кыскарган, натыйжада бул товардык позиция боюнча импорттун көлөмү 94,9 пайызга төмөндөө менен 3,6 млн. АКШ долларын түзгөн. Баалардын төмөндөөсүнүн натыйжасында авиакеросиндин (35,0 пайызга же 162,8 млн. АКШ долларына), автомобиль бензининин (22,9 пайызга же 72,2 млн. АКШ долларына) жана дизель отунунун (42,4 пайызга же 54,0 млн. АКШ долларына) импортунун нарктык көлөмү кыскарган. Мындан тышкары, сыранын (6,8 млн. АКШ долларына), органикалык эмес химиялык заттардын (9,3 млн. АКШ долларына) жана резина дөңгөлөктөрүнүн (4,2 млн. АКШ долларына) импорту да кыскарган.

Кыргызстандын **Êàçàêñòàí ìåíåí** товар жүгүртүүсүнүн көлөмү 2008-жылдагы салыштыруу үчүн алынган көрсөткүчтөн 14,6 пай-

ызга же 82,0 млн. АКШ долларына төмөндөө менен 478,7 млн. АКШ долларын түзгөн. Товар жүгүртүүдө импорттун жана экспорттун үлүшү тиешелүүлүгүнө жараша, 71,0 пайызды жана 29,0 пайызды түзгөн.

2.6-ãðàôèê. Êàçàêñòàí ìåíåí ñîîäà áàëàíñû

млн.АКШ долларында

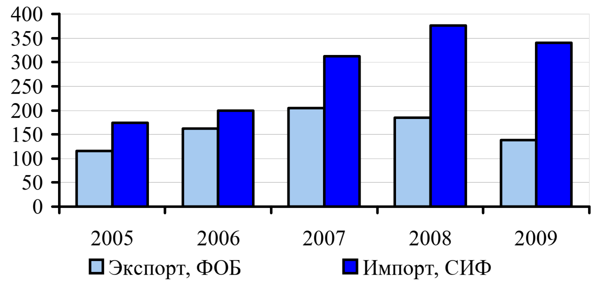

Казакстанга экспорт 2008-жылдагы тиешелүү көрсөткүчкө салыштырганда 24,6 пайызга кыскаруу менен 138,7 млн. АКШ доллар чегинде катталган. Керектөө товарлары (Казакстанга чогуу алгандагы экспорттон 42,8 пайыз), энергопродуктулар (27,7 пайыз) жана чийки зат (13,9 пайыз) бул өлкөгө экспорттун негизги түзүүчүлөрүнөн болушкан. Экспорттун товардык номенклатурасында сүттү жана сүт азыктарын (5,6 млн. АКШ долларына), маргаринди жана жуурулган майды (3,7 млн. АКШ долларына) берүүлөрдүн төмөндөөсү байкалган; «химиялык заттар жана ушу сыяктуу продукциялар» товардык категориясы боюнча экспорт абсолюттук мааниде 8,7 эсеге же 17,4 млн. АКШ долларына олуттуу өскөн. Берүүлөрдүн физикалык көлөмүнүн өсүшү эсебинен электрэнергияларынын экспорту 12,3 млн. АКШ долларына көбөйгөн. Отчеттук мезгил ичинде аралык товарлардын экспорту курулуш материалдарынын экспортунун кыскаруусуна байланыштуу, 71,1 млн. АКШ долларынан 10,9 млн. АКШ долларына чейин байкалаарлык төмөндөгөн.

2009-жылы Казакстандан импорттун көлөмү 9,7 пайызга кыскарган жана 339,9 млн. АКШ долларын түзгөн. Импорттун товардык түзүмүндө төмөнкүдөй негизги өзгөрүүлөр байкалган: берүүлөрдүн физикалык көлөмүнүн кыскаруусунун эсебинен канттын импорту 6,5 млн. АКШ долларына кыскарган; унга бажы алымдарынын көбөйүүсүнүн натыйжасында бул продукциянын импорту 55,9 пайызга же 22,4 млн. АКШ долларына азайган; дан эгинин импортунун физикалык көлөмү 12,9 пайызга өскөн, ошондой болсо да нарктык баасынын төмөн болушунун эсебинен дан эгининин импорту 2008-жылдагы ушул эле көрсөткүчкө салыштырганда 27,0 пайызга же 22,1 млн. АКШ долларына төмөн түптөлгөн. Чийки заттардын түзүмүндө таштын, кумдун, шагылдын, ошондой эле түстүү металл калдыктарынын көлөмү кыскарган. Ал эми органикалык эмес химиялык заттардын (41,7 млн. АКШ долларына) жана мунай заттарынын (4,0 млн. АКШ долларына) импорту боюнча өсүш белгиленген. Биринчи ирет Казакстандан 7,8 млн. АКШ доллар жалпы суммасында 46,1 млн.куб.м көлөмдөгү жаратылыш газы импорттолгон.

2.7-ãðàôèê. ¨çáåêñòàí ìåíåí ñîîäà áàëàíñû

млн.АКШ долларында

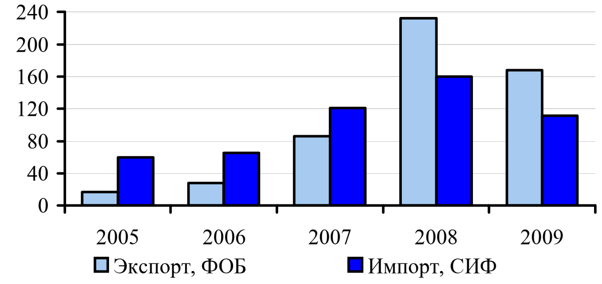

¨çáåêñòàí ìåíåí тышкы соода операцияларынын көлөмү 2009-жылы 279,3 млн. АКШ долларын түзгөн, бул 2008-жылдагы товар жүгүртүүнүн көлөмүнөн 112,9 млн. АКШ долларына аз. Өзбекстанга экспорт 64,5 млн. АКШ долларына кыскаруу менен 167,6 млн. АКШ долларын түзгөн, ал эми импорт жыйынтыгында 111,7 млн. АКШ долларын түзүү менен 48,4 млн. АКШ долларына азайган.

Өзбекстанга кыргыз экспортунун негизги үлүшү (74,0 пайыз) энергопродукцияларга, көбүнчө авиакеросинге жана дизель отунуна туура келген. Энергопродукциялардын экспорту отчеттук мезгилде 36,2 пайызга (70,4 млн. АКШ долларына) кыскарган. Мындай төмөндөө күрүчтү, резина дөңгөлөктөрүн, жүк ташуу үчүн автомобилдерди жана атайын багытка каралган автомобилдерди берүүлөрдүн өсүшүнөн жарым-жартылай орду жабылган.

Өзбекстандын импорттук операцияларында жаратылыш газын берүүлөр бөлүп көрсөтүлөт, анын салыштырма салмагы кароого алы-

нып жаткан жылы аталган өлкөнүн импортунун жалпы көлөмүндө 55,0 пайызды түзөт. Жаратылыш газына карата контракттык баалар отчеттук жылы 2008-жылдагыга караганда 1,6 эсеге жогору болгондугуна карабастан, Кыргызстандын ири өнөр жай ишканаларынын ишинин токтотулушу, жаратылыш газынын импортунун физикалык көлөмүнүн 63,9 пайызга кыскаруусуна алып келген, ал эми импорттун нарктык көлөмү 41,8 пайызга (44,1 млн. АКШ долларына) азайган. Жер семирткичтердин импорту 11,5 млн. АКШ долларына азаюу менен 8,8 млн. АКШ долларын түзгөн, ал эми портландцементтин келип түшүүлөрү 5,4 млн. АКШ долларына өсүү менен 17,9 млн. АКШ доллар чегинде катталган.

Êûòàé ìåíåí товар жүгүртүүнүн көлөмү 643,1 млн. АКШ долларын түзүү менен 16,8 пайызга азайган, бул экспорттук сыяктуу эле, импорттук операциялардын көлөмүнүн төмөндөөсүнүн натыйжасында жүргөн. Кытай менен соода мамилелеринде импорттук операциялар үстөмдүк кылат, анын үлүшү 2009-жылы 97,0 пайызды түзгөн.

2.8-ãðàôèê. Êûòàé ìåíåí ñîîäà áàëàíñû

млн.АКШ долларында

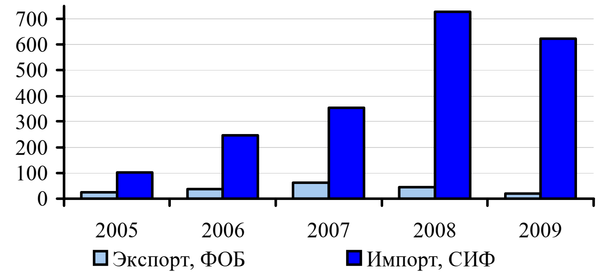

Кыргызстанга импорттоонун көлөмү боюнча Кытай Россиядан кийинки экинчи орунда турат. Отчеттук мезгил ичинде Кытайдан импорт 14,4 пайызга же 104,6 млн. АКШ долларына кыскарган. Кездемелердин (24,8 млн. АКШ долларына), кол жана машина менен иштетилүүчү инструменттердин (14,4 млн. АКШ долларына), электр байланыш аппараттарынын жана жабдууларлардын (21,8 млн. АКШ долларына), жүк ташуу үчүн автомобилдердин жана атайын багытка каралган автомобилдердин (12,5 млн. АКШ долларына), кийим-кечесинин (28,9 млн. АКШ долларына) жана бут кийимдин (8,8 млн. АКШ долларына) келип түшүүлөрүнүн төмөндөгөндүгү байкалган.

Кытайга экспорт 56,2 пайызга же 25,0 млн. АКШ долларына азайган. Иштетиле элек тери (9,6 млн. АКШ долларына), мунайзаттары (4,6 млн. АКШ долларына), химиялык заттар (7,9 млн. АКШ долларына) сыяктуу негизги товарларды берүүлөр кыскарган.

Кароого алынып жаткан жылы **Òùðêèÿ** менен тышкы соода операцияларынын көлөмү 109,5 млн. АКШ доллар чегинде катталган, бул 2008-жылдагы көрсөткүчтөн 19,5 пайызга аз. Түркияга товарлардын экспорту 36,7 млн. АКШ долларын түзсө (8,2 млн. АКШ долларына кыскарган), ал эми импорт 72,8 млн. АКШ доллар көлөмүндө түптөлгөн (18,3 млн. АКШ долларына кыскарган). Экспорттун товардык түзүмү негизинен буурчак өсүмдүктөрү, айрыкча фасоль (берүүлөрү 8,6 млн. АКШ долларына өскөн), жаңгактар (3,8 млн. АКШ долларына кыскарган) жана авиакеросин (7,5 млн. АКШ долларына азайган) менен сунушталган. Ал эми импорттун түзүмүн негизинен керектөө багытындагы товарлар (берүүлөрү 1,8 млн. АКШ долларына төмөндөгөн), аралык (9,8 млн. АКШ долларына төмөндөгөн) жана инвестициялык товарлар (6,9 млн. АКШ долларына азайган) түзүшкөн.

2.9-ãðàôèê. Òùðêèÿ ìåíåí ñîîäà áàëàíñû

млн.АКШ долларында

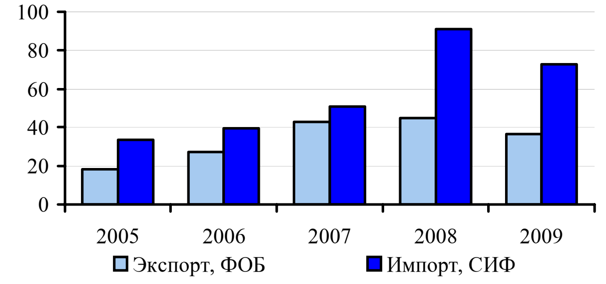

2009-жылы **Áèðèêêåí Àðàá Ýìèðàòû** менен товар жүгүртүүнүн көлөмү 2008-жылдагы көрсөткүчтөн 71,5 пайызга артуу менен 107,5 млн. АКШ долларын түзгөн. БАЭ менен тышкы соода жүгүртүүнүн олуттуу көлөмү алтындын экспорту менен түптөлгөн, аны берүүлөр 2009-жылы 86,5 млн. АКШ доллары деңгээлине жеткен, бул 2008-жылдагы көрсөткүчтөн 3,2 эсеге көп.

Øâåéöàðèÿ Кыргызстандын экспорттук операциялар боюнча эң ири өнөктөшүнөн бо-

луп эсептелет. Бул өлкөгө негизги экспорттук статьядан болуп алтын саналат, аны берүүлөрдүн физикалык көлөмү 2009-жылы 18,7 пайызга кыскарган, бирок нарктык баасынын 1,2 эсеге өсүшүнүн эсебинен экспорттун көлөмү абсолюттук мааниде 1,5 пайызга же 6,5 млн. АКШ долларына көбөйгөн.

2009-жылы **Ãåðìàíèÿ** менен экспорттук-импорттук операциялардын көлөмүнүн төмөндөөсүнөн улам товар жүгүртүү 247,5 млн. АКШ долларына кыскаруу менен 106,0 млн. АКШ доллар көлөмүндө түптөлгөн. Товар жүгүртүүдө түптөлгөн алгылыксыз тенденция жеңил автомобилдерди ташып келүүлөрдүн кыскаруусунун натыйжасында, импорттун олуттуу төмөндөөсүнө байланыштуу болгон.

Акыркы эки жыл ичинде **Ôðàíöèÿãà** экспорт олуттуу өскөн, бул аталган өлкөгө органикалык эмес химиялык заттарды берүүлөр менен байланыштуу болгон. 2009-жылы экспорттун көлөмү 70,9 пайызга (76,7 млн. АКШ долларына) көбөйгөн, анын натыйжасында Франция менен товар жүгүртүү 62,7 пайызга өсүү менен 205,7 млн. АКШ долларын түзгөн.

Экспорттун 8,8 эсеге өсүшүнөн улам (33,8 млн. АКШ долларына) АКШ менен товар жүгүртүүнүн көлөмү 2009-жылы 12,6 пайызга өсүү менен 139,7 млн. АКШ долларын түзгөн. АКШга экспорт органикалык эмес химиялык заттарды берүүлөр менен сунушталган, ал эми импортто үй канаттууларынын этинин, дары-дармектердин, ошондой эле машиналардын жана транспорттук жабдуулардын түшүүлөрү үстөмдүк кылган.

ÐÅÀËÄÓÓ ÝÔÔÅÊÒÈÂÄÜÙ ÀË ÌÀØÓÓ ÊÓÐÑÓ

Реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун индекси (РЭОК) 2008-жылдагы тиешелүү көрсөткүчкө салыштырганда 7,2 пайызга төмөндөө менен 2009-жылдын акырына карата 103,0 чегинде катталган. Мында, КМШ өлкөлөрүнө кирген негизги соода өнөктөштөр боюнча эсептелинген сомдун реалдуу эффективдүү алмашуу курсу 5,7 пайызга, ал эми алыскы чет өлкөлөр боюнча 13,9 пайызга төмөндөгөн.

Өнөктөш өлкөлөрдөгү инфляциянын кыйла жогорку деңгээли жана негизги өнөктөш өлкөлөрдүн көпчүлүк валюталарына карата сомдун курсунун төмөндөөсү, РЭОК индексинин төмөндөөсүнүн негизги факторлорунан болгон.

Алсак, Кыргыз Республикасындагы баалардын жалпы деңгээли 2009-жылдын жыйынтыгы боюнча 2008-жылдын деңгээлинде сакталып калган, ал эми ошол эле учурда негизги соода өнөктөш өлкөлөрдүн тиешелүү эсептик көрсөткүчү 4,7 пайызды түзгөн.

Отчеттук мезгил ичинде сомдун номиналдуу эки тараптуу алмашуу курсунун негизги соода өнөктөш өлкөлөрдүн көпчүлүк валюталарына, айрыкча Россия рублине карата - 5,3 пайызга, Кытай юанине – 10,8 пайызга, еврого – 18,3 пайызга, АКШ долларына –10,5 пайызга төмөндөөсү байкалган. Ушуну менен бирге сомдун соода өнөктөш өлкөлөрдүн айрым валюталарына карата бекемделиши да белгиленген: сомдун казак тенгесине карата бекемделүүсү 110,5 пайыз чегинде түптөлгөн.

Натыйжада, сомдун номиналдуу эки тараптуу алмашуу курсунун жалпы индекси (НЭОК) 2009-жылдын акырына карата 124,2 ни түзүү менен 2008-жылдагы тиешелүү көрсөткүчкө салыштырганда 2,9 пайызга төмөндөгөн.

Экспорттун түзүмүндө органикалык эмес химиялык берүүлөрдүн 20,8 пайызга, жашылча-жемиштердин 20,8 пайызга, кийим-кечени 11,8 пайызга, сүт жана сүт азыктарынын 18,1 пайызга жана башкаларды берүүлөрдүн физикалык көлөмүнүн төмөндөөсү байкалган. Тө-

2.10-ãðàôèê: ÐÝÀÊ, ÍÝÀÊ äèíàìèêàñû æàíà êåðåêò¸¸ òîâàðëàðû íûí èìïîðòóíóí æàíà ýêñïîðòóíóí ê¸ë¸ìù

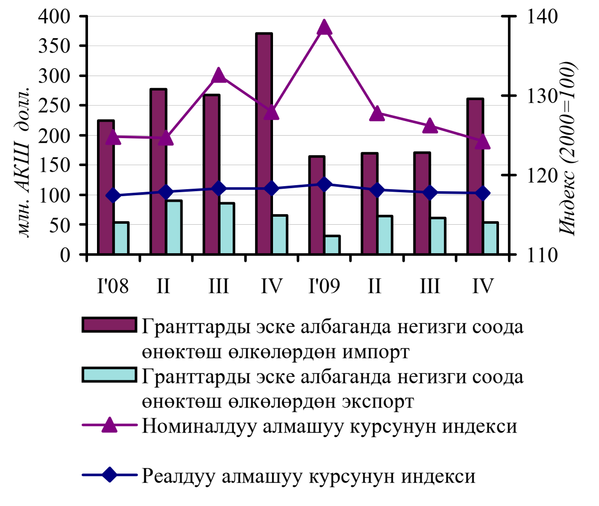

мөндөө менен катар эле, ысытуу лампаларынын экспорттук берүүлөрү 11,2 пайызга, алкоголсуз суусундуктардыкы 3,7 эсеге, металл калдыктарыныкы 3,5 эсеге, тирүү малдыкы 2,1 эсеге өскөндүгү байкалган.

Экспорттун көлөмүнүн көбөйүүсү менен бирге эле, импорттук берүүлөрдүн физикалык көлөмү[4] дээрлик өзгөргөн эмес.

Мында, импорттун түзүмүндө мунай заттарынын келип түшүүлөрүнүн физикалык көлөмүнүн 9,1 пайызга, чоюн жана болоттуку 6,1 пайызга, дары-дармектердики 4,5 пайызга жана башкалардын да өсүшү байкалган. Бир эле учурда, органикалык эмес химиялык заттардын импортунун физикалык көлөмүнүн 46,0 пайызга, жашылча-жемиштердики 25,7 пайызга, алкоголдуу суусундуктардыкы 15,0 пайызга жана башка товарлардын төмөндөөсү белгиленген.

ÝË ÀÐÀËÛÊ ÊÛÇÌÀÒ Ê¨ÐÑ¨ÒÜÜË¨Ð ÁÀËÀÍÑÛ

2009-жыл үчүн **ýë àðàëûê êûçìàò ê¸ðñ¸òùë¸ð áàëàíñûíûí** терс сальдосу 96,8 млн. АКШ долларынан 7,0 млн. АКШ долларына чейин кыскарган. Мындай тенденция алынган кызмат көрсөтүүлөрдүн өсүш арымынын анын экспортуна салыштырганда 3,5 эсеге төмөндөөсү менен шартталган.

2.11-ãðàôèê. Ýë àðàëûê êûçìàò ê¸ðñ¸òùë¸ð áàëàíñû

ИДПга карата пайыздарда

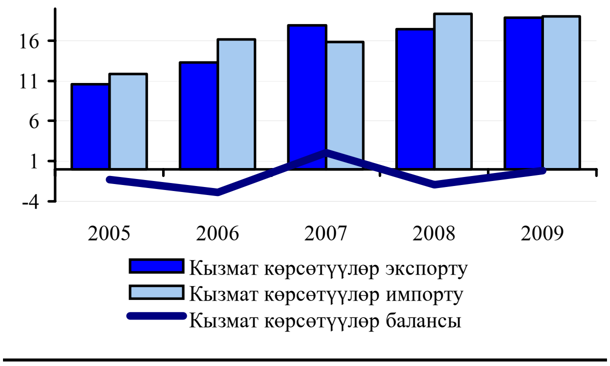

Эл аралык кызмат көрсөтүүлөрдүн жүгүртүлүшү 1726,7 млн. АКШ долларында түптөлгөн, бул 2008-жылдагы ушул эле көрсөткүчтөн 8,6 пайызга аз.

Êûçìàò ê¸ðñ¸òùë¸ð ýêñïîðòóíóí жалпы көлөмү өткөн жылдагы ушул эле көрсөткүчкө салыштырганда 3,6 пайызга төмөндөө менен 2009-жылдын жыйынтыгы боюнча 859,8 млн. АКШ доллар чегинде түптөлгөн. Кызмат көрсөтүүлөр экспортунун түзүмү 2009-жылы төмөнкүчө түптөлгөн: «кыдыруулар» статьясынын үлүшү 53,4 пайызды, «транспорттук кызмат көрсөтүүлөрдүкү» 15,7 пайызды түзгөн, ал эми 30,9 пайызы башка кызмат көрсөтүүлөргө туура келген.

«Кыдыруулар» статьясы боюнча сунушталган кызмат көрсөтүүлөрдүн төмөндөөсү өткөн жылдагы тиешелүү көрсөткүчкө салыштырганда 10,8 пайызды 458,8 млн. АКШ долларына чейинкини түзгөн.

«Транспорттук кызмат көрсөтүүлөр» экспортунун көлөмүнүн азаюусу 2009-жылы өткөн жылдагыга салыштырганда 7,8 пайызды түзүү менен 134,9 млн. АКШ доллар өлчөмүндө калыптанган. Отчеттук мезгил ичинде транспорттук кызмат көрсөтүүлөр түзүмүндө ар кандай тенденция байкалган. Аба транспорту тарабынан сунушталган кызмат көрсөтүүлөрдүн көлөмү отчеттук жылда 63,4 пайыздан 70,8 пайызга чейин өскөн. Темир жол транспорту тарабынан сунушталган кызмат көрсөтүүлөрдүн үлүшү 31,9 пайыздан 25,9 пайызга чейин төмөндөгөн. Ошондой эле, транспорттун башка түрлөрү тарабынан жүзөгө ашырылган кызмат көрсөтүүлөрдүн көлөмү 3,6 пайыздан 1,7 пайызга чейин азайган.

2009-жылы ишкердик жана башка кызмат көрсөтүүлөр экспортунун 2008-жылдагыга салыштырганда, тиешелүүлүгүнө жараша 34,2 жана 24,1 пайызга көбөйүүсү белгиленген. Алсак, ишкердик кызмат көрсөтүүлөрдүн экспорту 125,7 млн. АКШ доллар (экспорттун жалпы көлөмүнөн 14,6 пайыз), ал эми жана башка кызмат көрсөтүүлөрдүн экспорту 86,1 млн. АКШ доллар (10,0 пайыз) чегинде катталган.

2009-жылы «курулуш кызмат көрсөтүүлөрү» статьялары боюнча экспорттун төмөндөөсү 9,7 пайызды, «байланыш кызмат көрсөтүүлөрү» 43,3 пайызды, «камсыздандыруу кызмат көрсөтүүлөрү» – 57,1 пайызды, «финансы кызмат көрсөтүүлөрү» – 19,0 пайызды, «компьютердик жана маалыматтык кызмат көрсөтүүлөрү» – 8,1 пайызды жана «мамлекеттик кызмат көрсөтүүлөр» – 11,5 пайызды түзгөн. Бул статьялардын кызмат көрсөтүүлөр экспор-

[4] Салыштырмалуу салмагы импорттун бүтүндөй көлөмүндө 70,3 пайызды түзгөн айрым товардык позициялар боюнча импортту алып көрүү менен эсептелинген.

тунун жалпы көлөмүндөгү үлүшү 6,3 пайыз чегинде түптөлгөн.

2.12-ãðàôèê. Êûçìàò ê¸ðñ¸òùë¸ð ýêñïîðòóíóí òùçùìù

экспортко карата пайыздарда

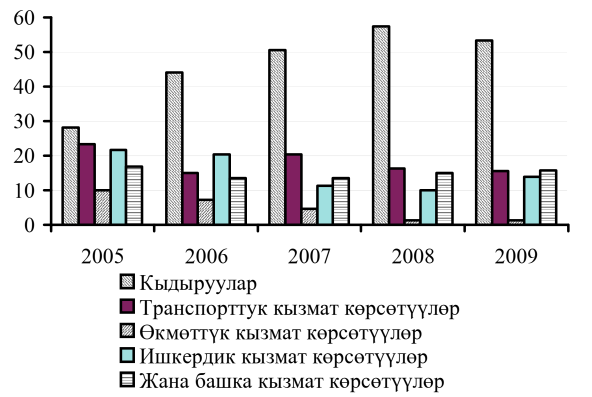

Êûçìàò ê¸ðñ¸òùë¸ð èìïîðòóíóí жалпы көлөмү 2009-жыл ичинде 2008-жылдагы көрсөткүчкө карата 12,7 пайызга төмөндөө менен 866,9 млн. АКШ долларын түзгөн. Кызмат көрсөтүүлөр импортунун түзүмүндө мурдагыдай эле, транспорттук кызмат көрсөтүүлөр 47,6 пайыз жана Кыргызстандык жарандардын чет өлкөгө кыдыруулары менен байланыштуу кызмат көрсөтүүлөрү 30,6 пайыз олуттуу үлүштү түзүшкөн, ал эми калган кызмат көрсөтүүлөргө 21,8 пайыз туура келет.

Отчеттук мезгил ичинде «транспорттук кызмат көрсөтүүлөр» 2008-жылдагыга салыштырганда 15,6 пайызга кыскаруу менен 412,5 млн. АКШ долларын түзгөн. Темир жол транспорту менен ташып жеткирүүлөр «транспорттук кызмат көрсөтүүлөр» статьясы боюнча кызмат көрсөтүүлөр импортун маанилүү түзүүчүлөрдүн бири болуп саналат. Отчеттук мезгил ичинде темир жол транспорту менен ташып жеткирүүлөрдүн көлөмү 277,8 млн. АКШ долларын же кызмат көрсөтүүлөр импортунун жалпы көлөмүнүн 32,1 пайызын түзгөн. Ал эми аба аркылуу жана автомобиль менен ташып жеткирүүлөргө, ошондой эле транспорттун башка түрлөрү менен ташып жеткирүүлөргө импорттун жалпы көлөмүндө тиешелүүлүгүнө жараша, 9,1, 3,5 жана 2,9 пайыз туура келет.

Чет өлкөдөгү резиденттердин «кыдыруулар» статьясы боюнча чыгашаларынын кыскаруусу 2009-жылы 13,0 пайызды түзгөн жана 264,8 млн. АКШ доллары өлчөмүндө калыптанган.

2009-жылы «курулуш кызмат көрсөтүүлөрү», «камсыздандыруу кызмат көрсөтүүлөрү», «компьютердик жана маалымат кызмат көрсөтүүлөрү» жана «мамлекеттик кызмат көрсөтүүлөр» сыяктуу статьялар боюнча импорттун көлөмү тиешелүүлүгүнө жараша 75,2 пайызга, 11,0 пайызга, 10,8 пайызга жана 67,3 пайызга көбөйгөн. Аталган статьялар боюнча импорттун суммардык көлөмү импорттун жалпы көлөмүнүн 6,4 пайызын түзөт.

Отчеттук мезгил ичинде «ишкердик кызмат көрсөтүүлөрдүн» резиденттер тарабынан алынган көрсөткүчтөрү 14,3 пайызга, «байланыш кызмат көрсөтүүлөрү» 27,2 пайызга жана «финансы кызмат көрсөтүүлөрү» 56,2 пайызга азайган. «Ишкердик кызмат көрсөтүүлөрү» боюнча 95,8 млн. АКШ долларынан 84,5 млн. АКШ долларына чейин, «байланыш кызмат көрсөтүүлөрү» боюнча 12,6 млн. АКШ долларынан 9,2 млн. АКШ долларына чейин жана «финансы кызмат көрсөтүүлөрү» боюнча 9,1 млн. АКШ долларынан 4,0 млн. АКШ долларына чейин кыскаруу жүргөн.

2.13-ãðàôèê. Êûçìàò ê¸ðñ¸òùë¸ð èìïîðòóíóí òùçùìù

импортко карата пайыздарда

ÊÛÇÌÀÒ Ê¨ÐÑ¨ÒÙË¨ÐÄÙ ÝË ÀÐÀËÛÊ ÑÀÒÓÓ ÁÎÞÍ×À ÍÅÃÈÇÃÈ ¨Í¨ÊÒ¨Ø ¨ËÊ¨Ë¨Ð

КМШ өлкөлөрү кызмат көрсөтүүлөрдү эл аралык сатууда Кыргыз Республикасы үчүн негизги өнөктөш өлкө болуп санала тургандыгы тарыхый сыяктуу эле, географиялык жактан

да түптөлгөн. Алсак, отчеттук жылдын жыйынтыгы боюнча КМШ өлкөлөрүнө кызмат көрсөтүүлөр экспортунун үлүшү кызмат көрсөтүүлөр экспортунун жалпы көлөмүнүн 63,3 пайызын (546,9 млн. АКШ долларын) түзгөн. 2008-жылдан тартып бул көрсөткүч 14,0 пайызга азайган.

КМШ өлкөлөрүнө кызмат көрсөтүүлөр экспортунун географиялык түзүмүндө өтүп жаткан жылы Кыргызстандын кызмат көрсөтүүлөрдү эл аралык сатуусуна кыйла таасирин тийгизген бир катар өлкөлөрдү бөлүп көрсөтүүгө болот. Мындай өнөктөш өлкөлөргө төмөнкүлөр кирет: Казакстан Республикасы - үлүшүнө 248,2 млн. АКШ доллар, Өзбекстан Республикасына 98,7 млн. АКШ доллары, Россия Федерациясына 79,8 млн. АКШ доллары, Тажикстан Республикасына 76,9 млн. АКШ доллары туура келет. Чет өлкө туристтерин тейлөө чөйрөсүндөгү кызмат көрсөтүүлөр КМШ өлкөлөрүнө кызмат көрсөтүүлөр экспортунан түшкөн кирешенин олуттуу булагы болуп калган.

Отчеттук мезгилде алыскы чет өлкөлөргө кызмат көрсөтүүлөрдүн экспортунун көлөмү 316,7 млн. АКШ долларын түзгөн, бул 2008-жылдагы тиешелүү көрсөткүчтөн 22,0 пайызга жогору. Алыскы чет өлкөлөрдүн ичинен төмөнкү өлкөлөрдү бөлүп кароо зарыл: Америка Кошмо Штаты (76,7 млн. АКШ доллары), Кытай Эл Республикасы (42,6 млн. АКШ доллары), Түркия Республикасы (17,6 млн. АКШ доллары) жана Улуубритания менен Түндүк Ирландиянын Бириккен Падышачылыгы (15,3 млн. АКШ доллары), булар чогуу алганда отчеттук мезгил ичинде экспорттун жалпы көлөмүнүн 17,6 пайызын түзүшөт. Тоо-кендерин казып алуу өнөр жай тармагында, туристтерди тейлөө чөйрөсүндө сунушталган кызмат көрсөтүүлөр, курулуш жана транспорттук кызмат көрсөтүүлөр аталган өлкөлөр боюнча экспорттун кыйла маанилүү статьяларынан болушкан.

Эл аралык кызмат көрсөтүүлөр импортунун географиялык түзүмү экспорттун түзүмүнөн бир аз эле айырмаланат. Бул жерде импорттун олуттуу үлүшү КМШ өлкөлөрүнө (584,1 млн. АКШ доллары) туура келе тургандыгын да белгилей кетүү зарыл, бул Кыргыз Республикасына эл аралык кызмат көрсөтүүлөр импортунун жалпы көлөмүнүн 67,4 пайызын түзөт.

КМШ өлкөлөрүнүн ичинен Россия Федерациясы менен Казакстан Республикасына кызмат көрсөтүүлөр импорту тиешелүүлүгүнө жараша 225,8 жана 67,0 млн. АКШ доллар туура келген. Кызмат көрсөтүүлөрдүн түрлөрү боюнча темир жол жана аба транспортунда жүргүнчүлөрдү жана жүктөрдү ташыган транспорттук кызмат көрсөтүүлөр, компьютердик жана маалымат кызмат көрсөтүүлөрү, ошондой эле курулушка кызмат көрсөтүүлөр үстөмдүк кылышат.

Алыскы чет өлкөлөрдүн ичинен төмөнкү өлкөлөрдүн көрсөткүчтөрү жогору: Түркия Республикасы (24,3 млн. АКШ доллар), Америка Кошмо Штаты (19,3 млн. АКШ доллар), Кытай Эл Республикасы (17,9 млн. АКШ доллар) жана Улуу британия менен Түндүк Ирландиянын Бириккен Падышачылыгы (16,2 млн. АКШ доллар). Бул өлкөлөр автомобиль жана аба транспорттору менен жүктөрдү жана жүргүнчүлөрдү ташуу боюнча кызмат көрсөтүүлөрдү көбүрөөк сунушташкан.

ÊÈÐÅØÅËÅÐ

2009-жылдын жыйынтыгы боюнча кирешелер балансынын терс сальдосу 5,8 пайызга төмөндөө менен 189,9 млн. АКШ долларын түзгөн.

Бул статьянын балансынын терс сальдосунун төмөндөөсү, эң оболу, тике чет өлкө инвесторлордун Кыргызстандагы инвестициялык ишинен кирешелеринин 46,7 млн. АКШ долларына, 126,0 млн. АКШ доллары өлчөмүнө чейин кыскаруусу менен шартталган.

Ошол эле учурда, өлкөнүн резиденттеринин портфелдик инвестициялар боюнча чет өлкөдөгү кирешелери 0,5 млн. АКШ долларына, 4,2 млн. АКШ долларына чейин көбөйгөн. Жана башка инвестициялар боюнча кирешелердин терс сальдосу 7,1 млн. АКШ долларына, 41,0 млн. АКШ долларына чейин, көбүнчө кредиттер боюнча пайыздарды төлөөнүн 13,8 млн. АКШ долларына көбөйүшүнүн жана өлкөнүн резиденттеринин башка кирешелеринин кыскаруусунун эсебинен өскөн.

Отчеттук мезгил ичинде «Эмгекке төлөөлөр» статьясынын сальдосу 27,0 млн. АКШ доллар өлчөмүндө терс түптөлгөн жана өткөн жылда-

2.14-ãðàôèê. Êèðåøåëåð áàëàíñû
млн. АКШ доллары

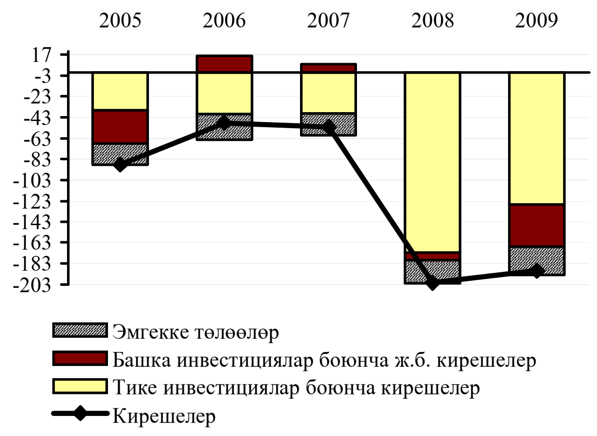

гыга салыштырганда 21,2 пайызга көбөйгөн, бул резидент эместердин Кыргызстандагы ишенен алган кирешелеринин резиденттердин чет өлкөдөн алган кирешелеринен артышы менен шартталган.

ÒÐÀÍÑÔÅÐÒÒÅÐ

Êùíä¸ëùê òðàíñôåðòòåðäèí áàëàíñû 2009-жылы 1 207,9 млн. АКШ доллар өлчөмүндө оң түптөлгөн, бул 2008-жылдагы көрсөткүчтөн 18,2 пайызга аз.

Күндөлүк трансферттердин **ìàìëåêåòòèê áàøêàðóó ñåêòîðóíà** таза агылып кирүүсү (төлөм теңдеминин нейтралдуу формасы) 2009-жылы 194,9 млн. долларын түзгөн, бул өткөн жылдагы көрсөткүчтөн 4,2 эсеге көп. Бул өсүш, көбүнчө, мамлекеттик сектордун Россия Федерациясынан 150 млн. АКШ доллар өлчөмүндө алган акчалай грантынын жана Кытай Эл Республикасынан 183 автобус түрүндө алган товардык грантынын эсебинен жүргөн. Россия Федерациясынан алынган гранттык каражаттарды эске албаганда, күндөлүк трансферттердин оң сальдосу 28,4 пайызга (418,8 млн. АКШ долларына) кыскармак.

Æàíà áàøêà ñåêòîðëîðãî күндөлүк трансферттердин агылып кирүүсүнүн неттосу (төлөм теңдеминин нейтралдуу формасы) 2009-жылы 1 012,9 млн. долларын түзгөн, бул өткөн жылдагы көрсөткүчтөн 29,2 пайызга аз. Жана башка секторлордон түшүүлөрдүн жалпы көлөмүндө негизги үлүштү мурдагыдай эле, **èøòåï æàòêàíäàðäûí àê÷àëàé êîòîðóóëàðû** ээлешет, алардын таза агылып кирүүсү отчеттук жыл ичинде 28.9 пайызга (402,0 млн. АКШ долларына) кыскарган.

Өз кезегинде иштеп жаткандардын акчалай которууларынын дүңүнөн агылып кирүүсүндө олуттуу үлүштү которуулар системасы боюнча[5] акчалай которуулар (98,4 пайыз) ээлешет. Отчеттук мезгил ичинде которуулар системасы боюнча акчалай которуулардын таза агылып кирүүсү 2008-жылдагыга салыштырганда 21,5 пайызга кыскарган. Мында, акчалай которуулардын географиялык түзүмү жалпысынан өзгөрүүсүз калган. 2009-жылдын жыйынтыгы боюнча которуулардын негизги үлүшү Россия Федерациясынан (89,3 пайыз), АКШдан (7,2 пайыз) жана Казакстандан (3,3 пайыз) түшкөн. Кыргыз Республикасынан которуулар көбүнчө Россия Федерациясына (96,6 пайыз), АКШга (1,5 пайыз) жана Казакстанга (0,9 пайыз) багытталган.

2.15-ãðàôèê. Àê÷àëàé êîòîðóóëàðäûí æàíà êåðåêò¸¸ òîâàðëàðûíûí òàçà ýêñïîðòóíóí ñàëüäîñó
ИДП пайыздары

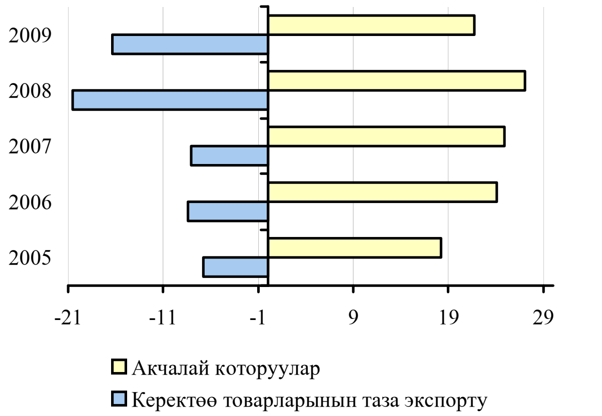

Акча которууларынын сальдосу 2009-жылдын жыйынтыгы боюнча мурдагыдай эле, керектөө товарларынын таза экспортун жаба тургандыгын белгилей кетүү зарыл, ал өз кезегинде 745,9 млн. АКШ доллар өлчөмүндө тартыштык менен түптөлгөн.

[5] Anelik, Blizko, Contact, Migom, Money Gram, Western Union, Unistream, Золотая Корона, Лидер, Сибконтакт, Быстрая почта, Аллюр жана башка которуу системалары жана «Кыргызпочтасы» МИ аркылуу которуулар; Улуттук банктын берген баасын эске алуусуз.

3. ÊÀÏÈÒÀË ÌÅÍÅÍ ÎÏÅÐÀÖÈßËÀÐÄÛÍ ÆÀÍÀ ÔÈÍÀÍÑÛËÛÊ ÎÏÅÐÀÖÈßËÀÐÄÛÍ ÝÑÅÁÈ

Отчеттук мезгил ичинде капитал менен операциялардын жана финансылык операциялардын эсебинин теңдеми 391,2 млн. АКШ доллар өлчөмүндө оң сальдодо түптөлгөн, бул 2008-жылдагы тиешелүү көрсөткүчтөн 2,5 эсеге көп.

3.1-ãðàôèê. Êàïèòàë ìåíåí îïåðàöèÿëàðäûí æàíà ôèíàíñûëûê îïåðàöèÿëàðäûí ýñåáè

ИДПга карата пайыздарда

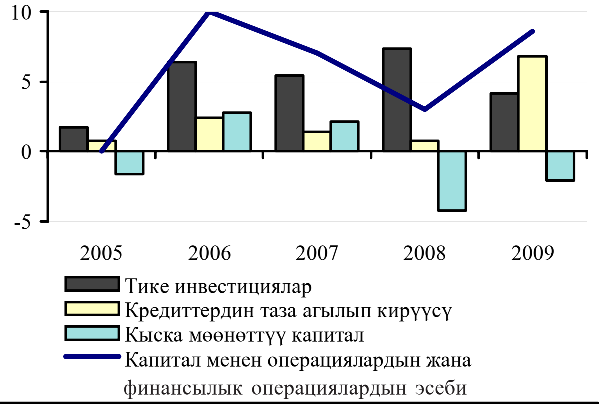

Êàïèòàë ìåíåí îïåðàöèÿëàð ýñåáèíèí òàðòûøòûãû 2009-жылы 14,0 млн. АКШ долларында түптөлгөн, бул 2008-жылдагы көрсөткүчтөн 68,9 пайызга аз. Бул статьянын өзгөрүүсүнө чет өлкөлөргө туруктуу жашоо үчүн көчүп кетишкен мигранттардын капиталынын кыймылына байланыштуу операциялар олуттуу таасирин тийгизген. Мигранттар тарабынан алынып чыккан активдер 78,9 млн. АКШ долларын, ошол эле учурда алар тарабынан алынып келинген активдер 9,1 млн. АКШ долларын гана түзгөн. Ошентип, «мигранттардын трансферттери» статьясы боюнча неттопозиция отчеттук мезгил ичинде 69,9 млн. АКШ долларын түзгөн, бул өткөн жылдагы көрсөткүчтөн 21,8 пайызга төмөн.

2009-жылдын жыйынтыгы боюнча **ôèíàíñûëûê îïåðàöèÿëûð ýñåáèíèí** сальдосу 405,2 млн. АКШ доллар өлчөмүндө оң түптөлгөн, бул 2008-жылдагы тиешелүү көрсөткүчтөн 2,0 эсеге көп. Тике чет өлкө инвестицияларды кыскаруусуна карабастан, финансылык эсептин өлчөмүнүн көбөйүүсүнө «жана башка инвестициялар» статьясы боюнча капиталдын агылып кирүүсүнүн өсүшү таасирин тийгизген. Отчеттук мезгил ичинде тике инвестициялардын таза агылып кирүүсүнүн жарым –жартылай 189,6 млн. АКШ долларына чейин төмөндөөсү белгиленген, бул негизинен, чет өлкө инвестицияларынын «жана башка капиталга» агылып кирүүсүнүн олуттуу төмөндөөсүнө жана реинвестицияланган пайданын таза агылып кирүүсүнүн 152,9 млн. АКШ долларынан 108,0 млн. АКШ долларына чейин азаюусуна байланыштуу болгон.

Көбүнчө, чет өлкө инвестицияларынын КМШ өлкөлөрүнөн, айрыкча Казакстандан агылып кирүүсү төмөндөгөн. Казакстандан инвестициялардын агылып кирүүсү 213,0 млн. АКШ долларын, ал эми өткөн жылы 361,0 млн. АКШ долларын түзгөн.

Алыскы чет өлкөлөр боюнча, айрыкча Германиядан агылып кирүүлөр 82,4 пайызга, Канададан 15,6 пайызга жана Кытайдан 10,5 пайызга төмөндөгөн.

Экономикалык иштин түрү боюнча тике инвестициялардын агылып кирүүсү, өткөн жылдагыга салыштырганда көбүнчө финансылык иштерге 31,4 пайызга жана иштеп чыгаруу өнөр жайына 30,9 пайызга төмөндөгөн.

Резиденттердин (айрыкча коммерциялык банктардын) чет өлкө баалуу кагаздарын сатып алуу боюнча операцияларынын көлөмү отчеттук мезгил ичинде 21,0 млн. АКШ долларын түзгөн, бул 2008-жылдагы салыштыруу үчүн алынган көрсөткүчтөн 18,2 пайызга аз.

Башка инвестициялардын сальдосу өткөн жылдагы 152,0 млн. АКШ доллар өлчөмүндөгү тер маанисине караганда, отчеттук мезгил ичинде 236,5 млн. АКШ доллар көлөмүндө оң түптөлгөн. Бул статьянын түптөлүшүнө Кыргыз Республикасынын резиденттеринин милдеттенмелеринин агылып кирүүсүнүн өткөн жылдагыга салыштырганда олуттуу көбөйүүсүндө (2,1 эсеге) тышкы активдердин өсүшүнүн төмөндөөсү (40,5 пайызга) таасирин тийгизген.

Отчеттук мезгил ичинде резиденттердин тышкы активдеринин өсүш арымынын 215,8 млн. АКШ долларына төмөндөөсү көбүнчө,

дебитордук карыздын 224,0 млн. АКШ долларынан 7,5 млн. АКШ долларына чейин төмөндөөсү менен байланыштуу болгон.

Тышкы милдеттенмелер боюнча таза агылып кирүү 452,3 млн. АКШ доллар көлөмүндө белгиленген. Тышкы милдеттенмелердин көлөмүнө кредитордук карыздын олуттуу төмөндөөсүндө тышкы кредиттөөнүн көлөмүнүн өсүшү аныктоочу таасирин тийгизген.

Отчеттук мезгил ичинде банк тутумуна капиталдын 50,4 млн. АКШ доллар өлчөмүндө, анын ичинде чет өлкө валютасындагы депозиттер түрүндө 54,7 млн. АКШ доллар өлчөмүндө таза агылып кирүүсү байкалган.

Резидент эместерден алынган кредиттердин көлөмү 310,8 млн. АКШ долларын түзүү менен 7,6 эсеге көбөйгөн. Алардын ичинен мамлекеттик секторго 332,7 млн. АКШ доллары түшкөн, анын 300,0 млн. АКШ долларын Россия Федерациясынын мамлекеттик кредити түзөт. Жеке сектордо 21,8 млн. АКШ доллар өлчөмүндөгү мурда тартылып алынган карыздык каражаттарды төлөө жагындагы тенденция көбүрөөк байкалган, ал эми 2008-жылдын жыйынтыгы боюнча кредиттерди тейлөөгө тартылган каражаттардын 27,8 млн. АКШ доллар өлчөмүндө олуттуу агылып кирүүсүн белгилөөгө болот.

Карооо алынып жаткан мезгил ичинде кредитордук карыздын көлөмү терс мааниде (41,0 млн. АКШ доллары) түптөлгөн, ал эми 2008-жылы 121,6 млн. АКШ доллар өлчөмүндө оң сальдо байкалган.

Ошондой эле «башка инвестициялар» статьясынын түптөлүшүнө ЭВФке мүчө өлкөлөрдүн ортосунда өлкөнүн төлөм теңдемин колдоо үчүн АКУну бөлүштүрүү олуттуу таасирин тийгизген, натыйжада, Кыргыз Республикасынын милдеттенмелери 132,2 млн. АКШ долларына көбөйгөн.

«Êàòàëàð æàíà êàëòûðûï êåòùëè¸ð» статьясы 67,1 млн. АКШ доллар өлчөмүндө терс сальдодо түптөлгөн. Бул статьянын терс сальдодо түптөлүшү, республикадан капиталдын агылып чыгуулары менен байланышкан операциялардын эсепке алынбай калышы же товарлардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн эсепке алынбай калышы жөнүндө билдирет.

ÝË ÀÐÀËÛÊ ÊÀÌÄÀÐ

2009-жылы **äùú ýë àðàëûê êàìäàðûí** көлөмү отчеттук мезгилдин акырына карата 1 588,2 млн. АКШ долларын түзгөн. Товарлардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн болочоктогу импортунун ордун алтынвалюталык резервдер менен жабуу коэфициенти 4,9 айды түзгөн.

3.2-ãðàôèê. Ýë àðàëûê êàìäàð

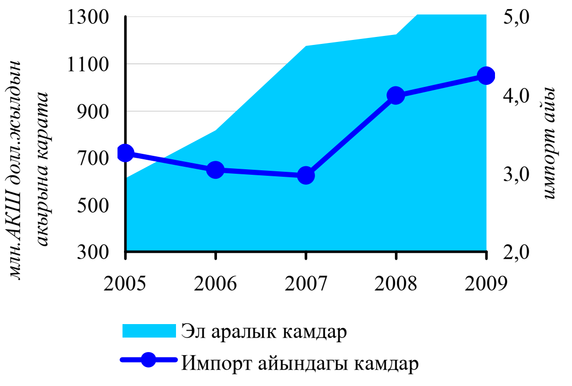

4. ÊÛÐÃÛÇ ÐÅÑÏÓÁËÈÊÀÑÛÍÛÍ ÒÛØÊÛ ÊÀÐÛÇÛ

Номиналдуу тышкы карыздын жалпы көлөмү (алынганы жана төлөнбөгөнү) 2009 – жылы 3028,4 млн. АКШ доллар деңгээлине (өсүш арымы 129,5 пайыз) жеткен, алардын ичинен:

- мамлекеттик тышкы карыз – 2502,9 млн. АКШ доллар, бул чогуу алгандагы карыздын 82,7 пайызын түзөт (анын ичинде ЭВФ кредиттери боюнча карыз – 167,1 млн. АКШ доллар);
- жеке сектордун карызы – 525,5 млн. АКШ доллар (чогуу алгандагы карыздын 17,4 пайызы).

Кыргыз Республикасынын тышкы карызынын түзүмү 2010-жылдын 1-январына карата абал боюнча расмий кредиторлор- ар тараптуу жана эки тараптуу донорлор алдындагы милдеттенмелер менен берилген, алардын үлүшүнө тиешелүүлүгүнө жараша, милдеттенмелердин жалпы суммасынын 49,2 пайызы жана 33,4 пайызы туура келет. Жеке сектордун мамлекет тарабынан гарантия берилбеген жана мамлекеттик тышкы карызга камтылбаган кредиттери 17,4 пайызды түзөт.

Карыз алуу булактары боюнча тышкы карыздын түзүмү 4.1-графикте келтирилген.

4.1-график. Кыргыз Республикасынын 2010-жылдын 1-январына карата каржылоо булактары боюнча тышкы карызы

жалпы тышкы карыздардан пайыздарда

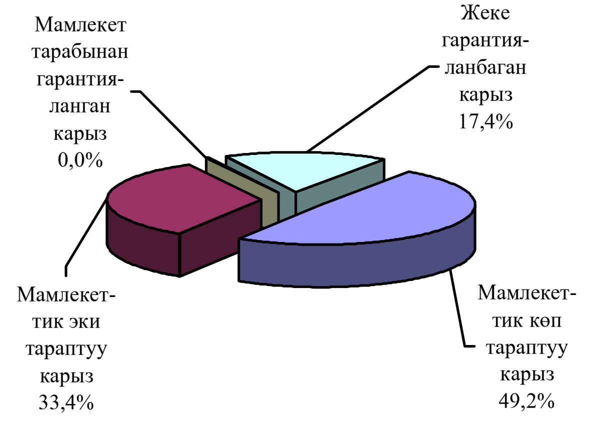

ÌÀÌËÅÊÅÒÒÈÊ ÒÛØÊÛ ÊÀÐÛÇ

Ар тараптуу кредиторлор алдында мамлекеттик тышкы карыздын номиналдуу көлөмү 2009-жылдын жыйынтыгы боюнча 1490,8 млн. АКШ долларын түзүү менен 28,7 млн. АКШ долларына көбөйгөн, бирок эки тараптуу карыздын үлүшүнүн көбөйүүсү эсебинен салыштырмалуу көлөмдөрдө топтун салыштырма салмагынын 59,9 пайыздан 49,2 пайызга чейин азаюусу байкалган.

Кыргыз Республикасынын ар тараптуу кредиторлору болуп, төмөнкү эл аралык финансы институттар саналышат: Дүйнөлүк Банк- үлүшү карыздын чогуу алгандагы көлөмүнүн 21,7 пайызын, Азия Өнүктүрүү банкы - 20,1 пайызын, Эл аралык Валюта Фонду - 5,5 пайызын, Ислам Өнүктүрүү Банкы 1,2 пайызын түзөт жана башка финансы институттардын үлүшүнө бүтүндөй алганда 0,76 пайыз туура келет.

4.2-ãðàôèê. Êûðãûç Ðåñïóáëèêàñûíûí 2010-æûëäûí 1-ÿíâàðûíà êàðàòà ê¸ï òàðàïòóó êàðûçû

жалпы тышкы карыздардан пайыздарда

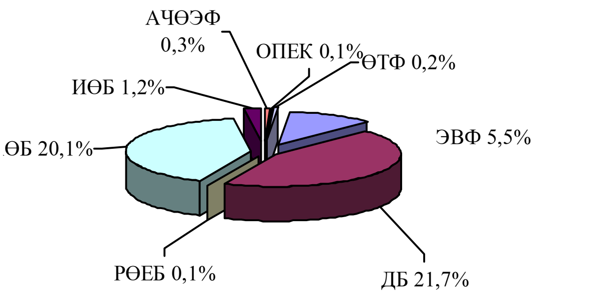

Эки тараптуу кредиторлор алдында тышкы карыздын номиналдуу көлөмү 1011,8 млн. АКШ долларга чейин көбөйгөн (өсүш арымы өткөн мезгилге салыштырганда 163,3 пайызды түзгөн), алардын ичинен:

- Париж Клубунун мүчөлөрү – 882,6 млн. АКШ доллары;
- Париж Клубунун мүчөлөрү эместер – 129,1 млн. АКШ доллары.

Россия менен Япония Кыргыз Республикасынын негизги эки тараптуу кредиторлорунан болуп саналашат (милдеттенмелердин жалпы суммасынан тиешелүүлүгүнө жараша 16,8 пайыз жана 10,3 пайыз).

2009-жылы Россия Федерациясы тарабынан сунушталган кредиттердин үлүшү эки эсеге

көбөйгөн, бул 300 млн. АКШ доллар өлчөмүндөгү жеңилдетилген кредитти тартуунун эсебинен жүргөн.

Кыргызстандын эки тараптуу карызы негизинен, КМШ өлкөлөрүнүн техникалык кредиттерин мамлекеттик кредиттерге кайра тариздөөнүн эсебинен жана Германия, Түркия сыяктуу өлкөлөрдүн экономиканын ар кандай секторлорун каржылоосунун натыйжасында түптөлгөн.

4.3-график. Кыргыз Республикасынын 2010-жылдын 1-январына карата эки тараптуу карызы

жалпы тышкы карыздардан пайыздарда

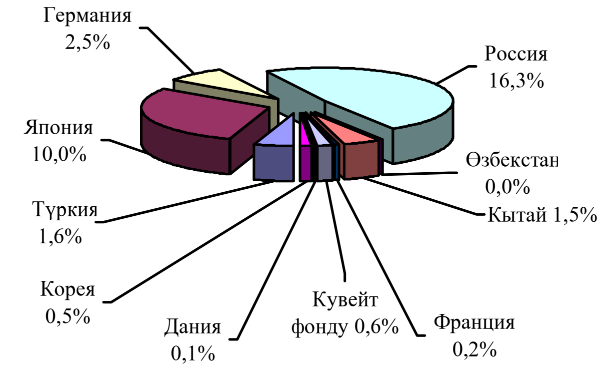

Эки тараптуу жана ар тараптуу кредиторлордун кредиттери көбүнчө, экономиканын структуралык кайра өзгөртүп түзүү программаларын каржылоого, айыл-чарбасын, социалдык коргоону, транспорту жана коммуникацияны өнүктүрүүгө, инфраструктураны реабилитациялоого, финансы системасына жардам көрсөтүүгө жана өнүктүрүүгө, чакан жана орто бизнести өнүктүрүүгө багытталган. 4.4-графикте мамлекеттик карыздын 2009-жыл үчүн тармактар боюнча түзүмү сунушталган.

4.4-ãðàôèê.Êûðãûç Ðåñïóáëèêàñûíûí ýêîíîìèêà ñåêòîðëîðó áîþí÷à 2010-æûëäûí 1-ÿíâàðûíà êàðàòà òûøêû êàðûçûíûí òùçùìù

млн. АКШ долл.

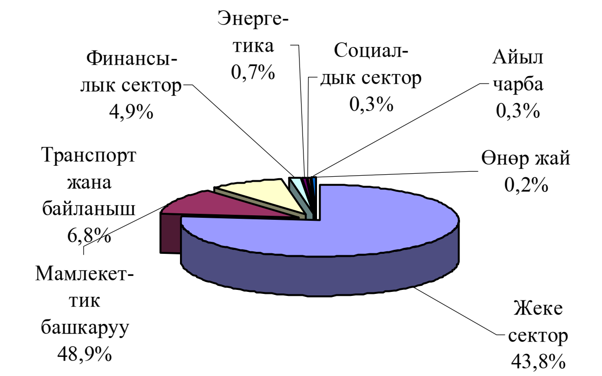

Алынган кредиттердин финансылык шарттарын анализдөөнүн негизинде Кыргызстандын карызы көбүнчө жеңилдетилген карыздардан[1] турарын белгилесе болот.

2010-жылдын 1-январына карата Кыргызстандын тышкы карызынын структурасында жеңилдетилген карыздардын үлүшү үстөмдүк кылат, анын көлөмү тышкы карыздын жалпы көлөмүнүн 65,9 пайызын, жеңилдетилбеген карыздардын үлүшү 34,1 пайызды түзөт (график 4.5).

4.5-ãðàôèê. Êûðãûç Ðåñïóáëèêàñûíûí êàðûç àëóó øàðòòàðû áîþí÷à 2010-æûëäûí 1-ÿíâàðûíà êàðàòà òûøêû êàðûçûíûí òùçùìù

жалпы тышкы карыздардан пайыздарда

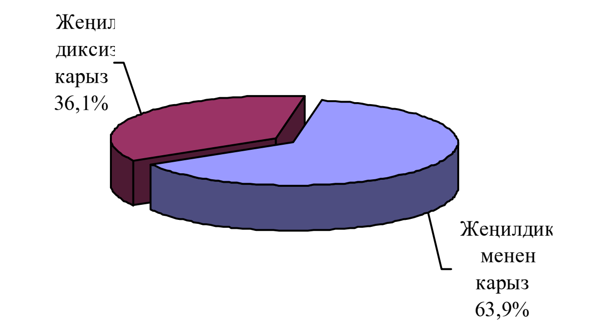

Дүйнөлүк банк, Азия Өнүктүрүү Банкы, Эл аралык Валюта Фонду жана Япония сыяктуу кредиторлор жеңилдетилген шарттарда кредиттерди сунушташат (төмөнкү пайыздык чендер жана узака созулган төлөө мезгили)

Ал эми Реконструкциялоо жана Өнүктүрүүнүн Европа Банкы жеңилдетилбеген шарттагы негизги кредитордон болуп саналышат.

2010-жылдын 1-январына карата абал боюнча Кыргыз Республикасын төмөнкү негизги карыздык көрсөткүчтөр мүнөздөйт:

– номиналдуу тышкы карыз/ИДП – 66,5 пайыз.
– номиналдуу тышкы карыз/товарлардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн экспорту – 118,3 пайыз.
– номиналдуу МТК/ИДП – 55,0 пайыз.

[1] Кыргыз Республикасы үчүн карыздын жеңилдетилиши кредит берүүнүн мөөнөттөрүнө, колдонулуучу пайыздык ченге жараша болот жана кеминде 35% түзүүгө тийиш болгон грант-элементти эсептөөдөн улам аныкталат.

– номиналдуу МТК/товарлардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн экспорту – 97,8 пайыз.

4.5-графикте 2005-2009-жылдар аралыгындагы карыздык көрсөткүчтөрдүн өзгөрүшүнүн динамикасы берилген. 2009-жылдын жыйынтыгы боюнча карыздын өлчөмүн мүнөздөгөн коэфициенттердин көбөйүүсү байкалган.

4.6-график. Кыргыз Республикасынын тышкы карызынын коэффициенти
пайыздар

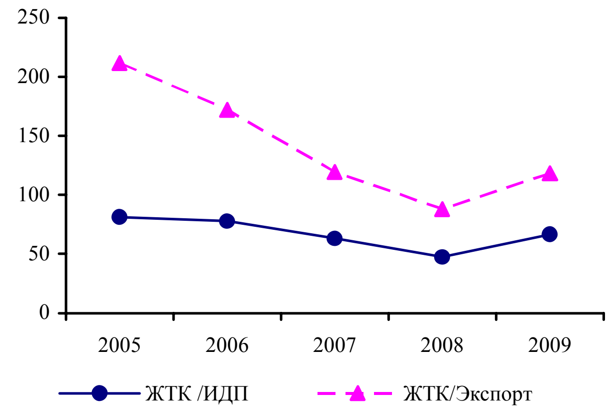

ÆÅÊÅ ÒÛ ØÊÛ ÊÀÐÛÇ

Мамлекет тарабынан гарантияланбаган жеке тышкы карыздын көлөмү 2009-жылдын акырына карата 525,25 млн. АКШ долларын түзгөн, бул өткөн мезгилдеги көрсөткүчтөн 19,5 пайызга жогору, анын 66,1 пайызын тике инвесторлордон кредиттер түзөт. Мындай өсүш 2009-жылдын үчүнчү чейрегинен тартып, банктык эмес финансы-кредит мекемелеринин мамлекет тарабынан гарантияланбаган жеке тышкы карызы боюнча чогултулган маалыматтарды камтуу чөйрөсүнүн кеңейүүсү менен шартталган.

Жеке сектордун кредиттик каражаттарынын тышкы түшүүлөрү 2009-жылы 446,3 млн. АКШ долларын түзгөн, бул өткөн жылдагы мааниден 1,9 эсеге көп.

Жеке сектордун тышкы карызын тейлөө боюнча төлөмдөр отчеттук мезгил ичинде 538,4 млн. АКШ долларын түзөт, алардын ичинде тике инвесторлордун кредиттери боюнча 470,6 млн. АКШ доллар, башка кредиттер боюнча 67,9 млн. АКШ доллар.

2009-жылы экономиканын жеке сектору тарабынан дүйнөнүн 20 өлкөсүнөн кредиттик каражаттар карызга алынган, Алардын ичинен Канада, Россия, Швеция, Люксембург, Нидерландия кыйла ири кредитор өлкөлөрдөн болушкан.

4.1-òàáëèöà: Êûðãûç Ðåñïóáëèêàñûíûí òûøêû êàðûçû

	2005	2006	2007	2008	2009
Бир мезгилдин акырына карата ДТК *(млн. АКШ доллары)*	2 443,0	2 747,3	3 173,5	3 546,7	3 875,9
Бир мезгилдин акырына карата ЖТК *(млн. АКШ доллары)*	2 002,9	2 212,4	2 486,7	2 523,7	3 028,4
Бир мезгилдин акырына карата ЖТК ИДПга карата *(пайыздар)*	81,4	77,6	65,0	49,1	66,5 [1]
Бир мезгилдин акырына карата ЖТК товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр экспортуна карата *(пайыздар)*	211,7	172,2	122,9	91,1	118,3 [2]
ЖТК боюнча төлөм графиги *(млн. АКШ доллары)* [3]	161,0	100,1	200,5	340,6	684,4
ЖТКны иш жүзүндө тейлөө *(млн. АКШ доллары)*	109,0	90,4	181,3	321,2	642,1
ЖТКны тейлөө коэффициенти товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр экспортуна карата *(пайыздар)*					
- график боюнча	17,0	7,8	9,9	12,3	26,7
- иш жүзүндө	11,5	7,0	9,0	11,6	25,1
Бир мезгилдин акырына карата МТК *(млн. АКШ долл.)*	1 859,7	1 976,9	2 079,5	2 083,8	2 502,9
Бир мезгилдин акырына карата МТК ИДПга карата *(пайыздар)*	75,6	69,4	54,3	40,6	55,0 [1]
Бир мезгилдин акырына карата МТК товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр экспортуна карата *(пайыздар)*	196,5	153,9	102,8	75,2	97,8 [2]
МТК боюнча төлөм графиги *(млн. АКШ доллары)* [3]	112,5	69,3	69,1	80,2	85,2
МТКны иш жүзүндө тейлөө *(млн. АКШ доллары)*	60,6	62,7	66,3	76,8	77,5
МТКны тейлөө коэффициенти товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр экспортуна карата *(пайыздар)*					
- график боюнча	11,9	5,4	3,4	2,9	3,3
- иш жүзүндө	6,4	4,9	3,3	2,8	3,0

[1] болжолдуу жылдык ИДПга карата

[2] товарлардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн болжолдуу жылдык экспортуна карата

[3] пайыздарды жана негизги суммаларды төлөөнү камтыйт

4.2-òàáëèöà. Êûðãûç Ðåñïóáëèêàñûíûí òûøêû êàðûçûíûí êðåäèòîðëîðäóí òùðù áîþí÷à òùçùìù

(бир мезгилдин акырына карата абал боюнча)

	2005		2006		2007		2008		2009	
	млн. АКШ долл.	*жый. карата пайыз-да*	*млн. АКШ долл.*	*жый. карата пайыз-да*	*млн. АКШ долл.*	*жый. карата пайыз-да*	*млн. АКШ долл.*	*жый. карата пайыз-да*	*млн. АКШ долл.*	*жый. карата пайыз-да*
Æàëïû òûøêû êàðûç (I+II)	**2 002,9**	**100,0**	**2 212,4**	**100,0**	**2 486,7**	**100,0**	**2 523,7**	**100,0**	**3 028,4**	**100,0**
I. Ìàìëåêåòòèê æ-à ìàìëåêåò òàðàáûíàí ãàðàíòèÿëàíãàí êàðûç	**1 859,7**	**92,9**	**1 976,9**	**89,4**	**2 079,5**	**83,6**	**2 083,8**	**82,6**	**2 502,9**	**82,6**
I.1 Ê¸ï òàðàïòóó êàðûç[1]	1 281,4	64,0	1 378,5	62,3	1 461,7	58,8	1 462,1	57,9	1 490,8	49,2
ЭВФ	177,9	8,9	163,1	7,4	149,8	6,0	164,5	6,5	167,1	5,5
Дүйнөлүк банк	562,8	28,1	612,8	27,7	656,5	26,4	648,2	25,7	656,0	21,7
Реконструкциялоо жана өнүгүүнүн Европа банкы	24,7	1,2	16,6	0,7	10,4	0,4	6,0	0,2	2,1	0,1
Азия Өнүктүрүү Банкы	466,8	23,3	532,2	24,1	586,2	23,6	586,7	23,2	610,1	20,1
Реконструкциялоо жана өнүгүүнүн Ислам банкы	28,0	1,4	31,5	1,4	36,3	1,5	35,2	1,4	34,9	1,2
Айылчарбасын өнүктүрүүнүн Эл аралык фонду	9,0	0,4	10,0	0,5	10,3	0,4	10,3	0,4	10,1	0,3
ОПЕК	6,3	0,3	5,6	0,3	4,9	0,2	4,2	0,2	3,5	0,1
Өнүгүүнүн Түндүк Фонду	6,0	0,3	6,7	0,3	7,4	0,3	6,8	0,3	6,9	0,2
I.2 Ýêè òàðàïòóó êàðûç	575,2	28,7	596,0	26,9	616,1	24,8	620,7	24,6	1 011,8	33,4
I.2.1 ÊÌØ ¸ëê¸ë¸ðù	197,1	9,8	200,0	9,0	200,1	8,0	196,4	7,8	493,6	16,3
Россия[2]	186,0	9,3	188,9	8,5	191,5	7,7	193,6	7,7	493,6	16,3
Өзбекстан	11,1	0,6	11,1	0,5	8,6	0,3	2,9	0,1	0,0	0,0
Казакстан	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Түркмөнстан	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
I.2.2 Áàøêà ¸ëê¸ë¸ð	378,1	18,9	396,1	17,9	416,0	16,7	424,3	16,8	518,2	17,1
Түркия	46,3	2,3	48,4	2,2	49,3	2,0	50,1	2,0	49,8	1,6
Япония[2]	225,2	11,2	230,5	10,4	242,8	9,8	251,2	10,0	302,5	10,0
Германия[2]	40,8	2,0	58,8	2,7	69,6	2,8	74,3	2,9	76,8	2,5
Пакистан	10,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Кытай	13,9	0,7	14,4	0,7	8,6	0,3	9,1	0,4	46,8	1,5
Франция[2]	5,5	0,3	5,7	0,3	6,5	0,3	6,2	0,2	6,4	0,2
Кувейт фонду	15,7	0,8	15,8	0,7	16,8	0,7	16,6	0,7	17,9	0,6
Индия	1,0	0,1	1,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Корея	16,7	0,8	18,4	0,8	18,2	0,7	13,6	0,5	14,6	0,5
Дания[2]	3,0	0,1	3,0	0,1	3,2	0,1	3,3	0,1	3,4	0,1
I.3 Ìàìëåêåò òàðàáûíàí ãàðàíòèÿëàíãàí êàðûç	3,1	0,2	2,4	0,1	1,7	0,1	1,0	0,0	0,3	0,0
II. Ãàðàíòèÿëàíáàãàí êàðûç	**143,2**	**7,1**	**235,5**	**10,6**	**407,1**	**16,4**	**439,9**	**17,4**	**525,5**	**17,4**

[1] эл аралык финансы институттарын кошо алганда, көп тараптуу негизде иш алып баруучу кредиторлор

[2] Париж Клубуна катышуучу өлкөлөр

5. ÊÛÐÃÛÇ ÐÅÑÏÓÁËÈÊÀÑÛÍÛÍ ÝË ÀÐÀËÛÊ ÈÍÂÅÑÒÈÖÈßËÛÊ ÏÎÇÈÖÈßÑÛ

Тышкы дүйнө алдындагы милдеттенмелердин өлкөдөгү чет өлкө активдеринен артып кетиши 2009-жылдын акырына карата Кыргыз Республикасынын терс таза эл аралык инвестициялык позициясын түптөгөн, ал 1841,8 млн. АКШ долларын түзгөн, бул өткөн мезгилдеги тиешелүү көрсөткүчтөн 0,5 пайызга көп.

Кыргыз Республикасынын тышкы финансылык активдеринин көлөмү 2010-жылдын 1-январына карата 2632,3 млн. АКШ долларын түзгөн, бул 2009-жылдын 1-январына карата алардын деңгээлинен 26,1 пайызга артат. Мындай өзгөрүү, эң оболу, камдык активдердин запасынын (калдыгынын) 2009-жылдын 1-январына карата алардын запасына салыштырганда 29,6 пайызга жана башка инвестициялардын 21,2 пайызга көбөйүүсү менен шартталган.

2009-жылдын жыйынтыгы боюнча көбүнчө, чет өлкө валютасындагы жана карыз алуулардын атайы укугу түрүндөгү активдердин көбөйүүсү эсебинен камдык активдердин запасы 361,9 млн. АКШ долларына көбөйгөн. Соода кредиттеринин запасынын 12,0 пайызга төмөндөгөнүнө карабастан, нак акчанын жана депозиттердин 64,1 пайызга көбөйүүсү 2010-жылдын 1-январына карата бүтүндөй алганда башка инвестициялар боюнча запастын 930,7 млн. АКШ долларына чейин өсүшүн шарттаган.

Мындан тышкары, портфелдик инвестициялар боюнча запастардын 27,3 пайызга көбөйүүсү жүргөн, алардын запасы 2010-жылдын 1-январына карата 100,2 млн. АКШ долларын түзгөн.

Тышкы финансылык милдеттенмелердин көлөмү 2010-жылдын 1-январына карата 4474,1 млн. АКШ долларын түзгөн. Отчеттук мезгил ичиндеги өзгөрүү көбөйүү жагына 14,2 пайызды түзгөн. Тышкы финансылык милдеттенмелердин калдыгы көбүнчө, резидент эместердин жана башка инвестицияларынын өзгөрүүсү менен аныкталган.

Резидент эместердин жана башка инвестицияларынын запасы 2010-жылдын 1-январына карата 3449,1 млн. АКШ долларды түзгөн, бул 2009-жылдын 1-январындагы алардын деңгээлинен 21,6 пайызга жогору. Мурдагыдай эле, жана башка инвестициялар боюнча милдеттенмелер түзүмүндө олуттуу үлүштү мамлекеттик башкаруу сектору тарабынан алынган кредиттер боюнча милдеттенмелер ээлешкен. Бул статья боюнча отчеттук мезгил ичинде олуттуу өзгөрүүлөр жүргөн, алар эң оболу 300,0 млн. АКШ доллар өлчөмүндөгү россия кредитин тартуу менен шартталган.

Мындан тышкары. жана башка инвестициялар түзүмүндө резидент эместер алдында жана башка милдеттенмелер статьясы боюнча запастарда олуттуу өзгөрүүлөр жүргөн, анын запасы 2010-жылдын 1-январына карата 132,2 млн. АКШ долларын түзгөн. Бул статьянын түптөлүшүнө өлкөлөрдүн төлөм теңдемин колдоо үчүн ЭВФке мүчө өлкөлөрдүн ортосунда АКУну бөлүштүрүү олуттуу таасирин тийгизген.

Тике инвестициялар боюнча запас дээрлик өзгөрүүсүз калган жана 2010-жылдын 1-январына карата 1004,9 млн. АКШ долларын түзгөн.

5.1-ãðàôèê. ÝÈÑíûí äèíàìèêàñû

млн.АКШ доллары, жылдын соңуна карата

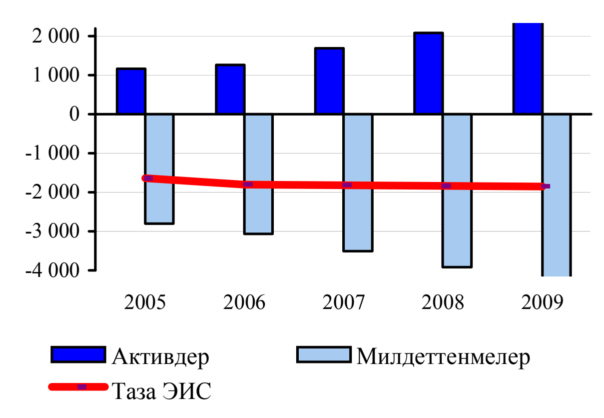

5.1-òàáëèöà: 2009-æûëäûí 1-ÿíâàðûíà æàíà 2010-æûëäûí 1-ÿíâàðûíà êàðàòà àáàë áîþí÷à Êûðãûç Ðåñïóáëèêàñûíûí ýë àðàëûê èíâåñòèöèÿëàðûíûí áàëàíñû

(млн. АКШ долларында)

	01.01.09 карата калдык	Жүргүзүлгөн операциялардан улам өзгөрүүлөр	Баалардын өзгөрүүсү	Курстардын өзгөрүүсү	Башка өзгөрүүлөр	01.01.10 карата калдык
	1	2	3	4	5	6
À. Àêòèâäåð	2086,7	504,9	18,7	22,3	-0,4	2632,3
Чет өлкөгө тике инвестициялар	17,8	-0,3	—	-0,2	-0,4	17,0
Портфелдик инвестициялар	78,7	21,7	-0,2	—	—	100,2
Финансы деривативдери	—	—	—	—	—	—
Башка инвестициялар	767,8	215,8	—	-52,3	-0,6	930,7
Нак акчалар жана депозиттер	334,3	213,2	—	1,0	—	548,6
Кредиттер	13,5	-7,2	—	4,5	—	10,8
АКЖО (ОДКР)	—	—	—	—	—	—
Мамлекеттик башкаруу сектору	—	—	—	—	—	—
Банктар	13,5	-7,2	—	4,5	—	10,8
Башка секторлор	—	—	—	—	—	—
Соодалык кредиттер	417,8	7,5	—	-57,8	—	367,4
Башка активдер	2,2	2,3	—	-0,1	-0,6	3,9
Камдык активдер	1222,4	267,7	18,9	74,7	0,6	1584,3
Монетардык алтын	71,9	—	18,9	—	—	90,8
АКУ (СПЗ)	55,2	109,1	—	1,2	—	165,5
ЭВФтеги камдык позиция	—	—	—	—	—	—
Чет өлкө валютасы	1095,4	158,6	—	73,5	0,6	1328,0
Нак акчалар жана депозиттер	531,3	282,9	—	27,4	-0,3	841,4
Чет өлкө баалуу кагаздары	564,0	-124,3	—	46,1	0,8	486,6
Á. Ìèëäåòòåíìåëåð	3919,4	645,9	-5,9	162,0	-247,3	4474,1
Кыргыз Республикасына тике инвестициялар	1062,5	189,4	-5,9	-11,9	-229,1	1004,9
Портфелдик инвестициялар	21,2	0,7	—	-1,8	—	20,1
Финансы деривативдери	—	—	—	—	—	—
Башка инвестициялар	2835,7	455,8	—	175,7	-18,2	3449,1
Накталай акчалар ж-а депозиттер	249,7	54,7	—	4,4	—	308,8
Кредиттер	2180,9	310,0	—	189,5	—	2680,3
АКЖО	164,5	3,5	—	-0,9	—	167,1
Мамлекеттик башкаруу сектору	1919,2	332,9	—	83,6	—	2335,8
Банктар	33,6	-4,3	—	1,3	—	30,6
Башка секторлор	63,5	-22,1	—	105,4	—	146,8
Соодалык кредиттер	405,1	-41,0	—	-18,2	-18,2	327,8
Башка милдеттенмелер	—	132,2	—	—	—	132,2
Â. Òàçà ýë àðàëûê èíâåñòèöèÿëûê ïîçèöèÿ (À-Á)	-1832,6	-141,0	24,7	-139,7	246,9	-1841,8

5.2-òàáëèöà: 2005 æûëäàí 2009 æûëãà êàðàòà àáàë áîþí÷à Êûðãûç Ðåñïóáëèêàñûíûí ÷åò ¸ëê¸ àêòèâäåðè æàíà ìèëäåòòåíìåëåðèíèí äèíàìèêàñû

(млн. АКШ долларында)

	01.01.06 карата калдык	*01.01.07 карата калдык*	*01.01.08 карата калдык*	*01.01.09 карата калдык*	*01.01.10 карата калдык*
À. Àêòèâäåð	1165,2	1270,3	1695,9	2086,7	2632,3
Чет өлкөгө тике инвестициялар	147,5	3,4	17,9	17,8	17,0
Портфелдик инвестициялар	14,9	19,3	50,5	78,7	100,2
Акционердик капиталга	—	—	27,7	27,7	27,7
Карыздык баалуу кагаздар	14,9	19,3	22,8	51,0	72,5
Финансы деривативдери	—	—	—	—	—
Башка инвестициялар	394,3	433,3	433,8	767,8	930,7
Нак акчалар жана депозиттер	216,7	236,0	208,8	334,3	548,6
Кредиттер	17,9	17,4	20,6	13,5	10,8
АКЖО (ОДКР)	—	—	—	—	—
Мамлекеттик башкаруу сектору	0,6	0,3	—	—	—
Банктар	17,3	17,1	20,6	13,5	10,8
Башка секторлор	—	—	—	—	—
Соодалык кредиттер	155,9	177,0	221,5	417,8	367,4
Жана башка активдер	3,9	2,9	-17,1	2,2	3,9
Камдык активдер	608,5	814,3	1193,7	1222,4	1584,3
Монетардык алтын	42,6	52,8	69,5	71,9	90,8
АКУ (СПЗ)	5,3	33,3	13,7	55,2	165,5
ЭВФтеги камдык позиция	—	—	—	—	—
Чет өлкө валютасы	560,6	728,2	1110,5	1095,4	1328,0
Нак акчалар жана депозиттер	434,1	518,4	745,4	531,3	841,4
Чет өлкө баалуу кагаздары	126,5	209,7	365,1	564,0	486,6
Á. Ìèëäåòòåíìåëåð	2798,3	3061,0	3505,1	3919,4	4474,1
Кыргыз Республикасына тике инвестициялар	517,7	619,8	818,5	1062,5	1004,9
Портфелдик инвестициялар	6,1	6,6	8,7	21,2	20,1
Акционердик капиталга	6,1	6,6	8,7	21,2	20,1
Карыздык баалуу кагаздар	—	—	—	—	—
Финансы деривативдери	—	—	—	—	—
Жана башка инвестициялар	2274,5	2434,5	2677,9	2835,7	3449,1
Нак акчалар жана депозиттер	152,7	119,6	204,5	249,7	308,8
Кредиттер	1902,9	2031,7	2147,1	2180,9	2680,3
АКЖО (ОДКР)	177,9	163,1	149,8	164,5	167,1
Мамлекеттик башкаруу сектору	1681,8	1813,9	1929,7	1919,2	2335,8
Банктар	8,3	18,0	22,1	33,6	30,6
Башка секторлор	34,9	36,8	45,4	63,5	146,8
Соодалык кредиттер	218,9	283,2	326,4	405,1	327,8
Башка милдеттенмелер	—	—	—	—	132,2
Ñ. Òàçà ýë àðàëûê èíâåñòèöèÿëûê ïîçèöèÿ (À-Á)	-1633,1	-1790,7	-1809,2	-1832,6	-1841,8

1-ÊÛÑÒÛÐÌÀ. ÊÛÐÃÛÇ ÐÅÑÏÓÁËÈÊÀÑÛÍÛÍ Ò¨Ë¨Ì ÒÅÚÄÅÌÈÍÈÍ ÒÛØÊÛ ÝÊÎÍÎÌÈÊÀËÛÊ ÒÎÁÎÊÅËÄÈÊÒÅÐÈ

Акыркы жылдары төлөм теңдеминин абалы Кыргызстанды эмгек өндүрүмдүүлүк деңгээли төмөн жана мунун натыйжасында, өз муктаждыгын импорттук товарлардын эсебинен канаттандыра турган өлкө катары мүнөздөйт. Мында, Кыргызстандын тышкы чыгашаларын каржылоо көбүнчө, эмгек мигранттардын акчалай которууларынын келип түшүүлөрүнүн жана мамлекеттик кредиттерди тартуунун эсебинен жүзөгө ашырылат, бул да төлөм теңдеминин туруктуулугуна белгилүү бир тобокелдиктерди алып келет.

Кыргыз Республикасы үчүн төлөм теңдеминин абалынан улам орун алган тышкы экономикалык тобокелдиктер финансылык туруктуулук (өксүк) көрсөткүчтөрүндө жана алардын чектүү маанисинде чагылдырылат.

Төмөндө экономиканын акыркы бир нече жыл ичинде тышкы өксүккө учурашынын негизги көрсөткүчтөрүнүн динамикасы келтирилген.

Ò¸ë¸ì òåúäåìèíèí êùíä¸ëùê ýñåáèíèí ÈÄÏãà êàðàòà ñàëüäîñó

1-ãðàôèê. Ò¸ë¸ì òåúäåìèíèí êùíä¸ëùê ýñåáèíèí ÈÄÏãà êàðàòà ñàëüäîñó

Күндөлүк эсептин тартыштыгынын өсүшү Кыргыз Республикасынын башка өлкөлөр менен болгон мамилелеринде таза карыз алуулардын (дүңүнөн кредиттөө-дүңүнөн карыз алуу) көбөйүүсүн түшүндүрөт. 2005-2009-жылдар аралыгында товарларды жана кызмат көрсөтүүлөрдү экспорттоодон түшүүлөр жана трансферттер негизин түзгөн күндөлүк кирешелер, товарларды жана кызмат көрсөтүүлөрдү импорттоо жана резидент эместерге кирешелерди төлөө менен байланыштуу күндөлүк чыгашалардын ордун жапкан эмес. Натыйжада, олуттуу өзгөрүүгө дуушар болгон күндөлүк операциялар эсебинин тартыштыгы сакталып калган. Мында, абалдын 2007- жана 2009-жылдары байкалган жакшыруусу биздин оюбузча, 2007-жылы реэкспорттун көлөмүнүн көбөйүүсүнүн эсебинен жана 2009-жылдагы дүйнөлүк финансылык каатчылыктан улам жүргөн.

Күндөлүк эсептин тартыштыгы боюнча финансылык өксүктүн чеги баа берүү эсептешүүлөрү боюнча 6,3[1] пайызды түзөт (1-график).

Òîâàðëàðäûí æàíà êûçìàò ê¸ðñ¸òùë¸ðäùí èìïîðòóíóí ÈÄÏãà êàðàòà êàòûøû экономиканын тышкы өксүгүнүн маанилүү индикаторунун бири болуп, саналат (2-график).

[1] Кыргыз Республикасындагы финансылык өксңктңн чеги Академик Ж.Алышбаев атындагы Экономика Институнун "Кризистин келип чыгышы (мисалы Кыргыз Республикасында) ыктымалдыгына баа берүү теориясы жана методологиясы" басылмасында келтирилген, Кыргыз Республикасынын Улуттук илимдер академиясы, Бишкек, 2010

2-ãðàôèê. Òîâàðëàðäûí æàíà êûçìàò ê¸ðñ¸òùë¸ðäùí ÈÄÏãà êàðàòà èìïîðòó

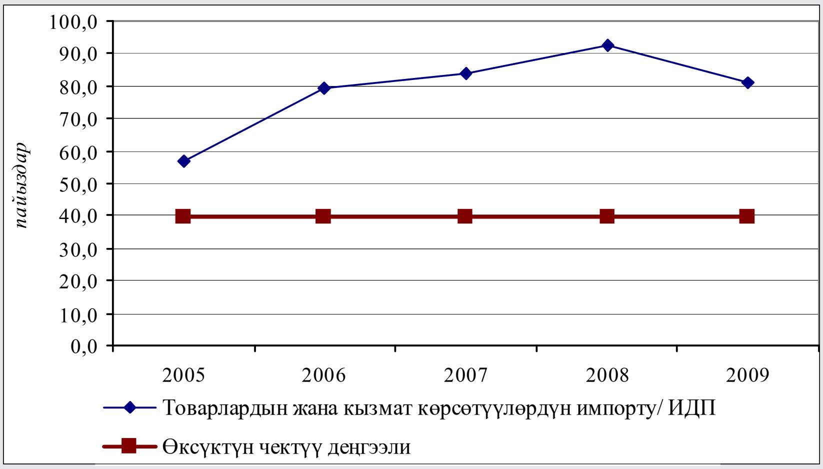

2005-2009-жылдар аралыгында импорттун өсүш арымынын экспорттон ашуу тенденциясы байкалган, ал күндөлүк эсептин тартыштыгынын көбөйүүсүнө өбөлгө түзөт.

3-ãðàôèê. Êûðãûç Ðåñïóáëèêàñûíäà òîâàðëàðäûí èìïîðòóíóí ãåîãðàôèÿëûê òùçùìù

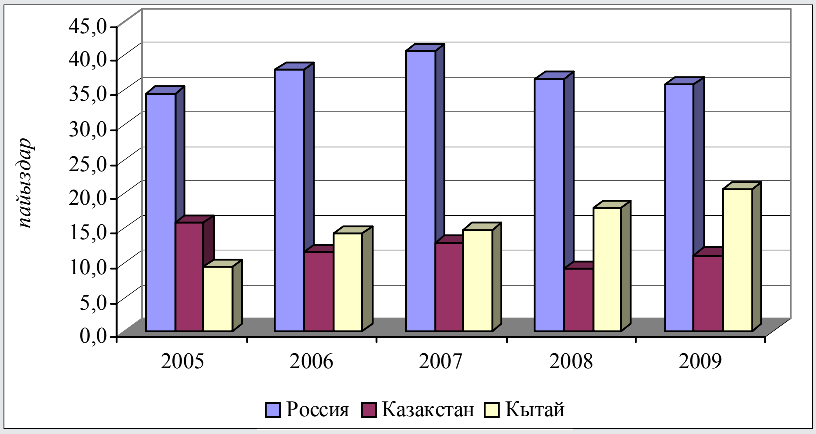

Кыргыз Республикасына импорттук товарлардын негизги көлөмү Россиядан, Казакстандан жана Кытайдан жөнөтүлгөн, алардын суммардык үлүшү 2005-2009-жылдар аралыгында импорттун жалпы көлөмүнүн орточо 65 пайызын түзгөн. Жогоруда аталган өлкөлөрдөн товарлардын импортунун басымдуулук кылышы (анын ичинде керектөө товарларынын жана мунайзаттарынын) Кыргыз Республикасынын азык-түлүк жана энергетикалык коопсуздугунда олуттуу тобокелдиктерди жаратуу менен анын тышкы таасирлерден көз карандылыгын шарттайт.

Мына ушул индикатор боюнча сырттан көз карандылыктын чеги 39,7 пайыз өлчөмүндө эсептелинген, мындан жогорулап кетүү кыйла экономикалык кесепеттерге алып келиши ыктымал.

Ýêñïîðòòóí æàíà èìïîðòòóí ñòàòèñòèêàñûí ýñåïêå àëóó ïðîáëåìàëàðû. Учурда экспорттун жана импорттун статистикасында, биздин оюбузча, олуттуу эсепке алынбай калуулар жана/же аныкталган себептерден улам бурмаланган эсепке алуулар орун алган.

4-графикте расмий жарыяланчу маалыматтар (Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик Бажы кызматынын жана КР УСКнын) жана Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктарынын маалыматтары берилген.

4-ãðàôèê. Òîâàðëàðäûí æàíà êûçìàò ê¸ðñ¸òùùë¸ðäùí ýêñïîðòó: æàðûÿëàíóó÷ó ìààëûìàòòàð (ÊÐ ÌÁÊ, ÓÑÊ) æàíà Êûðãûç Ðåñïóáëèêàñûíûí êîììåðöèÿëûê áàíêòàðûíûí ìààëûìàòòàðû

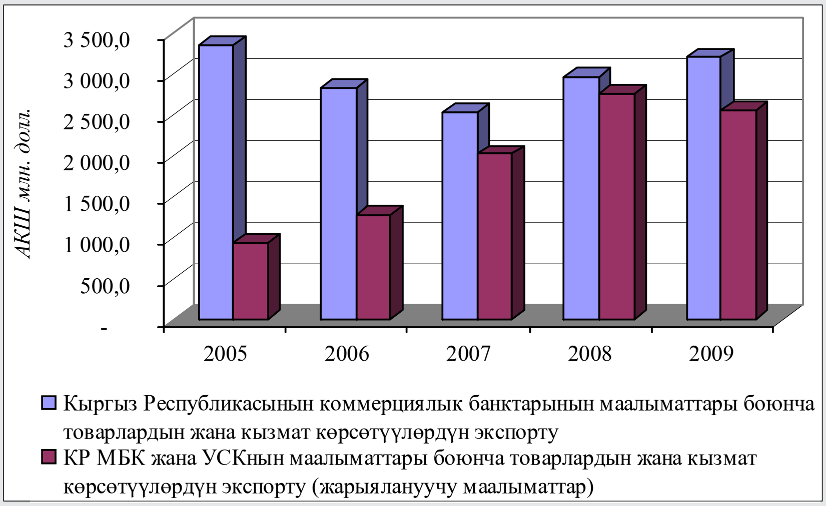

Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктарынын маалыматтары жарыяланган маалыматтардан (Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик Бажы кызматынын жана КР УСКнын) 1066,5 млн. АКШ долларына же 1,9 эсеге артат.

5-ãðàôèê. Òîâàðëàðäûí æàíà êûçìàò ê¸ðñ¸òùùë¸ðäùí èìïîðòó: æàðûÿëàíóó÷ó ìààëûìàòòàð (ÊÐ ÌÁÊ, ÓÑÊ) æàíà Êûðãûç Ðåñïóáëèêàñûíûí êîììåðöèÿëûê áàíêòàðûíûí ìààëûìàòòàðû

Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктарынын товарлардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн импорту боюнча маалыматтары Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик Бажы кызматынын жана КР УСКнын берген маалыматтарынан орточо алганда 5 982,8 млн. АКШ долларына же 3,9 эсеге артат.

Тышкы соода операциялары жөнүндө жарыяланган маалыматтардын статистикалык жактан катачылыгын жана Кыргыз Республикасынын банк статистикасынын белгилүү бир аныктыгын кыйыр түрдө Кытайдын (Кыргыз Республикасынын негизги соода өнөктөштөрүнүн бири) Кыргызстан менен ачык-айкын статистикасы тастыктайт. (Табл. 1). Кытай тарабынан берилген маалыматтар боюнча 2005-2008-жылдар аралыгында: Кыргыз Республикасынын Кытай Эл Республикасына экспорту Кыргыз Республикасынын маалыматтарынан орточо 2,9 эсеге, ал эми Кытайдан Кыргыз Республикасына импорт 10 эсеге артат.

1-òàáëèöà. Êûðãûçñòàíäûí Êûòàé ìåíåí òûøêû ñîîäàñû

млн. АКШ долларында

	Кыргызстандын экспорту	Кытайдын импорту	*Айырмасы*	Кыргызстандын импорту	Кытайдын экспорту	*Айырмасы*
2004	39,3	109,5	-70,2	80,1	492,7	-412,7
2005	26,6	105,0	-78,5	102,9	876,2	-764,3
2006	38,1	112,9	-74,8	246,7	2 112,8	-1 866,1
2007	61,9	113,7	-51,8	355,6	3 665,5	-3 310,0
2008	44,4	121,3	-76,9	728,2	9 112,0	-8 483,8

Кытайдын башка өнөктөштөрү менен ачык-айкын маалыматтарына иликтөөлөр көрсөткөндөй, Кытай Кыргыз Республикасы сыяктуу олуттуу диспропорцияларга ээ эмес. Мындан тышкары, Кытайдын мыйзам актыларына ылайык статистиканы бурмалагандыгы үчүн жазалоонун катуу чаралары көрүлөөрүн эске алсак, КЭР бийликтери тарабынан сунушталган статистикалык маалыматтар кыргыздардыкына караганда бир кыйла тагыраак деп болжолдоого болот.

Жогоруда көрсөтүлгөндөргө байланыштуу, чек ара аркылуу өткөрүлүүчү товарлар жана транспорттук каражаттар толугу менен эсепке алынбай жатышы проблемасы орун алгандыгы жөнүндө болжолдоого да негиз бар.

×åò ¸ëê¸ä¸ èøòåãåíäåðäèí àê÷àëàé êîòîðóóëàðû

6-ãðàôèê. ÈÄÏãà êàðàòà ÷åò ¸ëê¸ä¸ èøòåï æàòêàíäàðäûí àê÷àëàé êîòîðóóëàðû

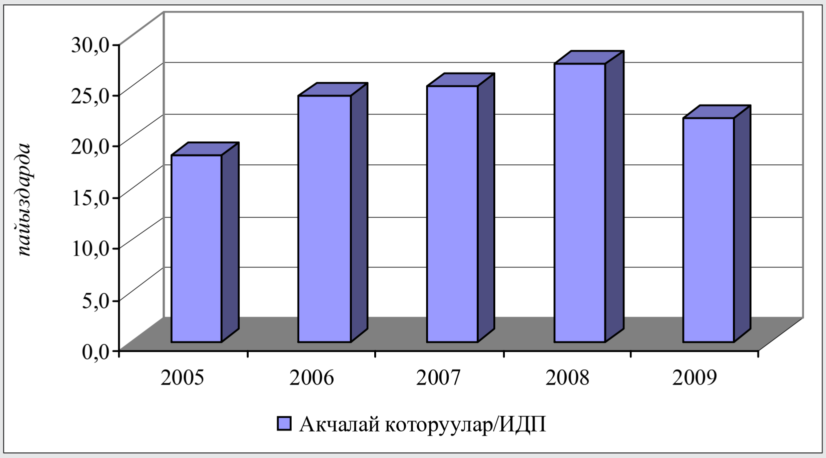

Акчалай которуулардын ИДПга карата катышынын жетишээрлик жогорку үлүшү (6-график) Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеминин абалына эки жактуу таасирин тийгизет. Бир жагынан которуулар күндөлүк операциялар эсебинин тартыштыгын жарым жартылай жапса, экинчи жагынан керектөө импортун каржылоо булагы болуп саналат, анткени анын 78,4[2] пайызы керектөө муктаждыктарына, ал эми 3,1 пайызы гана инвестициялык максаттарга багытталат (бизнес/ишкердик иштер). Акчалай которуулардын калган 18,5 пайызы төмөнкү статьяларга сарпталат: кымбат баалуу буюмдарга (5,9 пайыз), күтүлбөгөн чыгашаларга (5,3 пайыз), карызды төлөөгө (2,3 пайыз) жана башка чыгашаларга (5,0 пайыз).

2005-2009-жылдар аралыгында эмгек мигранттарынын орточо алганда 90 пайызга жакын акчалай которуулары Россиядан түшкөн, бул Кыргызстанды Россия Федерациясынын экономикалык абалына көз каранды кылууда.

[2] АӨБнын Кыргыз Республикасына мигранттардын акча которууларына жана жакырчылык маселелерине тиешелүү үй чарбаларына жүргүзгөн иликтөөлөрүнөн алынган маалыматтар боюнча.

Êûðãûç Ðåñïóáëèêàñûíûí òûøêû êàðûçû

7-ãðàôèê. Æàëïû òûøêû êàðûçäûí ÈÄÏãà êàðàòà êàòûøû, ïàéûçäàðäà

Мамлекеттик тышкы карыздын абсолюттук мааниде ырааттуу түрдө өсүшүнө карабастан (8-график), ИДПга карата жалпы тышкы карыздын индикатору (7-график) төмөндөгөн, бул ИДПнын абсолюттук мааниде көбөйүүсү менен шартталган.

8-ãðàôèê. Ìàìëåêåòòèê òûøêû êàðûç, ìëí. ÀÊØ äîëëàðûíäà

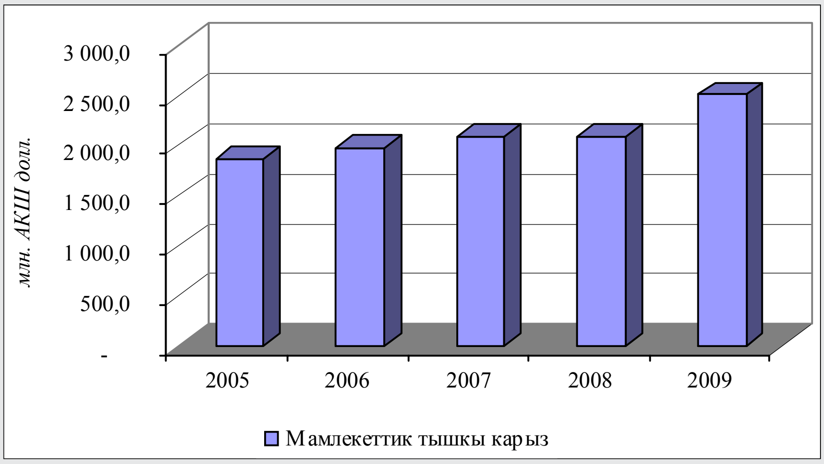

2009-жылы мамлекеттик тышкы карыздын олуттуу өсүшү Россиядан 300 млн. АКШ доллар өлчөмүндө мамлекеттик кредит алуунун эсебинен жүргөн.

9-ãðàôèê. Ìàìëåêåòòèê òûøêû êàðûçäûí ÈÄÏãà êàðàòà êàòûøû, ïàéûçäàðä

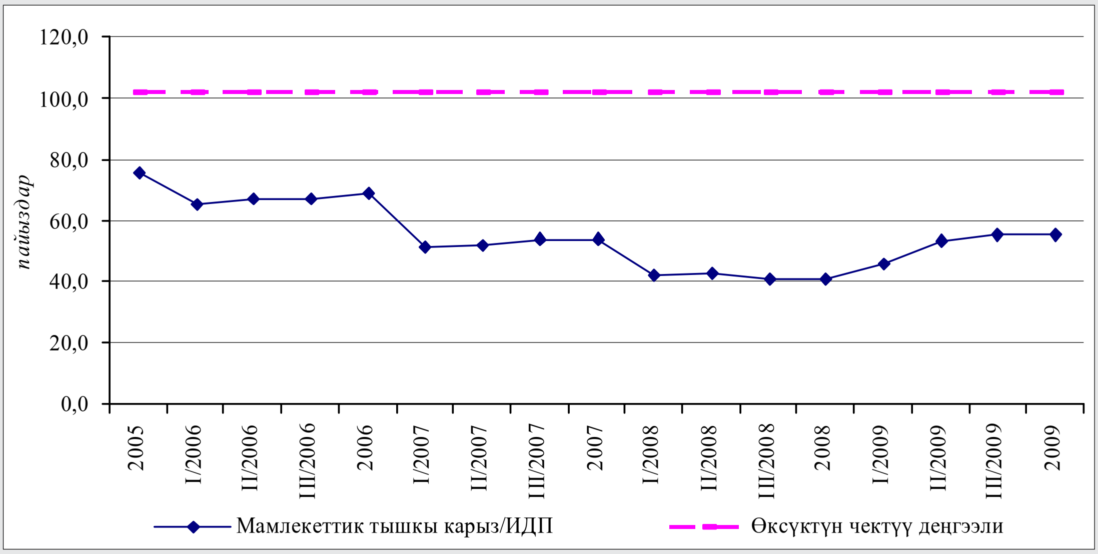

МТК/ИДПнын көрсөткүчү канчалык жогору болсо (9-график), өлкө өндүрүлгөн продуктуну сатып өткөрүүдөн түшкөн кирешенин ошончолук көбүрөөк үлүшүн тышкы кредиторлор алдындагы карыздык милдеттенмелерин аткарууга багыттоого мажбур болот, бул мамлекеттин өнүктүрүүгө багытталган экономикалык саясатты жүргүзүү мүмкүнчүлүгүн олуттуу төмөндөтөт. Мында, экономикалык өксүктүн чектүү мааниси 101,8 пайыз деңгээлинде бааланат.

Æåêå ãàðàíòèÿëàíáàãàí ìàìëåêåòòèê êàðûç (ÆÃÌÊ) áîþí÷à ñòàòèñòèêàëûê ìààëûìàòòàðäû òîïòîî ïðîáëåìàëàðû

10-ãðàôèê. Óëóòòóê áàíê ìåíåí ÓÑÊíûí ìààëûìàòòàðû áîþí÷à ãàðàíòèÿëàíáàãàí æåêå òûøêû êàðûç

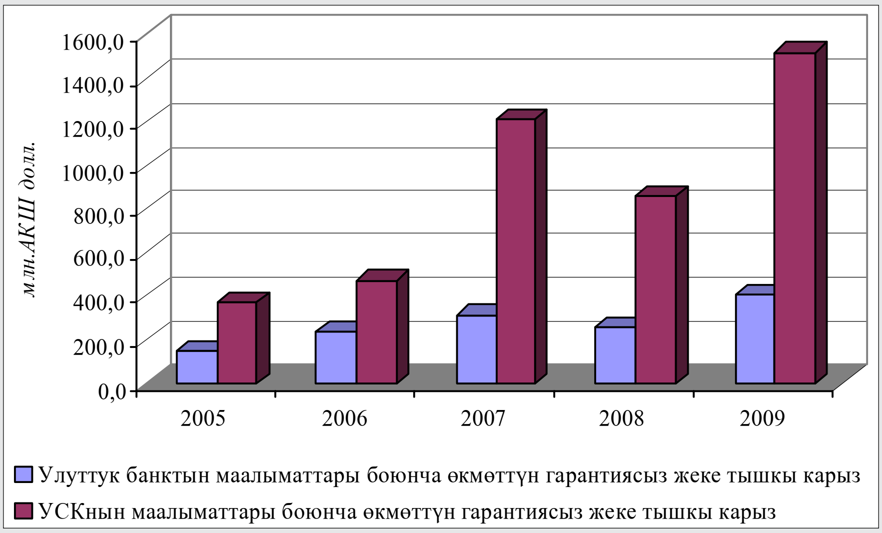

Кыргыз Республикасынын чет өлкөдөгү резиденттери тарабынан мамлекеттик гарантиясыз алынган кредиттери жана карыздары боюнча УСКнын маалыматтары Улуттук банктын 2005-2009-жылдар аралыгындагы маалыматтарынан (расмий жарыяланууучу маалымат) орточо алганда 3,1 эсеге артат. Улуттук банк менен УСКнын маалыматтарынын ортосундагы ажырым, өз кезегинде УСКга отчет берген мекемелердин баары эле Улуттук банкка маалымат бере беришпейт деп түшүндүрөт.

Ошентип, УСКнын ЖГМК боюнча маалыматтарын эске алуу менен жалпы тышкы карыздын маалыматтарынын динамикасы өзгөрөт (11-график).

11-ãðàôèê. ÓÑÊíûí ãàðàíòèÿëàíáàãàí æåêå òûøêû êàðûçáîþí÷à ìààëûìàòòàðûí ýñêå àëóó ìåíåí æàëïû òûøêû êàðûçäûí ÈÄÏãà êàðàòà êàòûøû

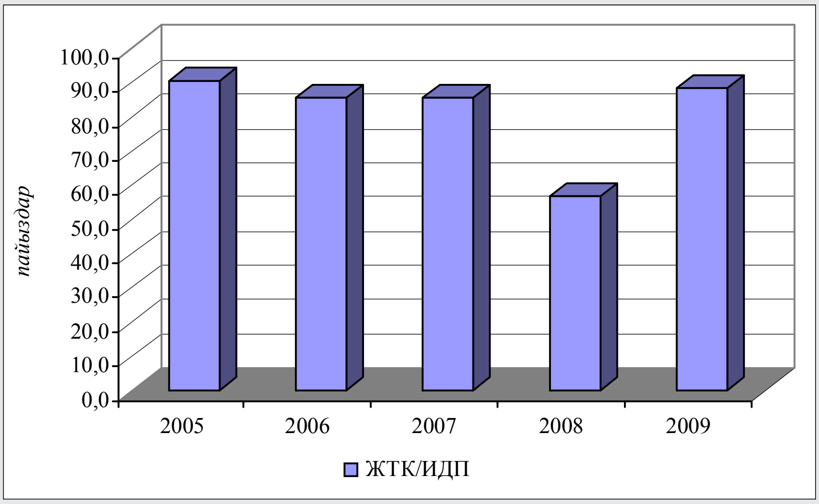

11-графикте расмий жарыяланган маалыматтарга караганда ЖТКнын ИДПга карата катышы экономикалык жактан кыйла өксүккө дуушар болушу берилген.

ЖГМКнын так маалыматтарынын жоктугу[3] төмөнкүлөргө алып келет:

- мамлекеттин өлкө үчүн стратегиялык маанилүү тармактарда мамлекеттик активдерди жоготуп алуу коркунучуна;
- эл аралык камдардын деңгээлинин төмөндөө тобокелдигине;
- экономикалык көрсөткүчтөрдүн так эместигигин: дүң тышкы карыз, экспорт, инфляция, ИДП, булар өз кезегинде экономикалык саясаттын сапатына жана натыйжалуулугуна таасирин тийгизет.

Òèêå ÷åò ¸ëê¸ èíâåñòèöèÿëàðû

12-ãðàôèê. Òèêå ÷åò ¸ëê¸ èíâåñòèöèÿëàðûíûí Êûðãûç Ðåñïóáëèêàñûíà òàçà àãûëûï êèðùè¸ðùíùí ãåîãðàôèÿëûê òùçùìù

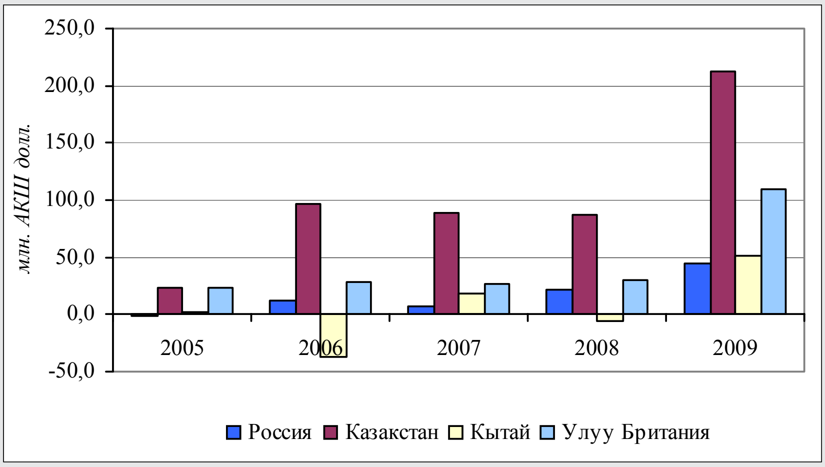

[3] Улуттук банк, жогоруда аталган проблемаларды чечүү максатында, Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңеши тарабынан кабыл алынган, бирок 2010-жылдын апрель айындагы окуяларга байланыштуу Кыргыз Республикасынын Президентинин колу коюлбай калган Улуттук банк менен УСКнын ортосунда функционалдык милдеттерди кайра бөлүштүрүүнү караган Кыргыз Республикасынын "Кыргыз Республикасынын мамлекеттик жана мамлекеттик эмес карызы жөнүндө" мыйзамына өзгөртүүлөрдү киргизүүнү демилгелеген.

Тике чет өлкө инвестицияларынын Кыргыз Республикасына таза агылып кирүүсүнүн олуттуу көлөмү Казакстанга туура келет, 2005-2009-жылдар аралыгында анын үлүшүнө орточо 48 пайыз туура келет, бул Кыргызстандын Казакстандагы экономикалык жагдайга көз каранды болушуна түрткү берет.

Ò¸ë¸ì òåúäåìèíäåãè êàòàëàð æàíà êàëòûðûï êåòùùë¸ð. "Каталар жана калтырып кетүүлөр" статьясы башкы көрсөткүчтөрдүн бири болуп саналат, ал статистикалык маалыматтардын сапатын чагылдырат жана балансташуучу статья, ошондой эле статистикалык ажырымдын көрсөткүчү болуп саналат. Статистикалык ажырымдын себеби болуп, төмөнкүлөр саналышы мүмкүн:

- статистикалык жаңылыштык;
- катталган убактысы;
- нарктык баасы;
- маалыматтарды бири-бирине көз карандысыз булактардан пайдалануу.

Эл аралык тажрыйбада четтөөнүн нормасы ИДПга карата 5 пайызга чейинкини түзөт.

13-ãðàôèê. ÈÄÏãà êàðàòà êàòàëàð æàíà êàëòûðûï êåòùùë¸ð 1993-2009-æûëäàð ù÷ùí äèíàìèêà

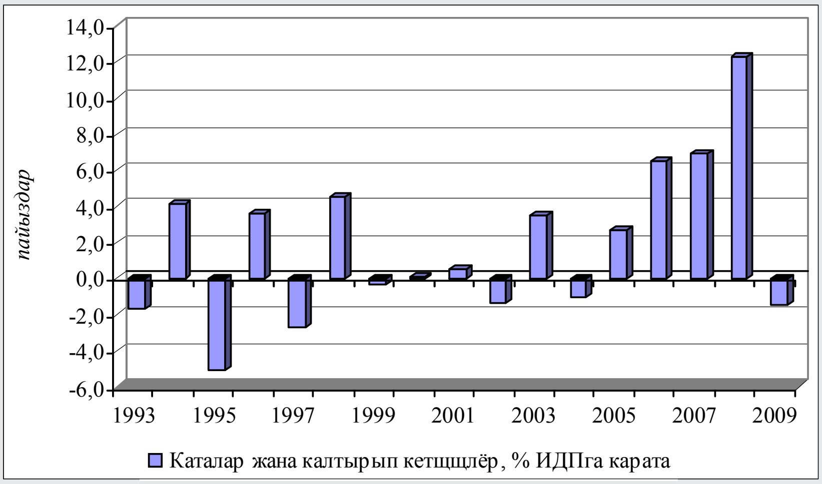

2005-2008-жылдар аралыгында (13-график) ырааттуу көбөйүүсү менен "Каталар жана калтырып кетүүлөрдүн" оң сальдосу белгиленген. Мына ушул тенденция төмөнкүдөй негиздүү көйгөйлөрдүн бар экендиги тууралуу билдирип турат: статистикалык камтуу чөйрөсүнүн жетишсиздиги, методологиялык катачылыктар ж.б.

Жогорудагыларды эске алуу менен төмөнкүдөй тобокелдиктердин бар экендигин белгилей кетүү зарыл:

- "Каталар жана калтырып кетүүлөр" статьясы боюнча маани байкоого алынып жаткан мезгил ичинде оң сыяктуу эле, терс да болуп түптөлүшү мүмкүн. "Каталар жана калтырып кетүүлөр" статьясынын оң сальдосу өлкөгө капиталдын агылып кирүүсүнүн товарлардын жана кызмат көрсөтүүлөр экспортунун жеткире эсепке алынбай калышын, ал эми терс сальдосу капиталдын агылып чыгуусунун же товарлардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн импортунун катталбагандыгын түшүндүрөт;
- "Каталар жана калтырып кетүүлөрдө" капиталды жана анын баа берүү классификациясын идентификациялоонун мүмкүн эместиги (төлөм теңдеминин стандарттык компоненттери боюнча, экономика сектору ж.б.);
- олуттуу таза калдыктын болушу, төлөм теңдеминин абалын объективдүү иликтөөгө кыйынчылык алып келет.

Бажы Союзуна (БС) Кыргыз Республикасынын кирүү/кирбөө ыктымалдыгы, өлкө үчүн кошумча тышкы экономикалык тобокелдик болуп саналат. Учурда, бул тема акырына чейин иликтенип чыга элек, бирок компетентүү эксперттердин пикири боюнча Бажы Союзуна кириши сыяктуу эле, кирбөөсү да Кыргызстанды финансы-экономикалык тобокелдиктерге дуушар кылат.

I тиркеме: Таблицалар жана графиктер

I.1-òàáëèöà: Êûðãûç Ðåñïóáëèêàñûíûí òºëºº áàëàíñû (íåéòðàëäóó òùðä¸ áåðùùä¸)

(млн. АКШ долларында)

	2005	2006	2007	2008	2009
Êùíä¸ëûê îïåðàöèÿëàðäûí ýñåáè	**-37,4**	**-286,1**	**-226,9**	**-700,9**	**-102,2**
Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр	-449,5	-967,4	-1195,5	-1975,9	-1120,2
Товарлар*	-418,7	-886,5	-1275,8	-1879,2	-1113,2
Товарлардын экспорту (ФОБ)	686,8	906,0	1337,8	1874,4	1700,4
экспорт	456,1	604,8	927,1	1172,9	932,9
порттордон алынган товарлар	—	—	—	—	—
монетардык эмес алтын	230,7	206,0	224,7	463,5	529,5
камтуу чөйрөсүнө ондоолор	—	95,2	186,0	238,0	238,0
кайра иштетүү үчүн товарлар	—	—	—	—	—
Товарлардын импорту (ФОБ)	-1105,5	-1792,4	-2613,6	-3753,5	-2813,6
импорт (СИФ)	-1099,5	-1715,8	-2408,6	-4056,2	-3032,9
нарк боюнча оңдоолор	86,3	138,7	179,9	318,9	226,6
порттордон алынган товарлар	-2,8	-2,4	-8,4	-16,3	-7,3
камтуу чөйрөсүнө ондоолор	-90,5	-212,9	-376,5	—	—
кайра иштетүү үчүн товарлар	1,0	—	—	—	—
Кызмат көрсөтүүлөр	-30,8	-81,0	80,3	-96,8	-7,0
экспорт	259,4	378,7	684,8	896,1	859,8
импорт	-290,3	-459,7	-604,5	-992,9	-866,9
Транспорттук кызмат көрсөтүүлөр	-64,9	-121,4	-197,8	-342,4	-277,5
экспорт	60,6	56,6	139,3	146,4	134,9
импорт	-125,5	-178,0	-337,1	-488,7	-412,5
Темир жол транспорту	-57,0	-89,1	-177,7	-283,5	-242,8
экспорт	17,2	20,1	34,4	46,0	35,0
импорт	-74,2	-109,2	-212,2	-329,5	-277,8
Аба транспорту	8,6	-0,9	12,6	5,6	16,4
экспорт	36,5	32,2	92,5	92,8	95,5
импорт	-27,9	-33,0	-79,9	-87,3	-79,2
Автомобиль транспорту	-15,1	-26,3	-20,5	-33,2	-27,8
экспорт	2,3	1,7	2,9	2,2	2,2
импорт	-17,4	-28,0	-23,5	-35,5	-29,9
Транспорттун башка түрлөрү	-1,4	-5,2	-12,1	-31,2	-23,3
экспорт	4,4	2,6	9,5	5,3	2,2
импорт	-5,9	-7,8	-21,6	-36,5	-25,6
Кыдыруулар	14,6	75,3	233,6	210,1	193,9
экспорт	73,0	167,0	346,0	514,5	458,8
импорт	-58,4	-91,6	-112,4	-304,4	-264,8
Ишкер кыдыруулар	0,5	23,2	89,2	59,9	56,9
экспорт	31,4	71,8	148,8	221,2	197,3
импорт	-30,9	-48,6	-59,6	-161,3	-140,4
Жеке кыдыруулар	14,2	52,1	144,4	150,2	137,0
экспорт	41,6	95,2	197,2	293,3	261,5
импорт	-27,4	-43,1	-52,8	-143,1	-124,5
Байланыш кызмат көрсөтүүлөрү	0,4	4,2	4,6	3,9	0,2
экспорт	6,4	10,1	12,0	16,4	9,3
импорт	-6,0	-5,9	-7,4	-12,6	-9,2
Курулуш жагынан кызмат көрсөтүүлөр	16,8	16,4	5,0	10,4	0,5
экспорт	19,0	19,7	16,8	20,8	18,8
импорт	-2,1	-3,3	-11,8	-10,5	-18,3
Камсыздандыруу жагынан кызмат көрсөтүүлөр	-14,7	-16,9	-4,4	-2,5	-8,4
экспорт	0,2	1,4	5,0	8,3	3,6
импорт	-14,9	-18,3	-9,4	-10,8	-12,0
Экскурсиялык бюро кызматы	—	—	—	—	—
экспорт	—	—	—	—	0,1
импорт	—	—	—	—	—

* Улуттук банктын жана Улутстаткомдун баа берүүлөрүн эске алуу менен

2008				2009				
I	II	III	IV	I	II	III	IV	
-255,7	**-161,7**	**-26,0**	**-257,4**	**-163,1**	**163,1**	**-29,0**	**-73,2**	**Êùíä¸ëùê ïîåðàöèÿëàðû í ýñåáè**
-450,6	-554,2	-438,1	-533,1	-298,7	-221,5	-303,0	-297,0	Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр
-396,6	-496,9	-433,5	-552,1	-292,1	-261,2	-297,1	-262,8	Товарлар*
330,9	438,7	573,2	531,5	299,4	391,4	437,1	572,4	Товарлардын экспорту (ФОБ)
198,1	287,7	397,7	289,4	164,9	247,7	243,0	277,3	экспорт
—	—	—	—	—	—	—	—	порттордон алынган товарлар
73,9	93,2	103,9	192,5	75,7	85,9	122,4	245,5	монетардык эмес алтын
58,9	57,8	71,7	49,7	58,9	57,8	71,7	49,7	камтуу чөйрөсүнө ондоолор
—	—	—	—	—	—	—	—	кайра иштетүү үчүн товарлар
-727,5	-935,7	-1006,8	-1083,7	-591,5	-652,6	-734,2	-835,3	Товарлардын импорту (ФОБ)
-785,7	-1013,2	-1086,0	-1171,3	-637,5	-704,2	-791,8	-899,4	импорт (СИФ)
61,0	81,9	85,0	91,0	47,6	53,2	59,7	66,1	нарк боюнча оңдоолор
-2,7	-4,4	-5,8	-3,3	-1,6	-1,6	-2,2	-2,0	порттордон алынган товарлар
—	—	—	—	—	—	—	—	камтуу чөйрөсүнө ондоолор
—	—	—	—	—	—	—	—	кайра иштетүү үчүн товарлар
-54,0	-57,3	-4,5	19,0	-6,6	39,6	-5,9	-34,2	Кызмат көрсөтүүлөр
141,9	193,9	249,2	311,0	179,2	239,8	215,6	225,3	экспорт
-195,8	-251,2	-253,8	-292,0	-185,8	-200,1	-221,5	-259,5	импорт
-70,2	-90,8	-86,5	-94,9	-59,7	-66,6	-70,4	-80,9	Транспорттук кызмат көрсөтүүлөр
31,5	31,9	42,4	40,6	29,0	32,7	35,4	37,9	экспорт
-101,6	-122,7	-128,8	-135,6	-88,7	-99,3	-105,8	-118,7	импорт
-55,5	-68,5	-77,3	-82,2	-49,5	-55,1	-65,1	-73,1	Темир жол транспорту
9,8	12,5	12,1	11,6	7,3	10,0	8,6	9,0	экспорт
-65,2	-81,0	-89,4	-93,8	-56,8	-65,2	-73,8	-82,1	импорт
-2,9	-5,5	7,8	6,2	0,4	3,1	7,4	5,5	Аба транспорту
19,9	18,0	27,5	27,5	20,2	21,7	25,6	28,0	экспорт
-22,8	-23,5	-19,7	-21,3	-19,8	-18,6	-18,3	-22,5	импорт
-6,0	-8,7	-9,1	-9,4	-5,8	-6,6	-7,2	-8,2	Автомобиль транспорту
0,5	0,6	0,5	0,7	0,7	0,5	0,5	0,5	экспорт
-6,5	-9,3	-9,6	-10,1	-6,4	-7,1	-7,7	-8,7	импорт
-5,7	-8,0	-7,9	-9,6	-4,8	-7,9	-5,4	-5,1	Транспорттун башка түрлөрү
1,3	0,9	2,3	0,8	0,7	0,6	0,6	0,3	экспорт
-7,0	-8,9	-10,2	-10,4	-5,6	-8,5	-6,0	-5,4	импорт
12,4	29,2	72,8	95,6	33,8	70,6	46,6	42,9	Кыдыруулар
64,9	106,3	146,7	196,6	88,9	129,9	120,3	119,7	экспорт
-52,5	-77,1	-73,9	-101,0	-55,1	-59,2	-73,7	-76,8	импорт
0,1	4,9	23,9	31,0	9,0	24,4	12,7	10,8	Ишкер кыдыруулар
27,9	45,7	63,1	84,5	38,2	55,8	51,7	51,5	экспорт
-27,8	-40,9	-39,1	-53,5	-29,2	-31,4	-39,0	-40,7	импорт
12,3	24,4	48,9	64,6	24,8	46,2	33,9	32,1	Жеке кыдыруулар
37,0	60,6	83,6	112,1	50,7	74,0	68,6	68,2	экспорт
-24,7	-36,2	-34,7	-47,5	-25,9	-27,8	-34,6	-36,1	импорт
1,2	1,4	0,7	0,6	-0,2	0,7	—	-0,4	Байланыш кызмат көрсөтүүлөрү
3,7	4,3	4,3	4,1	2,6	2,7	1,9	2,1	экспорт
-2,5	-2,9	-3,7	-3,4	-2,8	-2,0	-1,9	-2,5	импорт
2,3	3,7	3,0	1,4	2,1	2,0	1,3	-4,9	Курулуш жагынан кызмат көрсөтүүлөр
4,8	6,0	5,2	4,8	4,3	6,5	5,9	2,1	экспорт
-2,5	-2,3	-2,2	-3,4	-2,2	-4,5	-4,6	-7,0	импорт
0,3	1,5	-2,4	-1,9	-1,6	-2,5	-2,4	-2,0	Камсыздандыруу жагынан кызмат көрсөтүүлөр
2,6	4,3	0,5	0,9	1,0	0,8	0,5	1,3	экспорт
-2,2	-2,9	-2,9	-2,8	-2,6	-3,3	-2,8	-3,3	импорт
—	—	—	—	—	—	0,1	—	Экскурсиялык бюро кызматы
—	—	—	—	—	—	0,1	—	экспорт
—	—	—	—	—	—	—	—	импорт

I.1-òàáëèöà: (óëàíäûñû)

	2005	2006	2007	2008	2009
Финансылык кызмат көрсөтүүлөр	-0,7	-1,6	-5,4	4,4	6,9
экспорт	3,8	2,0	3,7	13,5	10,9
импорт	-4,4	-3,6	-9,0	-9,1	-4,0
Компьютердик жана маалымат кызмат көрсөтүүлөр	-1,0	-0,4	-3,2	-13,2	-14,9
экспорт	1,2	1,3	1,1	1,4	1,3
импорт	-2,2	-1,7	-4,4	-14,6	-16,2
Мамлекеттик кызмат көрсөтүүлөр	21,6	22,5	25,5	6,1	1,1
экспорт	25,9	27,3	30,7	11,6	10,3
импорт	-4,2	-4,8	-5,2	-5,5	-9,2
Ишкердик кызмат көрсөтүүлөр	11,2	-39,4	3,2	-4,9	41,3
экспорт	62,7	83,1	84,8	93,7	125,7
импорт	-51,5	-122,6	-81,6	-98,5	-84,5
анын ичинен техникалык жардам	-20,0	-20,0	-20,0	-20,0	-20,5
Жана башка кызмат көрсөтүүлөр	-14,3	-19,8	19,1	31,3	49,9
экспорт	6,7	10,2	45,3	69,4	86,1
импорт	-21,0	-29,9	-26,2	-38,1	-36,2
Кирешелер	-88,2	-48,2	-51,9	-201,6	-189,9
Эмгеке төлөөлөр	-20,4	-24,2	-20,8	-22,3	-27,0
Инвестициялардан түшкөн кирешелер	-67,8	-24,0	-31,2	-179,3	-162,8
Тике инвестициялары	-36,0	-39,8	-39,5	-172,8	-126,0
Бөлүштүрүлгөн пайда	-2,3	-14,0	-0,2	-1,6	—
Реинвестицияланган кирешелер	-30,7	-21,0	-33,6	-152,9	-108,0
Карыздан алынган кирешелер (пайыздар)	-3,0	-4,8	-5,8	-18,2	-18,1
Портфелдик инвестициялары	—	0,1	0,2	0,5	4,2
Башка инвестициялары	-31,8	15,8	8,2	-7,1	-41,0
Кредиттер боюнча пайыздар (график)	-36,2	-19,9	-25,3	-30,4	-44,2
АКЖО (ОДКР)	-1,0	-0,9	-0,8	-0,7	-0,8
Мамлекеттик башкаруу сектору	-30,9	-16,9	-17,2	-18,8	-24,1
Банктар	0,1	-1,6	-5,6	-8,1	-7,7
Башка секторлор	-4,4	-0,5	-1,6	-2,8	-11,6
Башка инвестициялар боюнча ж.б. кирешелер	4,4	35,6	33,4	23,4	3,2
Күндөлук трансферттер	500,3	729,5	1020,5	1476,7	1207,9
Мамлекеттик башкаруу сектору	23,0	12,4	30,9	45,9	194,9
Товардык гранттар	14,7	10,4	11,5	12,3	14,2
Техникалык жардам	—	—	—	—	—
Эл аралык уюмдарга төлөмдөр	-1,6	-4,7	-3,4	-3,6	-3,0
Акчалай гранттар	10,0	6,7	22,8	37,1	183,7
Башка секторлор	477,3	717,1	989,6	1430,8	1012,9
Иштеп жаткандардын акчалай которуулары	448,7	686,7	953,4	1393,1	991,1
Түшүүлөр	481,5	730,6	1023,2	1469,6	1072,8
Агылып чыгуу	-32,8	-43,9	-69,8	-76,5	-81,7
Башка трансферттер	28,6	30,4	36,2	37,7	21,8
Êàïèòàë ìåíåí îïåðàöèÿëàðäûí æàíà ôèíàíñû îïåðàöèÿëàðûíûí ýñåáè	**-28,1**	**102,1**	**-38,5**	**71,4**	**169,3**
Капитал менен операциялар эсеби	-20,5	-43,9	-74,9	-44,9	-14,0
Капиталдык трансферттер	-20,5	-43,9	-74,9	-44,9	-14,0
Мамлекеттик башкаруу сектору	23,1	29,4	36,3	36,6	50,7
Товарлар түрүндөгү гранттар	3,1	9,4	16,3	16,6	30,7
Техникалык жардам	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
Башка секторлор	-43,7	-73,3	-111,2	-81,5	-64,7
Элдин көчүп кетүүсүнө б-туу трансферттер*	-63,5	-73,6	-119,8	-89,4	-69,9
Түшүүлөр	8,7	8,1	9,4	8,3	9,1
Агылып чыгуу	-72,2	-81,7	-129,1	-97,6	-78,9
Карыздарды жокко чыгаруу	19,0	—	—	—	—
Башка трансферттер	0,8	0,3	8,6	7,9	5,2

* 2005-жылдын III чейрегинен тартып Улуттук банктын берген баасы боюнча маалыматтар

2008				2009				
I	**II**	**III**	**IV**	**I**	**II**	**III**	**IV**	
-0,6	0,2	1,0	3,8	5,8	1,7	0,1	-0,6	Финансылык кызмат көрсөтүүлөр
1,0	2,8	4,6	5,1	7,0	2,4	1,0	0,5	экспорт
-1,6	-2,6	-3,7	-1,3	-1,2	-0,8	-0,9	-1,1	импорт
-3,4	-2,7	-2,9	-4,3	-2,8	-2,7	-2,4	-7,0	Компьютердик жана маалымат кызмат көрсөтүүлөр
0,3	0,2	0,4	0,5	0,1	0,5	0,3	0,4	экспорт
-3,7	-2,9	-3,2	-4,8	-3,0	-3,2	-2,6	-7,4	импорт
1,2	1,7	1,9	1,4	-0,5	0,7	1,9	-1,0	Мамлекеттик кызмат көрсөтүүлөр
2,7	3,5	3,1	2,3	1,7	2,3	4,0	2,3	экспорт
-1,5	-1,9	-1,2	-0,8	-2,1	-1,6	-2,2	-3,3	импорт
-0,6	-4,6	-1,0	1,3	-4,2	29,9	6,9	8,6	Ишкердик кызмат көрсөтүүлөр
18,1	19,6	24,9	31,1	15,3	48,4	26,6	35,3	экспорт
-18,7	-24,2	-25,9	-29,7	-19,5	-18,5	-19,7	-26,7	импорт
-5,0	-5,0	-5,0	-5,0	-5,0	-5,1	-5,1	-5,3	анын ичинен техникалык жардам
3,3	3,2	8,9	16,0	20,6	5,8	12,4	11,1	Жана башка кызмат көрсөтүүлөр
12,2	14,9	17,2	25,1	29,2	13,5	19,6	23,8	экспорт
-8,9	-11,7	-8,3	-9,1	-8,5	-7,7	-7,3	-12,7	импорт
-51,0	-15,5	-33,2	-101,9	-38,6	-22,4	-37,6	-91,3	Кирешелер
-5,3	-5,8	-5,3	-5,9	-6,0	-6,5	-5,9	-8,6	Эмгеке төлөөлөр
-45,7	-9,6	-27,9	-96,1	-32,5	-16,0	-31,6	-82,7	Инвестициялардан түшкөн кирешелер
-44,6	-7,3	-29,7	-91,1	-29,7	-8,2	-15,1	-73,0	Тике инвестициялары
-0,8	-2,3	1,5	—	—	—	—	—	Бөлүштүрүлгөн пайда
-43,0	-2,9	-20,3	-86,8	-29,4	4,8	-12,6	-70,8	Реинвестицияланган кирешелер
-0,9	-2,1	-10,9	-4,2	-0,3	-13,0	-2,5	-2,3	Карыздан алынган кирешелер (пайыздар)
0,3	—	—	0,2	3,3	0,3	0,3	0,3	Портфелдик инвестициялары
-1,4	-2,3	1,8	-5,2	-6,2	-8,1	-16,8	-9,9	Башка инвестициялары
-6,5	-9,5	-5,8	-8,6	-8,9	-7,5	-17,3	-10,6	Кредиттер боюнча пайыздар (график)
—	-0,4	—	-0,4	—	-0,4	—	-0,4	АКЖО (ОДКР)
-4,1	-6,4	-3,1	-5,3	-5,5	-4,8	-8,2	-5,7	Мамлекеттик башкаруу сектору
-1,9	-2,0	-1,8	-2,3	-3,2	-2,2	-1,1	-1,2	Банктар
-0,5	-0,7	-0,9	-0,7	-0,2	-0,1	-8,0	-3,3	Башка секторлор
5,1	7,2	7,6	3,4	2,7	-0,6	0,4	0,6	Башка инвестициялар боюнча ж.б. кирешелер
245,9	408,0	445,2	377,6	174,2	407,1	311,5	315,0	Күндөлүк трансферттер
3,5	18,5	2,6	21,3	6,7	158,7	4,0	25,5	Мамлекеттик башкаруу сектору
4,3	4,5	1,5	2,1	3,1	1,7	3,5	6,0	Товардык гранттар
—	—	—	—	—	—	—	—	Техникалык жардам
-0,8	-1,0	-0,8	-1,0	-0,7	-0,9	-0,4	-1,0	Эл аралык уюмдарга төлөмдөр
—	15,1	1,9	20,2	4,3	158,0	0,9	20,5	Акчалай гранттар
242,3	389,5	442,6	356,3	167,6	248,3	307,5	289,5	Башка секторлор
229,1	380,9	439,7	343,3	162,8	239,7	303,1	285,5	Иштеп жаткандардын акчалай которуулары
246,0	397,7	461,1	364,9	178,8	258,1	324,5	311,4	Түшүүлөр
-16,9	-16,8	-21,4	-21,5	-16,0	-18,4	-21,4	-25,9	Агылып чыгуу
13,2	8,6	2,9	13,0	4,8	8,6	4,4	4,0	Башка трансферттер
127,9	**3,1**	**-284,2**	**224,6**	**164,5**	**-196,9**	**257,7**	**-55,9**	**Êàïèòàë ìåíåí îïåðàöèÿëàðäûí æàíà ôèíàíñû îïåðàöèÿëàðûíûí ýñåáè**
-5,7	1,8	-22,0	-19,0	-6,3	-10,9	-1,9	5,1	Капитал менен операциялар эсеби
-5,7	1,8	-22,0	-19,0	-6,3	-10,9	-1,9	5,1	Капиталдык трансферттер
7,7	15,1	5,9	7,9	7,9	9,0	12,6	21,2	Мамлекеттик башкаруу сектору
2,7	10,1	0,9	2,9	2,9	4,0	7,6	16,2	Товарлар түрүндөгү гранттар
5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	Техникалык жардам
-13,4	-13,3	-28,0	-26,8	-14,3	-19,9	-14,5	-16,0	Башка секторлор
-14,1	-19,4	-28,7	-27,2	-15,2	-22,4	-15,5	-16,8	Элдин көчүп кетүүсүнө б-туу трансферттер*
2,1	1,8	2,1	2,3	2,3	2,1	2,3	2,3	Түшүүлөр
-16,2	-21,2	-30,8	-29,5	-17,4	-24,5	-17,9	-19,1	Агылып чыгуу
—	—	—	—	—	—	—	—	Карыздарды жокко чыгаруу
0,7	6,1	0,7	0,3	0,9	2,5	1,1	0,7	Башка трансферттер

I.1-òàáëèöà: (óëàíàûñû)

	2005	2006	2007	2008	2009
Финансы счету	-7,6	146,0	36,4	116,3	183,3
Тике инвестициялар*	42,6	182,0	208,1	377,1	189,6
Чет мамлекеттерге	—	—	0,2	0,1	0,3
Кыргыз Республикасына	42,6	182,0	207,9	377,0	189,4
Түшүүлөр	210,3	410,6	436,8	866,2	660,9
Агылып чыгуу	-167,7	-228,6	-228,9	-489,2	-471,6
Акционердик капиталга	16,2	31,5	16,4	25,3	69,7
Түшүүлөр	33,0	73,5	64,5	59,5	114,0
Агылып чыгуу	-16,8	-42,0	-48,1	-34,2	-44,4
Реинвестицияланган кирешелер	30,7	21,0	33,6	152,9	108,0
Жана башка капитал	-4,3	129,5	157,9	198,8	11,7
Түшүүлөр	146,6	316,0	338,7	653,8	438,9
Агылып чыгуу	-150,9	-186,5	-180,8	-455,0	-427,2
Портфелдик инвестициялар	2,3	-3,0	-17,7	-25,6	-21,0
Активдер	2,3	-3,0	-19,2	-31,8	-21,7
Карыздык баалуу кагаздар	2,3	-3,0	-19,0	-31,8	-21,7
Милдеттенмелер	—	—	1,5	6,2	0,7
Акционердик капиталга	—	—	1,5	6,2	0,7
Карыздык баалуу кагаздар	—	—	—	—	—
Финансы деривативдери	—	—	—	—	—
Активдер	—	—	—	—	—
Банктар	—	—	—	—	—
Башка секторлор	—	—	—	—	—
Милдеттенмелер	—	—	—	—	—
Башка секторлор	—	—	—	—	—
Башка инвестициялар	28,1	136,9	152,8	-113,9	282,3
Активдер	-47,5	-24,0	19,4	-362,7	-215,8
Накталай акчалар жана депозиттер	-21,4	-11,7	26,7	-119,3	-206,0
Банктар	-15,1	-17,0	37,7	-115,9	-156,5
Башка секторлор	-6,3	5,2	-10,9	-3,4	-49,5
Соодалык кредиттер	-45,1	-13,5	-27,6	-224,0	-7,5
Мамлекеттик башкаруу сектору	—	—	—	—	—
Узак мөөнөттүү	—	—	—	—	—
Кыска мөөнөттүү	—	—	—	—	—
Башка секторлор	-45,1	-13,5	-27,6	-224,0	-7,5
Узак мөөнөттүү	-30,2	-9,1	-18,5	-150,1	-5,0
Кыска мөөнөттүү	-14,9	-4,5	-9,1	-73,9	-2,5
Жана башка активдери	19,0	1,3	20,3	-19,3	-2,3
АКЖО (ОДКР)	18,7	1,0	20,0	-19,3	-2,3
Мамлекеттик башкаруу сектору	0,3	0,3	0,3	—	—
Милдеттенмелер	75,6	160,8	133,4	248,8	498,1
Накталай акчалар жана депозиттер	-18,2	-36,3	81,1	46,8	54,7
Банктар	-18,2	-36,3	81,1	46,8	54,7
Соодалык кредиттер	19,8	132,7	13,3	121,6	-41,0
Мамлекеттик башкаруу сектору	—	—	—	—	—
Узак мөөнөттүү	—	—	—	—	—
Кыска мөөнөттүү	—	—	—	—	—
Башка секторлор	19,8	132,7	13,3	121,6	-41,0
Узак мөөнөттүү	10,9	73,0	7,3	66,9	-22,6
Кыска мөөнөттүү	8,9	59,7	6,0	54,7	-18,5
Кредиттер	12,2	54,7	19,7	61,0	310,0
Алынганы	183,2	147,8	114,6	146,1	439,8
АКЖО (ОДКР)	18,4	3,8	4,0	42,2	26,0
Узак мөөнөттүү	18,4	3,8	4,0	42,2	26,0
Мамлекеттик башкаруу сектору	67,0	80,7	65,0	50,1	370,6
Узак мөөнөттүү	67,0	80,7	65,0	50,1	370,6
Кыска мөөнөттүү	—	—	—	—	—

* Улуттук банктын баа берүүлөрүн эске алуу менен

2008				2009				
I	II	III	IV	I	II	III	IV	
133,6	1,2	-262,2	243,6	170,8	-186,0	259,5	-61,1	Финансы счету
74,5	65,0	53,8	183,8	-8,7	4,5	66,7	127,2	Тике инвестициялар*
-0,9	0,8	—	0,3	1,6	—	-0,9	-0,3	Чет мамлекеттерге
75,3	64,3	53,8	183,6	-10,3	4,5	67,7	127,5	Кыргыз Республикасына
117,2	185,8	178,0	385,2	152,8	156,3	140,9	211,0	Түшүүлөр
-41,9	-121,6	-124,2	-201,6	-163,0	-151,8	-73,3	-83,5	Агылып чыгуу
0,5	4,2	6,2	14,4	5,8	3,6	29,1	31,1	Акционердик капиталга
4,4	13,7	10,5	30,9	18,6	13,3	37,3	44,8	Түшүүлөр
-3,9	-9,5	-4,3	-16,5	-12,8	-9,7	-8,2	-13,7	Агылып чыгуу
43,0	2,9	20,3	86,8	29,4	-4,8	12,6	70,8	Реинвестицияланган кирешелер
31,9	57,2	27,4	82,3	-45,5	5,7	25,9	25,6	Жана башка капитал
69,8	169,2	147,2	267,5	104,8	147,8	91,0	95,4	Түшүүлөр
-37,9	-112,0	-119,9	-185,1	-150,3	-142,1	-65,0	-69,8	Агылып чыгуу
-16,1	-4,2	19,6	-25,0	-10,4	-1,6	11,8	-20,8	Портфелдик инвестициялар
-16,1	-4,2	13,4	-25,0	-10,0	-1,9	10,9	-20,7	Активдер
-16,1	-4,2	13,4	-25,0	-10,0	-1,9	10,9	-20,8	Карыздык баалуу кагаздар
—	—	6,2	—	-0,4	0,3	0,9	—	Милдеттенмелер
—	—	6,2	—	-0,4	0,3	0,9	—	Акционердик капиталга
—	—	—	—	—	—	—	—	Карыздык баалуу кагаздар
—	—	—	—	—	—	—	—	Финансы деривативдери
—	—	—	—	—	—	—	—	Активдер
—	—	—	—	—	—	—	—	Банктар
—	—	—	—	—	—	—	—	Башка секторлор
—	—	—	—	—	—	—	—	Милдеттенмелер
—	—	—	—	—	—	—	—	Башка секторлор
-14,6	26,6	-223,5	97,6	25,1	298,1	40,4	-81,3	Башка инвестициялар
-10,7	-94,6	-178,6	-78,7	26,3	-50,4	-113,6	-78,2	Активдер
25,5	-83,9	13,0	-74,0	-18,0	-19,8	-106,8	-61,5	Накталай акчалар жана депозиттер
7,1	-60,3	-8,3	-54,3	-24,5	-29,1	-78,2	-24,7	Банктар
18,5	-23,5	21,3	-19,7	6,5	9,4	-28,5	-36,9	Башка секторлор
-28,6	-8,8	-184,7	-1,9	46,6	-30,6	-6,8	-16,7	Соодалык кредиттер
—	—	—	—	—	—	—	—	Мамлекеттик башкаруу сектору
—	—	—	—	—	—	—	—	Узак мөөнөттүү
—	—	—	—	—	—	—	—	Кыска мөөнөттүү
-28,6	-8,8	-184,7	-1,9	46,6	-30,6	-6,8	-16,7	Башка секторлор
-19,2	-5,9	-123,7	-1,3	31,2	-20,5	-4,6	-11,2	Узак мөөнөттүү
-9,4	-2,9	-60,9	-0,6	15,4	-10,1	-2,2	-5,5	Кыска мөөнөттүү
-7,6	-2,0	-6,9	-2,8	-2,3	—	—	—	Жана башка активдери
-7,6	-2,0	-6,9	-2,8	-2,3	—	—	—	АКЖО (ОДКР)
—	—	—	—	—	—	—	—	Мамлекеттик башкаруу сектору
-3,9	121,2	-44,9	176,3	-1,2	348,5	154,0	-3,1	Милдеттенмелер
-11,1	7,8	-39,4	89,5	0,2	18,9	5,3	30,3	Накталай акчалар жана депозиттер
-11,1	7,8	-39,4	89,5	0,2	18,9	5,3	30,3	Банктар
0,4	71,4	-8,9	58,7	-12,2	6,1	13,3	-48,3	Соодалык кредиттер
—	—	—	—	—	—	—	—	Мамлекеттик башкаруу сектору
—	—	—	—	—	—	—	—	Узак мөөнөттүү
—	—	—	—	—	—	—	—	Кыска мөөнөттүү
0,4	71,4	-8,9	58,7	-12,2	6,1	13,3	-48,3	Башка секторлор
0,2	39,3	-4,9	32,3	-6,7	3,4	7,3	-26,6	Узак мөөнөттүү
0,2	32,1	-4,0	26,4	-5,5	2,8	6,0	-21,7	Кыска мөөнөттүү
3,3	36,9	1,5	19,3	4,4	310,3	-1,1	-3,6	Кредиттер
22,9	53,3	27,9	42,1	23,1	343,7	47,4	25,6	Алынганы
—	16,5	—	25,7	—	26,0	—	—	АКЖО (ОДКР)
—	16,5	—	25,7	—	26,0	—	—	Узак мөөнөттүү
8,2	19,7	9,1	13,0	17,8	303,4	32,8	16,6	Мамлекеттик башкаруу сектору
8,2	19,7	9,1	13,0	17,8	303,4	32,8	16,6	Узак мөөнөттүү
—	—	—	—	—	—	—	—	Кыска мөөнөттүү

I.1-òàáëèöà: (óëàíäûñû)

	2005	2006	2007	2008	2009
Банктар	87,9	38,1	12,2	24,1	28,0
Узак мөөнөттүү	—	—	7,0	22,5	13,1
Кыска мөөнөттүү	87,9	38,1	5,2	1,6	14,9
Башка секторлор	10,0	25,2	33,4	29,8	15,2
Узак мөөнөттүү	10,0	25,2	33,4	29,8	15,2
Кыска мөөнөттүү	—	—	—	—	—
Амортизация (график)	-171,1	-93,1	-94,9	-85,1	-129,9
АКЖО (ОДКР)	-30,9	-27,3	-24,6	-23,4	-22,5
Узак мөөнөттүү	-30,9	-27,3	-24,6	-23,4	-22,5
Мамлекеттик башкаруу сектору	-49,7	-24,2	-26,5	-37,2	-37,7
Узак мөөнөттүү	-49,7	-24,2	-26,5	-37,2	-37,7
Кыска мөөнөттүү	—	—	—	—	—
Банктар	-81,7	-28,5	-20,1	-12,6	-45,7
Узак мөөнөттүү	—	—	-0,4	-12,6	-26,5
Кыска мөөнөттүү	-81,7	-28,5	-19,8	—	-19,3
Башка секторлор	-8,8	-13,1	-23,6	-11,9	-23,9
Узак мөөнөттүү	-8,8	-13,1	-23,6	-11,9	-23,9
Кыска мөөнөттүү	—	—	—	—	—
Мөөнөтүндө төлөнбөгөн карыздар	63,9	9,7	19,2	19,4	42,3
Мамлекеттик башкаруу сектору	63,8	6,6	2,8	3,5	7,7
Башка секторлор	0,1	3,1	16,5	15,9	34,6
Башка милдеттенмелер	-2,1	—	—	—	132,2
АКЖО (ОДКР)	—	—	—	—	—
Башка секторлор	-2,1	—	—	—	132,2
Камдык активдер	-80,5	-169,9	-306,8	-121,3	-267,7
Монетардык алтын	-18,7	—	—	—	—
Атайы карыз алышуу укугу	12,9	-26,8	20,4	-43,4	-109,1
Чет өлкө валютасы	-74,8	-143,1	-327,1	-77,9	-158,6
Òàçà êàòàëàð æàíà êàëòûðûï êåòùë¸ð	65,6	184,0	265,4	629,5	-67,1
Æàëïû òåúäåì	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**

Эскертүү:

Узак мөөнөттүү инвестициялар - төлөө мөөнөтү контрактыга ылайык бир жылдан ашкан мөөнөттү түзгөн же деги эле макулдашылбаган финансылык активдерге салымдар.

Кыска мөөнөттүү инвестициялар - алгач түзүлгөн контрактыга ылайык төлөө мөөнөтү бир жыл жана ага жетпеген мөөнөттү түзгөн же биринчи талап боюнча төлөнүп берилген финансылык активдерге салымдар.

2008				2009				
I	**II**	**III**	**IV**	**I**	**II**	**III**	**IV**	
5,6	5,5	12,2	0,8	2,0	11,7	9,3	5,0	Банктар
4,0	5,5	12,2	0,8	2,0	7,4	3,0	0,7	Узак мөөнөттүү
1,6	—	—	—	—	4,3	6,4	4,3	Кыска мөөнөттүү
9,0	11,6	6,5	2,6	3,3	2,6	5,3	4,0	Башка секторлор
9,0	11,6	6,5	2,6	3,3	2,6	5,3	4,0	Узак мөөнөттүү
—	—	—	—	—	—	—	—	Кыска мөөнөттүү
-19,5	-16,4	-26,3	-22,8	-18,6	-33,4	-48,6	-29,3	Амортизация (график)
-9,0	-1,9	-10,8	-1,8	-10,0	-1,8	-8,9	-1,9	АКЖО (ОДКР)
-9,0	-1,9	-10,8	-1,8	-10,0	-1,8	-8,9	-1,9	Узак мөөнөттүү
-6,1	-11,5	-6,9	-12,7	-5,5	-13,1	-5,1	-13,9	Мамлекеттик башкаруу сектору
-6,1	-11,5	-6,9	-12,7	-5,5	-13,1	-5,1	-13,9	Узак мөөнөттүү
—	—	—	—	—	—	—	—	Кыска мөөнөттүү
-2,1	-0,5	-6,3	-3,6	-3,1	-18,4	-18,7	-5,6	Банктар
-2,1	-0,5	-6,3	-3,6	-0,1	-14,4	-6,4	-5,6	Узак мөөнөттүү
—	—	—	—	-3,0	-4,0	-12,3	—	Кыска мөөнөттүү
-2,3	-2,5	-2,4	-4,8	—	-0,1	-15,9	-7,9	Башка секторлор
-2,3	-2,5	-2,4	-4,8	—	-0,1	-15,9	-7,9	Узак мөөнөттүү
—	—	—	—	—	—	—	—	Кыска мөөнөттүү
3,6	5,0	1,9	8,9	6,4	13,2	4,3	18,5	Мөөнөтүндө төлөнбөгөн карыздар
2,0	0,3	0,9	0,2	3,5	0,5	3,2	0,5	Мамлекеттик башкаруу сектору
1,6	4,8	0,9	8,7	2,8	12,7	1,1	18,0	Башка секторлор
—	—	—	—	—	—	132,2	—	Башка милдеттенмелер
—	—	—	—	—	—	—	—	АКЖО (ОДКР)
—	—	—	—	—	—	132,2	—	Башка секторлор
89,8	-86,1	-112,1	-12,8	164,9	-487,0	140,5	-86,1	Камдык активдер
—	—	—	—	—	—	—	—	Монетардык алтын
8,9	-38,9	10,5	-23,8	9,9	1,7	-123,0	2,3	Атайы карыз алышуу укугу
80,9	-47,2	-122,6	11,0	155,0	-488,7	263,6	-88,4	Чет өлкө валютасы
127,8	158,6	310,3	32,8	-1,4	33,8	-228,6	129,2	**Òàçà êàòàëàð æàíà êàëòûðûï êåòùùë¸ð**
0,0	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**Æàëïû òåúäåì**

I.2-òàáëèöà: ÒÝÈÒ Íàè í á¸ëùêò¸ðù áî þ í÷à ýêñï îðòòó á¸ëù ø òùðùù

(млн. АКШ долларында)

Òî ïòóí àòàëû ø û	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**
Áàðäûãû áîëóï	**672,0**	**794,1**	**1134,2**	**1617,6**	**1441,6**
Тирүү мал, малдан алынган азык-түлүктөр	18,1	23,6	31,0	37,0	28,6
Өсүмдүктөрдөн алынган азыктар	19,9	36,6	80,3	95,6	86,2
Малдын же өсүмдүк майлары	1,9	8,2	9,2	10,8	6,9
Тамак-аш азык-түлүк, алкоголь ж/а алкоголсуз ичимдиктер, уксус, тамеки	37,2	28,9	37,3	37,1	36,4
Минерал продукциясы*	96,8	177,8	330,0	451,9	234,3
Химия жана аны менен байланыштуу тармактардын продукциялары	13,5	14,4	24,4	131,3	258,5
Пластмасса, андан жасалган буюмдар, каучук жана резина буюмдары	17,1	19,8	18,7	12,1	13,0
Тери сырьелору, булгаарылар, накта мех, ат жабдыктары	12,2	14,3	16,0	18,4	6,6
Жыгач, андан жасалган буюмдар, жыгачтын көмүрү, тыгындар	0,4	0,8	0,7	0,8	0,4
Жыгачтан же башка материалдардан алынган кагаз массасы	2,4	4,7	4,9	7,1	7,6
Текстиль жана токулган буюмдар	77,4	96,7	122,3	132,9	103,1
Баш кийимдер, кол чатырлар, бүктөлүүчү тросттор, камчылар	1,1	1,2	1,9	4,1	3,1
Таштан, гипстен, цементен, асбесттен, тунук минер-дан жасалган буюмдар	46,2	43,8	54,8	43,3	6,5
Баалуу металлдар, бермет таш, кымбат баалуу таштар	236,2	212,6	228,5	483,6	533,7
Баалуулукка жатпаган металлдар жана андан жасалган буюмдар	23,2	27,0	52,9	47,8	19,0
Машиналар, жабдуулар жана механизмдер	32,1	51,1	69,9	55,3	49,5
Жерде жүрүүчү, аба жана суу транспорттору, алардын бөлүктөрү	18,5	23,7	42,3	39,1	34,1
Оптика, сүрөт, кинематография, өлчөө, контролдоо аспаптары ж-а апп-ры	1,1	0,8	3,7	1,5	3,5
Өнөр жайынын атайын багыттагы башка продукциялары	13,7	4,6	0,3	2,7	6,3
Ар түрдүү өнөр жай товарлары	2,8	3,5	5,0	5,2	4,2
Искусство чыгармалары, коллекциялоо буюмдары жана антиквариат	—	—	—	—	—

Эскертүү:
УСКнын маалыматтарынын негизинде ФОБ баасында
2008-жылга чейин “алып сатарлардын” соодасы жана кошумча баалоолор эске алынбаган
2008-жылдан тартып “алып сатарлардын” соодасын эске алуу менен
* энергопродукцияларын кошо алганда

I.3-òàáëèöà: ÝÑÒÊ íûí á¸ëùêò¸ðù áî þ í÷à ýêñï îðòòó á¸ëù ø òùðùù

(млн. АКШ долларында)

Á¸ëùêòùí àòàëû ø û	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**
Áàðäûãû áîëóï	**672,0**	**794,1**	**1134,2**	**1617,6**	**1441,6**
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар	56,6	90,5	139,3	158,4	133,1
Суусундуктар жана тамеки	18,6	12,8	16,3	19,8	21,7
Отундан тышкары, азык-түлүк эмес сырьелор	75,8	75,0	80,2	75,8	43,1
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар	78,8	148,9	279,7	395,5	224,5
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом	0,1	—	0,2	0,2	—
Хим. заттар, башка катег. кирбеген ушундай эле прод-р	14,6	13,1	25,0	131,8	259,3
Материалдын түрү б-ча классиф. өнөр жай товарлары	85,9	96,0	148,3	142,2	48,4
Машиналар жана транспорттук жабдуулар	51,2	74,5	112,2	94,4	83,2
Ар кандай даяр буюмдар	59,7	77,3	108,2	135,9	98,5
ЭСТКнын башка катег-на кирбеген тов-р жана операциялар	230,7	206,0	224,8	463,5	529,8

Эскертүү:
УСКнын маалыматтарынын негизинде ФОБ баасында
2008-жылга чейин “алып сатарлардын” соодасы жана кошумча баалоолор эске алынбаган
2008-жылдан тартып “алып сатарлардын” соодасын эске алуу менен

I.4-òàáëèöà: ÒÝÈÒ Íäè í á¸ëùêò¸ðù áîþ í÷à è ì ïîðòòó á¸ëù ø òùðùù

(млн. АКШ долларында)

Òîïòóí àòàëû ø û	2005	2006	2007	2008	2009
Áàðäûãû áîëóï	**1101,3**	**1718,2**	**2417,0**	**4072,4**	**3040,2**
Тирүү мал, малдан алынган азык-түлүктөр	11,9	22,9	40,7	59,7	66,1
Өсүмдүктөрдөн алынган азыктар	40,6	62,6	119,1	174,0	142,7
Малдын же өсүмдүк майлары	13,3	21,3	30,6	50,7	49,4
Тамак-аш азык-түлүк, алкоголь ж/а алкоголсуз ичимдиктер, уксус, тамеки	101,3	141,6	185,6	251,3	245,9
Минерал продукциясы*	334,0	527,4	781,4	1242,1	839,0
Химия жана аны менен байланыштуу тармактардын продукциялары	130,8	145,5	222,7	289,5	305,9
Пластмасса, андан жасалган буюмдар, каучук жана резина буюмдары	60,1	85,2	104,8	108,0	99,1
Тери сырьелору, булгаарылар, након мех, ат жабдыктары	3,0	2,0	2,8	6,5	5,1
Жыгач, андан жасалган буюмдар, жыгачтын көмүрү, тыгындар	21,6	28,6	54,4	70,7	65,6
Жыгачтан же башка материалдардан алынган кагаз массасы	24,0	33,0	41,8	48,8	56,3
Текстиль жана токулган буюмдар	36,6	51,0	47,9	260,8	189,1
Баш кийимдер, кол чатырлар, бүктөлүүчү тросттор, камчылар	5,2	7,7	8,7	66,4	56,6
Таштан, гипстен, цементен, асбесттен, тунук минер-дан жасалган буюмдар	16,4	26,2	35,9	56,7	57,9
Баалуу металлдар, бермет таш, кымбат баалуу таштар	2,0	3,4	1,5	9,0	2,8
Баалуулукка жатпаган металлдар жана андан жасалган буюмдар	66,5	104,9	177,7	233,4	185,4
Машиналар, жабдуулар жана механизмдер	156,1	271,9	343,7	456,7	330,0
Жерде жүрүүчү, аба жана суу транспорттору, алардын бөлүктөрү	41,4	136,6	144,2	627,0	276,5
Оптика, сүрөт, кинематография, өлчөө, контролдоо аспаптары ж-а апп-ры	22,3	25,7	34,0	24,4	24,8
Өнөр жайынын атайын багыттагы башка продукциялары	0,8	0,6	1,7	0,8	1,6
Ар түрдүү өнөр жай товарлары	13,3	20,1	37,6	36,0	40,3
Искусство чыгармалары, коллекциялоо буюмдары жана антиквариат	—	—	—	—	—

Эскертүү:

УСКнын маалыматтарынын негизинде СИФ баасында

2008-жылга чейин "алып сатарлардын" соодасы жана кошумча баалоолор эске алынбаган

2008-жылдан тартып "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен

I.5-òàáëèöà: ÝÑÒÊ íû í á¸ëùêò¸ðù áîþ í÷à è ì ïîðòòó á¸ëù ø òùðùù

(млн. АКШ долларында)

Á¸ëùêòù í àòàëû ø û	2005	2006	2007	2008	2009
Áàðäûãû áîëóï	**1101,3**	**1718,2**	**2417,0**	**4072,4**	**3040,2**
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар	114,9	188,3	279,2	400,9	384,8
Суусундуктар жана тамеки	42,0	46,4	70,9	94,4	78,8
Отундан тышкары, азык-түлүк эмес сырьелор	36,3	46,2	74,9	88,3	57,4
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар	313,7	502,1	740,4	1197,7	803,2
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом	9,2	12,6	21,0	37,7	37,2
Хим. заттар, башка катег. кирбеген ушундай эле прод-р	157,4	178,0	263,3	328,3	335,7
Материалдын түрү б-ча классиф. өнөр жай товарлары	161,5	236,7	355,9	513,5	461,7
Машиналар жана транспорттук жабдуулар	199,5	407,9	490,0	1083,6	604,4
Ар кандай даяр буюмдар	65,5	97,3	120,0	319,6	275,2
ЭСТКнын башка катег-на кирбеген тов-р жана операциялар	1,3	2,6	1,3	8,3	1,7

Эскертүү:

УСКнын маалыматтарынын негизинде СИФ баасында

2008-жылга чейин "алып сатарлардын" соодасы жана кошумча баалоолор эске алынбаган

2008-жылдан тартып "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен

1.6-òàáëèöà: Ýêñïîðòòó ôóíêöèîíàëäûê á¸ëùøòùðùù

(млн. АКШ долларында)

	2005	2006	2007	2008	2009
Áàðäûãû áîëóï	**672,0**	**794,1**	**1134,2**	**1617,6**	**1441,6**
Керектөө товарлары	121,0	168,1	249,6	311,9	229,5
Чийки заттар	52,0	59,3	88,9	187,3	318,6
Аралык товарлары	400,6	382,0	461,3	687,0	630,2
Инвестициялык товарлар	19,6	35,8	54,8	36,1	38,9
Энергопродукциялары	78,8	148,9	279,7	395,3	224,5

Эскертүү:

УСКнын маалыматтарынын негизинде ФОБ баасында

2008-жылдан чейин “алып сатарлардын” соодасы боюнча маалыматтар кошулган

2008-жылдан тартып “алып сатарлардын” соодасы боюнча маалыматтар кошулган

I.7-òàáëèöà: Ýêñïîðòòó ãåîãðàôèÿëûê á¸ëùøòùðùù

(млн. АКШ долларында)

	2005	2006	2007	2008	2009
Áàðäûãû áîëóï	**672,0**	**794,1**	**1134,2**	**1617,6**	**1441,6**
ÊÌØ ºëêºëºðµ	**303,3**	**378,9**	**567,1**	**773,7**	**521,4**
Россия	134,4	153,8	234,6	310,2	185,8
Казакстан	116,1	162,6	204,6	184,1	138,7
Өзбекстан	17,1	27,9	85,7	232,1	167,6
Тажикстан	22,9	23,9	28,1	27,0	15,8
Украина	6,0	4,1	6,1	5,7	2,8
Беларусь	1,4	0,9	1,8	5,3	3,5
КМШга кирген башка өлкөлөр	5,4	5,7	6,1	9,4	7,1
Àëûñêû ÷åò ¸ëê¸ë¸ð	**368,7**	**415,1**	**567,1**	**843,9**	**920,2**
Европа					
Швейцария	65,3	207,7	226,1	440,5	444,8
Франция	1,0	0,3	0,4	108,2	184,9
Латвия	4,2	2,0	16,5	30,7	0,6
Азия					
БАЭ	173,1	8,9	14,4	50,7	101,7
Кытай	26,6	38,1	61,9	44,4	19,4
Афганистан	12,4	74,8	118,4	45,9	18,8
Түркия	18,2	27,2	43,0	44,9	36,7
Америка					
Канада	22,5	0,2	0,8	0,9	16,9
АКШ	3,3	6,0	4,1	4,3	38,1
Алыскы чет мамлекеттерге кирген башка өлкөлөр	42,2	49,9	81,6	73,4	58,3

Эскертүү:

УСКнын маалыматтарынын негизинде СИФ баасында

2008-жылга чейин “алып сатарлардын” соодасы жана кошумча баалоолор эске алынбаган

2008-жылдан тартып “алып сатарлардын” соодасын эске алуу менен

I.8-òàáëèöà: Èìïîðòòó ôóíêöèîíàëäûê á¸ëùøòùðùù

(млн. АКШ долларында)

	2005	2006	2007	2008	2009
Áàðäûãû áîëóï	**1101,3**	**1718,2**	**2417,0**	**4072,4**	**3040,2**
Керектөө товарлары	287,7	408,1	557,5	1369,1	975,4
Чийки заттар	43,3	58,6	135,2	194,4	190,6
Аралык товарлары	308,1	406,9	587,2	784,4	680,1
Инвестициялык товарлар	148,6	342,5	396,7	526,8	390,8
Энергопродукциялары	313,7	502,1	740,4	1197,8	803,2

Эскертүү:

УСКнын маалыматтарынын негизинде СИФ баасында

2008-жылга чейин "алып сатарлардын" соодасы жана кошумча баалоолор эске алынбаган

2008-жылдан тартып "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен

I.9-òàáëèöà: Èìïîðòòó ãåîãðàôèÿëûê á¸ëùøòùðùù

(млн. АКШ долларында)

	2005	2006	2007	2008	2009
Áàðäûãû áîëóï	**1101,3**	**1718,2**	**2417,0**	**4072,4**	**3040,2**
ÊÌØ oëêoëoðу	**679,6**	**991,0**	**1524,2**	**2186,9**	**1717,4**
Россия	378,9	652,2	978,8	1492,2	1090,4
Казакстан	174,4	199,8	312,4	376,6	339,9
Өзбекстан	60,1	65,0	120,9	160,1	111,7
Украина	40,1	41,9	79,5	94,1	89,3
Беларусь	7,1	18,7	23,8	42,5	74,0
КМШга кирген башка өлкөлөр	19,0	13,4	8,9	21,4	12,0
Àëûñêû ÷åò ¸ëê¸ë¸ð	**421,7**	**727,2**	**892,8**	**1885,6**	**1322,8**
Европа					
Германия	37,6	39,9	54,2	335,9	100,7
Нидерланд	18,9	27,7	36,4	41,8	49,5
Азия					
Япония	11,7	13,3	17,9	130,4	66,0
Корея Республикасы	27,8	29,1	39,1	83,2	51,2
Кытай	102,9	246,7	355,6	728,2	623,6
Түркия	33,4	39,5	50,9	91,1	72,8
Америка					
АКШ	67,2	97,5	95,8	119,8	101,6
Канада	15,0	32,2	23,0	30,8	19,3
Алыскы чет мамлекеттерге кирген башка өлкөлөр	107,2	201,4	220,0	324,3	237,9

Эскертүү:

УСКнын маалыматтарынын негизинде СИФ баасында

2008-жылга чейин "алып сатарлардын" соодасы жана кошумча баалоолор эске алынбаган

2008-жылдан тартып "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен

1.10-òàáëèöà: Ïðîäóêöèÿëàðäûí íåãèçãè òùðë¸ðùíùí ýêñïîðòó

Òîâàðëàðäûí àòàëûøû	*өлч. бирдиги*	2006		2007	
		физи-калык көлөм	*наркы, млн. АКШ доллары*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ доллары*
Áàðäûãû áîëóï			**794,1**		**1 134,2**
Тирүү малдар	*миң даана*	206,6	2,5	33,6	4,3
Сүт жана сүт азыктары, май жана сырдан тышкары	*миң т.*	38,4	16,8	34,4	21,1
Сыр жана быштак	*миң т.*	2,6	5,6	2,7	7,0
Күрүч	*т.*	52,3	—	127,9	0,1
Дан азыктарынан жана ундан же крахмалдан алынган продуктылар	*миң т.*	1,0	1,1	1,6	1,9
Жаңы же тоңдурулган жашылчалар	*миң т.*	94,0	24,2	129,9	47,7
Даярдалган же консервацияланган жашылчалар	*миң т.*	1,3	0,8	0,9	0,6
Жемиштер жана жаңгактар (май алынуучу жаңгактан тышкары), жаңы же кургатылган	*миң т.*	32,4	8,9	66,0	27,1
Консервацияланган жемиштер, жемиштерден жасалган продуктылар	*миң т.*	2,7	1,7	4,2	3,3
Кофе, чай, какао, тамака салынуучу жакшы жыттуу, даамдуу татымалдар жана алардан жасалган продуктылар	*миң т.*	3,9	2,0	3,6	3,3
Маргарин жана жуурулган май	*миң т.*	6,2	8,2	6,0	9,0
Кант кошулган, минералдык жана алкоголсуз суусундуктар	*миң л.*	1,9	1,0	2,9	1,9
Иштетилбеген тамеки, тамекинин калдыктары	*миң т.*	7,2	10,6	6,4	12,2
Пахта	*миң т.*	46,5	36,4	33,0	29,3
Жүн кездеме жана андан башка малдардын жүнү (жана топс)	*миң т.*	2,0	2,2	2,5	2,2
Таш, кум жана шагылдар	*миң т.*	1 318,0	3,6	1 113,3	3,5
Металл сыныктары жана кара металл калдыктары	*миң т.*	169,6	9,0	136,3	12,2
Металл сыныктары жана асыл эмес түстүү металл калдыктары	*миң т.*	8,3	6,1	10,4	11,8
Кендер жана асыл металлдардын кошулмалары	*миң т.*	4,6	2,6	7,8	4,7
Мунай майлары чийки мунай	*миң т.*	—	—	2,0	0,6
Автомобиль бензини	*миң т.*	45,8	22,0	55,8	29,4
Авиакеросин	*миң т.*	115,5	73,1	170,0	106,6
Дизель отуну	*миң т.*	55,0	22,6	160,1	75,5
Мазут	*миң т.*	18,4	2,2	58,8	13,7
Электр тогу	*млн.квт.с*	2 508,7	25,1	2 387,8	32,5
Башка органикалык эмес химиялык заттар	*миң т.*	—	—	0,3	7,1
Ири мүйүздүү малдын терилери	*миң т.*	4,6	2,0	5,2	2,7
Резина дөңгөлөктөрү	*миң даана*	20,7	1,3	35,9	2,7
Кагаз жана картон кутулар, ящиктер, баштыктар	*миң т.*	2,5	2,4	3,2	3,8
Жасалма текстиль материалынан токулган кездемелер	*млн. кв.м*	1,3	0,9	2,2	0,4
Портландцемент	*миң т.*	521,9	21,1	513,7	39,4
Башка катег. камтылбаган, кенге жатпаган казып алынуучулар	*миң т.*	54,0	2,8	74,2	3,8
Тапталган айнек жана жылмаланган айнек	*млн. кв.м*	7,6	24,9	10,7	38,2
Күмүш, платина жана платина тобуна кирген башка металлдар		—	1,6	—	1,1
Алюминий	*миң т.*	3,2	4,5	4,7	9,8
Түрдүү жез сыяктуу металлдар	*даана*	118,3	0,1	1 665,5	8,7
Кол жана машина менен иштетүүчү инструменттер	*миң т.*	0,5	1,8	0,6	2,0
Жүктөө жана жүк түшүрүү жабдуулары		—	—	—	0,5
Ысытуу лампалары	*миң даана*	180,5	17,6	159,8	20,0
Жүк ташуучу автомобилдер жана атайы максаттарга каралган авт-дер	*даана*	77,0	2,1	100,0	16,5
Башка категорияга кирбеген автомобилдер	*даана*	1 062,0	2,2	1 194,0	3,7
Автомобилдердин тетиктери жана ага тиешелүүлөр		—	10,0	—	14,6
Кийим-кече жана ага тиешелүү буюмдар		—	47,7	—	79,4
Товар-ды ташуу же таңычактоо ү-н каралган пластмасса жабдыктары		—	16,4	—	14,4
Баалуу металлдардан жасалган зер буюмдар жана алардын тетиктери		—	4,5	—	2,2
Монетардык эмес алтын	*т.*	10,6	206,0	9,9	224,7

Эскертүү:

УСКнын маалыматтарынын негизинде ФОБ баасында

2008-жылдан чейин “алып сатарлардын” соодасы боюнча маалыматтар кошулган

2008-жылдан тартып “алып сатарлардын” соодасы боюнча маалыматтар кошулган

2008		**2009**			
физи-калык көлөм	*наркы, млн. АКШ доллары*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ доллары*	*өлч. бирдиги*	***Товарлардын аталышы***
	1 617,6		**1 441,6**		Бардыгы болуп
17,5	5,2	37,3	4,6	*миң даана*	Тирүү малдар
28,6	21,6	23,4	16,3	*миң т.*	Сүт жана сүт азыктары, май жана сырдан тышкары
3,1	9,4	1,9	6,3	*миң т.*	Сыр жана быштак
1 382,2	0,6	5 274,7	2,5	*т.*	Күрүч
1,6	2,7	1,9	3,0	*миң т.*	Дан азыктарынан жана ундан же крахмалдан алынган продуктылар
114,2	42,9	124,3	44,9	*миң т.*	Жаңы же тоңдурулган жашылчалар
1,1	0,8	1,3	2,4	*миң т.*	Даярдалган же консервацияланган жашылчалар
127,5	47,1	100,8	30,1	*миң т.*	Жемиштер жана жаңгактар (май алынуучу жаңгактан тышкары), жаңы же кургатылган
3,2	2,5	11,2	5,1	*миң т.*	Консервацияланган жемиштер, жемиштерден жасалган продуктылар
4,1	4,2	3,8	3,4	*миң т.*	Кофе, чай, какао, тамака салынуучу жакшы жыттуу, даамдуу татымалдар жана алардан жасалган продуктылар
7,0	10,6	5,9	6,9	*миң т.*	Маргарин жана жуурулган май
3,0	2,3	11,2	4,7	*миң л.*	Кант кошулган, минералдык жана алкоголсуз суусундуктар
6,4	14,9	4,9	14,2	*миң т.*	Иштетилбеген тамеки, тамекинин калдыктары
23,7	23,8	22,1	21,6	*миң т.*	Пахта
1,7	1,6	2,1	1,9	*миң т.*	Жүн кездеме жана андан башка малдардын жүнү (жана топс)
1 042,9	3,8	912,7	5,3	*миң т.*	Таш, кум жана шагылдар
115,5	10,2	56,6	3,1	*миң т.*	Металл сыныктары жана кара металл калдыктары
10,4	15,7	4,7	1,7	*миң т.*	Металл сыныктары жана асыл эмес түстүү металл калдыктары
4,7	3,5	4,6	2,5	*миң т.*	Кендер жана асыл металлдардын кошулмалары
52,7	29,9	6,1	2,0	*миң т.*	Мунай майлары чийки мунай
54,2	37,9	8,7	3,5	*миң т.*	Автомобиль бензини
215,7	213,1	299,2	156,7	*миң т.*	Авиакеросин
75,5	53,4	47,2	20,6	*миң т.*	Дизель отуну
37,0	14,4	15,6	2,1	*миң т.*	Мазут
579,9	25,1	912,8	37,3	*млн.квт.с*	Электр тогу
1,0	110,4	3,1	250,4	*миң т.*	Башка органикалык эмес химиялык заттар
5,0	2,4	5,0	2,9	*миң т.*	Ири мүйүздүү малдын терилери
37,5	4,7	10,2	6,9	*миң даана*	Резина дөңгөлөктөрү
3,4	5,1	3,2	5,0	*миң т.*	Кагаз жана картон кутулар, ящиктер, баштыктар
7,0	2,7	6,5	2,3	*млн. кв.м*	Жасалма текстиль материалынан токулган кездемелер
472,4	47,1	9,0	0,7	*миң т.*	Портландцемент
21,3	3,2	14,9	2,0	*миң т.*	Башка катег. камтылбаган, кенге жатпаган казып алынуучулар
7,5	32,1	0,6	1,6	*млн. кв.м*	Тапталган айнек жана жылмаланган айнек
—	3,3	—	1,9		Күмүш, платина жана платина тобуна кирген башка металлдар
4,7	7,2	2,0	1,8	*миң т.*	Алюминий
254,4	1,5	903,3	4,7	*даана*	Түрдүү жез сыяктуу металлдар
4,9	4,4	4,2	1,8	*миң т.*	Кол жана машина менен иштетүүчү инструменттер
—	0,1	—	2,4		Жүктөө жана жүк түшүрүү жабдуулары
132,4	21,1	147,3	18,4	*миң даана*	Ысытуу лампалары
88,0	5,3	105,0	11,8	*даана*	Жүк ташуучу автомобилдер жана атайы максаттарга каралган авт-дер
1 274,0	6,7	474,0	2,9	*даана*	Башка категорияга кирбеген автомобилдер
—	19,8	—	13,1		Автомобилдердин тетиктери жана ага тиешелүүлөр
—	98,6	—	73,1		Кийим-кече жана ага тиешелүү буюмдар
—	5,7	—	4,4		Товар-ды ташуу же таңычактоо ү-н каралган пластмасса жабдыктары
—	16,7	—	1,9		Баалуу металлдардан жасалган зер буюмдар жана алардын тетиктери
17,6	463,5	16,3	529,5	*т.*	Монетардык эмес алтын

1.11-òàáëèöà: Ïðîäóêöèÿëàðäûí íåãèçãè òùðë¸ðùíùí èìïîðòó

Товарлардын аталышы	*өлч. бирдиги*	2006 *физи-калык көлөм*	2006 *наркы, млн. АКШ доллары*	2007 *физи-калык көлөм*	2007 *наркы, млн. АКШ доллары*
Áàðäûãû áîëóï			**1 718,2**		**2 417,0**
Эт жана эт азыктары	*миң т.*	21,2	13,4	33,7	22,5
Сүт жана сүт азыктары, май жана сырдан тышкары	*миң т.*	2,7	3,1	5,5	7,9
Тартылбаган дан эгиндеринин ар кандай түрлөрү	*миң т.*	223,1	25,5	358,8	69,9
Күрүч	*миң т.*	34,8	8,9	32,5	8,3
Буудай уну жана аралашма ун	*миң т.*	48,1	7,5	65,3	15,3
Дан азыктарынан жана ундан же крахмалдан алынган продуктылар	*миң т.*	8,8	8,9	11,1	14,1
Жемиштер жана жаңгактар (май алынуучу жаңгактан тышкары), жаңы же кургатылган	*миң т.*	75,5	12,4	70,3	12,1
Кант, патока жана бал	*миң т.*	102,0	46,2	84,2	34,8
Канттан иштелип чыгарылган кондитердик өндүрүш	*миң т.*	5,2	5,4	9,3	7,3
Кофе, чай, какао, тамака салынуучу жакшы жыттуу, даамдуу татымалдар жана алардан жасалган продуктылар	*миң т.*	15,0	22,1	20,2	37,1
Маргарин жана жуурулган май	*миң т.*	9,0	8,7	9,5	9,5
Башка топко кошулбаган тамк-аш азык-түлүгү	*миң т.*	6,5	6,0	8,5	8,7
Кант кошулган, минералдык жана алкоголсуз суусундуктар	*миң л.*	16,6	7,3	25,8	13,6
Угуттан жасалган сыра	*миң л.*	24,5	13,9	30,2	19,4
Тамеки кошулган сигареттер	*миң т.*	2 705,7	20,2	3 492,3	27,7
Ийне жалбырактуу өсүмдүк жыгачтары	*миң куб.м*	105,7	11,3	168,0	22,6
Таш көмүр, кокс жана брикеттер	*миң т.*	911,8	18,6	878,1	17,2
Автомобиль бензини	*миң т.*	324,1	142,0	434,9	216,6
Авиакеросин	*миң т.*	396,2	218,1	408,7	227,3
Дизель отуну	*миң т.*	136,2	61,0	289,1	140,5
Мазут	*миң т.*	1,7	0,3	43,7	10,6
Майлоочу мунай майлары	*миң т.*	9,2	9,4	10,6	13,1
Мунай битуму жана башка мунай май продуктылары	*миң т.*	18,3	4,3	13,8	3,4
Газ абалындагы жаратылыш газы	*миң куб.м*	738,8	41,0	752,2	75,2
Өсүмдүк майы жана тоң майлар	*миң т.*	11,9	9,5	16,7	16,6
Металлдардын жана органикалык эмес кислоталардын туздары	*миң т.*	36,8	13,5	37,6	16,2
Башка органикалык эмес химиялык заттар	*миң т.*	—	—	0,5	6,0
Түс өзгөртүүчү, боечу заттар, ийлөө заттары	*миң т.*	24,8	12,5	34,3	16,7
Дары-дармектер (ветеринардыкты кошо алганда)	*миң т.*	3,2	44,9	4,7	74,1
Эфир майлары, резиноиддер жана парфюмерия заттары	*миң т.*	24,3	28,4	27,7	34,7
Жер семирткичтер	*миң т.*	76,9	10,9	152,1	22,2
Баштапкы формадагы пластмасса	*миң т.*	17,9	24,1	21,3	26,5
Баштапкы эмес формадагы пластмасса	*миң т.*	6,0	10,5	7,9	14,3
Резина дөңгөлөктөрү	*миң даана*	1,1	33,2	1,5	44,6
Тыгыздалган жана калыбына келтирилген жыгачтар	*миң куб.м*	31,6	8,4	49,5	14,9
Кагаз жана картон	*миң т.*	18,1	14,6	20,3	18,7
Жасалма текстиль материалынан токулган кездемелер	*миң кв.м*	76,7	19,9	81,8	20,5
Портландцемент	*миң т.*	97,2	5,7	170,6	13,0
Карападан жасалган буюмдар	*миң т.*	9,2	3,8	9,7	4,8
Чоюн жана болот	*миң т.*	62,8	43,5	117,0	77,9
Чоюн жана болоттун тобуна кирбеген конструкциялар	*миң т.*	2,5	2,6	6,4	5,7
Жер катмарын иргөө, текшилөө, бургулоо үчүн машиналар	*даана*	36,0	7,2	58,0	6,5
Механикалык күрөктөр, экскаваторлор жана сузгуч жүктөгүчтөр	*даана*	79,0	17,5	196,0	14,6
Башка катег. кошулбаган маш. деталдары ж-а гражд. куруу жабд-ры		—	7,4	—	13,8
Иргөө ж-а себүү ү-н, жер, таш, кен майдалоого каралган маш. деталдары		—	12,8	—	14,6
Электр линиялык телефон же телеграф аппараттары	*миң даана*	16,6	8,4	14,7	21,3
Жеңил автомобилдер жана ташууда колдонулган транспорттук	*миң даана*	0,9	7,9	1,6	14,2
Жүк ташуучу автомобилдер жана атайы максаттарга каралган авт-дер	*миң даана*	0,3	50,6	0,7	39,7
Башка категорияга кирбеген автомобилдер	*миң даана*	2,0	15,9	7,0	16,1
Автомобилдердин тетиктери жана ага тиешелүүлөр		—	23,5	—	39,3
Кийим-кече жана ага тиешелүү буюмдар		—	15,2	—	9,2
Бут кийим		—	7,4	—	8,2

Эскертүү:

УСКнын маалыматтарынын негизинде СИФ баасында

2008-жылдан чейин "алып сатарлардын" соодасы боюнча маалыматтар кошулган

2008-жылдан тартып "алып сатарлардын" соодасы боюнча маалыматтар кошулган

2008		2009			
физи-калык көлөм	*наркы, млн. АКШ доллары*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ доллары*	*өлч. бирдиги*	*Товарлардын аталышы*
	4 072,4		**3 040,2**		Бардыгы болуп
50,6	36,2	63,4	44,6	*миң т.*	Эт жана эт азыктары
7,5	12,2	7,7	9,9	*миң т.*	Сүт жана сүт азыктары, май жана сырдан тышкары
304,0	86,3	341,1	62,7	*миң т.*	Тартылбаган дан эгиндеринин ар кандай түрлөрү
44,5	12,3	63,3	23,0	*миң т.*	Күрүч
111,0	47,1	69,4	22,2	*миң т.*	Буудай уну жана аралашма ун
15,1	22,2	13,2	17,9	*миң т.*	Дан азыктарынан жана ундан же крахмалдан алынган продуктылар
61,5	14,8	41,4	18,2	*миң т.*	Жемиштер жана жаңгактар (май алынуучу жаңгактан тышкары), жаңы же кургатылган
72,4	37,7	82,0	46,4	*миң т.*	Кант, патока жана бал
9,7	11,4	12,4	14,2	*миң т.*	Канттан иштелип чыгарылган кондитердик өндүрүш
21,9	52,5	22,3	55,4	*миң т.*	Кофе, чай, какао, тамака салынуучу жакшы жыттуу, даамдуу татымалдар жана алардан жасалган продуктылар
11,5	13,2	12,2	12,3	*миң т.*	Маргарин жана жуурулган май
9,3	14,2	8,1	16,9	*миң т.*	Башка топко кошулбаган тамк-аш азык-түлүгү
42,2	24,9	33,1	18,8	*миң л.*	Кант кошулган, минералдык жана алкоголсуз суусундуктар
31,0	23,5	26,3	17,9	*миң л.*	Угуттан жасалган сыра
3 177,0	30,8	2 455,9	26,1	*миң т.*	Тамеки кошулган сигареттер
187,4	29,2	198,7	29,2	*миң куб.м*	Ийне жалбырактуу өсүмдүк жыгачтары
1 053,1	27,9	759,0	24,5	*миң т.*	Таш көмүр, кокс жана брикеттер
509,1	334,4	523,3	249,2	*миң т.*	Автомобиль бензини
505,1	467,5	630,3	303,5	*миң т.*	Авиакеросин
194,2	141,4	220,0	91,9	*миң т.*	Дизель отуну
41,7	11,0	128,3	24,4	*миң т.*	Мазут
15,4	19,9	14,5	19,3	*миң т.*	Майлоочу мунай майлары
21,2	7,7	35,0	11,6	*миң т.*	Мунай битуму жана башка мунай май продуктылары
727,8	105,6	308,5	69,3	*миң куб.м*	Газ абалындагы жаратылыш газы
20,7	32,0	31,7	32,9	*миң т.*	Өсүмдүк майы жана тоң майлар
35,3	18,8	20,2	14,8	*миң т.*	Металлдардын жана органикалык эмес кислоталардын туздары
2,1	23,0	5,7	64,4	*миң т.*	Башка органикалык эмес химиялык заттар
37,2	20,3	42,4	20,3	*миң т.*	Түс өзгөртүүчү, боечу заттар, ийлөө заттары
4,5	89,4	4,7	78,0	*миң т.*	Дары-дармектер (ветеринардыкты кошо алганда)
27,6	44,3	34,0	54,1	*миң т.*	Эфир майлары, резиноиддер жана парфюмерия заттары
85,2	25,4	86,7	17,4	*миң т.*	Жер семирткичтер
18,6	26,3	17,3	19,2	*миң т.*	Баштапкы формадагы пластмасса
10,4	15,2	9,7	15,8	*миң т.*	Баштапкы эмес формадагы пластмасса
1,3	37,3	1,2	35,5	*миң даана*	Резина дөңгөлөктөрү
62,1	17,7	71,4	18,7	*миң куб.м*	Тыгыздалган жана калыбына келтирилген жыгачтар
21,7	22,6	23,2	24,2	*миң т.*	Кагаз жана картон
243,3	76,3	179,9	50,4	*миң кв.м*	Жасалма текстиль материалынан токулган кездемелер
178,9	17,1	207,6	20,3	*миң т.*	Портландцемент
28,0	13,9	22,3	14,7	*миң т.*	Карападан жасалган буюмдар
155,4	110,5	164,9	101,0	*миң т.*	Чоюн жана болот
18,0	14,9	14,4	17,1	*миң т.*	Чоюн жана болоттун тобуна кирбеген конструкциялар
66,0	9,5	61,0	13,7	*даана*	Жер катмарын иргөө, текшилөө, бургулоо үчүн машиналар
328,0	21,5	276,0	16,1	*даана*	Механикалык күрөктөр, экскаваторлор жана сузгуч жүктөгүчтөр
—	17,6	—	20,3		Башка катег. кошулбаган маш. деталдары ж-а гражд. куруу жабд-ры
—	17,1	—	15,0		Иргөө ж-а себүү ү-н, жер, таш, кен майдалоого каралган маш. деталдары
277,2	65,9	278,4	30,5	*миң даана*	Электр линиялык телефон же телеграф аппараттары
2,0	28,4	0,8	14,4	*миң даана*	Жеңил автомобилдер жана ташууда колдонулган транспорттук
4,1	53,4	1,9	47,7	*миң даана*	Жүк ташуучу автомобилдер жана атайы максаттарга каралган авт-дер
93,9	452,4	31,5	140,0	*миң даана*	Башка категорияга кирбеген автомобилдер
—	44,2	—	36,7		Автомобилдердин тетиктери жана ага тиешелүүлөр
—	150,5	—	107,6		Кийим-кече жана ага тиешелүү буюмдар
—	63,7	—	54,0		Бут кийим

1.12-òàáëèöà: Áààíûí èíäåêñè æàíà ýêñïîðòòóí ôèçèêàëûê ê¸ë¸ìù

Òîâàðëàðäûí àòàëûøû	*2009 млн. долл. n1209*p1209*	*2009 млн. долл. n1209*p1208*	*2008 млн. долл. n1208*p1208*	*Индекстер* баа	*Индекстер* физ. көлөмү	*Индекстер* наркы
	A	**B**	**C**	**A / B**	**B / C**	**A / C**
Монетардык эмес алтын	529,8	430,6	463,5	*1,230*	*0,929*	*1,143*
Органикалык эмес химиялык заттар	254,4	92,7	121,1	*2,744*	*0,766*	*2,101*
Мунай, мунайдан иштелип чыгарылган заттар	186,5	291,3	368,0	*0,640*	*0,792*	*0,507*
Жашылчалар жана жемиштер	83,5	91,4	95,0	*0,913*	*0,963*	*0,879*
Электр тогу	37,3	39,5	25,1	*0,944*	*1,574*	*1,487*
Блузкалар жана кофталар, кофта-блузкалар	23,4	26,8	30,4	*0,874*	*0,882*	*0,770*
Пахта	21,6	22,1	23,8	*0,975*	*0,930*	*0,907*
Ысытуу лампалары	18,4	23,4	21,1	*0,787*	*1,112*	*0,875*
Сүт жана сүт азыктары, май жана сырдан тышкары	16,3	17,7	21,6	*0,923*	*0,819*	*0,756*
Иштетилбеген тамеки, тамекинин калдыктары	14,2	11,4	14,9	*1,251*	*0,764*	*0,956*
Жүк ташуучу авт-дер жана атайы максаттарга каралган авт-дер	11,8	6,3	5,3	*1,880*	*1,193*	*2,243*
Көйнөктөр	10,8	15,5	11,8	*0,694*	*1,310*	*0,909*
Аялдар, кыздар ү-н шымдар, комб., бридж. ж-а чолок шымдар	8,5	12,2	11,9	*0,698*	*1,032*	*0,721*
Маргарин жана жуурулган май	6,9	8,8	10,6	*0,777*	*0,834*	*0,648*
Кагаз, картон жана алардан жасалган буюмдар	6,6	5,8	6,6	*1,152*	*0,874*	*1,007*
Сыр жана быштак	6,3	5,9	9,4	*1,076*	*0,622*	*0,670*
Юбкалар жана юбка-шымдар	6,0	5,7	10,1	*1,060*	*0,558*	*0,592*
Таш, кум жана шагылдар	5,3	3,3	3,8	*1,572*	*0,875*	*1,376*
Кант кошулган, минералдык жана алкоголсуз суусундуктар	4,7	8,7	2,3	*0,545*	*3,746*	*2,041*
Металл сыныктары жана кара металл калдыктары	4,7	5,3	1,5	*0,898*	*3,551*	*3,187*
Эркектер, балдар ү-н шымдар, комб., бридж. ж-а чолок шымдар	4,7	7,1	8,2	*0,655*	*0,872*	*0,571*
Тирүү малдар	4,6	11,0	5,2	*0,418*	*2,132*	*0,891*
Пальтолор, чолок пальтолор, жамынмалар, плащтар	3,4	4,9	3,0	*0,691*	*1,660*	*1,147*
Кофе, чай, какао, тамака салынуучу жакшы жыттуу, даамдуу татымалдар жана алардан жасалган продуктылар	3,4	3,9	4,2	*0,868*	*0,924*	*0,803*
Аялдар ү-н костюмдар жана ансамблдер	3,3	4,2	10,9	*0,770*	*0,387*	*0,298*
Металл сыныктары жана кара металл калдыктары	3,1	5,0	10,2	*0,622*	*0,490*	*0,305*
Дан азыктарынан, ундан же крахмалдан алынган продуктылар	3,0	3,2	2,7	*0,960*	*1,179*	*1,133*
Ири мүйүздүү малдын бүтүн терилери	2,9	2,4	2,4	*1,221*	*0,997*	*1,218*
Муздаткычтар	2,6	3,8	1,4	*0,690*	*2,742*	*1,891*
Трикотаж жана токулган чулки-байпак буюмдары	2,6	2,4	2,8	*1,072*	*0,852*	*0,913*
Кендер жана асыл металлдардын кошулмалары	2,5	3,4	3,5	*0,745*	*0,972*	*0,724*
Башка катег. камтылбаган тамак аш азыктары ж-а препараттар	2,5	2,0	2,4	*1,233*	*0,834*	*1,028*
Күрүч	2,5	2,4	0,6	*1,038*	*3,816*	*3,960*
Аялдар үчүн трикотаждан тигилген же токулган буюмдар	2,3	3,6	0,9	*0,650*	*4,072*	*2,648*
Жасалма текстиль материалынан токулган кездемелер	2,3	2,5	2,7	*0,910*	*0,930*	*0,846*
Иргөө жана себүү үчүн каралган машиналар	2,1	1,5	1,6	*1,419*	*0,925*	*1,312*
Башка катег. камтылбаган, кенге жатпаган казып алынуучулар	2,0	2,3	3,2	*0,895*	*0,696*	*0,623*
Жана башка текстиль материалынан жасалган бут кийимдер	2,0	1,6	3,2	*1,221*	*0,505*	*0,617*
Жүн кездеме жана андан башка малдардын жүнү (жана топс)	1,9	1,9	1,6	*1,009*	*1,209*	*1,221*
Күмүш	1,9	2,5	3,3	*0,772*	*0,743*	*0,574*
буюмдар	1,9	1,3	1,7	*1,483*	*0,751*	*1,114*
Алюминий	1,8	3,0	7,2	*0,609*	*0,423*	*0,257*
Кол жана машина менен иштетүүчү инструменттер	1,8	3,8	4,4	*0,482*	*0,869*	*0,419*
жабдуулары	1,8	4,3	3,9	*0,405*	*1,108*	*0,449*
Тапталган айнек жана жылмаланган айнек	1,6	2,4	32,1	*0,676*	*0,074*	—
Даяр тамеки	1,6	1,2	1,1	*1,324*	*1,101*	*1,458*
Курткалар жана блейзерлер	1,5	2,2	2,2	*0,698*	*0,991*	*0,691*
Сүттөн алынган май жана башка майлар	1,4	1,8	2,1	*0,769*	*0,869*	*0,668*
Жыйынтыгында номенклатура боюнча (млн. АКШ долл.)	***1326,0***	***1215,9***	***1386,3***	***1,091***	***0,877***	***0,956***
Жыйынтыгында номенклатура боюнча (жалпы импорттон %)	***92,0***		***85,7***			
Бардыгы болуп экспорт	***1441,6***		***1617,6***			

Эскертүү:

УСКнын ФОБ баасынын маалыматтарынын негизинде, жеткире баалоолорду эске албаганда, 2009-жыл ичиндеги экспорттун алгачкы 48 ири статьясы келтирилген

n - товардын экспортунун физикалык көлөмү

p -товардын экспорттук эсеп баасы

1.13-òàáëèöà: Áààíûí èíäåêñè æàíà èìïîðòòóí ôèçèêàëûê ê¸ë¸ìù[1]

Товарлардын аталышы	*2009 млн. долл. n1209*p1209*	*2009 млн. долл. n1209*p1208*	*2008 млн. долл. n1208*p1208*	*Индекстер баа*	*физ. көлөмү*	*наркы*
	A	**B**	**C**	**A / B**	**B / C**	**A / C**
Мунай, мунайдан иштелип чыгарылган заттар	707,1	1155,8	1059,2	*0,612*	*1,091*	*0,668*
Чоюн жана болот	101,0	117,3	110,5	*0,861*	*1,061*	*0,914*
Органикалык эмес химиялык заттар	83,8	32,4	60,0	*2,582*	*0,540*	*1,395*
Дары-дармектер (ветеринардыкты кошо алганда)	78,0	93,5	89,4	*0,835*	*1,045*	*0,873*
Газ абалындагы жаратылыш газы	69,3	44,7	105,6	*1,548*	*0,424*	*0,656*
Тартылбаган дан эгиндеринин ар кандай түрлөрү	62,7	96,9	86,3	*0,647*	*1,122*	*0,726*
Кант жана кант кошулган азыктар, бал	60,6	56,6	49,1	*1,071*	*1,151*	*1,233*
Кофе, чай, какао, тамака салынуучу жакшы жыттуу, даамдуу татымалдар жана алардан жасалган продуктылар	55,4	53,4	52,5	*1,036*	*1,017*	*1,054*
Эфир майлары, резиноиддер жана парфюмерия заттары	54,1	54,4	44,3	*0,995*	*1,228*	*1,222*
Жасалма текстиль материалынан токулган кездемелер	50,4	56,4	76,3	*0,893*	*0,739*	*0,661*
Жүк ташуучу авт-дер жана атайы максаттарга каралган авт-дер	47,7	24,5	53,4	*1,945*	*0,458*	*0,892*
Кагаз, картон жана алардан жасалган буюмдар	44,6	52,9	41,1	*0,844*	*1,287*	*1,085*
Эт жана эт азыктары	44,6	45,4	36,2	*0,980*	*1,254*	*1,229*
Таманы ж-а сырты резинадан же синт. матер. жас. бут кийим	39,4	42,6	38,6	*0,925*	*1,103*	*1,020*
Резина дөңгөлөктөрү	35,5	36,9	37,3	*0,962*	*0,991*	*0,953*
Өсүмдүк майы жана тоң майлар	35,3	48,9	36,1	*0,722*	*1,354*	*0,978*
Иргөө жана себүү үчүн каралган машиналар	34,0	27,4	42,7	*1,240*	*0,642*	*0,796*
Электр линиялык телефон же телеграф аппараттары	30,5	66,2	65,9	*0,461*	*1,004*	*0,463*
Жашылча-жемиштер	29,3	21,4	28,8	*1,368*	*0,743*	*1,016*
Ийне жалбырактуу өсүмдүк жыгачтары	29,2	31,0	29,2	*0,942*	*1,060*	*0,999*
Алкоголдук ичимдиктер	27,7	29,1	34,2	*0,953*	*0,850*	*0,810*
Башка топторго камт., баалуулукка жатп. металлдан буюмдар	25,8	24,3	30,7	*1,063*	*0,789*	*0,839*
Таш көмүр, кокс жана брикеттер	24,5	20,1	27,9	*1,220*	*0,721*	*0,879*
Башка катег. камтылбаган тамак аш азыктары ж-а препараттар	23,8	13,4	20,5	*1,769*	*0,655*	*1,159*
Күрүч	23,0	17,4	12,3	*1,321*	*1,422*	*1,878*
Буудай уну жана аралашма ун	22,2	29,4	47,1	*0,753*	*0,625*	*0,471*
Портландцемент, цемент	20,5	20,0	17,4	*1,026*	*1,154*	*1,183*
Түс өзгөртүүчү жана ийлөөчүү заттар, боектор	20,3	23,2	20,3	*0,877*	*1,142*	*1,001*
Баштапкы формадагы пластмасса	19,2	24,5	26,3	*0,783*	*0,931*	*0,729*
Кант кошулган, минералдык ж-а алкоголсуз суусундуктар	18,8	19,5	24,9	*0,965*	*0,783*	*0,756*
Тыгыздалган жана калыбына келтирилген жыгачтар	18,7	20,3	17,7	*0,923*	*1,150*	*1,061*
Дан азыктарынан, ундан же крахмалдан алынган прод-лар	17,9	19,5	22,2	*0,919*	*0,876*	*0,805*
Жер семирткичтер	17,4	25,9	25,4	*0,671*	*1,018*	*0,683*
Башка категорияга камтылбаган чоюн жана болот	17,1	11,9	14,9	*1,438*	*0,798*	*1,148*
Мех-лык күрөктөр, экскаваторлор ж-а сузгуч жүктөгүчтөр	16,1	18,1	21,5	*0,889*	*0,841*	*0,748*
Баштапкы эмес формадагы пластмасса	15,8	14,2	15,2	*1,108*	*0,934*	*1,035*
Аялдар, кыздар ү-н шымдар, комб., бридж. ж-а чолок шымдар	15,4	15,9	12,1	*0,970*	*1,318*	*1,279*
Карападан жасалган буюмдар	14,7	11,0	13,9	*1,334*	*0,795*	*1,061*
Жеңил авт-дер ж-а ташууда колдонулган трансп. каражаттар	14,4	12,1	28,4	*1,190*	*0,426*	*0,507*
Жер катмарын иргөө, текшилөө, бургулоо ү-н машиналар	13,7	8,7	9,5	*1,570*	*0,924*	*1,451*
Маргарин жана жуурулган май	12,3	14,0	13,2	*0,881*	*1,058*	*0,932*
Аялдар жана кыздар үчүн токулган же түйүлгөн буюмдар	11,2	12,1	13,7	*0,925*	*0,885*	*0,818*
Темир, болот же жезден жасалган мыктар, бурамалар, гайкалар, чоң бурамалар жана башкалар	11,1	11,8	5,0	*0,941*	*2,343*	*2,204*
Башка катег. камтылбаган электрбөлүштөрүүчү жабдуулар	11,0	14,1	10,8	*0,781*	*1,309*	*1,023*
Медицина жана фармацевтика продукциясы	10,3	8,2	8,0	*1,254*	*1,025*	*1,286*
Башка катег. камтылбаган ар кандай химиялык продуктылар	10,0	24,5	12,0	*0,408*	*2,048*	*0,835*
Сүт жана сүт азыктары, май жана сырдан тышкары	9,9	12,7	12,2	*0,785*	*1,037*	*0,814*
Жылтыратылган карапа плиткалар	9,4	8,6	12,3	*1,089*	*0,702*	*0,764*
Айнек идиштер; айнек тыгындар; термостор ү-н айнек бөлүктөр	9,2	9,7	10,7	*0,954*	*0,902*	*0,861*
Тамак аш азыктарын кайра иштетүү үчүн машиналар ж-а алардын тетиктери	9,2	12,1	7,8	*0,760*	*1,553*	*1,180*
Эркектер, балдар ү-н шымдар, комб., бридж, ж-а чолок шымдар	8,4	10,8	12,0	*0,776*	*0,906*	*0,702*
Кол жана машина менен иштетүүчү инструменттер	7,9	2,3	23,5	*3,388*	*0,099*	*0,337*
Жыгачтуу-булалуу плита	7,8	9,1	11,0	*0,858*	*0,832*	*0,714*
Жыйынтыгында номенклатура б-ча (млн. АКШ долл.)	***2207,3***	***2687,2***	***2737,2***	***0,821***	***0,982***	***0,806***
Жыйынтыгында номенклатура боюнча (жалпы импорттон %	***72,6***		***67,2***			
Бардыгы болуп импорт	***3040,2***		***4072,4***			

Эскертүү:

УСКнын СИФ баасындагы импорт боюнча маалыматтарынын негизинде, таблицада 2009-жыл ичиндеги импорттун алгачкы 53 ири статьясы келтирилген

n - товардын импортунун физикалык көлөмү

p -товардын импорттук эсеп баасы

I.14 – I.22-таблицалар: Өлкөлөр боюнча экспорттолуучу товарлардын негизги түрлөрү

1.14-òàáëèöà: Ðîññèÿãà òîâàðëàðäûí ýêñïîðòó

	өлчөө бирдиги	2005		2006		2007		2008		2009	
		физи-калык көлөм	*наркы, млн. АКШ доллары*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ доллары*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ доллары*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ доллары*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ доллары*
Áàðäûãû áîëóï			**134,4**		**153,8**		**234,6**		**310,2**		**185,8**
Функционалдык бөлүштүрүү*											
Керектөө товарлары			42,0		69,2		125,6		188,4		130,2
Чийки заттар			14,3		9,5		13,7		14,2		10,1
Аралык товарлары			58,3		56,5		66,7		59,3		28,4
Инвестициялык товарлар			4,3		6,2		9,4		8,7		3,5
Энергопродукциялары			15,5		12,3		19,2		39,5		13,6
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар			15,5		14,4		40,9		58,7		45,8
Жашылча-жемиштер	*миң.т*	*23,9*	*2,8*	*34,3*	*4,7*	*57,9*	*12,8*	*71,8*	*16,3*	*67,4*	*15,1*
Жемиштер жана жаңгактар	*миң.т*	*14,7*	*2,0*	*26,0*	*4,5*	*60,1*	*18,5*	*120,5*	*35,8*	*94,4*	*23,4*
Суусундуктар жана тамеки			8,0		5,9		8,1		5,5		6,9
Иштетилбеген тамеки, тамеки калдыктары	*миң.т*	*6,2*	*8,0*	*4,2*	*5,8*	*4,3*	*8,0*	*2,4*	*5,1*	*2,4*	*6,6*
Отундан тышкары, азык-түлүк эмес сырьелор			36,0		34,6		29,4		23,7		19,9
Пахта	*миң.т*	*44,6*	*33,9*	*40,2*	*30,9*	*27,4*	*23,7*	*19,9*	*19,1*	*17,1*	*16,5*
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар			15,5		12,3		19,2		39,5		13,6
Авиакеросин	*миң.т*	*16,0*	*9,3*	*17,2*	*12,2*	*17,5*	*12,7*	*23,5*	*27,1*	*18,4*	*13,6*
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом			0,0		0,0		0,0		0,1		0,0
Хим. заттар, башка катег. кирбеген ушундай эле прод-р			5,1		0,5		1,7		5,7		1,3
Материалдын түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары			21,2		24,2		36,1		34,4		5,5
Тапталган айнек жана жылмакай айнек	*млн.кв.м*	*7,0*	*18,6*	*5,6*	*18,6*	*7,3*	*27,4*	*5,8*	*25,6*	—	*0,1*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			10,4		13,6		22,4		24,1		13,9
Ысытуу лампалары	*млн.даана*	*41,1*	*2,9*	*53,5*	*6,0*	*47,8*	*5,7*	*35,7*	*3,9*	*49,1*	*5,2*
Ар кандай даяр буюмдар			22,8		48,3		76,7		118,6		78,9
Кийим-кече жана ага тиешелүү буюмдар			*20,9*		*43,4*		*70,9*		*97,5*		*71,4*
ЭСТКнын башка катег. кирбеген тов-р жана оп-лар			—		—		—		—		—

Эскертүү:

УСКнын маалыматтарынын негизинде ФОБ баасында

2008-жылдан чейин "алып сатарлардын" соодасы жана кошумча баалоолор эске алынбаган

2008-жылдан тартып "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен

* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.15-òàáëèöà: Êàçàêñòàíãà òîâàðëàðäûí ýêñïîðòó

	өлчөө бирдиги	2005 физикалык көлөм	2005 наркы, млн. АКШ доллары	2006 физикалык көлөм	2006 наркы, млн. АКШ доллары	2007 физикалык көлөм	2007 наркы, млн. АКШ доллары	2008 физикалык көлөм	2008 наркы, млн. АКШ доллары	2009 физикалык көлөм	2009 наркы, млн. АКШ доллары
Áàðäûãû áîëóï			**116,1**		**162,6**		**204,6**		**184,1**		**138,7**
Функционалдык бөлүштүрүү*											
Керектөө товарлары			52,4		70,5		86,5		72,1		59,4
Чийки заттар			2,0		2,4		10,4		2,0		19,4
Аралык товарлары			41,5		47,7		70,6		71,1		10,9
Инвестициялык товарлар			7,3		17,6		10,5		10,5		10,6
Энергопродукциялары			12,9		24,5		26,5		28,3		38,5
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар			22,6		38,4		45,4		49,1		36,8
Май ж-а сырдан тышкары, сүт, коюу сүт ж-а сүт азыктары	*миң т*	*20,6*	*9,4*	*37,0*	*15,8*	*33,5*	*20,0*	*28,4*	*21,3*	*22,8*	*15,8*
Сыр жана быштак	*миң т*	*2,0*	*4,9*	*2,0*	*5,1*	*1,9*	*5,3*	*2,3*	*7,8*	*1,9*	*6,3*
Кант, кант кошулган азыктар жана бал	*миң т*	*5,7*	*1,6*	*20,0*	*3,7*	*13,3*	*3,8*	*5,4*	*1,2*	—	—
Маргарин жана жуурулган май	*миң т*	*1,5*	*1,8*	*6,2*	*8,2*	*6,0*	*9,0*	*7,0*	*10,6*	*5,9*	*6,9*
Суусундуктар жана тамеки			6,2		2,6		2,3		1,6		3,5
Отундан тышкары, азык-түлүк эмес сырьелор			1,0		0,3		0,3		0,5		0,7
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар			12,9		24,5		26,5		28,3		38,5
Жаратылыш битумунун негизиндеги битум аралашмасы	*миң т*	—	—	*6,9*	*3,0*	*14,0*	*6,9*	*2,5*	*1,6*	—	—
Электр тогу	*млн.квт.с*	*1 531,0*	*12,3*	*2 085,9*	*21,0*	*1 217,4*	*19,0*	*555,3*	*24,9*	*903,9*	*37,2*
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом			—		—		0,1		—		—
Хим. заттар, башка катег. кирбеген ушундай эле прод-р			1,5		2,0		10,1		2,3		19,6
Материалдын түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары			39,9		46,5		73,3		72,2		14,5
Кагаз жана картон кутулар, яүиктер, баштыктар	*миң т*	*2,0*	*1,8*	*2,4*	*2,3*	*3,2*	*3,7*	*3,2*	*4,9*	*3,0*	*4,8*
Цемент, портландцемент	*миң т*	*364,2*	*12,9*	*523,9*	*21,2*	*512,4*	*39,0*	*469,8*	*46,8*	*8,8*	*0,7*
Курулуш кышы	*миң.даана*	*16,4*	*1,6*	*27,5*	*3,1*	*26,5*	*3,7*	*3,2*	*0,4*	*0,8*	*0,1*
Тапталган айнек жана жылмаланган айнек	*млн.кв.м*	—	*0,1*	*1,5*	*5,2*	*2,9*	*9,2*	*1,0*	*4,1*	*0,3*	*0,7*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			15,1		24,7		19,0		19,3		16,4
Өнөржай. айкын тармак. ү-н карал.ж.б. маш.ж-а жабдуулар			*0,4*		*4,7*		*1,2*		*2,4*		*0,2*
Курулуш ж-а иштери үчүн каралган маш.ж-а жабдуулар			*3,9*		*0,6*		*0,9*		*0,2*		*0,9*
Электр ысытуу лампалары	*млн.даана*	*39,4*	*3,4*	*39,2*	*3,4*	*38,3*	*4,7*	*27,6*	*4,7*	*34,8*	*4,4*
Башка категорияларга кирбеген автомобилдер	*даана*	*165,0*	*0,9*	*469,0*	*1,1*	*493,0*	*1,3*	*162,0*	*0,6*	*118,0*	*0,5*
Ар кандай даяр буюмдар			17,0		23,6		27,6		10,9		8,7
Кийим-кече заттары жана ага тиешелүү буюмдар			*0,6*		*3,3*		*7,8*		*0,2*		*0,4*
Пластм. товар. таңычактоо ж-а ташуу ү-н каралган жабд.			*12,3*		*15,5*		*14,0*		*4,6*		*3,7*
ЭСТКнын башка катег. кирбеген тов-р жана оп-лар			—		—		—		—		—

Эскертүү:
УСКнын маалыматтарынын негизинде ФОБ баасында
2008-жылдан чейин "алып сатарлардын" соодасы жана кошумча баалоолор эске алынбаган
2008-жылдан тартып "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен
* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.16-òàáëèöà: ¨çáåêñòàíãà òîâàðëàðäûí ýêñïîðòó

	өлчөө бирдиги	2005 физикалык көлөм	2005 наркы, млн. АКШ долл.	2006 физикалык көлөм	2006 наркы, млн. АКШ долл.	2007 физикалык көлөм	2007 наркы, млн. АКШ долл.	2008 физикалык көлөм	2008 наркы, млн. АКШ долл.	2009 физикалык көлөм	2009 наркы, млн. АКШ долл.
Áàðäûãû áîëóï			**17,1**		**27,9**		**85,7**		**232,1**		**167,6**
Функционалдык бөлүштүрүү*											
Керектөө товарлары			4,6		5,2		7,0		9,8		10,7
Чийки заттар			2,7		3,7		3,3		4,5		6,3
Аралык товарлары			7,7		15,4		21,9		17,1		13,9
Инвестициялык товарлар			2,0		2,6		2,5		6,3		12,7
Энергопродукциялары			0,2		1,0		51,0		194,5		124,1
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар			1,7		2,1		2,3		3,1		4,6
Тирүү малдар	*даана*	*5 838,0*	*0,8*	*8 045,0*	*1,1*	*5 717,0*	*1,3*	*6 680,0*	*1,8*	*4 701,0*	*0,9*
Күрүч	*миң т*	—	—	—	—	—	—	—	—	*5,2*	*2,4*
Кофе, чай, какао, таттуулар жана алар кошулган азыктар	*т*	*328,4*	*0,3*	*738,0*	*0,2*	*575,5*	*0,4*	*684,9*	*0,4*	*1 119,1*	*0,7*
Суусундуктар жана тамеки			0,1		—		—		—		—
Отундан тышкары, азык-түлүк эмес сырьелор			5,1		6,9		8,3		7,8		7,0
Таш, кум жана шагылдар	*миң т*	*1 374,1*	*2,3*	*1 300,3*	*3,3*	*1 097,3*	*3,3*	*1 032,9*	*3,6*	*907,8*	*4,8*
Металл сыныктары жана кара металл калдыктары	*миң т*	*56,1*	*2,2*	*65,9*	*2,9*	*56,5*	*4,3*	*37,7*	*3,2*	*14,6*	*0,7*
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар			0,2		1,0		51,0		194,5		124,1
Авиакеросин	*миң т*	*0,3*	*0,2*	*0,5*	*0,4*	*51,6*	*29,4*	*150,6*	*140,4*	*240,4*	*114,6*
Автомобиль бензини	*миң т*	—	—	—	—	*14,2*	*8,8*	*20,9*	*15,2*	—	—
Дизель отуну	*миң т*	—	—	*0,6*	*0,3*	*1,9*	*0,9*	*13,6*	*11,0*	*14,6*	*7,3*
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом			—		—		—		—		—
Хим. заттар, башка катег. кирбеген ушундай эле прод-р			0,3		3,2		2,0		0,1		0,5
Материалдын түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары			1,6		1,2		1,7		8,7		11,2
Резина дөңгөлөктөрү	*даана*	—	—	—	—	—	—	*1 191,0*	*2,7*	*3 109,0*	*6,7*
Кол жана машина менен иштетүүчү аспаптар	*миң т*	—	—	—	—	—	—	*4,5*	*2,5*	*4,1*	*1,1*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			8,2		13,3		20,3		17,6		19,0
Жер катмарын, таштарды, кендерди сорттоо, себүү ү-н маш.; алардын тетиктери			—		*2,6*		*10,4*		*1,0*		*0,6*
Электр ысытуу лампалары жана алар үчүн тетиктер	*млн. даана*	*30,6*	*2,9*	*30,6*	*2,9*	*35,2*	*4,7*	*35,8*	*6,6*	*35,5*	*5,0*
Жүк ташуучу авт-дер жана атайы максаттарга каралган авт-дер	*даана*	*8,0*	*0,3*	*3,0*	*0,0*	*7,0*	*0,4*	*14,0*	*0,9*	*37,0*	*9,3*
Башка категорияларга кирбеген автомобилдер	*даана*	*60,0*	*0,9*	*82,0*	*0,2*	*107,0*	*0,1*	*20,0*	*0,1*	*14,0*	*0,1*
Ар кандай даяр буюмдар			0,1		0,1		0,1		0,2		1,2
ЭСТКнын башка катег. кирбеген тов-р жана оп-лар			—		—		—		—		—

Эскертүү:
УСКнын маалыматтарынын негизинде ФОБ баасында
2008-жылдан чейин "алып сатарлардын" соодасы жана кошумча баалоолор эске алынбаган
2008-жылдан тартып "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен
* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

І.17-òàáëèöà: Áåëàðóñèÿãà òîâàðëàðäûí ýêñïîðòó

	өлчөө бирдиги	2005		2006		2007		2008		2009	
		физи-калык көлөм	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*
Áàðäûãû áîëóï			**1,4**		**0,8**		**1,8**		**5,3**		**3,5**
Функционалдык бөлүштүрүү*											
Керектөө товарлары			—		0,2		0,4		0,4		0,3
Чийки заттар			0,3		0,1		0,1		0,3		0,3
Аралык товарлары			1,1		0,5		1,3		4,5		2,5
Инвестициялык товарлар			—		—		—		—		0,3
Энергопродукциялары			—		—		—		—		0,1
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар			—		—		0,3		0,2		0,2
Жашылча-жемиштер	*миң т*	—	—	—	—	*0,4*	*0,3*	*0,2*	*0,2*	*0,2*	*0,2*
Суусундуктар жана тамеки			0,1		—		—		—		—
Отундан тышкары, азык-түлүк эмес сырьелор			0,3		0,1		0,1		1,2		0,7
Пахта	*миң т*	*0,1*	*0,1*	—	—	—	—	*0,8*	*1,0*	*0,4*	*0,5*
Башка катег. кирбеген малдан алынган сырьелук матер-дар	*т*	—	—	—	—	*384,0*	*0,1*	*894,9*	*0,2*	*1 212,0*	*0,3*
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар			—		—		—		—		0,1
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом			—		—		—		—		—
Хим. заттар, башка катег. кирбеген ушундай эле прод-р			0,1		—		0,1		0,1		—
Материалдын түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары			—		—		—		—		—
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			0,8		0,7		1,3		3,6		2,4
Автомобилдердин бөлүктөрү жана тетиктери			*0,3*		—		*0,8*		*3,2*		*1,9*
Ар кандай даяр буюмдар			—		—		—		0,1		0,1
ЭСТКнын башка катег. кирбеген тов-р жана оп-лар			—		—		—		—		—

Эскертүү:

УСКнын маалыматтарынын негизинде ФОБ баасында

2008-жылдан чейин "алып сатарлардын" соодасы жана кошумча баалоолор эске алынбаган

2008-жылдан тартып "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен

* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.18-òàáëèöà: Øâåéöàðèÿãà òîâàðëàðäûí ýêñïîðòó

	өлчөө бирдиги	2005		2006		2007		2008		2009	
		физикалык көлөм	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*
Áàðäûãû áîëóï			**65,3**		**207,7**		**226,1**		**440,5**		**444,8**
Функционалдык бөлүштүрүү*											
Керектөө товарлары			—		—		—		—		—
Чийки заттар			—		—		—		0,9		—
Аралык товарлары			65,2		207,6		226,1		439,5		444,7
Инвестициялык товарлар			—		—		—		—		—
Энергопродукциялары			—		—		—		—		0,1
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар			—		—		—		0,1		—
Суусундуктар жана тамеки			—		—		—		0,8		—
Отундан тышкары, азык-түлүк эмес сырьелор			0,2		—		0,2		—		—
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар			—		—		—		—		0,1
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом			—		—		—		—		—
Хим. заттар, башка катег. кирбеген ушундай эле прод-р			—		—		—		—		—
Материалдын түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары			0,9		1,6		1,1		3,0		1,7
Күмүш	*т*	*3,3*	*0,9*	*4,5*	*1,6*	*2,6*	*1,1*	*4,6*	*3,0*	*3,3*	*1,6*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			—		0,1		0,1		—		0,1
Ар кандай даяр буюмдар			—		0,1		—		0,1		—
ЭСТКнын башка катег. кирбеген тов-р жана оп-лар			64,1		205,9		224,7		436,5		443,0
Монетардык эмес алтын	*т*	*4,3*	*64,1*	*10,6*	*205,9*	*9,9*	*224,7*	*16,6*	*436,5*	*13,5*	*443,0*

Эскертүү:
УСКнын маалыматтарынын негизинде ФОБ баасында
2008-жылдан чейин "алып сатарлардын" соодасы жана кошумча баалоолор эске алынбаган
2008-жылдан тартып "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен
* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.19-òàáëèöà: Êûòàéãà òîâàðëàðäûí ýêñïîðòó

	өлчөө бирдиги	2005 физи-калык көлөм	2005 наркы, млн. АКШ долл.	2006 физи-калык көлөм	2006 наркы, млн. АКШ долл.	2007 физи-калык көлөм	2007 наркы, млн. АКШ долл.	2008 физи-калык көлөм	2008 наркы, млн. АКШ долл.	2009 физи-калык көлөм	2009 наркы, млн. АКШ долл.
Áàðäûãû áîëóï			**26,6**		**38,1**		**61,9**		**44,4**		**19,4**
Функционалдык бөлүштүрүү*											
Керектөө товарлары			0,4		0,4		0,7		1,3		0,9
Чийки заттар			10,1		16,2		18,8		22,8		7,3
Аралык товарлары			14,7		13,3		13,8		11,6		6,4
Инвестициялык товарлар			0,2		3,7		21,6		1,5		2,5
Энергопродукциялары			1,1		4,5		6,9		7,1		2,3
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар			0,2		0,3		0,4		1,0		0,4
Суусундуктар жана тамеки			0,0		0,1		0,0		—		—
Отундан тышкары, азык-түлүк эмес сырьелор			18,0		19,0		18,6		18,6		5,4
Металл кендери жана сыныктары	*миң т*	*176,2*	*10,6*	*50,7*	*6,9*	*14,0*	*5,1*	*20,4*	*4,3*	*17,3*	*1,6*
Ири мүйүздүү мал териси	*миң т*	*709,9*	*4,1*	*1 358,9*	*8,5*	*1 152,2*	*7,2*	*1 319,6*	*9,6*	*293,9*	*1,2*
Кой, козу терилери (каракүлдөн башкасы)	*миң.даана*	*140,7*	*0,3*	*543,6*	*0,6*	*2 372,8*	*2,8*	*1 180,7*	*1,3*	*99,5*	*0,1*
Жүн	*миң т*	*1,6*	*1,9*	*1,5*	*1,6*	*2,3*	*2,1*	*1,7*	*1,4*	*2,0*	*1,6*
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар			1,1		4,5		6,9		7,3		2,3
Мазут	*миң т*	*3,1*	*0,3*	*13,0*	*1,6*	*19,2*	*3,3*	*9,8*	*3,6*	*5,3*	*0,6*
Авиакеросин	*миң т*	*1,1*	*0,6*	*4,0*	*2,8*	*4,8*	*3,4*	*2,9*	*3,2*	*2,2*	*1,6*
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом			—		—		0,0		—		—
Хим. заттар, башка катег. кирбеген ушундай эле прод-р			1,1		3,8		2,4		9,5		1,5
Органикалык эмес химиялык заттар			*0,5*		*2,1*		*2,3*		*5,0*		*0,1*
Химия. заттар, башка катег. кирбеген ж.б. прод-лар	*т*	*1,6*	*0,6*	*7,5*	*1,5*	*0,1*	*0,0*	*12,7*	*4,4*	*5,0*	*1,2*
Материалдын түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары			4,9		6,1		10,4		5,9		5,4
Булгаары	*миң т*	*7,5*	*2,7*	*5,8*	*2,5*	*6,6*	*3,3*	*14,3*	*3,6*	*6,4*	*3,2*
Алюминий	*миң т*	*0,5*	*0,7*	*2,1*	*3,0*	*2,6*	*6,7*	*1,5*	*2,1*	*1,2*	*1,2*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			0,9		4,4		22,7		1,7		3,7
Атайы максаттарга каралган автомобилдер	*даана*	—	—	*2,0*	*0,5*	*12,0*	*14,5*	—	—	*2,0*	*0,1*
Жүк жүктөөчү жана түшүрүүчү жабдуулар			—		—		*4,8*		*0,1*		—
Ар кандай даяр буюмдар			0,3		0,1		0,3		0,3		0,4
ЭСТКнын башка катег. кирбеген тов-р жана оп-лар			—		—		—		—		—

Эскертүү:

УСКнын маалыматтарынын негизинде ФОБ баасында

2008-жылдан чейин "алып сатарлардын" соодасы жана кошумча баалоолор эске алынбаган

2008-жылдан тартып "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен

* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.20-òàáëèöà: Òγðêèÿãà òîâàðëàðäûí ýêñïîðòó

	өлчөө бирдиги	2005		2006		2007		2008		2009	
		физикалык көлөм	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*
Áàðäûãû áîëóï			**18,2**		**27,2**		**43,0**		**44,9**		**36,7**
Функционалдык бөлүштүрүү*											
Керектөө товарлары			9,5		17,7		27,8		24,4		23,6
Чийки заттар			2,7		1,6		1,0		0,4		0,8
Аралык товарлары			0,3		2,4		5,2		2,9		2,8
Инвестициялык товарлар			0,3		0,2		0,2		0,3		0,1
Энергопродукциялары			5,3		5,5		8,7		16,9		9,3
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар			8,9		17,2		27,3		23,5		23,2
Буурчак: кургатылган, аарчылган, майдаланган же бүкүлү	*миң т*	*12,2*	*5,2*	*27,0*	*12,8*	*36,0*	*18,8*	*16,5*	*11,2*	*34,5*	*19,7*
Жаңы терилген же кургатылган жаңгактар	*миң т*	*0,7*	*1,1*	*1,0*	*1,9*	*2,5*	*4,9*	*3,3*	*5,6*	*1,2*	*1,8*
Суусундуктар жана тамеки			—		—		—		—		—
Отундан тышкары, азык-түлүк эмес сырьелор			3,3		3,2		4,6		2,8		3,3
Кой, козунун иштетилбеген терилери	*миң.даана*	*1 301,2*	*1,6*	*720,4*	*0,6*	*219,6*	*0,2*	—	—	—	—
Пахта	*миң т*	*0,2*	*0,2*	*1,4*	*1,2*	*3,2*	*3,3*	*1,6*	*2,2*	*2,9*	*2,7*
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар			5,3		5,5		8,7		16,9		9,3
Авиакеросин	*миң т*	*9,1*	*5,3*	*8,0*	*5,5*	*12,4*	*8,7*	*15,1*	*16,9*	*13,4*	*9,3*
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом			—		—		—		—		—
Хим. заттар, башка катег. кирбеген ушундай эле прод-р			—		—		—		—		—
Материалдын түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары			0,3		0,7		1,9		0,8		0,4
Текстиль жиптери	*миң т*	—	—	*0,1*	*0,6*	*0,4*	*1,9*	*0,2*	*0,6*	—	—
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			0,3		0,5		0,2		0,3		0,1
Ар кандай даяр буюмдар			—		0,1		0,1		0,5		0,3
ЭСТКнын башка катег. кирбеген тов-р жана оп-лар			—		—		—		—		

Эскертүү:
УСКнын маалыматтарынын негизинде ФОБ баасында
2008-жылдан чейин “алып сатарлардын” соодасы жана кошумча баалоолор эске алынбаган
2008-жылдан тартып “алып сатарлардын” соодасын эске алуу менен
* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.21-òàáëèöà: ÁÀÝí à òî âàðëàðäû í ýêñï î ðòó

	өлчөө бирдиги	2005 физи-калык көлөм	2005 наркы, млн. АКШ долл.	2006 физи-калык көлөм	2006 наркы, млн. АКШ долл.	2007 физи-калык көлөм	2007 наркы, млн. АКШ долл.	2008 физи-калык көлөм	2008 наркы, млн. АКШ долл.	2009 физи-калык көлөм	2009 наркы, млн. АКШ долл.
Áàðäûãû áî ëóï			**173,1**		**8,9**		**14,4**		**50,7**		**101,7**
Функционалдык бөлүштүрүү*											
Керектөө товарлары			0,7		1,1		1,1		1,6		3,0
Чийки заттар			—		—		—		—		—
Аралык товарлары			168,0		—		0,1		27,4		86,9
Инвестициялык товарлар			0,1		1,1		0,1		2,5		1,7
Энергопродукциялар			4,3		6,7		13,0		19,1		10,0
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар			0,2		0,4		0,5		1,4		1,7
Суусундуктар жана тамеки			—		—		0,1		0,1		0,1
Отундан тышкары, азык-түлүк эмес сырьелор			—		—		—		0,1		0,1
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар			4,3		6,7		13,0		19,1		10,0
Авиакеросин	*миң т*	*7,2*	*4,2*	*9,8*	*6,7*	*18,3*	*13,0*	*17,8*	*19,1*	*14,4*	*10,0*
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом			—		—		—		—		—
Хим. заттар, башка катег. кирбеген ушундай эле прод-р			—		—		—		—		—
Материалдын түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары			1,8		—		—		0,4		0,3
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			0,1		1,1		0,1		2,6		2,9
Ар кандай даяр буюмдар			0,6		0,7		0,6		0,2		0,2
ЭСТКнын башка катег. кирбеген тов-р жана оп-лар			166,1		—		—		26,9		86,5
Монетардык эмес алтын	*т*	*12,0*	*166,1*	*—*	*—*	*—*	*—*	*1,0*	*26,9*	*2,8*	*86,5*

Эскертүү:
УСКнын маалыматтарынын негизинде ФОБ баасында
2008-жылдан чейин "алып сатарлардын" соодасы жана кошумча баалоолор эске алынбаган
2008-жылдан тартып "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен
* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.22-òàáëèöà: Àôãàíèñòàíãà òîâàðëàðäûí ýêñïîðòó

	өлчөө бирдиги	2005		2006		2007		2008		2009	
		физи-калык көлөм	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*
Áàðäûãû áîëóï			**12,4**		**74,7**		**118,4**		**45,9**		**18,8**
Функционалдык бөлүштүрүү*											
Керектөө товарлары			0,7		0,6		1,0		0,6		1,0
Чийки заттар			—		—		—		—		—
Аралык товарлары			1,5		1,0		2,1		1,8		0,5
Инвестициялык товарлар			1,0		0,7		0,9		0,9		0,4
Энергопродукциялары			9,2		72,5		114,3		42,7		16,9
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар			0,3		0,4		0,9		0,6		1,0
Суусундуктар жана тамеки			0,2		0,2		—		—		—
Отундан тышкары, азык-түлүк эмес сырьелор			—		—		0,4		0,2		—
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар			9,2		72,5		114,3		42,7		16,9
Автомобиль бензини	*миң т*	*5,3*	*2,1*	*45,8*	*21,9*	*37,7*	*18,5*	*32,6*	*22,3*	*8,7*	*3,5*
Авиакеросин	*миң т*	*2,0*	*1,0*	*53,9*	*30,5*	*46,8*	*26,3*	*0,1*	*0,1*	*0,7*	*0,5*
Дизель отуну	*миң т*	*15,4*	*5,9*	*42,9*	*19,9*	*145,6*	*67,5*	*30,8*	*19,8*	*31,3*	*12,8*
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом			—		—		—		—		—
Хим. заттар, башка катег. кирбеген ушундай эле прод-р			—		—		—		—		—
Материалдын түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары			1,9		1,1		1,2		1,3		0,1
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			0,7		0,6		1,5		1,2		0,8
Ар кандай даяр буюмдар			—		—		—		—		—
ЭСТКнын башка катег. кирбеген тов-р жана оп-лар			—		—		—		—		—

Эскертүү:

УСКнын маалыматтарынын негизинде ФОБ баасында

2008-жылдан чейин "алып сатарлардын" соодасы жана кошумча баалоолор эске алынбаган

2008-жылдан тартып "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен

* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.23 – I.34-таблицалар: Өлкөлөр боюнча импорттолуучу товарлардын негизги түрлөрү

1.23-òàáëèöà: Ðîññèÿãà í òîâàðëàðäû í è ì ïîðòó

	өлчөө бирдиги	2005 физикалык көлөм	2005 наркы, млн. АКШ долл.	2006 физикалык көлөм	2006 наркы, млн. АКШ долл.	2007 физикалык көлөм	2007 наркы, млн. АКШ долл.	2008 физикалык көлөм	2008 наркы, млн. АКШ долл.	2009 физикалык көлөм	2009 наркы, млн. АКШ долл.
Áàðäûãû áîëó ï			**378,9**		**652,2**		**978,8**		**1 492,2**		**1 090,4**
Функционалдык бөлүштүрүү*											
Керектөө товарлары			65,3		92,5		139,3		196,3		178,2
Чийки заттар			4,3		8,0		19,3		34,5		31,2
Аралык товарлары			102,7		124,5		172,8		205,0		190,7
Инвестициялык товарлар			18,4		38,3		82,6		55,2		48,8
Энергопродукциялары			188,2		388,9		564,7		1 001,2		641,5
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар			20,6		33,4		55,5		78,9		84,8
Май ж-а сырдан тышкары, сүт, коюу сүт ж-а сүт азыктары	*миң т*	*1,3*	*1,7*	*1,7*	*2,2*	*3,3*	*4,9*	*3,6*	*6,8*	*3,8*	*6,0*
Дан эгиндеринен, ундан жана крахмалдан продуктулар	*миң т*	*1,6*	*2,6*	*2,1*	*3,5*	*2,6*	*6,3*	*4,0*	*8,9*	*4,4*	*7,9*
Шоколад жана курамында какао болгон азыктар	*миң т*	*2,7*	*4,5*	*3,7*	*8,5*	*6,9*	*19,9*	*6,1*	*26,8*	*6,2*	*26,3*
Маргарин жана журулган май	*миң т*	*2,7*	*2,7*	*6,6*	*6,6*	*4,9*	*5,6*	*3,2*	*5,2*	*3,3*	*4,5*
Суусундуктар жана тамеки			12,3		14,6		21,8		35,9		27,8
Сыра	*млн.л*	*18,8*	*9,8*	*20,1*	*11,5*	*23,5*	*15,0*	*29,6*	*22,4*	*23,3*	*15,7*
Отундан тышкары, азык-түлүк эмес сырьелор			14,2		16,1		36,1		39,3		40,6
Ийне жалб-уу өсүмдүк жыгач-нан араланган сөңгөктөр	*миң.куб.м*	*96,3*	*9,1*	*105,7*	*11,3*	*167,6*	*22,5*	*186,9*	*29,1*	*198,3*	*29,1*
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар			188,2		388,9		564,7		1 001,2		641,5
Мунай майлары ж-а чийки мунайзат	*миң т*	*—*	*—*	*8,8*	*2,2*	*78,1*	*26,4*	*123,7*	*71,0*	*10,1*	*3,6*
Автомобиль бензини	*миң т*	*217,4*	*83,9*	*297,2*	*130,9*	*400,4*	*201,0*	*476,5*	*314,7*	*501,9*	*242,4*
Дизель отуну	*миң т*	*53,3*	*25,5*	*72,9*	*37,7*	*194,7*	*99,8*	*164,7*	*127,5*	*162,5*	*73,5*
Авиакеросин	*миң т*	*150,3*	*74,4*	*385,0*	*210,7*	*406,8*	*225,5*	*503,3*	*465,3*	*628,9*	*302,5*
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом			0,9		1,9		7,0		19,5		18,8
Өсүмдүк майы жана тоң майлар	*миң т*	*0,9*	*0,8*	*2,3*	*1,9*	*6,0*	*6,9*	*10,9*	*19,5*	*18,2*	*18,7*
Хим. заттар, башка катег. кирбеген ушундай эле прод-р			42,9		51,1		66,6		75,4		71,3
Органикалык эмес химиялык заттар			*8,1*		*9,7*		*11,0*		*12,3*		*3,0*
Медициналык жана фармацевтикалык продукция			*8,9*		*11,6*		*16,3*		*15,7*		*15,9*
Эфир майлар, жуучу- тазалоочу заттар	*миң т*	*11,1*	*9,0*	*13,2*	*11,9*	*16,2*	*17,5*	*15,9*	*22,3*	*19,1*	*23,6*
Түс өзгөртүүчү, ийлөөчү жана боечу заттар	*миң т*	*4,8*	*4,4*	*5,7*	*5,6*	*5,5*	*6,7*	*5,7*	*7,9*	*6,8*	*8,5*
Материалдын түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары			61,4		78,5		103,3		126,2		120,8
Резина дөңгөлөктөрү	*миң.даана*	*319,3*	*12,0*	*311,1*	*16,0*	*304,7*	*20,4*	*196,2*	*16,9*	*206,8*	*12,7*
Тыгыздалган жана калыбына келтирилген жыгачтар	*миң.куб.м*	*14,3*	*3,3*	*17,3*	*4,4*	*24,7*	*7,3*	*35,6*	*8,2*	*39,9*	*10,0*
Чоюн жана болот	*миң т*	*29,2*	*17,0*	*34,5*	*21,1*	*35,9*	*26,9*	*40,3*	*39,8*	*77,9*	*42,5*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			26,3		52,1		103,9		92,7		65,5
Жеңил авто. ж-на эл ташууга каралган трансп.	*даана*	*599,0*	*3,2*	*723,0*	*4,2*	*1 309,0*	*8,0*	*1 119,0*	*7,7*	*418,0*	*3,0*
Жүк ташуучу автомобилдер	*даана*	*126,0*	*1,1*	*120,0*	*3,1*	*243,0*	*8,0*	*271,0*	*7,2*	*60,0*	*1,8*
Башка категорияларга кошулбаган автомобилдер	*даана*	*181,0*	*0,7*	*59,0*	*0,9*	*87,0*	*2,0*	*1 670,0*	*8,5*	*330,0*	*1,7*
Темир жол транспорттук каражаттары			*0,2*		*2,3*		*15,3*		*5,0*		*3,3*
Ар кандай даяр буюмдар			12,1		15,0		19,4		23,1		19,4
ЭСТКнын башка катег. кирбеген тов-р жана оп-лар			0,2		0,7		0,5		—		—

Эскертүү:
УСКнын маалыматтарынын негизинде СИФ баасында
2008-жылдан чейин "алып сатарлардын" соодасы эске алынбаган
2008-жылдан тартып "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен
* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

1.24-òàáëèöà: Êàçàêñòàíäàí òîâàðëàðäûí èìïîðòó

	өлчөө бирдиги	2005 физикалык көлөм	2005 наркы, млн. АКШ долл.	2006 физикалык көлөм	2006 наркы, млн. АКШ долл.	2007 физикалык көлөм	2007 наркы, млн. АКШ долл.	2008 физикалык көлөм	2008 наркы, млн. АКШ долл.	2009 физикалык көлөм	2009 наркы, млн. АКШ долл.
Áàðäûãû áîëóï			**174,4**		**199,8**		**312,4**		**376,6**		**339,9**
Функционалдык бөлүштүрүү*											
Керектөө товарлары			48,5		68,9		85,0		121,1		84,8
Чийки заттар			28,0		39,0		93,8		126,4		138,9
Аралык товарлары			25,2		34,8		44,6		56,5		39,6
Инвестициялык товарлар			3,5		3,1		3,8		4,8		2,1
Энергопродукциялары			69,2		54,0		85,1		67,6		74,5
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар			43,0		62,6		107,1		157,1		104,4
Кант, кант кошулган азыктар жана бал	*миң т*	*35,2*	*13,5*	*42,6*	*20,9*	*24,8*	*12,6*	*15,4*	*10,5*	*4,3*	*4,0*
Буудай жана тартылбагандар, шак	*миң т*	*132,7*	*14,4*	*214,3*	*24,5*	*347,1*	*67,8*	*288,0*	*81,9*	*325,2*	*59,7*
Буудай уну жер аралаш ун	*миң т*	*44,2*	*7,5*	*47,0*	*7,1*	*52,4*	*12,0*	*94,3*	*40,1*	*58,0*	*17,7*
Суусундуктар жана тамеки			14,8		21,9		31,5		36,8		30,7
Алкоголсуз суусундуктар			*2,9*		*4,3*		*6,6*		*14,2*		*10,8*
Тамеки кошулган сигареттер	*млрд.даана*	*1,1*	*9,3*	*1,7*	*15,0*	*2,2*	*20,2*	*1,8*	*20,8*	*1,6*	*17,6*
Отундан тышкары, азык-түлүк эмес сырьелор			16,3		23,1		27,5		36,4		8,0
Кум, таш жана шагыл	*миң т*	*1 060,9*	*4,8*	*1 569,0*	*6,3*	*1 807,6*	*8,3*	*2 276,0*	*10,8*	*424,4*	*3,2*
Асбест	*миң т*	*17,4*	*5,1*	*23,5*	*6,1*	*14,3*	*3,3*	*7,5*	*3,7*	*0,1*	—
Балуулукка жатпаган түстүү метал сыныктары ж-а калд.	*миң т*	*1,0*	*1,1*	*4,8*	*6,2*	*5,3*	*10,6*	*7,3*	*16,2*	*1,2*	*0,9*
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар			69,2		54,0		85,2		67,6		74,5
Авиакеросин	*миң т*	*28,9*	*14,5*	—	—	—	—	*0,1*	*0,1*	—	—
Автомобиль бензини	*миң т*	*54,0*	*19,4*	*26,9*	*11,1*	*33,7*	*15,1*	*32,6*	*19,8*	*21,2*	*6,7*
Дизель отуну	*миң т*	*39,5*	*14,3*	*60,2*	*22,0*	*92,7*	*40,0*	*25,0*	*12,2*	*41,6*	*13,6*
Мазут	*миң т*	—	—	*1,6*	*0,3*	*36,0*	*9,0*	*18,4*	*5,6*	*115,3*	*21,3*
Алгомериленбеген таш көмүр	*миң т*	*847,4*	*15,1*	*801,4*	*15,6*	*728,4*	*13,8*	*960,6*	*23,9*	*679,4*	*21,0*
Жаратылыш газы	*млн.куб.м*	—	—	—	—	—	—	—	—	*46,1*	*7,8*
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом			5,1		6,2		7,3		4,6		7,0
Өсүмдүк майы жана тоң май	*миң т*	*5,8*	*4,5*	*6,2*	*5,3*	*5,8*	*5,7*	*2,1*	*3,4*	*5,3*	*5,7*
Хим. заттар, башка катег. кирбеген ушундай эле прод-р			4,6		9,6		19,5		38,6		82,8
Органикалык эмес химиялык заттар			*0,7*		*1,0*		*6,5*		*24,7*		*66,4*
Самын, жуучу жана тазалоочу заттар	*миң т*	*2,4*	*1,1*	*0,6*	*0,3*	*0,6*	*0,8*	*0,5*	*0,4*	*0,3*	*0,2*
Дары-дармектер	*миң т*	*0,1*	*0,6*	*0,2*	*2,2*	*0,2*	*3,1*	*0,2*	*3,0*	*0,2*	*3,1*
Түс өзгөртүүчү, боечу заттар ж.б.	*миң т*	*4,7*	*1,0*	*14,1*	*3,1*	*22,5*	*4,9*	*25,1*	*7,0*	*26,8*	*6,9*
Материалдын түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары			16,0		15,9		26,0		26,5		26,2
Алюминий	*миң т*	*0,2*	*0,2*	*0,2*	*0,3*	*1,5*	*5,3*	*0,6*	*1,4*	*0,2*	*0,3*
Чоюн жана болот	*миң т*	*10,3*	*7,2*	*8,4*	*5,4*	*11,1*	*7,7*	*11,0*	*9,7*	*21,9*	*13,9*
Кагаз, картон жана кагаздан жасалган буюмдар			*2,1*		*2,9*		*5,7*		*4,3*		*2,7*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			4,3		4,8		5,3		6,3		2,9
Ар кандай даяр буюмдар			1,0		1,7		3,0		2,5		3,2
ЭСТКнын башка катег. кирбеген тов-р жана оп-лар			—		—		—		0,1		0,3

Эскертүү:
УСКнын маалыматтарынын негизинде СИФ баасында
2008-жылдан чейин "алып сатарлардын" соодасы эске алынбаган
2008-жылдан тартып "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен
* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.25-òàáëèöà: ¨çáåêñòàíäàí òîâàðëàðäûí èìïîðòó

	өлчөө бирдиги	2005 физи-калык көлөм	2005 наркы, млн. АКШ долл.	2006 физи-калык көлөм	2006 наркы, млн. АКШ долл.	2007 физи-калык көлөм	2007 наркы, млн. АКШ долл.	2008 физи-калык көлөм	2008 наркы, млн. АКШ долл.	2009 физи-калык көлөм	2009 наркы, млн. АКШ долл.
Áàðäûãû áîëóï			**60,1**		**65,0**		**120,9**		**160,1**		**111,7**
Функционалдык бөлүштүрүү*											
Керектөө товарлары			3,0		2,7		3,6		4,1		4,1
Чийки заттар			3,7		1,9		3,7		0,2		0,7
Аралык товарлары			16,0		15,1		33,4		38,4		33,5
Инвестициялык товарлар			1,7		0,1		0,1		3,0		1,0
Энергопродукциялары			35,8		45,2		80,1		114,3		72,4
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар			4,5		1,6		2,1		1,3		0,3
Суусундуктар жана тамеки			0,8		1,0		0,6		0,7		0,8
Отундан тышкары, азык-түлүк эмес сырьелор			0,4		0,4		1,2		1,1		1,0
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар			35,8		45,2		80,1		114,3		72,4
Жаратылыш газы	*млн.куб.м*	*711,1*	*30,4*	*738,8*	*41,0*	*752,2*	*75,2*	*727,8*	*105,6*	*262,4*	*61,5*
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом			0,3		0,8		1,7		—		—
Хим. заттар, башка катег. кирбеген ушундай эле прод-р			9,5		8,3		20,4		21,8		12,0
Жер семирткичтер	*миң т*	*71,6*	*9,0*	*63,8*	*7,7*	*141,3*	*19,5*	*74,2*	*20,3*	*62,8*	*8,8*
Материалдын түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары			7,1		6,8		13,3		15,9		21,3
Портландцемент, цемент	*миң т*	*99,9*	*4,2*	*93,9*	*5,3*	*126,3*	*10,3*	*121,8*	*12,5*	*188,5*	*17,9*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			1,3		0,8		1,4		4,5		2,6
Ар кандай даяр буюмдар			0,4		0,1		0,1		0,4		1,2
ЭСТКнын башка катег. кирбеген тов-р жана оп-лар			—		—		—		—		—

Эскертүү:
УСКнын маалыматтарынын негизинде СИФ баасында
2008-жылдан чейин “алып сатарлардын” соодасы эске алынбаган
2008-жылдан тартып “алып сатарлардын” соодасын эске алуу менен
* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.26-òàáëèöà: Áåëàðóñèÿäàí òîâàðëàðäûí èìïîðòó

	өлчөө бирдиги	2005 физикалык көлөм	2005 наркы, млн. АКШ долл.	2006 физикалык көлөм	2006 наркы, млн. АКШ долл.	2007 физикалык көлөм	2007 наркы, млн. АКШ долл.	2008 физикалык көлөм	2008 наркы, млн. АКШ долл.	2009 физикалык көлөм	2009 наркы, млн. АКШ долл.
Áàðäûãû áîëóï			**7,0**		**18,7**		**23,8**		**42,5**		**74,0**
Функционалдык бөлүштүрүү*											
Керектөө товарлары			1,4		6,2		12,1		26,9		40,0
Чийки заттар			0,1		0,1		0,1		—		0,3
Аралык товарлары			3,9		10,0		8,5		10,2		12,4
Инвестициялык товарлар			1,6		2,3		3,1		5,4		21,4
Энергопродукциялары			—		—		—		—		—
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар			0,1		4,1		8,6		22,4		33,8
Ак кант, чекмак кант жана сахароза	*миң т*	—	—	*7,0*	*4,0*	*17,0*	*7,8*	*34,7*	*18,7*	*55,4*	*31,6*
Суусундуктар жана тамеки			—		—		—		0,1		0,1
Отундан тышкары, азык-түлүк эмес сырьелор			0,8		0,4		0,9		0,7		0,7
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар			—		—		—		—		—
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом			—		—		—		—		0,1
Хим. заттар, башка катег. кирбеген ушундай эле прод-р			0,8		1,1		1,4		1,3		1,7
Дары-дармектер (ветиринардыкты кошо алганда)	*т*	*59,2*	*0,6*	*86,7*	*0,8*	*106,1*	*1,0*	*103,3*	*1,1*	*115,0*	*1,4*
Материалдын түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары			2,9		9,4		7,5		9,3		11,4
Резина дөңгөлөктөрү	*миң.даана*	*12,1*	*1,1*	*10,4*	*7,2*	*5,5*	*3,4*	*4,4*	*4,2*	*30,3*	*7,3*
Тыгыздалган жана калыбына келтирилген жыгачтар	*миң.куб.м*	*0,1*	—	*2,4*	*0,5*	*5,1*	*1,1*	*6,2*	*1,6*	*7,4*	*1,4*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			1,9		2,9		4,0		6,5		23,9
Тракторлор	*даана*	*13,0*	*0,1*	*13,0*	*0,2*	*71,0*	*1,3*	*99,0*	*1,9*	*337,0*	*5,1*
Автомобилдер			*0,7*		*0,4*		*0,2*		*1,8*		*15,1*
Ар кандай даяр буюмдар			0,4		0,8		1,4		2,3		2,4
ЭСТКнын башка катег. кирбеген тов-р жана оп-лар			—		—		—		—		—

Эскертүү:
УСКнын маалыматтарынын негизинде СИФ баасында
2008-жылдан чейин "алып сатарлардын" соодасы эске алынбаган
2008-жылдан тартып "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен
* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.27-òàáëèöà: Óêðàèíàäàí òîâàðëàðäûí èìïîðòó

	өлчөө бирдиги	2005 физикалык көлөм	2005 наркы, млн. АКШ долл.	2006 физикалык көлөм	2006 наркы, млн. АКШ долл.	2007 физикалык көлөм	2007 наркы, млн. АКШ долл.	2008 физикалык көлөм	2008 наркы, млн. АКШ долл.	2009 физикалык көлөм	2009 наркы, млн. АКШ долл.
Áàðäûãû áîëóï			**40,1**		**41,9**		**79,5**		**94,1**		**89,3**
Функционалдык бөлүштүрүү*											
Керектөө товарлары			16,1		23,7		38,0		55,0		55,9
Чийки заттар			0,4		1,2		2,6		7,4		7,5
Аралык товарлары			14,2		9,8		28,4		23,6		19,9
Инвестициялык товарлар			9,5		7,2		10,3		7,8		5,8
Энергопродукциялары			—		—		0,2		0,3		0,3
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар			10,5		16,0		24,5		37,1		43,0
Сүт жана сүт азыктары, май жана сырдан тышкары	*миң т.*	*0,1*	*0,1*	*0,3*	*0,3*	*1,3*	*2,1*	*2,3*	*3,0*	*2,9*	*2,8*
Дан азыктарынан, ундан же крахмалдан алынган продуктылар	*миң т.*	*1,7*	*2,0*	*2,4*	*2,9*	*4,0*	*4,9*	*5,6*	*8,7*	*4,7*	*6,6*
Жашылча-жемиштердин ширеси	*миң т.*	*2,2*	*1,1*	*3,9*	*2,0*	*5,1*	*3,1*	*4,9*	*3,4*	*2,6*	*1,7*
Ак чакмак кант	*миң т.*	—	—	*1,5*	*0,6*	*5,1*	*2,4*	*0,8*	*0,4*	*14,1*	*7,6*
Шоколад жана курамында какао болгон азыктар	*миң т.*	*3,7*	*5,3*	*4,1*	*6,2*	*4,8*	*7,7*	*5,9*	*12,9*	*6,8*	*14,0*
Суусундуктар жана тамеки			1,3		2,2		5,3		7,0		4,2
Алкоголсуз суусундуктар			*1,0*		*1,8*		*3,8*		*5,4*		*3,9*
Отундан тышкары, азык-түлүк эмес сырьелор			—		—		—		0,1		—
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар			—		—		0,2		0,3		0,3
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом			0,3		1,0		1,7		6,2		7,4
Өсүмдүк майы жана тоң майлар	*миң т.*	*0,5*	*0,2*	*1,5*	*1,0*	*1,8*	*1,7*	*4,0*	*6,2*	*7,5*	*7,4*
Хим. заттар, башка катег. кирбеген ушундай эле прод-р			2,6		3,6		6,6		6,8		5,4
Дары-дармектер	*миң т.*	*0,2*	*1,0*	*0,2*	*1,6*	*0,4*	*3,0*	*0,3*	*2,1*	*0,3*	*2,3*
Материалдын түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары			5,5		6,8		27,3		19,4		18,3
Резина дөңгөлөктөрү	*миң даана*	*14,3*	*0,5*	*31,3*	*0,8*	*32,4*	*5,0*	*45,4*	*1,4*	*60,2*	*1,7*
Кагаз жана картон	*т*	*536,1*	*0,7*	*318,3*	*0,8*	*402,8*	*0,9*	*568,8*	*1,5*	*1 413,2*	*4,3*
Чоюн жана болот	*миң т.*	*2,6*	*2,0*	*4,4*	*3,1*	*23,3*	*16,2*	*10,0*	*10,2*	*4,8*	*3,3*
Чоюн, болот, алюминийдин категориясына кирбеген конструкциялар		—	—	—	—	—	—	*216,8*	*0,5*	*1 192,9*	*5,0*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			17,7		10,1		10,5		9,7		7,1
Ар кандай даяр буюмдар			2,2		2,2		3,3		7,5		3,6
ЭСТКнын башка катег. кирбеген тов-р жана оп-лар			—		—		—		—		—

Эскертүү:
УСКнын маалыматтарынын негизинде СИФ баасында
2008-жылдан чейин "алып сатарлардын" соодасы эске алынбаган
2008-жылдан тартып "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен
* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.28-òàáëèöà: Êûòàéäàí òîâàðëàðäûí èìïîðòó

	өлчөө бирдиги	2005 физикалык көлөм	2005 наркы, млн. АКШ долл.	2006 физикалык көлөм	2006 наркы, млн. АКШ долл.	2007 физикалык көлөм	2007 наркы, млн. АКШ долл.	2008 физикалык көлөм	2008 наркы, млн. АКШ долл.	2009 физикалык көлөм	2009 наркы, млн. АКШ долл.
Áàðäûãû áîëóï			**102,9**		**246,7**		**355,6**		**728,2**		**623,6**
Функционалдык бөлүштүрүү*											
Керектөө товарлары			30,1		77,4		98,3		299,1		270,3
Чийки заттар			1,9		1,4		2,6		4,9		2,5
Аралык товарлары			40,9		72,1		121,3		228,3		204,7
Инвестициялык товарлар			29,4		94,3		131,6		194,8		145,2
Энергопродукциялары			0,5		1,5		1,8		1,0		1,0
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар			9,2		29,1		32,9		40,7		49,4
Күрүч	*миң т*	*4,5*	*1,1*	*34,6*	*8,8*	*32,3*	*8,2*	*44,4*	*12,2*	*59,3*	*20,1*
Жемиштер жана жаңгактар	*миң т*	*39,1*	*5,9*	*70,9*	*10,9*	*63,3*	*9,5*	*52,3*	*10,6*	*30,6*	*12,1*
Суусундуктар жана тамеки			1,4		0,6		1,4		1,4		1,0
Отундан тышкары, азык-түлүк эмес сырьелор			0,8		0,6		1,0		1,6		1,2
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар			0,5		1,5		1,8		1,0		1,0
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом			0,1		0,1		0,1		0,8		0,3
Хим. заттар, башка катег. кирбеген ушундай эле прод-р			10,6		16,2		25,0		29,6		37,2
Органикалык эмес химиялык заттар			*5,9*		*6,8*		*9,0*		*11,1*		*11,8*
Баштапкы эмес формадагы пластмасса	*миң т*	*1,0*	*0,6*	*2,3*	*2,1*	*2,7*	*1,8*	*5,5*	*3,8*	*4,4*	*4,6*
Материалдын түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары			32,7		69,3		115,1		230,2		190,8
Жасалма текстиль материалдан кездемелер	*млн.кв.м*	*81,0*	*12,7*	*74,6*	*18,8*	*78,3*	*19,6*	*237,5*	*72,9*	*174,2*	*48,1*
Жылмакай керамикалык плиткалар	*миң.кв.м*	*1 298,5*	*3,0*	*2 063,6*	*4,5*	*1 794,3*	*5,6*	*2 414,0*	*7,8*	*1 646,5*	*5,5*
Кол жана машина менен иштетүүчү аспаптар	*миң т*	*20,3*	*2,8*	*38,9*	*12,2*	*67,1*	*22,4*	*55,6*	*20,0*	*5,4*	*5,6*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			29,3		92,1		128,2		204,2		156,2
Жарандык курулуш иштери үчүн каралган маш. жана жабдуулар.	*даана*	*53,0*	*1,0*	*93,0*	*2,0*	*205,0*	*10,0*	*878,0*	*22,0*	*491,0*	*21,9*
Тамак аш азыктарын иштеп чыгаруу үчүн каралган машина			*0,2*		*1,1*		*1,4*		*1,9*		*0,7*
Маалым-ды авт. түрдө иштеп чыгуу ү-н каралган машина	*миң даана*	*85,4*	*2,2*	*89,7*	*4,0*	*114,9*	*4,1*	*92,2*	*2,5*	*165,8*	*2,2*
Электробайланыш аппараттары ж-а жабдуулары			*11,8*		*44,9*		*48,8*		*50,1*		*28,3*
Жүк ташуучу автомобилдер	*даана*	*66,0*	*1,3*	*132,0*	*2,9*	*304,0*	*10,2*	*738,0*	*23,2*	*293,0*	*10,7*
Ар кандай даяр буюмдар			18,3		37,1		50,1		216,8		186,7
Эмерек жана анын тетиктери			*1,5*		*5,0*		*12,4*		*11,0*		*6,7*
Кийим- кече жана ага тиешелүү буюмдар			*4,4*		*9,0*		*6,5*		*118,0*		*89,1*
Бут кийим			*3,0*		*5,2*		*5,3*		*55,0*		*46,2*
ЭСТКнын башка катег. кирбеген тов-р жана оп-лар			—		—		—		1,8		0,0

Эскертүү:
УСКнын маалыматтарынын негизинде СИФ баасында
2008-жылдан чейин “алып сатарлардын” соодасы эске алынбаган
2008-жылдан тартып “алып сатарлардын” соодасын эске алуу менен
* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.29-òàáëèöà: ÀÊØ äàí òîâàðëàðäûí èìïîðòó

	өлчөө бирдиги	2005 физикалык көлөм	2005 наркы, млн. АКШ долл.	2006 физикалык көлөм	2006 наркы, млн. АКШ долл.	2007 физикалык көлөм	2007 наркы, млн. АКШ долл.	2008 физикалык көлөм	2008 наркы, млн. АКШ долл.	2009 физикалык көлөм	2009 наркы, млн. АКШ долл.
Áàðäûãû áîëóï			**67,2**		**97,5**		**95,8**		**119,8**		**101,6**
Функционалдык бөлүштүрүү*											
Керектөө товарлары			43,3		24,1		43,4		75,7		48,1
Чийки заттар			0,5		0,5		—		0,8		0,8
Аралык товарлары			4,5		10,5		14,3		14,3		16,4
Инвестициялык товарлар			18,9		62,3		37,8		28,5		35,7
Энергопродукциялары			—		0,2		0,3		0,3		0,6
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар			6,5		5,0		11,7		22,5		28,8
Эт жана эт заттар	*миң т*	*10,9*	*5,6*	*8,1*	*4,4*	*17,6*	*9,8*	*32,4*	*20,6*	*41,9*	*27,4*
Суусундуктар жана тамеки			—		—		0,1		0,1		0,5
Отундан тышкары, азык-түлүк эмес сырьелор			2,0		1,7		1,7		2,2		1,3
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар			—		0,2		0,3		0,3		0,6
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом			0,5		0,4		—		—		0,3
Хим. заттар, башка катег. кирбеген ушундай эле прод-р			31,7		13,5		26,5		30,9		7,5
Дары-дармектер (ветиринардыкты кошо алганда)	*т*	*81,8*	*21,8*	*27,1*	*11,2*	*29,9*	*22,3*	*32,1*	*26,5*	*18,1*	*5,8*
Материалдын түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары			1,5		1,6		4,0		3,1		2,7
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			20,6		57,3		37,0		54,1		48,8
Курулуш үчүн каралган машиналар ж-на жабдуулар			*5,4*		*7,3*		*3,3*		*1,8*		*5,7*
Электробайланыш аппаратуралары ж-а жабдулар			*3,7*		*12,7*		*6,1*		*3,5*		*4,7*
Жеңил автомобилдер	*даана*	*2,0*	*—*	*7,0*	*0,1*	*2,0*	*0,0*	*60,0*	*2,2*	*24,0*	*0,7*
Жүк ташуучу автомобилдер	*даана*	*10,0*	*2,1*	*21,0*	*28,8*	*6,0*	*11,1*	*2,0*	*4,2*	*45,0*	*5,0*
Башка категорияларга кирбеген автомобилдер	*даана*	*94,0*	*0,8*	*41,0*	*0,3*	*131,0*	*0,4*	*1 634,0*	*18,4*	*291,0*	*4,4*
Ар кандай даяр буюмдар			4,4		17,8		14,5		6,5		11,1
Кийим кече жана ага тиешелүү буюмдар			*1,3*		*2,8*		*0,6*		*1,3*		*1,8*
Атайын, илимий, контролдоочу приб. ж-а апп-тар			*2,0*		*13,3*		*11,2*		*2,9*		*3,7*
ЭСТКнын башка катег. кирбеген тов-р жана оп-лар			—		—		—		—		—

Эскертүү:
УСКнын маалыматтарынын негизинде СИФ баасында
2008-жылдан чейин "алып сатарлардын" соодасы эске алынбаган
2008-жылдан тартып "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен
* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.30-òàáëèöà: Ãåðìàíèÿãà òîâàðëàðäûí èìïîðòó

	өлчөө бирдиги	2005 физикалык көлөм	2005 наркы, млн. АКШ долл.	2006 физикалык көлөм	2006 наркы, млн. АКШ долл.	2007 физикалык көлөм	2007 наркы, млн. АКШ долл.	2008 физикалык көлөм	2008 наркы, млн. АКШ долл.	2009 физикалык көлөм	2009 наркы, млн. АКШ долл.
Áàðäûãû áîëóï			**37,6**		**39,9**		**54,2**		**335,9**		**100,7**
Функционалдык бөлүштүрүү*											
Керектөө товарлары			7,7		9,6		9,9		265,9		47,2
Чийки заттар			0,5		2,1		4,1		8,9		1,0
Аралык товарлары			10,8		16,4		15,3		22,1		14,6
Инвестициялык товарлар			16,4		11,0		23,6		37,6		36,1
Энергопродукциялары			2,2		0,8		1,2		1,4		1,8
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар			0,5		0,5		0,7		0,7		1,4
Суусундуктар жана тамеки			0,4		0,5		0,3		0,8		1,6
Отундан тышкары, азык-түлүк эмес сырьелор			0,2		0,5		0,3		0,4		0,4
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар			2,2		0,8		1,2		1,4		1,8
Мунай ж-а мунайзаттар (чийки затты эске албаганда)	*миң т*	*3,0*	*2,2*	*0,7*	*0,8*	*0,8*	*1,2*	*0,9*	*1,4*	*1,0*	*1,7*
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом			—		—		—		—		—
Хим. заттар, башка катег. кирбеген ушундай эле прод-р			6,5		10,1		14,0		21,6		15,1
Кремний	*т*	—	—	*9,2*	*1,5*	*17,9*	*3,8*	*37,3*	*8,2*	—	—
Парфюм-я, косметикалык ж-а жуучу-тазалоочу заттар	*миң т*	*235,0*	*1,8*	*241,7*	*2,1*	*147,1*	*1,8*	*221,4*	*2,8*	*327,1*	*3,4*
Дары-дармектер (ветиринардыкты кошо алганда)	*т*	*38,8*	*1,2*	*64,9*	*2,2*	*83,3*	*2,9*	*101,9*	*4,9*	*144,0*	*6,4*
Материалдын түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары			4,3		5,9		7,3		10,0		7,3
Кагаз жана картон	*миң т*	*247,2*	*0,7*	*247,3*	*0,8*	*245,2*	*0,6*	*256,4*	*1,4*	*318,0*	*1,5*
Резина дөңгөлөктөрү	*миң даана*	*329,6*	*1,3*	*375,7*	*2,0*	*548,7*	*3,5*	*492,4*	*3,1*	*457,0*	*2,3*
Баалуукка жатпаган металдардан буюмдар			*0,4*		*0,4*		*0,8*		*1,7*		*1,1*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			18,1		18,0		27,2		295,0		68,8
Басуучу жана жыйноочуу машиналар			*2,9*		*0,7*		*3,6*		*2,0*		*0,5*
Суюктук насостору жана көтөргүчтөрү			*0,1*		*0,2*		*1,6*		*2,8*		*1,2*
Колдонууда болгон жеңил автомобилдер	*даана*	*1 599,0*	*2,0*	*93,0*	*0,4*	*527,0*	*1,0*	*46 090,0*	*242,9*	*7 038,0*	*28,9*
Ар кандай даяр буюмдар			5,4		3,6		3,0		6,1		4,3
Башка катег.кошулбаган атайын, илимий, контролдоочу аппараттар			*4,2*		*1,1*		*1,2*		*1,6*		*1,5*
ЭСТКнын башка катег. кирбеген тов-р жана оп-лар			—		—		—		—		—

Эскертүү:
УСКнын маалыматтарынын негизинде СИФ баасында
2008-жылдан чейин "алып сатарлардын" соодасы эске алынбаган
2008-жылдан тартып "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен
* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

І.31-òàáëèöà: Òγðêèÿäàí òîâàðëàðäûí èìïîðòó

	өлчөө бирдиги	2005 физикалык көлөм	2005 наркы, млн. АКШ долл.	2006 физикалык көлөм	2006 наркы, млн. АКШ долл.	2007 физикалык көлөм	2007 наркы, млн. АКШ долл.	2008 физикалык көлөм	2008 наркы, млн. АКШ долл.	2009 физикалык көлөм	2009 наркы, млн. АКШ долл.
Áàðäûãû áîëóï			**33,4**		**39,5**		**50,9**		**91,1**		**72,8**
Функционалдык бөлүштүрүү*											
Керектөө товарлары			12,0		15,7		21,4		46,8		45,0
Чийки заттар			0,6		0,5		0,7		0,8		0,8
Аралык товарлары			11,5		12,4		14,7		26,4		16,6
Инвестициялык товарлар			9,2		10,6		14,0		17,0		10,1
Энергопродукциялары			0,2		0,2		0,1		0,1		0,2
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар			2,4		3,4		6,3		7,5		6,3
Кофе, чай, какао жана алардан алынган азыктар	*миң т*	*0,8*	*0,6*	*1,1*	*1,1*	*2,5*	*2,1*	*3,8*	*2,5*	*2,8*	*2,3*
Кант, кант кошулуп жасалган таттулар ж-а бал	*миң т*	*1,4*	*0,6*	*1,3*	*0,8*	*5,0*	*1,8*	*3,7*	*1,8*	*2,3*	*1,3*
Дан эгиндер жана алардан алынган азыктар	*миң т*	*1,3*	*0,4*	*0,8*	*0,4*	*1,4*	*0,7*	*2,0*	*1,0*	*1,2*	*0,8*
Суусундуктар жана тамеки			—		—		—		0,2		0,1
Отундан тышкары, азык-түлүк эмес сырьелор			0,3		0,2		0,4		0,2		0,1
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар			0,2		0,2		0,1		0,1		0,2
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом			0,3		0,2		0,3		0,5		0,8
Хим. заттар, башка катег. кирбеген ушундай эле прод-р			4,7		6,4		7,3		11,6		16,4
Самын, жуучу жана тазалоочу заттар	*миң т*	*1,9*	*0,9*	*1,9*	*1,4*	*2,1*	*1,7*	*2,1*	*2,3*	*2,5*	*3,6*
Баштапкы эмес формадагы пластмасса	*миң т*	*1,5*	*2,2*	*1,7*	*1,8*	*2,5*	*2,5*	*3,1*	*3,2*	*2,9*	*3,8*
Материалдын түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары			7,5		7,7		11,3		16,1		13,6
Башка катег. кошулбаган металлдан жас. буюмдар			*1,4*		*1,7*		*2,9*		*2,4*		*2,7*
Тактайга төшөлмөлөр	*млн.кв.м*	*2,4*	*1,3*	*3,7*	*1,7*	*5,2*	*2,4*	*8,1*	*4,5*	*3,6*	*3,9*
Кагаз, картон ж-а кагаз массанын алынган буюмдар			*1,4*		*1,1*		*1,5*		*1,4*		*1,2*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			11,2		15,0		19,7		24,8		16,5
Айкын тармактар ү-н каралган атайын маш.			*4,1*		*6,5*		*7,9*		*9,5*		*5,3*
Электр.маш., апп. ж-а алардын тетиктери			*2,1*		*3,6*		*4,9*		*6,6*		*5,5*
Ар кандай даяр буюмдар			6,7		6,4		5,4		24,0		18,7
Эмерек ж-а алардын жабдуулары, аларга тиешелүү буюмдар			*0,9*		*1,1*		*1,4*		*1,4*		*1,4*
Кийим-кече, аларга тиешелүү буюмдар			*1,6*		*1,8*		*0,6*		*16,3*		*10,7*
Башка катег. кирбеген пластм-дан жас. буюмдар			*1,0*		*1,7*		*1,4*		*1,8*		*1,6*
ЭСТКнын башка катег. кирбеген тов-р жана оп-лар			—		—		—		6,1		—

Эскертүү:
УСКнын маалыматтарынын негизинде СИФ баасында
2008-жылдан чейин “алып сатарлардын” соодасы эске алынбаган
2008-жылдан тартып “алып сатарлардын” соодасын эске алуу менен
* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.32-òàáëèöà: ßïîíèÿãà òîâàðëàðäûí èìïîðòó

	өлчөө бирдиги	2005		2006		2007		2008		2009	
		физикалык көлөм	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*
Áàðäûãû áîëóï			**11,7**		**13,3**		**17,9**		**130,4**		**66,0**
Функционалдык бөлүштүрүү*											
Керектөө товарлары			2,5		4,7		8,1		111,7		52,5
Чийки заттар			—		—		—		—		—
Аралык товарлары			1,7		2,9		3,5		3,6		4,8
Инвестициялык товарлар			7,5		5,8		6,3		15,1		8,7
Энергопродукциялары			—		—		—		—		—
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар			—		—		—		—		—
Суусундуктар жана тамеки			—		—		—		—		—
Отундан тышкары, азык-түлүк эмес сырьелор			—		—		—		—		—
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар			—		—		—		—		—
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом			—		—		—		—		—
Хим. заттар, башка катег. кирбеген ушундай эле прод-р			0,2		0,5		0,3		0,4		0,3
Материалдын түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары			1,2		1,6		1,9		2,8		4,0
Резина дөңгөлөктөрү	*миң даана*	*8,9*	*1,1*	*9,2*	*1,5*	*23,7*	*1,8*	*59,5*	*2,7*	*80,3*	*3,9*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			8,0		10,6		15,3		126,8		61,4
Жеңил автомобилдер	*даана*	*33,0*	*0,8*	*38,0*	*1,0*	*42,0*	*1,1*	*456,0*	*12,0*	*169,0*	*5,8*
Мурда пайдаланылган жеңил автомобилдер	*даана*	*545,0*	*1,2*	*934,0*	*4,2*	*5 937,0*	*7,4*	*17 973,0*	*106,7*	*11 842,0*	*50,9*
Ар кандай даяр буюмдар			2,4		0,6		0,4		0,5		0,3
ЭСТКнын башка катег. кирбеген тов-р жана оп-лар			—		—		—		—		—

Эскертүү:
УСКнын маалыматтарынын негизинде СИФ баасында
2008-жылдан чейин "алып сатарлардын" соодасы эске алынбаган
2008-жылдан тартып "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен
* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.33-òàáëèöà: Êûðãûç Ðåñïóáëèêàñûíûí òîâàðëàðäûí èìïîðòó

	өлчөө бирдиги	2005 физи-калык көлөм	2005 наркы, млн. АКШ долл.	2006 физи-калык көлөм	2006 наркы, млн. АКШ долл.	2007 физи-калык көлөм	2007 наркы, млн. АКШ долл.	2008 физи-калык көлөм	2008 наркы, млн. АКШ долл.	2009 физи-калык көлөм	2009 наркы, млн. АКШ долл.
Áàðäûãû áîëóï			**27,8**		**29,1**		**39,1**		**83,2**		**51,2**
Функционалдык бөлүштүрүү*											
Керектөө товарлары			9,5		4,8		8,2		40,9		21,3
Чийки заттар			—		0,6		0,5		0,1		—
Аралык товарлары			15,5		19,0		22,4		26,1		18,0
Инвестициялык товарлар			2,0		4,5		7,8		15,8		11,4
Энергопродукциялары			0,8		0,1		0,2		0,3		0,5
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар			0,1		0,3		0,6		0,8		0,9
Суусундуктар жана тамеки			7,7		3,1		4,6		5,5		3,5
Филтирлүү сигареттер	*млн.даана*	*1 621,8*	*7,7*	*732,9*	*3,1*	*1 082,1*	*4,6*	*1 050,8*	*5,5*	*568,5*	*3,3*
Отундан тышкары, азык-түлүк эмес сырьелор			—		0,6		0,6		0,1		0,1
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар			0,8		0,1		0,2		0,3		0,5
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом			—		—		—		—		—
Хим. заттар, башка катег. кирбеген ушундай эле прод-р			14,1		16,5		17,6		15,5		8,1
Баштапкы формадагы пластмассалар	*миң. т*	*9,4*	*14,1*	*10,5*	*15,9*	*11,8*	*16,1*	*9,4*	*14,1*	*7,9*	*7,7*
Материалдын түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары			0,8		1,4		2,9		8,2		7,0
Резиналык дөңгөлөктөр	*миң даана*	*43,0*	*0,6*	*63,7*	*0,9*	*109,0*	*1,7*	*120,7*	*1,4*	*103,9*	*0,8*
Башка катигорияга кирбеген чоюндан ж-а болоттон жас. констр.	*т*	—	—	*2,2*	—	*615,8*	*0,4*	*726,2*	*2,4*	*577,6*	*2,2*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			3,4		6,7		12,2		48,5		29,2
Жеңил автомобилдер	*даана*	*7,0*	*0,1*	*34,0*	*0,5*	*39,0*	*0,6*	*43,0*	*0,6*	*39,0*	*0,5*
Мурда пайдаланылган жеңил автомобилдер	*даана*	*496,0*	*0,3*	*56,0*	*0,1*	*94,0*	*1,0*	*20 949,0*	*27,5*	*8 028,0*	*13,5*
Ар кандай даяр буюмдар			0,9		0,3		0,4		4,4		2,1
Кийим кече жана ага тиешелүү буюмдар			*0,5*		—		*0,1*		*3,5*		*0,3*
ЭСТКнын башка катег. кирбеген тов-р жана оп-лар			—		—		—		—		—

Эскертүү:
УСКнын маалыматтарынын негизинде СИФ баасында
2008-жылдан чейин "алып сатарлардын" соодасы эске алынбаган
2008-жылдан тартып "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен
* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.34-òàáëèöà: Í èäåðëàíäàà í òîâàðëàðäû í è ì ïîðòó

	өлчөө бирдиги	2005 физикалык көлөм	2005 наркы, млн. АКШ долл.	2006 физикалык көлөм	2006 наркы, млн. АКШ долл.	2007 физикалык көлөм	2007 наркы, млн. АКШ долл.	2008 физикалык көлөм	2008 наркы, млн. АКШ долл.	2009 физикалык көлөм	2009 наркы, млн. АКШ долл.
Áàðäûãû áîëóï			**18,9**		**27,6**		**36,4**		**41,8**		**49,5**
Функционалдык бөлүштүрүү*											
Керектөө товарлары			1,3		2,4		1,7		3,3		3,2
Чийки заттар			0,1		0,2		0,6		0,5		0,3
Аралык товарлары			15,7		19,1		29,0		36,0		42,2
Инвестициялык товарлар			1,8		6,0		4,9		1,8		3,7
Энергопродукциялары			—		—		0,1		0,2		0,1
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар			0,4		1,3		0,7		0,6		0,6
Суусундуктар жана тамеки			0,1		0,2		—		—		0,1
Отундан тышкары, азык-түлүк эмес сырьелор			0,2		0,3		0,6		0,6		0,4
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар			—		—		0,1		0,2		0,1
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом			—		—		—		—		—
Хим. заттар, башка катег. кирбеген ушундай эле прод-р			1,8		3,0		3,0		6,1		6,0
Дары-дармектер (ветиринардыкты кошо алганда)	*т*	*3,2*	*0,3*	*3,8*	*0,4*	*16,5*	*0,6*	*35,9*	*1,9*	*93,7*	*1,7*
Башка категорияга кирбеген ар кандай хим. заттар	*т*	*302,3*	*0,8*	*546,5*	*1,4*	*419,5*	*1,2*	*650,8*	*3,0*	*553,2*	*2,8*
Материалдын түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары			0,4		0,2		0,5		0,9		1,6
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			15,4		22,5		31,2		33,2		40,1
Автомобиль тетиктери жана ага тиешелүүлөр			*8,1*		*10,3*		*18,9*		*17,6*		*21,3*
Ар кандай даяр буюмдар			0,6		0,2		0,2		0,3		0,7
ЭСТКнын башка катег. кирбеген тов-р жана оп-лар			—		—		—		—		—

Эскертүү:
УСКнын маалыматтарынын негизинде СИФ баасында
2008-жылдан чейин “алып сатарлардын” соодасы эске алынбаган
2008-жылдан тартып “алып сатарлардын” соодасын эске алуу менен
* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

1.1-ãðàôèê. Ýôôåêòèâäüù àëìàøóó êóðñóíóí íîìèíàëäóó æàíà ðåàëäóó èíäåêñè

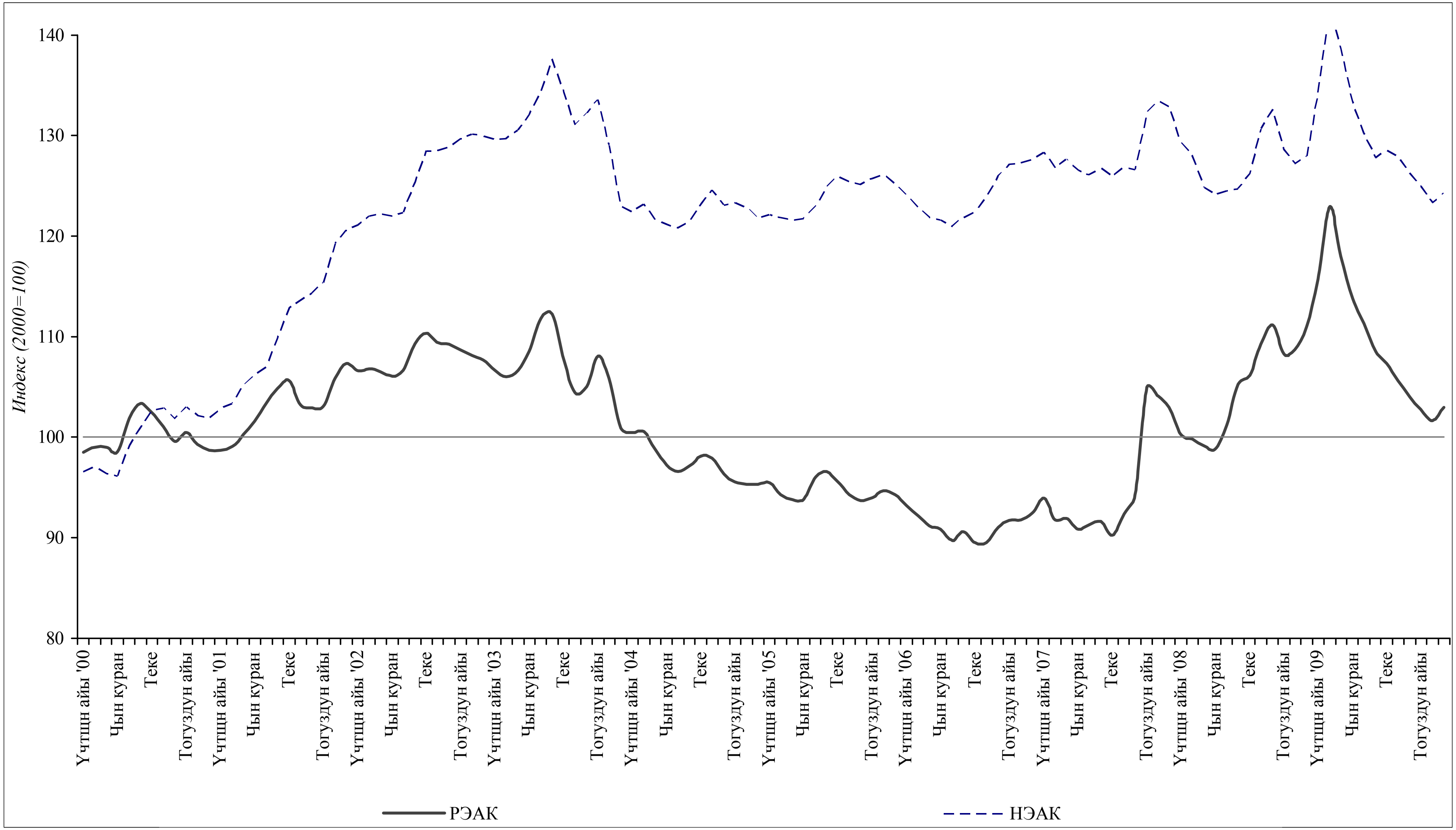

1.35-òàáëèöà: Íîìèíàëäóó æàíà ðåàëäóó ýôôåêòèâäùù àëìàøóó êóðñóíóí èíäåêñòåðè:
ÊÌØ æàíà àëûñêû ÷åò ¸ëê¸ë¸ð ìåíåí ÷ãóó àëãàíäà æàëïû

(базалык мезгил - 2000)

	РЭАК	*НЭАК*	*РЭАК (КМШ)*	*НЭАК (КМШ)*	*РЭАК (алыскы чет өлкөлөр)*	*НЭАК (алыскы чет өлкөлөр)*	*Сомдун алмашуу курсу(1 сом үчүн АКШ долл.)*
Үчтүн айы '00	98,5	96,5	99,0	96,1	97,4	97,7	0,0216
Бирдин айы	99,0	97,1	99,7	96,8	97,1	97,8	0,0213
Жалган куран	99,0	96,3	99,5	95,9	98,0	97,6	0,0211
Чын куран	98,5	96,2	98,5	95,4	98,6	98,1	0,0209
Бугу	101,9	99,2	102,1	99,0	101,3	99,6	0,0208
Кулжа	103,4	100,9	104,0	101,5	101,9	99,5	0,0210
Теке	102,5	102,6	102,9	103,3	101,4	101,1	0,0213
Баш оона	101,1	102,9	101,0	103,3	101,1	101,9	0,0212
Аяк оона	99,6	101,8	99,4	102,0	99,9	101,3	0,0207
Тогуздун айы	100,5	102,9	99,7	103,0	102,2	102,8	0,0208
Жетинин айы	99,3	102,1	98,3	102,2	101,6	101,9	0,0205
Бештин айы	98,7	101,9	98,0	102,6	100,3	100,2	0,0204
Үчтүн айы '01	98,7	102,8	98,5	104,4	99,1	99,2	0,0205
Бирдин айы	99,1	103,4	97,8	104,2	102,1	101,4	0,0204
Жалган куран	100,3	105,2	96,9	104,3	108,6	107,3	0,0203
Чын куран	101,6	106,2	97,0	104,3	113,3	110,6	0,0202
Бугу	103,4	107,0	98,8	105,4	115,1	110,8	0,0203
Кулжа	104,8	109,8	99,8	107,9	117,5	114,4	0,0206
Теке	105,6	112,9	100,3	110,7	119,0	118,1	0,0209
Баш оона	103,2	113,5	98,3	111,6	115,5	118,1	0,0209
Аяк оона	102,9	114,3	98,4	112,6	114,1	118,4	0,0209
Тогуздун айы	103,0	115,3	98,0	113,0	115,5	120,8	0,0209
Жетинин айы	105,8	119,2	102,1	118,8	114,6	120,1	0,0209
Бештин айы	107,3	120,5	104,1	121,2	114,6	119,2	0,0209
Үчтүн айы '02	106,5	121,1	103,6	122,3	113,1	118,5	0,0208
Бирдин айы	106,8	122,0	104,2	123,5	112,7	118,9	0,0209
Жалган куран	106,5	122,2	103,7	123,9	112,6	118,6	0,0209
Чын куран	106,1	122,0	103,4	124,2	111,8	117,4	0,0208
Бугу	106,6	122,3	103,9	124,6	112,7	117,6	0,0209
Кулжа	109,3	125,3	106,2	127,7	116,2	120,5	0,0212
Теке	110,3	128,5	106,8	130,8	117,9	123,7	0,0217
Баш оона	109,4	128,5	106,1	130,9	116,5	123,8	0,0217
Аяк оона	109,2	128,9	106,3	131,5	115,4	123,7	0,0217
Тогуздун айы	108,7	129,7	105,8	132,5	114,7	124,0	0,0217
Жетинин айы	108,2	130,2	105,5	133,5	113,7	123,4	0,0217
Бештин айы	107,7	129,9	105,2	133,8	112,9	122,0	0,0217
Үчтүн айы '03	106,6	129,6	104,0	133,5	112,3	121,7	0,0216
Бирдин айы	106,0	129,7	103,4	133,7	111,5	121,6	0,0217
Жалган куран	106,7	130,5	103,5	133,9	113,5	123,7	0,0220
Чын куран	108,5	132,0	104,9	135,1	116,3	125,7	0,0224
Бугу	111,8	134,4	108,5	138,2	118,6	126,4	0,0231
Кулжа	112,3	137,5	108,7	141,2	120,0	129,9	0,0241
Теке	107,6	134,2	103,6	137,3	116,2	127,9	0,0236
Баш оона	104,5	131,0	100,6	133,6	113,1	125,8	0,0232
Аяк оона	105,0	132,2	101,6	135,1	112,5	126,2	0,0234
Тогуздун айы	108,1	133,5	104,3	136,3	116,5	127,8	0,0238
Жетинин айы	105,8	129,0	101,2	130,8	116,7	125,7	0,0234
Бештин айы	100,9	122,9	96,3	124,6	111,8	119,6	0,0226
Үчтүн айы '04	106,6	122,3	103,9	124,6	112,7	117,6	0,0209
Бирдин айы	109,3	125,3	106,2	127,7	116,2	120,5	0,0212
Жалган куран	110,3	128,5	106,8	130,8	117,9	123,7	0,0217
Чын куран	109,4	128,5	106,1	130,9	116,5	123,8	0,0217
Бугу	109,2	128,9	106,3	131,5	115,4	123,7	0,0217
Кулжа	108,7	129,7	105,8	132,5	114,7	124,0	0,0217
Теке	108,2	130,2	105,5	133,5	113,7	123,4	0,0217
Баш оона	107,7	129,9	105,2	133,8	112,9	122,0	0,0217
Аяк оона	106,6	129,6	104,0	133,5	112,3	121,7	0,0216
Тогуздун айы	106,0	129,7	103,4	133,7	111,5	121,6	0,0217
Жетинин айы	106,7	130,5	103,5	133,9	113,5	123,7	0,0220
Бештин айы	108,5	132,0	104,9	135,1	116,3	125,7	0,0224

Òàáëèöà I.35: (óëàíäûñû)

	РЭАК	НЭАК	РЭАК (КМШ)	НЭАК (КМШ)	РЭАК (алыскы чет өлкөлөр)	НЭАК (алыскы чет өлкөлөр)	Сомдун алмашуу курсу(1 сом үчүн АКШ долл.)
Үчтүн айы '05	95,5	122,1	87,9	121,2	116,4	124,7	0,0244
Бирдин айы	94,3	121,8	87,0	121,1	114,7	123,9	0,0243
Жалган куран	93,7	121,6	86,4	120,9	115,0	123,7	0,0244
Чын куран	93,8	121,8	86,3	120,8	116,4	124,6	0,0242
Бугу	96,1	122,9	88,4	121,8	119,7	126,1	0,0244
Кулжа	96,6	124,8	89,0	124,0	120,4	127,2	0,0244
Теке	95,6	125,9	88,5	125,5	118,6	127,2	0,0244
Баш оона	94,2	125,4	87,6	125,2	116,3	126,0	0,0244
Аяк оона	93,7	125,1	87,2	124,7	115,8	126,3	0,0244
Тогуздун айы	94,0	125,7	87,2	125,0	116,9	127,6	0,0245
Жетинин айы	94,7	126,1	87,7	125,5	118,8	128,0	0,0245
Бештин айы	94,3	125,2	87,4	124,7	118,4	126,9	0,0242
Үчтүн айы '06	93,2	124,0	86,2	123,5	118,3	125,8	0,0242
Бирдин айы	92,1	122,8	84,9	121,9	118,9	125,4	0,0241
Жалган куран	91,2	121,8	83,5	120,7	119,7	125,2	0,0242
Чын куран	90,8	121,6	83,0	120,2	120,5	126,0	0,0244
Бугу	89,7	120,9	81,7	119,0	121,0	127,4	0,0246
Кулжа	90,6	121,8	81,8	119,1	125,9	131,1	0,0248
Теке	89,5	122,4	80,5	119,6	125,6	132,1	0,0250
Баш оона	89,5	123,8	80,8	121,6	123,8	131,4	0,0252
Аяк оона	91,1	125,9	82,6	124,0	124,9	132,4	0,0254
Тогуздун айы	91,7	127,1	83,2	125,4	125,6	132,8	0,0255
Жетинин айы	91,8	127,3	83,1	125,8	126,0	132,5	0,0257
Бештин айы	92,5	127,6	83,6	126,1	126,7	132,4	0,0259
Үчтүн айы '07	93,9	128,3	84,5	126,9	129,6	133,0	0,0261
Бирдин айы	91,8	126,7	82,6	125,3	127,0	131,2	0,0259
Жалган куран	91,9	127,6	82,6	126,1	128,1	132,6	0,0262
Чын куран	90,8	126,5	81,4	125,0	127,3	131,7	0,0263
Бугу	91,3	126,1	81,7	124,5	128,5	131,2	0,0263
Кулжа	91,6	126,7	82,1	125,5	129,0	130,8	0,0263
Теке	90,2	125,9	80,7	124,8	127,5	129,6	0,0264
Баш оона	92,3	126,9	82,7	126,1	130,1	129,4	0,0265
Аяк оона	94,3	126,6	84,3	126,0	133,4	128,8	0,0267
Тогуздун айы	105,0	132,2	93,3	131,5	151,1	134,5	0,0282
Жетинин айы	104,1	133,4	92,3	132,9	150,4	135,4	0,0287
Бештин айы	103,0	132,9	91,3	132,5	148,8	134,1	0,0286
Үчтүн айы '08	100,3	129,2	88,9	129,0	145,8	129,9	0,0279
Бирдин айы	99,8	128,0	88,7	128,1	143,6	127,9	0,0276
Жалган куран	99,1	124,8	87,3	124,8	144,8	125,3	0,0274
Чын куран	98,8	124,1	86,5	124,0	146,1	125,0	0,0274
Бугу	101,2	124,4	88,4	125,0	149,4	123,8	0,0275
Кулжа	105,2	124,7	91,5	125,6	156,2	123,2	0,0277
Теке	106,1	126,1	92,0	127,3	157,5	124,2	0,0282
Баш оона	109,2	130,6	94,9	132,6	160,6	126,4	0,0287
Аяк оона	111,1	132,5	96,9	135,7	161,0	125,6	0,0283
Тогуздун айы	108,3	128,6	94,2	131,9	157,4	121,5	0,0268
Жетинин айы	108,7	127,2	94,6	131,4	157,3	118,3	0,0256
Бештин айы	111,0	127,9	97,1	134,3	156,3	115,1	0,0254
Үчтүн айы '09	115,7	134,1	103,1	144,4	154,9	113,7	0,0251
Бирдин айы	122,9	143,0	112,3	159,0	153,7	112,2	0,0245
Жалган куран	118,0	138,6	107,2	154,0	149,3	109,1	0,0238
Чын куран	113,8	133,3	102,7	148,0	145,6	105,5	0,0233
Бугу	111,3	130,2	99,8	144,4	144,4	103,6	0,0232
Кулжа	108,5	127,8	96,6	141,2	142,8	102,5	0,0231
Теке	107,3	128,5	95,8	142,8	140,3	102,0	0,0230
Баш оона	105,6	127,9	94,6	142,6	136,5	100,6	0,0229
Аяк оона	104,0	126,2	93,1	140,5	134,8	99,7	0,0227
Тогуздун айы	102,8	124,9	91,4	138,3	134,9	100,0	0,0229
Жетинин айы	101,7	123,3	90,0	136,1	134,6	99,5	0,0228
Бештин айы	103,0	124,2	91,6	138,0	134,6	99,2	0,0227

1.36-òàáëèöà: Êûðãûç Ðåñïóáëèêàñûíûí òåëë¸¸ ýêñïîðòóí ãåîãðàôèÿëûê á¸ëøòûðûù*

(млн. АКШ долларында)

	2008	2009
Áàðäûãû áîëóï	**896,1**	**863,6**
Àëûñêû ÷åò ¸ëê¸ë¸ð	**259,7**	**316,7**
Австралия	6,8	8,6
Германия	11,5	11,3
Гибралтар	3,8	0,0
Гонконг	4,3	3,9
Индия	1,0	2,0
Ирландия	0,3	0,5
Канада	2,3	1,4
Кытай	7,1	42,6
Кипр	11,6	2,7
КНДР	5,9	0,4
Латвия	2,8	2,6
Литва	0,9	0,7
Нидерланды	1,1	2,2
БАЭ	6,7	11,5
Польша	0,4	0,3
Корея Республикасы	3,5	2,0
Улуу Британия	13,8	15,3
АКШ	59,2	76,7
Турция	11,1	17,6
Франция	2,4	3,0
Швейцария	9,0	6,6
Япония	0,9	1,2
Башка мамлекеттер	93,4	103,5
ÊÌØ ¸ëê¸ë¸ðù	**636,4**	**546,9**
Казакстан	250,7	248,2
Россия	115,5	79,8
Таджикистан	62,1	76,9
Украина	7,8	8,2
Өзбекстан	157,3	98,7
Башка мамлекеттер	43,1	35,1

* УСКнын маалыматтары боюнча

1.37-òàáëèöà: Êûðãûç Ðåñïóáëèêàñûíûí êûçìàò ê¸ðñ¸òùùë¸ð èìïîðòóíóí ãåîãðàôèÿëûê ñòðóêòóðàñû*

(млн. АКШ долларында)

	2008	2009
Áàðäûãû áîëóï	**993,8**	**866,4**
Àëûñêû ÷åò ¸ëê¸ë¸ð	**314,3**	**282,3**
Австралия	0,8	0,9
Бразилия	1,1	0,8
Германия	17,5	15,2
Гибралтар	0,1	0,0
Гонконг	1,3	1,3
Индия	2,2	1,2
Ирландия	1,8	0,2
Италия	3,3	2,7
Канада	1,3	1,0
Кипр	2,1	3,4
Кытай	18,5	17,9
КНДР	1,2	0,7
Латвия	12,3	7,7
Литва	3,7	2,1
Нидерланд	4,1	2,3
БАЭ	3,7	5,7
Польша	4,4	3,8
Корея Республикасы	5,9	3,4
Улуу Британия	13,7	16,2
АКШ	24,6	19,3
Түркия	26,3	24,3
Финляндия	4,5	3,6
Франция	2,8	2,6
Швейцария	8,4	12,9
Эстония	3,5	3,9
Япония	5,1	3,9
Башка мамлекеттер	140,2	125,6
ÊÌØ ¸ëê¸ë¸ðù	**679,5**	**584,1**
Казакстан	82,6	67,0
Россия	267,3	225,8
Тажикстан	4,6	3,2
Украина	15,4	13,0
Өзбекстан	9,7	8,5
Башка мамлекеттер	299,8	266,7

* УСКнын маалыматтары боюнча

1.38-òàáëèöà: Êûðãûç Ðåñïóáëèêàñûíà òèêå ÷åò ¸ëê¸ èíâåñòèöèÿëàðûíûí òàçà àãûìûíûí êåëèøèíèí ãåîãðàôèÿëûê òүçүìү*

(млн. АКШ долларында)

	2005	2006	2007	2008	2009
ÁÀÐÄÛÃÛ	**42,6**	**107,0**	**207,9**	**377,0**	**189,4**
Àëûñêû ÷åò ¸ëê¸ë¸ð	**21,6**	**-2,3**	**111,6**	**262,8**	**193,0**
Австралия	2,5	-0,6	4,7	18,0	21,5
Австрия	—	—	15,0	0,2	—
Афганистан	—	—	—	7,0	—
Улуу Британия	23,5	29,0	26,7	35,5	42,3
Венгрия	—	—	—	0,8	-5,4
Виргин аралдары	—	3,0	-0,3	2,1	11,7
Германия	-2,7	8,4	-1,0	-6,1	—
Гонконг	—	—	—	1,6	1,5
Доминика	—	—	—	0,9	0,3
Реконструкциялоо жана өнүгүүнүн Европа банкы	0,2	0,8	-3,8	-0,5	—
Израиль	3,6	-2,4	-1,2	-0,9	1,8
Индия	-0,1	—	1,1	3,9	-0,2
Иордания	—	—	—	-0,2	—
Иран	0,8	0,9	0,4	2,0	-1,0
Исландия	—	1,4	-0,4	—	—
Италия	-1,0	-1,3	-1,0	-1,1	-1,8
Канада	0,8	8,5	5,2	95,8	79,8
Кипр	4,3	-1,4	4,4	5,7	2,0
Кытай	2,2	-36,7	18,7	35,9	22,9
Кувейт	-0,2	0,5	0,9	1,8	0,2
Латвия	—	—	—	3,7	2,1
Литва	0,1	0,9	-0,1	-0,1	—
Нидерланд	-0,1	-0,1	0,1	—	-7,7
Норманд аралдары	—	0,3	0,8	—	—
БАЭ	-0,4	1,1	0,6	2,8	-7,8
Пакистан	0,3	0,7	1,9	6,5	-0,3
Польша	-0,1	—	-0,1	-2,1	0,7
Португалия	1,4	-1,4	—	-0,3	0,5
Корея Республикасы	-7,5	-1,0	0,9	21,0	10,8
Самоа	—	—	0,1	-0,1	-1,3
АКШ	-4,4	1,5	1,3	-1,1	14,8
Сербия жана Монтенегро	—	—	—	—	1,5
Түркия	0,3	-17,6	7,3	-0,8	14,6
Швейцария	-2,4	-0,8	0,5	-0,1	-2,6
Шри-Ланка	—	—	—	-1,4	—
Башка эл аралык уюмдар	-0,1	4,2	17,1	32,5	-7,9
ÊÌØ ¸ëê¸ë¸ðü	**20,9**	**109,4**	**96,3**	**114,2**	**-3,6**
Беларусь	—	0,2	0,1	-0,4	-0,5
Казакстан	22,7	96,4	88,8	104,1	-42,3
Россия	-1,5	12,7	6,9	10,6	39,2
Тажикстан	—	-0,2	0,2	—	—
Украина	0,2	—	-0,3	0,1	—
Өзбекстан	-0,6	0,2	0,5	-0,2	-0,1

* Улуттук банктын баа берүүлөрүн эсепке алуусуз

1.39-òàáëèöà: Êûðãûç Ðåñïóáëèêàñû íà ýêîíîìèêàëûê èø êåðäèêòèí òùðë¸ðù áîþ í÷à òèêå ÷åò ¸ëê¸ èíâåñòèöèÿëàðû*

(млн. АКШ долларында)

	2005	2006	2007	2008	2009
Áàðäûãû áîëóï	**42,6**	**107,0**	**207,9**	**377,0**	**189,4**
Айыл чарбасы, аңчылык жана токой чарбасы	-1,4	-1,8	3,1	-2,9	-0,9
Тоокен өндүрүшү	23,2	7,0	26,0	-1,4	5,2
Иштеп чыгаруучу өнөр жайы	-4,2	43,7	11,3	136,3	73,2
Электр энергиясын, газды жана сууну өндүрүү жана бөлүштүрүү	-0,4	-1,8	—	—	0,9
Курулуш	4,3	0,5	5,2	41,1	7,2
Соода; автомобилдерди, тиричилик буюмдарын жана жеке колдонуучу буюмдарды оңдоо	-10,5	7,0	15,8	5,3	10,0
Мейманканалар жана ресторандар	1,5	-1,8	1,2	-0,2	2,2
Транспорт жана байланыш	2,1	7,2	8,4	-3,0	11,8
Финансы ишкердүүлүгү	25,9	45,1	83,6	103,7	-6,1
Кыймылсыз мүлк менен жасалган операциялар, ижара жана керектөөчүлөргө кызмат көрсөтүү	1,8	18,8	52,4	98,3	86,1
Мамлекеттик башкаруу	-0,2	-0,1	-0,1	—	—
Билим берүү	—	-17,6	0,3	—	—
Саламаттыкты сактоо жана социалдык жактан кызмат көрсөтүү	—	0,8	—	0,4	-0,2
Коммуналдык, социалдык жана персоналдык кызмат көрсөтүү	0,4	—	0,6	-0,6	—

* Улуттук банктын берген баасын эске алуусуз

1.40-òàáëèöà: Êûðãûç Ðåñïóáëèêàñûíà áàøêà èíâåñòèöèÿëàðûíûí ãåîãðàôèÿëûê òùçùìù*

(млн. АКШ долларында)

	2005	2006	2007	2008	2009
Áàðäûãû áîëóï	**21,8**	**68,6**	**729,0**	**150,8**	**227,8**
Àëûñêû ÷åò ¸ëê¸ë¸ð	**36,2**	**13,4**	**769,5**	**47,3**	**-105,7**
Австралия	1,2	1,2	10,3	8,8	4,1
Австрия	—	—	0,2	12,1	-12,2
Афганистан	0,6	—	—	0,4	-3,3
Белиз	—	—	—	—	64,7
Бельгия	0,2	0,2	-0,3	-0,7	1,5
Болгария	—	—	0,2	-0,3	-0,1
Улуу Британия	9,1	26,2	26,3	2,4	-4,7
Венгрия	-0,6	0,1	0,2	-0,1	-0,1
Виргин аралдары (Улуу Британия)	-1,7	4,2	11,1	9,5	-3,4
Германия	-2,1	5,3	1,7	8,6	0,5
Гонконг	—	—	—	0,3	-102,3
Грузия	—	-0,1	0,1	0,7	0,2
Индия	3,4	-1,5	—	—	-2,4
Иран	0,7	-0,2	—	1,0	0,2
Канада	-14,7	28,6	32,0	-60,8	-76,2
Кипр	0,7	4,3	4,4	6,2	3,1
Кытай	-4,3	7,7	—	32,5	146,6
Латвия	0,1	-0,4	1,2	1,7	-48,9
Люксембург	—	—	5,9	4,3	-1,7
Нидерланд	-7,7	—	2,4	1,7	-6,7
БЭА	-1,3	-0,8	3,8	0,3	2,0
Панама	1,8	-1,0	0,2	0,2	-0,3
Польша	0,2	0,1	0,1	1,3	-1,2
Португалия	—	-0,9	-0,4	0,5	0,7
Корея Республикасы	1,8	-3,3	8,1	-14,7	2,8
Словения	-0,1	—	0,4	0,1	-0,3
АКШ	66,9	-91,2	5,1	-4,5	-5,4
Түркия	5,1	0,6	-41,2	-0,9	—
Финляндия	0,4	-0,1	0,1	0,4	-0,5
Франция	-0,6	-3,2	-0,1	5,0	-3,0
Швейцария	2,6	26,1	6,4	6,3	1,1
Швеция	—	0,1	-0,1	2,0	-1,4
Япония	-0,6	-1,9	0,4	-0,2	-6,5
Эл аралык уюмдар	-14,2	15,4	582,0	21,9	-50,3
Башка өлкөлөр	-10,7	-2,2	109,1	1,2	-2,2
ÊÌØ ¸ëê¸ë¸ðù	**-14,4**	**55,2**	**-40,5**	**103,4**	**333,5**
Азербайжан	0,2	-0,1	—	-0,6	0,7
Беларусь	-1,9	1,2	-0,2	1,1	1,1
Казакстан	-10,6	9,2	13,4	19,2	14,8
Молдова	-0,6	-0,3	—	-0,4	-0,1
Россия	4,2	54,5	-52,3	67,7	312,0
Тажикстан	0,5	-2,0	2,1	5,8	-2,4
Түркмөнстан	0,4	—	-0,2	1,7	-1,9
Өзбекстан	-6,2	2,3	-3,9	7,9	9,2
Украина	-0,4	-9,5	0,3	1,1	0,1

* УСКнын маалыматтары боюнча

1.41-òàáëèöà: Ýëàðàëûê êàìäàð (áèð ìåçãèëäèí àêûðûíà êàðàòà)[1]

	2005	2006	2007	2008	2009
Дүң камдар, млн. АКШ долларында	612,4	817,1	1176,6	1224,6	1588,2
Камдык активдер*, *млн. АКШ долларында*	608,5	814,3	1193,7	1222,4	1584,3
Дүң камдар, товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр импорт айларында	3,3	3,0	3,0	4,0	4,2
Камдык активдер, товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр импорт айларында	3,2	3,0	3,0	4,0	4,2

[1] ЭВФтеги камдык позицияны кошо алганда

[2] Дүң эл аралык камдардын ликвиддүү бөлүгү

II òèðêåìå: Êûðãûç Ðåñïóáëèêàñûíûí ò¸ë¸ì òåúäåìèí òùçùù ûêìàñû

1. Êèðèøùù

Төлөм теңдеми Кыргыз Республикасынын белгилүү бир мезгилдин ичинде дүйнөнүн башка өлкөлөрү менен жүргүзүлгөн тышкы экономикалык операциялары жөнүндөгү маалыматтарды чагылдырат. Резиденттер менен резидент эместердин ортосунда ишке ашырылган бул операцияларга негизинен, товарлар, кызмат көрсөтүүлөр жана кирешелер менен жүргүзүлгөн операциялар, финансы активдери жана милдеттенмелери менен операциялар кирет.

Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеми Эл аралык Валюта Фонду тарабынан иштелип чыккан «Төлөм теңдеми боюнча колдонмо» басылмасынын бешинчи чыгаралышына ылайык түзүлөт.

Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеми Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы тарабынан түзүлөт жана Кыргыз Республикасынын Улуттук Статистика комитетинен, Улуттук банктан, коммерциялык банктардан, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинен, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу Мамлекеттик бажы комитетинен, Тышкы иштер министрлигинен, о.э. башка министрликтерден, ишканалардан жана уюмдардан алынган маалыматтарга таянат.

Кыргыз Республикасынын «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы жөнүндөгү», «Кыргыз Республикасындагы банктар жана банк иши жөнүндөгү» мыйзамдары ошондой эле, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн жана Улуттук банктын ченемдик актылары маалыматтарды топтоонун жана алардын купуялыгынын сакталышынын мыйзамдык негизин камсыз кылат.

Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеми чейрек сайын АКШ млн. доллары менен түзүлөт. Төлөм теңдеминин ушул басылмадан тышкары маалыматтары, чейрек сайын төмөнкү басылмаларда жарыяланып турат: ай сайын чыгарылуучу «Улуттук банктын бюллетени», чейрек сайын жарык көрүүчү «Кыргыз Республикасындагы инфляция боюнча баяндама» жана Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын Жылдык отчетунда. Ошондой эле, төлөм теңдеминин маалыматтары Кыргыз Республикасынын Улуттук статистикалык комитетинин "Кыргыз Республикасынын тышкы соодасы", "Кыргыз Республикасынын статистикалык жылдыгы" басылмаларында да жарыяланат. Төлөм теңдеми жана эл аралык инвестициялык позициялар боюнча маалыматтар "Төлөм теңдеминин статисикасы боюнча жылдык маалымат" жана "Эл аралык финансы статистикасы" басылмаларында жарыяланышы үчүн ЭВФке жөнөтүлөт.

2. Ò¸ë¸ì òåúäåìèí òùçùùíùí íåãèçãè ýðåæåëåðè

Төлөм теңдемин түзүүдө пайдаланылуучу резиденттик жөнүндө аныктамага ылайык, резиденттер болуп, республиканын экономикалык аймагында бир жыл же андан ашык мөөнөттө турган же турууга ниеттенип жатышкан жеке адамдар, ошондой эле Кыргызстанда товарлардын кыйла көлөмүн өндүрүү жана/же болбосо кызмат көрсөтүүлөрдү жүзөгө ашырган же республиканын аймагында жайгашкан жер участкаларына, курулушка же өндүрүш бирикмелерине ээ болгон юридикалык жактар саналат.

II.1-òàáëèöà: Ò¸ë¸ì òåúäåìèí òùçùùíùí íåãèçãè ýðåæåëåðè

Îïåðàöèÿ	Êðåäèò, ïëþñ (+)	Äåáåò, ìèíóñ (-)
Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр	*Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр экспорту*	*Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр импорту*
Кирешелер	*Алууга карата кирешелер*	*Төлөөгө карата кирешелер*
Трансферттер	*Каражаттарды алуу*	*Каражаттарды берүү*
Финансылык инструменттер менен операциялар	*Чет өлкө активдеринин (талаптарынын) азайышы*	*Чет өлкө активдеринин (талаптарынын) көбөйүшү*
	Чет өлкө милдеттенмелеринин көбөйүшү	*Чет өлкө милдеттенмелеринин азайышы*

Төлөм теңдемин түзүүнүн эрежесине ылайык, ар бир операция кош жазуу менен бири-бир статьянын кредити боюнча, экинчиси - башка статьянын дебети боюнча чагылдырылат. Финансы операциялары кошуп эсептөө (начисление) ыкмасы боюнча б.а., кошуп эсептелинген, бирок иш жүзүндө али төлөнбөгөн суммалар чагылдырылат.

Жогоруда айтылгандай, кош жазуу принциптерине ылайык, бардык кредиттелген жазуулардын суммасы бардык дебеттелген жазуулардын суммасына дал келүүгө тийиш, мына ошондуктан, теоретикалык жалпы сальдо дайыма нөлгө барабар болуусу керек. Бирок, иш жүзүндө теңдемдин жыйынтыктоочу сальдосу эч качан нөлгө жетпейт. Төлөм теңдемин түзүү үчүн пайдаланылуучу маалыматтар ар кайсы булактардан алына тургандыгы анын себеби болуп саналат. Мисалы, товарлардын экспорту боюнча маалыматтар бажы статистикасынын негизинде алынат. Ал эми экспорттолгон продукциялар үчүн валюта түрүндө түшкөн акчалар тууралуу маалыматтар банк отчетторунан келип түшөт. Ошентип, бири-биринен көз каранды болбогон булактардан алынган маалыматтарды пайдалануунун натыйжасында түзүлгөн нөлдүк эмес сальдо «таза каталар жана калтырып кетүүлөр» деп аталган кошумча статьялар менен теңделет. Ал жогоруда келтирилген сальдонун өлчөмү боюнча барабар, бирок, тескери белгиде.

3. Ò¸ë¸ì òåúäåìèí òùçùùíùí ñòðóêòóðàñû æàíà ìààëûìàò áàçàñû

Кыргыз Республикасынын төлөм теңдемин түзүү үчүн кыйла көлөмдөгү маалыматтар пайдаланылат, мында бир статья үчүн бир эле учурда, бир нече булактардан алынган маалыматтар пайдаланылышы мүмкүн. II.2-таблицасында Кыргыз Республикасынын төлөм теңдемин түзүү үчүн кайсыл жана кандай булактардан алынган маалыматтар пайдаланыла тургандыгы келтирилген.

Төлөм теңдеминин операциялары эсептердин негизги эки тобуна бириктирилет: күндөлүк операциялар эсеби жана капитал менен операциялар жана финансылык операциялар эсеби. Күндөлүк операциялар эсеби товарлар, кызмат көрсөтүүлөр, кирешелер, күндөлүк трансферттер менен операцияларды чагылдырат. Капитал менен операциялар жана финансылык операциялар эсеби капиталдык эсептен жана финансы эсебинен турат жана күндөлүк операциялар эсебинде чагылдырылуучу товарлардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн агымы кандайча каржылана тургандыгын көрсөтөт.

Ñîîäà áàëàíñû. Соода балансы товарлардын ФОБ баасындагы экспорту менен импортунун наркынын ортосундагы айырма эсептеле тургандыгын билдирет. Товарлардын ФОБ баасы боюнча экспортунун жана товарлардын СИФ баасы боюнча импортунун наркы тууралуу маалыматтар Улуттук Статистика комитетинен алынат жана алар бажы органдарынан алынган маалыматтарга жана ишканалардын маалыматтарына таянат. 2007-жылга чейин импорттун ФОБ баасындагы наркы Улуттук банк тарабынан УСКнын ишканаларга жүргүзгөн изилдөөлөрүнүн натыйжасында алынган СИФ баасындагы импорттогу камсыздандыруу боюнча чыгашалардын жана транспорттук чыгашалардын үлүшүнө баа берүү ыкмасында аныкталган. 2007-жылдан тартып УСК ФОБ баасындагы импортту эсептөөнү өз алдынча жүргүзүп келүүдө. Товарлардын экспорту боюнча маалыматтарга Улуттук Статистика комитети Кыргыз Республикасынын аэропортторунда чет өлкө авиакомпаниялары алуучу товарлар боюнча маалыматтарды, импорт боюнча маалыматтарга – чет мамлекеттердин портторунда Кыргыз Республикасынын резиденттери авиа-темиржол компаниялары тарабынан алынган товарлар боюнча маалыматтарды кошот. 1993-1995-жылдар аралыгында «алып-сатарлардын» импорту чартердик рейстердин жүргүнчүлөрүнүн санын бир «алыпсатар» тарабынан алынып келинген товарлардын орточо көлөмүнө көбөйтүүнүн негизинде баалоо жолу менен аныкталган. Бирок, 1996-жылдан тартып, төлөм теңдеминде Бажы кызматы департаментинин «алыпсатарлардын» импорту боюнча маалыматтары кошо катталууда, ал эми 1997-жылдан тартып бул маалыматтар Улуттук Статистика комитетинин “алыпсатарлардын” каттоодон өткөрүлбөгөн соода иштери боюнча маалыматтар менен толукталган, бул маалыматтар бажы постторунда жүргүзүлгөн иликтөөнүн негизинде баалоо жолу менен түзүлөт.

2006-жылдан тартып УСК товарлардын экспортунун жалпы көлөмүнө айыл-чарба азыктүлүгүнүн негизги түрлөрүнүн бажы статистикасында эске алынбаган экспортун кошуп келүүдө. Кошумча эсептөө отчеттук мезгилден кийинки май-июнь айларында жылына бир жолу балանстык

ыкмада ишке ашырылат: ресурстар минус пайдалануу, мында ресурстар (өндүрүш плюс импорт), ал эми пайдалануу (жеке керектөө плюс өндүрүштүк керектөө плюс экспорт плюс жоготуулар).

Êûçìàò ê¸ðñ¸òùù¸ë¸ð. Òðàíñïîðòòóê êûçìàò ê¸ðñ¸òùù¸ë¸ðäùí экспорту Улуттук статистика комитети тарабынан тиешелүү транспорттук уюмдардан жана ведомстволордон бөлөк, темир жол транспорту, аба транспорту, автомобиль транспорту боюнча уюмдардан алынган маалыматтардын о.э. банк статистикасынан чогулган маалыматтардын негизинде аныкталат. Жүк ташуу менен байланыштуу транспорттук жана камсыздандыруу кызмат көрсөтүүлөрүнүн импорту, “соода балансынын” бөлүгүндө жазылып кеткендей, СИФ баасындагы импорттун наркындагы үлүш катары баа берүү менен аныкталат. Ушуга эле «Кыргызгаз» АКсы тарабынан сунушталган кызмат көрсөтүүлөрдүн экспорту/импорту боюнча (газды ташып жеткирүү) маалыматтар, ири ишканалардын, ведомстволордун, банк статистикасынын, о.э. Кыргыз Республикасындагы авиакомпанияларынын кирешелери жана чыгашалары боюнча чет өлкө авиакомпанияларынын агентстволорунун маалыматтары кошулган. 1999-жылга чейин импорт боюнча **“êûäûðóóëàð”** статьясында чет өлкөлөрдөгү туристтик фирмалардын чыгашалары, ал эми экспорт боюнча мейманканалардын, эс алуу үйлөрүнүн, дарылануучу жайлардын резидент эместерден алынуучу кирешелери чагылдырылып келинген (коммерциялык банктардын отчетторунан алынган маалыматтарды эске алуу менен). 1999-жылдан баштап “кыдыруулар” статьясы республикага (республикадан) келип жатышкан (кетип жатышкан) жарандардын санына негизделген ыкма боюнча аныкталуууда. **Êóðóëóø áîþí÷à êûçìàò ê¸ðñ¸òùù¸ë¸ð ñòàòüÿñû íäà** банк статистикасынан, УСКдан алынган, Кыргыз Республикасынын резидент эмес курулуш компанияларын тартуучу ишканалардан, чет өлкөдө кызмат көрсөтүп жатышкан курулуш уюмдарынан жыйналган маалыматтары, о.э. биргелешкен ири ишканалар тарабынан берилген маалыматтар чагылдырылат. **Ôèíàíñûëûê êûçìàò ê¸ðñ¸òùù¸ë¸ðä¸** мына ушундай кызмат көрсөтүүлөрдү коммерциялык банктар тарабынан сунуштоо жана алуу боюнча банк статистикасынан алынган жана Улуттук банк тарабынан финансылык кызмат көрсөтүүлөрдү алуу жөнүндө маалыматтар чагылдырылат. **Êîìïüþòåðäèê æàíà ìààëûìàò áåðùù êûçìàò ê¸ðñ¸òùù¸ë¸ðù** боюнча маалыматтардын толук жана өзүнө бардыгын камтуучу булактарынан болуп, азыркы учурда банк статистикасы саналат. **Ìàìëåêåòòèê êûçìàò ê¸ðñ¸òùù¸ë¸ðä¸** Тышкы иштер министрлигинен жана Улуттук банктын ички булактарынан алынуучу Кыргыз Республикасынын элчиликтерин жана өкүлчүлүктөрүн күтүүгө кеткен чыгашалар; чет өлкөлөрдүн Кыргыз Республикасында жайгашкан элчиликтерин жана өкүлчүлүктөрүн күтүүгө кеткен чыгашалар чагылдырылат, алар банк статистикасынын негизинде жыйналып алынат. **Èøêåðäèê êûçìàò ê¸ðñ¸òùù¸ë¸ð** боюнча маалыматтар Улуттук банк тарабынан кызматтардын ушул түрүн пайдалануучу жана аларды көрсөтүүчү болуп саналган ишканалардан алынат. Бул статьяга **“òåõíèêàëûê æàðäàìäàð áîþí÷à”** кызмат көрсөтүүлөрдүн импорту дагы кирет, алар жөнүндө маалымат булагы болуп ЭВФтин баа берүү маалыматтары жана инвестициялык долбоорлорду жүзөгө ашырып жатышкан уюмдардын маалыматтары саналат. **Áàøêà êûçìàò ê¸ðñ¸òùù¸ë¸ðã¸** жогоруда жазылган статьяларда камтылбаган кызмат көрсөтүүлөр кошулган жана бул маалыматтын булактары болуп, УСКнын ишканалардан алынган жана банк статистикасынын маалыматтары саналат.

Êèðåøåëåð. Бул статья өзүнө өндүрүш факторлорун, атап айтканда, эмгек жана капиталды пайдалангандык же бергендик үчүн төлөмдөрдү жана келип түшүүлөрдү камтыйт жана эки эсепке: эмгекке төлөөлөр жана инвестициялардан кирешелер эсебине бөлүнөт. Эмгекке төлөөлөр резидент эместер тарабынан Кыргыз Республикасынын резиденттеринен алынган айлык акыларды камтыйт же тескерисинче. Тике, портфелдик жана башка инвестициялардан кирешелер өзүнө келип түшүүлөрдү жана резиденттердин чет өлкө финансылык активдерине жана милдеттенмелерине кошуп эсептелинген төлөмдөрдү камтыйт. Тике инвестициялардан түшкөн кирешелер боюнча маалыматтар ишканалардан алынган отчеттордун негизинде, Улуттук Статистика комитетинен о.э банк статистикасынан алынат. Портфелдик инвестициялардан кирешелер боюнча маалыматтар Улуттук банктын сыяктуу эле, коммерциялык банктардын ички булактарынан алынат. Ал эми жана башка инвестициялардан түшкөн кирешелер боюнча маалыматтар Улуттук банктын ички булактарынан (ЭВФтин кредиттери жана Улуттук банк тарабынан тейленген кредиттер боюнча пайыз-

дар), Финансы министрлигинен (мамлекеттик кредиттер боюнча пайыздар) жана ишканалардан (мамлекеттик эмес кредиттер боюнча пайыздар) алынат. Эмгекке төлөөлөр боюнча маалыматтар Улуттук Статистика комитети жана Улуттук банк тарабынан чет өлкөлүк жумушчуларды тартуу менен иштеген ишканалардан алынат.

Òðàíñôåðòòåð. Трансферттер күндөлүк эсепте чагылдыруучу күндөлүк жана капиталдык эсепте чагылдырылуучу капиталдык трансферттер болуп бөлүнүшөт. **Êàïèòàëäûê òðàíñôåðòòåðãå**: негизги капиталга менчик укугун берүү; кредитор тарабынан карызды жокко чыгаруу (аннулирование); негизги капиталды сатып алуу же сатуу менен байланышкан акчалай активдерди өткөрүп берүү; калктын көчүп кетип жатышына байланыштуу, көчүп кетип жаткандар өз резиденттүүлүгүн алмаштырышкан учурда, алардын мүлктөрүнүн жана финансылык активдеринин агымына карата компенсациялоочу жазуу болуп саналган трансферттер камтылат. Трансферттердин бардык калган түрлөрү **êùíä¸ëùê òðàíñôåðòòåðãå òèåøåëùù áîëîò**. Биздин өлкөгө мүнөздүү күндөлүк трансферттердин мисалы болуп гуманитардык жардам саналат, ал төлөм теңдеминде дебет боюнча – товарлардын импорту катары, кредити боюнча - трансферттер сыяктуу компенсациялоочу өткөрүү катары чагылдырылат. Күндөлүк расмий трансферттерге товарлар жана техникалык жардам түрүндөгү гранттар ошондой эле, эл аралык уюмдар фондуна чегерүүлөр таандык болот. Гуманитардык жардамдар боюнча маалыматтар Улуттук Статистика комитетинен товарлардын импорту жөнүндө маалыматтар менен кошо алынат. Техникалык жардамдарга баа берүүдө ЭВФтин маалыматтары пайдаланылат. Эл аралык уюмдар фондуна чегерүүлөр боюнча маалыматтар Улуттук банк тарабынан Экономика жана финансы министрлигинен алынат. Калктын чет өлкөгө жана чет өлкөдөн акчалай которуулары түрүндө көрсөтүлгөн жеке күндөлүк трансферттер тууралуу маалыматтар негизинен, Улуттук банк тарабынан Транспорт жана коммуникация министрлигинен жана банк статистикасынан алынат. Капиталдык расмий трансферттердин көлөмүн аныктоо үчүн Улуттук банк товарлар түрүндөгү гранттардын жалпы көлөмүндө капиталдык товарларды бөлүп көрсөтөт. Алар боюнча маалыматтар Улуттук Статистика комитетинен алынган. Мигранттардын трансферттерин Улуттук банк алардын саны жөнүндө Улуттук Статистика комитетинен алынган маалыматтардын негизинде жана мигранттардын алып келүүчү/ алып кетүүчү активдеринин орточо наркын баалоо жолу менен аныктайт.

2000-жылдан тартып Улуттук банк, «чет өлкөдө иштеп жүргөндөрдүн акча которуулары» статьясы боюнча жеткире баалоону жүргүзүп келет. Жеткире эсептөө суммасы расмий каттоодон өткөрүлгөн акча которуулар жана жеткире эсептөөгө чейинки коэффициент катары аныкталат. Иштеп жүргөндөрдүн акча которуулары боюнча дүйнөлүк коомчулукта көп сандаган иликтөөлөр жүргүзүлүп келет жана ал иликтөөлөрдүн ар бири капиталдын нак түрдө агылып кире тургандыгына баа берилгендигин көрсөтөт. Улуттук банк өз баа берүүлөрүндө аталган иликтөөлөргө таяна алат жана коэффициентти жыл сайын өзгөртө алат.

Ôèíàíñû ýñåáè. Финансы эсеби өзүнө алардын натыйжасында резиденттердин чет өлкө активдери жана милдеттенмелери көбөйүүгө же азайууга дуушар болгон операцияларды камтыйт. Мына ошого байланыштуу, резиденттер чет өлкө финансы активдерин резидент эместерден гана эмес, резиденттерден да сатып алууга мүмкүнчүлүгү болгондугунан улам, финансы эсебинде резиденттердин ортосундагы чет өлкө активдери менен операциялар да чагылдырылышы мүмкүн. Финансы эсебинин чегинде активдердин ар бир түрү боюнча операциялар таза түрүндө катталат. Ошентип, жазууларда ошол түрдөгү активдер же милдеттенмелер менен бардык оң жана терс операциялардын белгилүү бир мезгил ичиндеги таза суммардык өзгөртүлүшү чагылдырылат. Активдердин суммасынын таза азаюусу жана милдеттенмелердин суммасынын таза көбөйүшү кредит боюнча катталат, ал эми активдердин суммасынын таза көбөйүшү жана милдеттенмелердин суммасынын таза кыскарышы дебет боюнча чагылдырылат. Финансы эсебинин компоненттери функционалдык белгилер боюнча классификацияланат жана тике, портфелдик инвестициялар, башка инвестициялар жана камдык активдер болуп бөлүнүшөт.

Òèêå èíâåñòèöèÿëàðäà башка өлкөнүн чарбалык бирдигин (тике инвестицияларды алышкан

ишканалар) башкарууга катышуу максатында бир өлкөнүн (тике инвестор) жеке адамдары жана юридикалык жактары тарабынан жүзөгө ашыруучу инвестициялар чагылдырылат. Тике инвестициялар катары, ишкананын капиталына катышуу формасындагы тике инвестордун капиталдык салымдары гана эмес, тике инвестор менен тике инвестициялоо ишканаларынын ортосунда болуп өткөн инвестициялардын башка бардык формалары классификацияланат. Мисал катары, тике инвестор тарабынан ишканаларга берилген кредиттер же тике инвестиция катары каралган жерди узак мөөнөткө ижаралоо саналат. Тике инвестициялар чет өлкөгө инвестицияларга же ички экономикага инвестицияга бөлүнөт. Тике инвестициялар боюнча маалыматтарды Улуттук банк Улуттук Статистика комитетинен алат. Ал эми, бул комитет өз кезегинде маалыматтарды ири биргелешкен айрым ишканалардан чогултат.

Ï îðòôåëäèê èíâåñòèöèÿëàðãà баалуу кагаздар жана карыздык баалуу кагаздар менен операциялар, киреше алуу максатында гана жүргүзүлгөн операциялар чагылдырылат. Портфелдик инвестицияларды тике инвестициялардан айырмалоочу шарттуу критерий болуп, инвестордун ишкананын кадимки эле акцияларынын 10 же андан ашык пайызына ээ болуусу саналат. Портфелдик инвестициялар, өз кезегинде, активдер жана милдеттенмелер менен операцияларга о.э. финансы инструменттеринин түрү боюнча (капиталга катышууну камсыз кылган баалуу кагаздар жана карыздык баалуу кагаздар) классификацияланат. Портфелдик инвестициялар боюнча маалыматтарды Улуттук банк ички булактардан, коммерциялык банктардан, Кыргыз Республикасынын финансы рыногуна көзөмөлдүк жана жөнгө салуу кызматынан, ири биргелешкен ишканалардан алат.

Ôèíàíñû äåðèâàòèâäåðè - алардын иштөө шарттары, айрым башка финансы инструменттерине же мүнөздөмөлөрүнө (чет өлкө валютасы, мамлекеттик облигациялар, акцияларга баанын индекси, пайыздык чендер жана башкалар сыяктуу) же кийинчерээк сатылып алынышы же сатылышы мүмкүн болгон кайсы болбосун биржалык товарларга (алтын, кант, кофе жана башка) «байланыштуу» болгон финансы инструменттери. Финансы деривативдери ээлерине алдын ала сүйлөшүлгөн, келечектеги белгилүү бир мезгилде, аныкталган активдерди алууга укукту камсыз кылат, мисалы, накталай акча формасында, баштапкы финансы инструменти жана башка. Туунду финансы инструменттеринин катарына опциондор (валюталык, пайыздык, товардык ж.б), жүгүртүлүүчү финансы фьючерстери, варранттар жана валюталык же пайыздык своптор жөнүндө келишимдер катары инструменттер кирет. Туунду инструменттери менен бүтүмдөр операциялардын өз алдынча топторуна бөлүнүп турат (негизгиси финансылык); аларды эсепке алуу туунду контракттын негизинде жаткан жана алар өздөрү «байланыштуу» мүнөздөмөгө таандык болгон баалуу кагаздар же товарлар менен операцияларды каттоодон башка жүргүзүлөт. Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеминде финансы деривативдери алтындын баасын хеджирлөө менен берилген жана алар боюнча маалыматтар ишканалар тарабынан берилет.

Æàíà áàøêà èíâåñòèöèÿëàð да активдер, милдеттенмелер менен операцияларга классификацияланат жана өзүнө кредиттерди, кредитордук жана дебитордук карыздарды, депозиттерди, накталай чет өлкө валютасын, улуттук валютаны жана жогоруда келтирилген категорияларга кирбеген башка активдерди жана милдеттенмелерди камтыйт. Коммерциялык банктардын чет өлкө активдери/милдеттенмелери боюнча маалыматтар Улуттук банк тарабынан коммерциялык банктардын отчетторунан алынат. Өкмөт тарабынан же анын гарантиясы астында алынган чет өлкө кредиттери ошондой эле, аларды тейлөө боюнча маалыматтар Улуттук банк тарабынан Финансы министрлигинен, ишканалардан жана башкы банктын өзүнүн ички булактарынан алынат. Улуттук банк тарабынан тейленген кредиттер боюнча маалыматтар өзүнүн ички булактарынан алынат. Мамлекеттик эмес кредиттер боюнча маалыматтар ошол кредиттерден пайдаланышкан ишканалардан алынат. Резидент-ишканалардын (соодалык кредиттер) кредитордук жана дебитордук карыздары тууралуу маалыматтар Улуттук банк тарабынан Улуттук Статистика комитетинен алынат, ал эми Комитет маалыматтарды ишканалардан жыйнайт. Чет мамлекеттердеги ишканалардын эсептери боюнча маалыматтарды Улуттук банк ишканалардан алат. Негизинен, Кыргызстандын эл аралык финансы институттарынын фондуларына төлөмдөрүн чагылдырган ж.б. активдер боюнча

маалыматтарды Улуттук банк Финансы министрлигинен жана Улуттук банктын ички булактарынан алат. Төлөм теңдеми кошуп эсептөө (начисление) ыкмасы боюнча түзүлө тургандыгына байланыштуу, кредиттер боюнча негизги суммалар жана төлөөгө карата пайыздар төлөө мөөнөтү узартылышы мүмкүн болгон б.а., убагында төлөнбөгөн бир мезгил аралыгындагы чегерилген суммаларды чагылдырат. Кошуп эсептелинген сумма менен иш жүзүндө төлөнгөн сумманын ортосундагы айырма «жана башка инвестициялар» статьясында, мөөнөтүндө төлөнбөгөн суммаларга өзгөртүүлөр катары чагылдырылат. Эгерде, мөөнөтүндө төлөнбөгөн суммалар жаңы кредит катары кайра таризделе турган болсо, анда төлөм теңдеминде мөөнөтүндө төлөнбөгөн суммалардын азайышы түрүндө жана карыздарды реструктуризациялоо жаңы кредитти алуу формасында чагылдырылат.

Êàìäûê àêòèâäåð төлөм теңдеминин тартыштыгын каржылоо үчүн пайдаланылышы мүмкүн болгон Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын чет өлкө активдеринен турат. Төлөм теңдеминде монетардык алтын менен операцияларга (Улуттук банк менен акча-кредиттик жөнгө салуу боюнча чет өлкө органдарынын ортосундагы операциялар гана), атайын карыз алышуу укугу, эркин конвертирленүүчү валюта активдери, ликвиддүү чет өлкө баалуу кагаздары жана ж.б. ликвидүү чет өлкө активдери менен операцияларга байланыштуу болгон камдык активдердеги өзгөрүүлөр чагылдырылат. ЭВФтин камдык активдери жана кредиттери, ошондой эле Улуттук банктын төлөм теңдеминде чагылдырылуучу башка активдери жана милдеттенмелери боюнча маалыматтар, Улуттук банктын ички булактарынан алынган маалыматтарга негизделген.

4. Ò¸ë¸ì òåúäåìèí ñóíóø êûëóóíóí ôîðìàëàðû

Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеми нейтралдуу жана аналитикалык формаларда берилет. **Íåéòðàëäóó ôîðìà** (I тиркеме, I.1-таблица) өзүнө төлөм теңдеминин бардык статьялары эки тилкеде, өзүнчө кредит жана дебет боюнча, мында, кредит боюнча өткөрүүнүн суммасы таза каталарды жана калтырып кетүүлөрдү эске алуу менен дебет боюнча өткөрүүдөгү суммага барабар болот же сальдолонгон түрүндө чагылдырылышы менен мүнөздөлөт. Нейтралдуу формада берүүдө төлөм теңдеминин жалпы сальдосу дайыма нөлгө барабар болот.

Àíàëèòèêàëûê ôîðìàäà (I таблица) бардык статьялар сальдолонгон түрүндө көрсөтүлөт. Төлөм теңдеминин жалпы сальдосу конкреттүү өлкөнүн өзгөчөлүгүн эске алуу менен аныкталган өзүнчө бир статьянын суммасы катары түзүлөт. Бул статьялар көз карандысыз (б.а. өз максатына жооп берген) жүзөгө ашырылуучу жана андан төлөм теңдеминин жыйынтыкталган сальдосунун өлчөмү көз каранды болгон операцияларды чагылдырууга тийиш. Бул статьялар «чектен тышкары» статьялары деп аталат. «Чекке чейинки» статьяларынын калган бардык операциялары төлөм теңдеминин сальдосун каржылоо максатында жүзөгө ашырылат. Бул операциялар аргасыздан жүргүзүлүп, көз каранды жана Улуттук банк менен Өкмөттүн жөнгө салуучу аракеттерине байланыштуу. Ошентип, төлөм теңдеминин сальдосу субъективдүү ой жүгүртүү үчүн элементтерди камтып турса да, төлөм теңдеминин сальдосунун өлчөмүн ченөөгө, анын каржыланышындагы керектөөлөрдү аныктоого мүмкүндүк берет.

II.2-òàáëèöà: Êûðãûç Ðåñïóáëèêàñûíûí ò¸ë¸ì òåúäåìèí òùçùù ù÷ùí Óëóòòóê áàíê òàðàáûíàí ïàéäàëàíûëóó÷ó ìààëûìàò áóëàêòàðû

Ò¸ë¸ì òåúäåìèíèí ñòàòüÿëàðû	Ìààëûìàò áóëàêòàðû	Ìààëûìàòòàðäûí ìàçìóíó
Êùíä¸ëùê îïåðàöèÿëàð ýñåáè		
Òîâàðëàð		
Товарлардын экспорту (ФОБ)		
экспорт	УСК	
порттордон алынуучу товарлар	УСК	
монетардык эмес алтын	УСК	
Товарлардын импорту (ФОБ)	УСК	
импорт (СИФ)	УСК	
нарк боюнча оңдоолор	УСК, КРУБ	ишканаларды иликтөөнүн негизинде СИФ наркы боюнча импорттогу транспорттук жана камсыздандыруу кызмат көрсөтүүлөрдүн үлүшү боюнча УСКнын баа берүүсү
порттордон алынуучу товарлар	УСК	ишканалардын отчетторунун негизинде бункердик отундун импорту боюнча маалыматтар
Êûçìàò ê¸ðñ¸òùù븠ð		
Транспорттук кызмат көрсөтүүлөр	УСК, КБ	ишканаларды иликтөөнүн негизинде СИФ наркы боюнча импорттогу транспорттук сарптоолордун үлүшүнө УСКнын баасы
Кыдыруулар	УСК	республикага (республикадан) келген (кеткен) жарандардын санынын негизинде түзүлгөн ыкмага ылайык баа берүү
Байланыш кызмат көрсөтүүлөрү	Транспорт жана коммуникация министрлиги	
Курулуш кызмат көрсөтүүлөрү	УСК, ишканалар	
Камсыздандыруу кызмат көрсөтүүлөрү	УСК, ишканалар, КБ	ишканаларды иликтөөнүн жана банк статистикасынын маалыматтарынын негизинде СИФ наркы боюнча камсыздандыруулардын импорттогу үлүшүнө УСКнын баасы
Финансылык кызмат көрсөтүүлөр	Улуттук банк, КБ	
Компьютердик жана маалымат кызмат көрсөтүүлөрү	КБ	
Мамлекеттик кызмат көрсөтүүлөр	Тышкы иштер министрлиги, КБ	Кыргыз Республикасынын чет өлкөлөрдөгү өкүлчүлүктөрүн күтүүгө кеткен чыгашалар боюнча маалыматтар; чет өлкөлөрдүн Кыргыз Республикасындагы өкүлчүлүктөрүнүн чыгашалары жөнүндө маалыматтар
Ишкердик кызмат көрсөтүүлөр	УСК, КБ, ишканалар	8 ВЭС-кызмат көрсөтүүлөр отчеттуулук формасы боюнча ишканалардан топтолгон башка ишкердик техникалык кызмат көрсөтүүлөр боюнча маалыматтар
анын ичинде, техникалык жардам	ЭВФ, Финансы министрлиги	баа берүү маалыматтары
Жана башка кызмат көрсөтүүлөр	УСК, КБ	8 ВЭС-кызмат көрсөтүүлөр отчеттуулук формасы боюнча ишканалардан топтолгон жана башка ишкердик кызмат көрсөтүүлөр боюнча маалыматтар

II.2-òàáëèöà: (óëàíäûñû)

Ò¸ë¸ì òåúäåìèíèí ñòàòüÿëàðû	Ìààëûìàò áóëàêòàðû	Ìààëûìàòòàðäûí ìàçìóíó
Êèðåøåëåð		
Эмгек акылар	УСК, КБ, ишканалар	
Инвестициялардан кирешелер		
Тике инвестициялар боюнча кирешелер	УСК, КБ	1-ИНВЕСТ отчеттуулук формасы боюнча биргелешкен жана чет өлкө ишканаларынан алынган тике инвестициялардан кирешелер тууралуу маалыматтар
Портфелдик инвестициялар боюнча кирешелер	Улуттук банк, КБ	
Башка инвестициялар боюнча кирешелер		
Кредиттер боюнча пайыздар		
АКЖО	Улуттук банк	
Мамлекеттик башкаруу сектору	ФМ, Улуттук банк, ишканалар	
Банктар	КБ	
Башка секторлор	ишканалар	
Башка инвестициялар боюнча ж.б. кирешелер	Улуттук банк, КБ, ишканалар	Улуттук банктын эл аралык камдарды тескөөгө байланыштуу кирешелери жана чыгашалары боюнча маалыматтар; коммерциялык банктардын жана ишканалардын чет өлкөлөрдөгү активдеринен кирешелер
Êúíä¸ëúê òðàíñôåðòòåð		
Гуманитардык жардам	УСК, ишканалар	
Техникалык жардам	ЭВФ	алынган техникалык жардам боюнча баа берүү маалыматтары
Башка гранттар	Улуттук банк	
Эл аралык уюмдарга төлөмдөр	Финансы министрлиги	
Иштеп жүргөндөрдүн акча которуулары	Транспорт жана коммуникация министрлиги, КБ, Улуттук банктын баасы	

II.2-òàáëèöà: (óëàíäûñû)

Ò¸ë¸ì òåúäåìèíèí ñòàòüÿëàðû	Ìààëûìàò áóëàêòàðû	Ìààëûìàòòàðäûí ìàçìóíó
Êàïèòàë ìåíåí îïåðàöèÿëàð ýñåáè æàíà ôèíàíñûëûê îïåðàöèÿëàð ýñåáè		
Êàïèòàëäûê òðàíñôåðòòåð		
Товарлар түрүндөгү гранттар	УСК	товарлар түрүндөгү гранттардын жалпы көлөмүндөгү капиталдык товарлардын үлүшүнө баа берүү
Миграцияга байланыштуу трансферттер	УСК	көчүп кетип-келип жаткандардын саны боюнча расмий маалыматтардын негизинде, көчүп кетип жаткандардын трансферттерине УСКнын баасы
Карызды кечүү	ишканалар	
Òèêå èíâåñòèöèÿëàð		
Чет өлкөгө	КБ	
Кыргыз Республикасына	УСК, КБ, ишканалар	1-ИНВЕСТ отчеттуулук формасы боюнча биргелешкен жана чет өлкө ишканаларынан алынган тике инвестициялар боюнча маалыматтар
Ïîðòôåëäèê èíâåñòèöèÿëàð		
Карыздык баалуу кагаздар	Улуттук банк, КБ, Кыргыз Республикасынын финансы рыногун көзөмөлдөө жана жөнгө салуу кызматы	
Ôèíàíñû äåðèâàòèâäåðè	ишканалар	
Áàøêà èíâåñòèöèÿëàð		
Активдер		
Нак акчалар жана депозиттер		
Банктар	КБ	
Башка секторлор	ишканалар	
Соода кредиттери	УСК	
Башка активдер		
АКЖО	Улуттук банк	
Мамлекеттик башкаруу сектору	Финансы министрлиги	
Милдеттенмелер		
Нак акчалар жана депозиттер		
Банктар	КБ	
Соода кредиттери	УСК	
Кредиттер		
АКЖО	Улуттук банк	ЭВФтин кредиттери жөнүндө маалыматтар
Мамлекеттик башкаруу сектору	Финансы министрлиги, Улуттук банк, ишканалар	мамлекеттик сектор тарабынан же анын гарантиясы астында алынган/төлөнгөн кредиттер жөнүндө маалыматтар
Банктар	КБ	коммерциялык банктар тарабынан алынган кредиттер боюнча банк статистикасынан алынган маалыматтар
Башка секторлор	ишканалар	Өкмөттүн кепилдигисиз алынган/төлөнгөн кредиттер жөнүндө маалыматтар
Мөөнөтү өткөрүлүп жиберилген карыздар	Финансы министрлиги, КБ, ишканалар	
Камдык активдер	Улуттук банк	

III òèðêåìå: Ò¸ë¸ì òåúäåìèíèí «Êûäûðóóëàð» ñòàòüÿñûíà áàà áåðùùíùí ûêìàñû

«Кыдыруулар» статьясына баа берүү ыкмасы чет өлкөлөрдөгү резиденттердин жана республикадагы резидент эместердин чыгашаларын бир кыйла так жана толук чагылдыруу, мейманканалардан, эс алуу үйлөрүнөн жана туристтик компаниялардан маалыматтарды жыйноонун салттуу түрдө колдонулуп келген ыкмасынын ордуна колдонуу максатында иштелип чыккан. «Кыдыруулар» статьясы боюнча маалыматтарды жыйноонун колдонулуп келинген ыкмасы операциялардын бир бөлүгүн гана камтыган жана төлөм теңдемин түзүүнүн эл аралык тажрыйбаларына ылайык бул статьяны мүмкүн болушунча баа берүү жолу менен аныктоо дурус болмокчу.

«Кыдыруулар» статьясы боюнча кызмат көрсөтүүлөрдүн экспорту/импорту бир келүүчүгө/кетүүчүгө туура келүүчү чыгашаларын келип/кетүүчү жарандардын санына көбөйтүүнү билдирет.

Аталган статья боюнча эсептөөлөр кыдыруулардын категориясы боюнча алардын максатын төмөндөгүлөргө бөлүү менен жүргүзүлөт:

- кызматтык,
- туристтик,
- жеке,
- коммерциялык.

Чыгашалар кыдыруулардын максатынын ар бир категориясы боюнча өзүнчө, баа берүү менен эсептелинет.

Чет өлкөлөрдө иш боюнча кыска мөөнөттүү кыдырууларда жүргөн кыргыз жарандарынын чыгашаларына баа берүү күнүнө 3 жолу тамактануунун наркын жана ал жерлерде жашаган турак-жайлар үчүн чыгашаларын камтыган бир күндүк (суткалык) төлөмдөрдүн минималдуу нормасынын негизинде аныкталат. Бул нормалар Кыргыз Республикасынын Өкмөтү тарабынан белгиленет. Эс алуу же коммерциялык (шоп-турлар) максаттар менен кыдырууларга баа берүү үчүн туристтик фирмалардын жол киренин наркын (аба-темир жол билеттеринин наркы) кошпогондогу, эс алууларга жана шоп-турларга жолдомолордун наркы жөнүндөгү маалыматтары пайдаланылат. Туристтердин бул чыгашалары туристтердин жеке максаттардагы сарптоолору боюнча маалыматтарды камтыйт, анда аларды республиканын ичинде андан ары сатып өткөрүү үчүн товарларды алууга чыгашалары камтылбайт.

Кыргызстанга келген чет өлкө жарандарынын чыгашалары дагы баа берүү негизинде эсептелинет жана бир күндөгү тамак аштарына орточо алынган чыгашаларды, республиканын мейманканаларында бир күн тургандыгы, ошондой эле республиканын аймагында болуу учурундагы кошумча чыгашаларын камтыйт.

«Кыдыруулар» статьясына баа берүүнүн аталган ыкмасы Улуттук статистика комитетинин жана Мамлекеттик бажы комитетинин расмий маалыматтарынын, ошондой эле туристтик фирмалардын жана мейманканалардын маалыматтарынын негизинде жүзөгө ашырылат.

IV òèðêåìå: Íîìèíàëäóó æàíà ðåàëäóó ýôôåêòèâäùù àëìàøóó êóðñóí ýñåïò¸¸ ûêìàñû

Номиналдуу алмашуу курсунун салмактанып алынган орточо маанисин билдирген жана кароого алынып жаткан өлкөнүн бааларынын соода боюнча өнөктөш өлкөлөрдөгү бааларга карата өзгөрүү тенденциясын эске албаган алмашуу курсу **íîìèíàëäóó ýôôåêòèâäùù àëìàøóó êóðñó** деп аталат (НЭАК-NEER nominal effective exchange rate).

Номиналдуу эффективдүү алмашууу курсу конкреттүү өлкөдөгү алмашуу курсу анын соода боюнча өнөктөш өлкөнүн курсуна салыштырмалуу базалык мезгилге карата канчалык өзгөрүүгө дуушар болгондугун аныктоого мүмкүндүк берет. Бирок, номиналдуу эффективдүү алмашуу курсунун өзгөрүүсү валютанын сатып алуу жөндөмдүүлүгүн же кандайдыр бир мезгил аралыгында ошол өлкөдө өндүрүлгөн жана экспорттук потенциалга ээ болгон товарлардын атаандаштыкка жөндөмдүүлүгү канчалык деңгээлде өзгөрүүгө дуушар болгондугун көрсөтпөйт. Кандайдыр бир мезгил ичинде конкреттүү валютанын сатып алуу жөндөмдүүлүгү канчалык өзгөрүүгө дуушар болгондугун аныктоо үчүн реалдуу эффективдүү алмашуу курсу эсептелинет (РЕАК-REER real effective exchange rate).

Соода боюнча өнөктөш өлкөлөрдөгү баалардын салыштырмалуу өзгөрүүсүнө дал келүүчү өлчөмгө карата корректировкаланган номиналдуу эффективдүү алмашуу курсу **ðåàëäóó ýôôåêòèâäùù àëìàøóó êóðñó** деп аталат.

Реалдуу эффективдүү алмашуу курсу өлкөлөрдүн валюталарынын салмактанып алынган реалдуу алмашуу курсунун анын алдыңкы соода өнөктөштөрүнүн валюталарына карата катышын эсептөөдөн улам аныкталат. Мисалы, эгерде, конкреттүү өлкөнүн валютасынын курсу коңшу өлкөнүн валютасына карата инфляциянын жогорку деңгээлде болуусунан улам жогорулап жана бир эле учурда башка өнөктөш өлкөлөрдүн валюталарына карата инфляциянын деңгээлинин басаңдоосуна жараша төмөндөсө, реалдуу эффективдүү алмашуу курсу ошол өзгөрүүлөрдүн орточо өлчөмү катары улуттук валютанын курсун билдирет.

Номиналдуу жана реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун индексин эсептөөнүн кеңири колдонулган формуласы болуп, белгилүү бир мезгил аралыгындагы тиешелүү эки тараптуу алмашуу курсунун базалык мезгилдегиге карата өзгөрүүлөрүнүн салмактанып алынган орточо өлчөмүн чыгарып салуу формуласы саналат.

Эффективдүү алмашуу курсунун индексин эсептөө үчүн өлкөлөрдүн каралып жаткан өлкөнүн тышкы соодасындагы салыштырмалуу салмагы аныкталат. Мына ошол салмактар конкреттүү өлкө үчүн бул же тигил валютанын салыштырмалуу маанилүүлүгүн чагылдырат. Эффективдүү алмашуу курсу эки тараптуу сооданын үлүшүн салмак катары пайдалануу менен эсептелинип чыгат (ошондой эле, экспорт менен импорттун үлүшүн же алардын суммардык орточо көрсөткүчүн пайдаланууга болот). Сомдун реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун индексин эсептеп чыгарууда экспорт менен импорттун орточо көрсөткүчү пайдаланылат. Салмакты эсептөө формуласы төмөнкүдөй жүзөгө ашырылат:

$$W_i = \frac{M_i + X_i}{\sum_{i=1}^{n} X_i + \sum_{i=1}^{n} M_i} \qquad (1)$$

мында,

W_i - өлкөнүн жалпы тышкы товар жүгүртүүсүндөгү i өлкөсүнүн салмагы, $\sum_{i=1}^{n} W_i = 1.$

M_i - i өлкөсүнөн Кыргыз Республикасына импорт,

X_i - i өлкөсүнө Кыргыз Республикасынан экспорт,

$\sum_{i=1}^{n} X_i$ - соода боюнча негизги өнөктөш өлкөлөргө Кыргыз Республикасынын экспортунун жалпы көлөмү,

$\sum_{i=1}^{n} M_i$ - соода боюнча негизги өнөктөш өлкөлөрдөн Кыргыз Республикасына импорттун жалпы көлөмү.

n - кароого тандалып алынган өлкөлөрдүн саны.

Соода боюнча өнөктөш катары Кыргыз Республикасынын тышкы соодасынын жалпы көлөмүндө эң чом салыштырмалуу салмакты ээлешкен өлкөлөр каралууда, аларды тандап алуу тышкы соода жүгүртүүнүн 90 пайызын камтууга тийиш. Акыркысынан булар менен соода салыштырмалуу артыкчылык принциби боюнча эмес жүзөгө ашырылып жаткан импорттук жана экспорттук товарлар алынып салынат (аларга алтын, жаратылыш газы, электроэнергия, товардык гранттар, б.а. мамлекет мында товарларды келишимдин негизинде катталган баа боюнча сатат). Өлкөлөрдүн куржунун Улуттук банк ар бир беш жылда карайт.

2005-жылы индекстерди эсептөө үчүн базалык мезгил катары 2000-жыл кабыл алынган. Улуттук банк базалык мезгил аралыгын ар бир беш жылда өзгөртүп турат.

Номиналдуу эки тараптуу алмашуу курсунун индекси төмөнкүчө эсептелинет (мисалга, АКШ доллары үчүн).

$$NBER_{US_t} = 100 \times \left(\frac{ER_{US_t}}{ER_{US_0}} \right) \qquad (2)$$

мында, ER_{US_t} – сомдун t мезгил аралыгындагы (1 сом үчүн АКШ долларынын бирдиги) номиналдуу алмашуу курсунун орточо геометриялык мааниси. t эсептешүү мезгил аралыгындагы сомдун алмашуу курсунун орточо мааниси t мезгил аралыгындагы бардык календардык күндөрдүн ичинде аракеттенүүчү сомдун номиналдуу алмашуу курсунун орточо геометриялык мааниси катары аныкталат.

ER_{US_0} - 0 базалык мезгил ичиндеги номиналдуу алмашуу курсунун тиешелүү орточо геометриялык мааниси.

Реалдуу эки тараптуу алмашуу курсунун индексин эсептөө формуласы төмөнкүчө (мисалы, АКШ доллары үчүн):

$$RBER_{US_t} = 100 \times \left(\frac{ER_{US_t}}{ER_{US_0}} \right) \times \left(\frac{CPI_{KYR_t}}{CPI_{US_t}} \right) \qquad (3)$$

мында, ER_{US_t} – сомдун t мезгил аралыгындагы номиналдуу алмашуу курсунун (1 сом үчүн АКШ доллары бирдигинде) орточо геометриялык мааниси.

ER_{US_0} - 0 базалык мезгил ичиндеги номиналдуу алмашуу курсунун орточо геометриялык мааниси.

CPI_{KYR_t} , CPI_{US_t} - t мезгил аралыгынын 0 базалык мезгилине карата катышы учурундагы тиешелүүлүгүнө жараша Кыргыз Республикасында жана АКШда баалардын индексинин өзгөрүүсү.

Номиналдуу эффективдүү алмашуу курсу – бул, соода боюнча негизги өнөктөш өлкөлөрдүн каралып жаткан куржунуна кирүүчү номиналдуу эки тараптуу алмашуу курсунун индекстеринин орточо салмактанып алынган геометриялык мааниси. t мезгил аралыгы ичинде ал төмөнкүчө эсептелинет:

$$NEER_t = \left(NBER_{1_t}\right)^{W_{1t}} \times \left(NBER_{2_t}\right)^{W_{2t}} \ldots \left(NBER_{n_t}\right)^{W_{n_t}} \qquad (4)$$

мында, $NBER_{i_t}$ - t мезгилинде i өлкөсүнүн (2) формуласында эсептелинген номиналдуу эки тараптуу индекси.

W_{i_t} - тиешелүү салмак.

Өлкөлөрдүн каралып жаткан куржунуна камтылган негизги өнөктөш өлкөлөрдүн эки тараптуу реалдуу алмашуу курсунун индексинин орточо салмактанып алынган геометриялык мааниси сомдун реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун индекси болуп саналат. t мезгил ичинде ал төмөнкүчө эсептелинет:

$$REER_t = \left(RBER_{1_t}\right)^{W_{1_t}} \times \left(RBER_{2_t}\right)^{W_{2_t}} \ldots \left(RBER_{n_t}\right)^{W_{n_t}} \qquad (5)$$

мында, $RBER_{i_t}$ - t мезгил аралыгындагы i өлкөсүнүн (3) формула боюнча эсептелинген реалдуу эки тараптуу индекси.

W_{i_t} - өлкөнүн (1) формула боюнча эсептелинген тиешелүү салмагы.

Номиналдуу жана реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун динамикасы үч фактордон көзкаранды. Номиналдуу алмашуу курсу биринчи фактор болуп саналат. Сомду башка валюталарга карата бекемдөө (наркын төмөндөтүү) номиналдуу жана реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун индексинин жогорулоосуна (төмөндөөсүнө) алып келет. Экинчи фактор - кароого алынып жаткан өлкөдөгү жана соода боюнча өнөктөш өлкөлөрдөгү баанын деңгээлинин өзгөрүүсү. Кыргыз Республикасындагы баанын өсүш арымынын соода боюнча өнөктөш өлкөлөрдөгү баалардын өсүш арымдарына салыштырмалуу артып туруусу, реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун жогорулоосуна же тескерисинче болушуна алып келет. Баанын индекси реалдуу эффективдүү алмашуу курсун эсептөөдө гана кондонулат. Үчүнчү таасир берүүчү фактор болуп, Кыргыз Республикасынын тышкы товар жүгүртүүсүнүн көлөмүндөгү соодалык негизги өнөктөш өлкөлөрдүн салыштырмалуу салмактары саналат. Кыргызстандын тышкы товар жүгүртүүсүндө өлкөлөрдүн үлүшү канчалык көп болсо, сомдун алмашуу курсунун ошол өлкөнүн валютасына карата жана ошол өлкөдөгү баанын өзгөрүүсү сомдун эффективдүү алмашуу курсунун индексине ошончолук таасир бере алат.

Ошентип, реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун индексинин төмөндөөсү, эрежеге ылайык, ушул өлкөлөрдүн рынокторундагы жергиликтүү товарлардын баа жагынан атаандаштыкка жөндөмдүүлүгү жогорулай тургандыгы жана тескерисинче болушу мүмкүндүгү жөнүндө айгинелеп турат.

Реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун кыргыз товарларынын баа жагынан атаандаштыкка жөндөмдүүлүгүнө таасири IV.1-таблицада жалпыланган.

$$\varepsilon = \frac{E \times P}{P^*} \qquad (6)$$

мында, ε - сомдун реалдуу эффективдүү алмашуу курсу

E - сомдун номиналдуу алмашуу курсу (1 сом үчүн четөлкө валютасынын бирдиги)

P - Кыргызстандагы баанын деңгээли

P^* - чет өлкөдөгү баанын деңгээли

IV.1-òàáëèöà. ÐÝÀÊòû í àðàêåòòåíùñù áîþ í÷à íåãèçãè òûÿ íàêòàð

Көрсөткүч	*Көрсөткүч-түн өзгөрүүсү*	*РЕАКтын аракетте-нүүсү*	*Кыргызстандын товарларынын атаандаштыкка жөндөмдүүлүгүнүн өзгөрүүсү*	*Эскертүү (бардык бирдей башка шарттарда)*
E, алмашуу курсу	↑ номиналдуу чыңдалуу	↑ реалдуу чыңдалуу	↓ атаандаштыкка жөндөмдүүлүктүн начарлоосу	Чет өлкө товарлары салыштырмалуу арзан болот, Кыргызстандын товарлары салыштырмалуу кымбат болот
E, алмашуу курсу	↓ номиналдуу нарксыздануу	↓ реалдуу нарксыздануу	↑ атаандаштыкка жөндөмдүүлүктүн жакшыруусу	Чет өлкө товарлары салыштырмалуу кымбат болот, Кыргызстандын товарлары салыштырмалуу арзан болот
Ð, Кыргыз Республикасындагы баалардын деңгээли (сом түрүндө туюндурулган)	↑	↑ реалдуу чыңдалуу	↓ атаандаштыкка жөндөмдүүлүктүн начарлоосу	Чет өлкө товарлары салыштырмалуу арзан болот, Кыргызстандын товарлары салыштырмалуу кымбат болот
Ð, Кыргыз Республикасындагы баалардын деңгээли (сом түрүндө туюндурулган)	↓	↓ реалдуу нарксыздануу	↑ атаандаштыкка жөндөмдүүлүктүн жакшыруусу	Чет өлкө товарлары салыштырмалуу кымбат болот, Кыргызстандын товарлары салыштырмалуу арзан болот
Ð*, чет өлкөлөрдөгү баалардын деңгээли (өзүнүн валютасында туюндурулган)	↑	↓ реалдуу нарксыздануу	↑ атаандаштыкка жөндөмдүүлүктүн жакшыруусу	Чет өлкө товарлары салыштырмалуу кымбат болот, Кыргызстандын товарлары салыштырмалуу арзан болот
Ð*, чет өлкөлөрдөгү баалардын деңгээли (өзүнүн валютасында туюндурулган)	↓	↑ реалдуу чыңдалуу	↓ атаандаштыкка жөндөмдүүлүктүн начарлоосу	Чет өлкө товарлары салыштырмалуу арзан болот, Кыргызстандын товарлары салыштырмалуу кымбат болот

V òèðêåìå: Êîììåðöèÿëûê áàíêòàðäà ò¸ë¸ìä¸ðäùí áàãûòûí ýñåïêå àëóó ñèñòåìàñû

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы тарабынан 1997-жылдын февраль айында коммерциялык банктарда төлөмдөрдүн багытын эсепке алуу системасы (ТБЭС) колдонууга киргизилген[1]. 2004-жылы Улуттук банк тарабынан «Төлөмдөрдүн багытын эсепке алуу системасы боюнча нускоого» өзгөртүүлөр жана толуктоолор киргизилген[2]. Бул система, төлөм теңдеминин банк тутуму аркылуу жүргүзүлүүчү операцияларын чагылдыруу үчүн кызмат кылат жана тышкы экономикалык операциялардын кеңири жана өз убагындагы статистикасын алууну камсыз кылат. Система өзүнө коммерциялык банктардын алар тарабынан жүзөгө ашырылуучу чет өлкө банктарындагы корреспонденттик эсептеринде, чет өлкө банктарынын кыргыз банктарындагы эсептериндеги накталай чет өлкө валютасы менен операцияларды жана резидент эместердин чет өлкө валютасындагы жана улуттук валютадагы операцияларын камтыйт. Кыргызстанда ТБЭСтин айырмалануучу өзгөчөлүгү болуп, коммерциялык банкттардын чет өлкөлүк өнөктөштөр менен корреспонденттик эсептер аркылуу жүзөгө ашырылган эл аралык операциялары толук камтылгандыгы саналат, бул андан төмөн болгон учурда операциялар эске алынбаган, минималдуу баштапкы (пороговой) сумманын жоктугунан улам шартталган. Алынган маалымат маанилүү булак болуп саналат жана төлөм теңдемин түзүү жана Кыргыз Республикасынын эл аралык инвестициялык позициясын аныктоо үчүн пайдаланылат. Отчеттук маалыматтар төлөм теңдеминин стандарттык компоненттеринин негизинде аныкталган операциялардын тизмесине ылайык классификацияланат жана чагылдырылат. Системанын натыйжалуу иштөөсүн Улуттук банк тарабынан иштелип чыккан “Операциялар боюнча эсепке алуунун автоматташтырылган системасы” программалык камсыздоосу камсыз кылат. Ал коммерциялык банктарда колдонулат жана автоматтык түрдө жыйынтыкталган отчеттук маалыматтарды текшерүүгө жана ката кетирилген жазууларды аныктоого мүмкүндүк берет.

Коммерциялык банктар тарабынан Кыргыз Республикасынын Улуттук банкына берилүүчү ар айлык отчеттор электрондук жана кагаз жүзүндө, отчеттук айдан кийинки айдын 15не чейин берилет. Отчеттогу ар бир эсеп боюнча маалыматтар бир мезгилдин башталышына жана акырына карата эсептеги калдыктардын суммасын көрсөтүү менен башталат жана аяктайт, демек, ал жерде эсептердеги каражаттардын отчеттук мезгил ичиндеги жылышы катталат. Отчеттук мезгилдин башталышына жана акырына карата сальдо эсептин мүнөзүнө жараша көрсөтүлөт: ностро-эсептери жана накталай чет өлкө валютасы үчүн бир мезгилдин башталышына жана акырына карата сальдо кредит боюнча, ал эми лоро-эсептери жана резидент эместердин чет өлкө валютасындагы жана улуттук валюта түрүндөгү эсептери үчүн тескерисинче, дебет боюнча көрсөтүлөт. Бардык отчеттор иштелип чыккандан кийин маалыматтардын жалпы базасына топтоштурулат да, төлөм теңдеминин стандарттык компоненттери боюнча классификацияланат, андан соң маалыматтар тандалып алынат жана алардын айрымдары Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеминде чагылдырылат.

Ушул система боюнча коммерциялык банктар толтурушкан электрондук формадагы ар бир операция банк-корреспондент, операциялардын валютасы, операциялардын датасы, операциялардын түрү, банктын кардарлары болгон өнөктөш өлкөлөр (контрагенттер), экономиканын белгилүү бир секторуна таандык экендиги, анын эсеби боюнча операциялар жүргүзүлгөн кардар өлкө боюнча классификацияланат. Операциялардын түрү, өлкөнүн аталышы, валютанын аталышы жана экономика сектору коддорго салынган формада көрсөтүлөт. ПБ-1 формасы боюнча отчеттун электрондук формасы 14-тилкеде берилген жана түшүндүрмөсү төмөндө келтирилген.

[1] Intenational Translation Reporting System (ITRS)

[2] Улуттук банк Башкармасынын 2004-жылдын 25-ноябрындагы N30/5 токтому, Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигинин 2004-жылдын 22-декабрындагы 149-04 номеринде катталган.

Òèëêå íîìåðè	Òèëêåíèí àòàëûøû	Òèëêåíèí ìàçìóíó
1	Өнөктөштүн аталышы	Бул жерде чет өлкөдөгү банк-корреспонденттин аталышы көрсөтүлөт. Накталай валюта менен операцияларды эсепке алууда бул тилкеде: «накталай чет өлкө валютасы» деп көрсөтүү зарыл. Кыргыз Республикасындагы резидент эместердин операцияларын эсепке алууда «резидент эмес кардарлардын эсептери» көрсөтүлөт.
2	Өнөктөш жайгашкан өлкөнүн коду	Бул жерде банк-корреспондент жайгашкан өлкөнүн коду көрсөтүлөт. Мында, Улуттук Статистика комитетинин өлкөлөрдүн кодификаторунда келтирилген өлкөлөрдүн коддору колдонулат. Накталай чет өлкө валюталары менен болгон операцияларды же болбосо, Кыргыз Республикасында резидент эместердин улуттук валютадагы жана чет өлкө валютасындагы операцияларын эсепке алууда, Кыргыз Республикасынын кодун көрсөтүү зарыл.
3	Эсеп	Бул жерде анын классификациясына ылайык эсептин коду көрсөтүлөт («1-ностро», «2-лоро», «3-накталай чет өлкө валютасы», «4-резидент эмес кардарлардын эсептери»).
4	Валютанын аталышы	Бул жерде операция жүргүзүлүп жаткан валютанын коду көрсөтүлөт. Ошону менен Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2000-жылдын 5-июлундагы N26/9 токтому менен бекитилген ЭК валюталардын эл аралык классификаторунда (ИСО 4217003-97) келтирилген валюталардын тамга түрүндөгү коддору колдонулат.
5	Операция өткөрүлгөн күн	Бул жерде банктын бухгалтердик отчеттуулугунда операциянын чагылдырылган күнү көрсөтүлөт.
6	Операциянын коду	Бул жерде тиркемеде келтирилген операциялардын коддорунун тизмесине ылайык, операциянын коду көрсөтүлөт.
7	Төлөөчү өлкө-алуучунун коду	Накталай эмес операцияларды эсепке алууда: чыгыш төлөмдөр боюнча бенефициар (алуучу) өлкөнүн коду, ал эми кириш төлөмдөр боюнча – жөнөтүүчү өлкөнүн коду көрсөтүлөт. Аналогиялык түрдө, накталай чет өлкө валюталары менен жүргүзүлгөн операциялар эске алынат. Мисалы, ар кыл системалар (Western Union, Contact, Money Gram, Anelik ж.б.) боюнча акча которуу үчүн накталай акча салууда алуучу өлкөнүн коду, ал эми ар кыл системалар (Western Union, Contact, Money Gram, Anelik ж.б.) боюнча накталай акча алууда – жөнөтүүчү өлкөнүн коду. Улуттук статистика комитетинин өлкөлөр кодификаторунда келтирилген өлкөлөрдүн коддору колдонулат.
8	Сектордун коду	Бул жерде анын эсеби боюнча банкта операция ишке ашырыла турган, Кыргыз Республикасындагы банктын кардары тиешелүү болгон, экономиканын секторунун коду көрсөтүлөт. Мында, Төлөм тендеми боюнча колдонмого ылайык иштелип чыккан классификатордо көрсөтүлгөн экономиканын секторлорунун коддору колдонулат.

9	Кардар өлкөнүн коду	Бул жерде анын эсеби боюнча банкта операция ишке ашырыла турган, резиденти Кыргыз Республикасындагы банктын кардары болуп эсептелген өлкөнүн коду көрсөтүлөт. Мында Улуттук Статистика комитетинин өлкөлөр кодификаторунда келтирилген өлкөлөрдүн коддору колдонулат.
10 11	Кредит Дебет	Эсептердеги каражаттардын жылышы кредиттин жана дебет саптарында чагылдырылат. Маалыматтарды төмөнкү мүнөздө чагылдыруу зарыл: ностро-эсептери жана накталай чет өлкө валютасы менен жүргүзүлгөн опрециялар үчүн – каражаттардын келип түшүүсү – кредит боюнча, дебет боюнча – лоро-эсептери жана кардар-резидент эместердин улуттук валютадагы жана чет өлкө валютасындагы эсептери боюнча операциялар үчүн, аларды эсептен алып салуу, тескерисинче: кредит боюнча – эсептен алып салуу, дебет боюнча – каражаттардын эсепке келип түшүүсү. Сумма номиналда үтүрдөн кийин эки белги менен валюталардын бирдигинде көрсөтүлөт.
12	Сумма сом менен	Бул жерде банктын бухгалтердик отчеттуулугунда операцияларды чагылдыруу күнүндөгү абал боюнча Улуттук банктын курсу боюнча сомго эквиваленттүү сумма көрсөтүлөт.
13	АКШ долларындагы сумма	Бул жерде банктын бухгалтердик отчеттуулугунда операцияларды чагылдыруу күнүндөгү абал боюнча Улуттук банктын курсу боюнча АКШ долларына эквиваленттүү сумма көрсөтүлөт. Сумма үтүрдөн кийин, эки белги менен көрсөтүлөт.
14	Операция	Бул жерде ар бир акча каражатынын которулушун багыттоо жөнүндө толук маалымат көрсөтүлөт. Бул тилкедеги маалымат тиркемеде келтирилген төлөм теңдеминин стандарттык классификациясы боюнча операциялардын аталыштарын кайталабастан, конкреттүү операциялардын мазмунун чагылдырууга тийиш. Бул операциялардын кодировкасынын тууралыгына контролдукту ишке ашыруу үчүн зарыл. Ошентип, «финансылык кызмат көрсөтүүлөр», «башка иштиктүү кызмат көрсөтүүлөр», «товардын экспорту» ж.б. түшүндүрмөлөр отчеттуулуктун толуктугуна коюлган талаптарды канааттандырбайт. Мисалы, товарды берүү үчүн акы төлөө эсебине акча каражаттарын которууда кайсы товар үчүн акы төлөө жүргүзүлүп жатканын көрсөтүү зарыл.

ПБ-1 формасы боюнча отчетко кошумча, отчеттук айдын башындагы жана акырындагы каражаттардын калдыктары боюнча маалымат жазуу түрүндө берилет. Бул маалыматтар ПБ-1 отчетунун электрондук формасында чагылдырылган, ал мезгил аралыгынын башына жана акырына карата каражаттардын калдыктары боюнча маалыматтарга дал келүүгө тийиш. Кошумча отчеттуулук төмөнкү формалар боюнча берилет:

- ПБ-1К формасы боюнча – чет өлкө банктарынын корреспонденттик эсептериндеги жана кыргыз банктарындагы чет өлкө банктарынын эсептериндеги каражаттардын калдыктары боюнча маалымат;
- ПБ-1Н формасы боюнча – накталай чет өлкө валютасындагы каражаттардын калдыктары боюнча маалымат;
- ПБ-1СИ формасы боюнча – кардар – резидент эместердин улуттук валютадагы жана чет өлкө валютасындагы эсептериндеги каражаттардын калдыктары боюнча маалымат.

VI òèðêåìå: Êûðãûç Ðåñïóáëèêàñûíûí òûøêû êàðûçûíûí ìùí¸çä¸¸÷ù êîýôôèöèåíòòåðèí ýñåïò¸¸íùí ûêìàñû

Тышкы карыз (EDT) - резидент эместердин алдында четөлкө валютасы, товар же кызмат көрсөтүү түрүндөгү төлөөгө тийиштүү болгон карыздык милдеттенмелеринин жыйындысы.

Алынган каражаттар (DISB) - кредитордун отчеттук мезгил ичиндеги кредиттик гарантиясынын көлөмүнөн суммаларды пайдалануу.

Амортизацияланган төлөмдөр (AMT) - отчеттук мезгил ичинде карыздардын негизги суммасын төлөө эсебине товар же кызмат көрсөтүү түрүндөгү төлөмдөрдү кошо алуу менен чет өлкө валютасындагы төлөмдөр.

Пайыздык төлөмдөр (INT) - отчеттук мезгил ичинде товар же кызмат көрсөтүү түрүндөгү төлөмдөрдү кошо алуу менен чет өлкө валютасындагы пайыздар боюнча төлөмдөрдүн иш жүзүндөгү суммасы.

Тышкы карызды тейлөө (TDS) - карызгерлер зарыл түрдө жүргүзүүчү амортизациялык жана пайыздык төлөмдөр.

Алып салуу (WRTOFF) - төлөнбөгөн карыздарды нөлгө чыгаруу.

Кыргыз Республикасынын жалпы тышкы карызы мамлекеттик тышкы карыздын, жеке тышкы карыздын жана ЭВФтин кредити боюнча карыздардын жыйындысы катары аныкталат.

$$EDT = EDT_G + EDT_P \qquad (1)$$

мында, EDT_G - *Мамлекеттик тышкы карыз* - Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн тышкы карыздык милдеттенмеси, ЭВФтин алдындагы карыз, плюс аларды төлөө Кыргыз Республикасынын Өкмөтү менен гарантияланган жеке карызгерлердин тышкы карыздык милдеттенмелери. Бул Кыргыз Республиксынын Финансы министрлигинин маалыматынын жана Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын ички булактарынын негизинде эсептелинет.

EDT_P - *Жеке тышкы карыз* – аны төлөө Кыргыз Республикасынын Өкмөтү менен гарантияланбаган жеке карызгерлердин тышкы карыздык милдеттенмелери. Кредиттик каражаттарды Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн гарантиялоосуз тарткан менчик ишканалардын маалыматтарынын негизинде эсептелинет.

Тышкы карыздын көлөмү отчеттук мезгилдин акырына карата төмөндөгү формула боюнча аныкталат:

$$EDT_t = EDT_{(t-1)} + DISB_t - AMT_t - WRTOFF_t \qquad (2)$$

мында, $EDT_{(t-1)}$ - тышкы карыздын өткөн мезгилдин акырына карата көлөмү;
$DISB_t$ - t отчеттук мезгил ичинде иш жүзүндө алынган каражаттар;
AMT_t - t отчеттук мезгил ичинде иш жүзүндө төлөнгөн амортизациялык төлөмдөр;
$WRTOFF_t$ - t отчеттук мезгил ичинде эсептен чыгарылган негизги суммалар .

Тышкы карыз боюнча маалыматтар өлкөнүн тышкы экономикалык абалын анализдөө үчүн зарыл болгон көрсөткүчтөрдү эсептөө үчүн пайдаланылат.

$(EDT/GDP)\times 100\%$ - жалпы тышкы карыздын ички дүң продукциясына болгон катышы;
$(EDT/XGS)\times 100\%$ - жалпы тышкы карыздын товарлардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн экспортуна болгон катышы;

$TDS_{prg} = AMT_{prg} + INT_{prg}$ - жалпы тышкы карызды тейлөө эсебине график боюнча төлөмдөр;

$TDS_{act} = AMT_{act} + INT_{act}$ - жалпы тышкы карызды тейлөө эсебине жүргүзүлгөн иш жүзүндөгү төлөмдөр;

$K_{prg} = \frac{TDS_{prg}}{XGS}$ - график боюнча жалпы тышкы карызды тейлөөнүн коэффициенти, XGS- товарлардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн экспорту;

$K_{act} = \frac{TDS_{act}}{XGS}$ - тышкы карызды иш жүзүндө тейлөөнүн коэффициенти.

Бул көрсөткүчтөр өлкөнүн тышкы карыздын айынан тартып жаткан түйшүгүнө жана анын карызды тейлөө боюнча жөндөмдүүлүгүнө баа берүүсүнө мүмкүндүк берет. Карыздын айынан тартып жаткан түйшүгү жана анын карызды тейлөө боюнча жөндөмдүүлүгү өлкөгө валюталык түшүүлөрдүн үлүшү менен жана өндүрүш көлөмүндө өлчөнөт.

VII òèðêåìå: Ýë àðàëûê èíâåñòèöèÿëûê ïîçèöèÿëàðäû òùçùù ûêìàñû

Эл аралык инвестициялардын теңдеми статистикалык отчетту чагылдырат жана анда өлкөнүн белгилүү бир датага карата тышкы активдеринин жана милдеттенмелеринин топтолгон запасы (мисалы, жылдын акырына), ошондой эле финансы операцияларынын натыйжасында келип чыккан алардын өзгөрүүлөрү, нарктык өзгөрүүлөр, кайрадан баалоолор жана башка корректировкалоочу жол-жоболор камтылат.

Эл аралык инвестициялардын теңдеми эки негизги классификациялык топтон: Кыргыз Республикасынын тышкы активдеринен жана милдеттенмелеринен турат. Ушул топтордун компоненттери төлөм теңдеминин финансы эсебинин статьяларына ылайык келет жана функционалдык категорияларды чагылдырат. “Активдер” жана “Милдеттенмелер” бөлүгүндөгү маалыматтар Кыргыз Республикасынын тышкы активдеринин (талаптарынын) жана милдеттенмелеринин өлчөмүн, алардын түзүмүн жана изилдөөгө алынып жаткан мезгил аралыгындагы өзгөрүүлөрүнүн себептерин мүнөздөйт.

Өлкөнүн таза эл аралык инвестициялык позициясы анын тышкы активдери менен милдеттенмелеринин ортосундагы айырмасын билдирет.

Эл аралык инвестициялык позиция таблица түрүндө, төмөнкүдөй формада берилет:

Көрсөткүчтөр	Бир мезгилдин башталышына карата калдык	Операциялардын натыйжасында өзгөрүүлөр	Баалардын өзгөрүүсү	Курстардын өзгөрүүсү	Башка өзгөрүүлөр	Бир мезгилдин акырына карата калдык
А	1	2	3	4	5	6
А. Активдер						
В. Милдеттенмелер						
С. Таза эл аралык инвестициялык позиция						

Таблицалардын саптары боюнча негизги классификациялык топтор көрсөтүлгөн: Кыргыз Республикасынын тышкы активдери жана милдеттенмелери. Ушул топтун компоненттери төлөм теңдеминин финансы эсебинин статьяларына ылайык келет жана функционалдык категорияларды чагылдырат.

Активдер тике инвестицияларга, портфелдик инвестицияларга, финансы деривативдерине, башка инвестицияларга жана камдык активдерге бөлүнөт. Мына ушундай эле бөлүү милдеттенмелер үчүн да пайдаланылат (камдык активдерден тышкары).

Каралып жаткан таблицанын тилкелери боюнча отчеттук мезгил ичиндеги эларалык инвестициялардын теңдеминин компоненттеринин өзгөрүүсүнө алып келген факторлор чагылдырылат.

1 жана 6-тилкелерде Кыргыз Республикасынын бир мезгилдин баш жагына жана акырына карата тышкы активдеринин жана милдеттенмелеринин абалы чагылдырылат.

2-тилкеде эл аралык инвестициялык позициянын финансы компоненттери менен реалдуу операциялардын натыйжасында келип чыккан өзгөрүүлөр келтирилет.

3 жана 4-тилкелерде баанын деңгээлинин жана валюталык курстардын өзгөрүүсүнүн таасири астында тышкы активдердин жана милдеттенмелердин нарктык баасынын өзгөрүүсү эсепке алынат.

5-тилкеде төмөндөгүлөр менен шартталган жана башка өзгөрүүлөр чагылдырылат:

– классификацияны кайрадан кароо менен (мисалы, портфелдик инвестициядан инвестициялана

турган объектинин капиталындагы инвестордун үлүшүнүн көбөйүүсүнүн натыйжасында тике инвестицияга өтүү);

– кредитор тарабынан карыздарды бир тараптуу жокко чыгаруу;
– жана башка өзгөрүүлөр менен.

Эл аралык инвестициялык позициянын маалыматтары өлкөнүн тышкы экономикалык абалын анализдөө үчүн маанилүү, анткени, ал Кыргыз Республикасынын тышкы активдеринин (милдеттенмелеринин) өлчөмүн, алардын түзүмүн жана изилденип жаткан мезгил аралыгындагы өзгөрүүлөрдүн себептерин мүнөздөп берет.

Өлкөнүн таза эл аралык инвестициялык позициясы ошол өлкөнүн дүйнөнүн башка өлкөлөрү менен тышкы экономикалык байланышынын өнүгүшү абалын жана тенденциясын аныктоо үчүн пайдаланылат.

Таза эл аралык инвестициялык позициянын өлкөнүн ресурстары менен анын башка мамлекеттердин алдындагы карызынын ортосундагы катышты мүнөздөгөн оң же терс белгиси өлкөнүн “таза кредитор” же “таза карызкор” катары статусун чагылдырат, ал эми мунун өзү, мамлекеттин экономикалык саясатын иштеп чыгууда маанилүү ролду ойнойт (экономикалык туруктуулук программасын иштеп чыгуу жана жүзөгө ашыруу, анын каржылоо керектөөсүн аныктоо).

Таза эл аралык инвестициялык позицияны эсептөө маанилүү макроэкономикалык көрсөткүчкө - улуттук байлыкка баа берүүгө мүмкүндүк берет, ал эми анын өлчөмү өлкөнүн таза эл аралык инвестициялык позициясынын жана финансылык эмес активдеринин өлчөмүн кошуу жолу менен аныкталат.

VIII òèðêåìå: Ýêîíîìèêàíûí à÷ûêòûãûí æàíà òûøêû ñîîäàíûí êîíöåíòðàöèÿñûí ýñåïò¸¸ ûêìàñû

Улуттук банктын ыкмасы боюнча экономиканын ачыктыгы республиканын тышкы товар жүгүртүүсүнүн орточо маанилүүлүгүнүн ички дүң продукциясына карата катышы катары эсептелинет. Улуттук банк тарабынан колдонулуучу экономиканын ачыктыгын эсептөөнүн формуласы төмөнкүдөй түзүлгөн:

$$Opns = \frac{(Ex + \mathrm{Im})}{GDP}$$

мында, Ex - ФОБ баасы боюнча товарлардын экспорту,

Im - ФОБ баасы боюнча товарлардын импорту,

GDP - ички дүң продукция

Концентрациялануу коэффициенти өлкөлөр боюнча (продукциялардын түрлөрүнүн) экспорттук-импорттук көлөмдөрдүн алардын чогуу алгандагы көлөмүнө карата катышынын квадраттык суммасынын квадраттык уңгусу катары эсептелинет. Тышкы сооданын географиялык же товардык концентрациясы төмөнкү формула боюнча эсептелинет:

$$K = \frac{\sqrt{\sum_{i=1}^{n} x_i^2}}{X}$$

мында, K - концентрациялануу коэффициенти,

x_i - i товарынын экспортунун (импортунун) же i өлкөгө (өлкөдөн) экспортунун (импортунун) көлөмү,

X - Кыргызстандын экспортунун же импортунун жалпы көлөмү.

Концентрациялануу коэффициентинин көбөйүүсү өлкөлөрдүн санынын (продукциялардын түрлөрүнүн) азаюусун же болбосо жалпы көлөмдө айрым өлкөлөрдүн (продукциялардын түрлөрүнүн) үлүшүнүн көбөйүүсүн билдирет.